روضه پر نور شیخ المشایخ غوث العظم عبدالقادر جیلانی (رح)

Ketabton.com

فیسبوک غلام حضرت غلام

Haji Ajab Khan فیسبوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

التقرّب

الی

حضرة الشیخ الشیوخ ، قدوة الموحّدین،
شمس العارفین ، امام اولیاء الکاملین ، زبدة السالکین،
دلیل المحققین ، عمدة الرّاسخین ، قائد الواصلین ، شمس
طریقة ، امام الشریعة ، غوّاصِ بحر العرفانی ، اشهب زمانی
عارف یزدانی ، فقیرا صفهانی ، درویش سُبحانی ، مسکین زمانی
سالکِ حقّانی ، ابو الخیر ، راشد التّوحید ، قاسم
الفیوض الرشید ، غوث الثّقلین ، غوث الاعظم،
غوث الاقلیم الورٰی ، غوث صمدانی ، محبوب
المصطفٰی سیّد الابرار والاصفیاء سیّد السّادات سیّدنا
حضرة

الشیخ محی الدین عبد القادر جیلانی

رضی الله عنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

فتوح الغيب

شروع دکتاب

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ خَلَقَ وَهَدٰی وَاخْتَارَ مِنْ عِبَادِهٖ مَنْ يَّشَآءُ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِهِ الْمُجْتَبٰی وَنَبِيِّهِ الْمُصْطَفٰی وَعَلٰی اٰلِهٖ وَاَصْحَابِهِ الَّذِيْنَ لَهُمْ خَيْرُ الْعُقْبٰی وَعَرَجُوْا عَلٰی مَعَارِجِ الدِّيْنِ الْعُلْيَا وَرَقُوْا عَلٰی مَرَاقِیْ الْمِلَّةِ الْقُصْوٰی وَفَازُوْا فَوْزَةً عُظْمٰی .

اَمَّا بعد : حضرت محبوب سبحانی، عالِم ربانی، عارف کامل، پیرانو پیر، محیُ الدّین ابومحمد عبدالقادر حسنی حسینی رحمة الله علیه فرمائی :- ټول ثنا صفت الله پاك لره چه پروردګار د جهانونو دے . هم اول دے، هم آخر دے، هم ظاهر دے، هم باطن دے . ټول مخلوقات عرش، هر یو جوړه او یو وزرے، هر وچ او لوند څیز او هغه ټول اشیاء چه څمونږ پروردګار پیدا کړی دی . او وجود کښ ئے راوستے دی . او خواره کړے ئے دی . دا ټول د الله پاك ثناخوان دی .

تل صفت الله پاك لره، چه بنی آدم ئے پیدا کهٔ . بیائے درست کهٔ او په اندازه ئے کهٔ . بیائے ورته هدایت اوکه .

او وۓ وژهٔ . او ژوندے ئے کهٔ . وے خندَوُو . او وۓ ژړوُو په بعضو ئے زیات رحم اوکهٔ او بعضے ئے رسوا کهٔ چه هم خوږ ګوډے دے، هم غبنوونکے دے . څوك ئے نیک بخت کهٔ او څوك ئے بد بخت . د بعضو نه ئے بخشش لرے کهٔ او بعضے ئے پرے بناد کړل . هغه الله چه د هغهٔ په حکم غرونه که میخونه کلك دی . او زمکے پرے قرار بیا مونده دے . او غوږ ید لے فرش دے .

هیڅوك د الله د رحمت نه نا امیده نهٔ دے . او هیڅوك د هغهٔ د سختیٔ فعل او امرنه بے ویرے نهٔ دے . هیڅ اله د هغه د بندګی نه عار نهٔ ورځی او هیڅوك د هغهٔ د رحمت د دائرے نه بهرنهٔ دے . هغه په هغه ټولو څیزونو موصوف دے چه د هغے ئے په مخلوقاتو مهربانی کړے دی . او هغهٔ له شکر دے چه د هر آفت لرے کوُنکے دے .

بیا د هغه په نبی صلی الله علیه وسلم و رحمتونه وی، چه په مخلوقاتو کښ برګزیده او موجوداتو کښ چیده دے . دا هغه نبی دے چه چا ئے پیروی اوکړه نو هدایت ئے بیا موند او چا چه ترے مخ واړولو، نو ګمراه او مرتد شو . دا هغه پیغمبر دے چه هم صادق وو هم مصدوق وو . او دنیا کښ زاهد، او رفیق اعلیٰ ته راغب وو . دا هغه رسول چه د هغهٔ په تشریف اوړو حق راغے او باطل فنا شو او د هغه د نور په برکت زمکه روښانه شوه . ټول سلامونه، رحمتونه

او برکتونه دِ په بیا بیا په نبی علیه السلام، د هغهٔ په آل، اصحابو، تابعینو، تبع تابعینو او ټولو اولینو او آخرینو مؤمنینو او مسلمینو وی، چه قول او فعل کښ ئے د قال الله او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے .

مونږ الله پاك ته په عاجزیٔ سره رجوع کوو، چه څمونږ رب، خالق، رازق، نافع، ساتندوکے، ژوندے کوُنکے او مړ کوُنکے او څمونږ نه د تکلیف لرے کوُنکے دے . دا ټول نعمتونه د الله پاك د مهربانیٔ، بخشش، فضل او احسان په وجه دی . چه قول، فعل، په پټه، څرګنده، سختیٔ او نرمیٔ کښ همیشه څمونږ حفاظت کوی .

الله تعالیٰ فعّال لّما یرید (چه څهٔ غواړی هغه کوُنکے) دے . په هر څهٔ علیم دے . څهٔ چه د خلقو نه پټ دی، هغه ته څرګند دی . د لغزشونو او عبادا تو په احوالو خبردار دے د حاجاتو اوریدونکے او قبلونکے دے .

د حمد و صلوٰة نه پس د خدائے تعالیٰ نعمتونه په بنده یانو فراوان دی . الله پاك فرمائی «کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمیرل او غواړئ نو شمار به ئے نهٔ کړے شی» او الله پاك فرمائی :«څهٔ چه تاسو سره د نعمتونو نه دی، هغه د الله پاك د کړهٔ دی» نو نه ژبهٔ، نه څما زړهٔ، او څما ژبه دا توان لری چه د الله تعالیٰ نعمتونه شمار کړے شی . او نه پرے عقل، ذهن او زړهٔ احاطه کولے شی . او نه ئے ژبه

د بیان طاقت لرے شی .

منجمله د هغه څیزونو نه، چه د هغے د اظهار د پاره الله پاك څما ژبے ته قوت ورکهٔ، او د ژبے نه خبرے له، او د هغے د لیك د پاره ګوتو له، او د ګوتو نه قلم له او د قلم نه کاغذ له، دا څو مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نه څما په زړهٔ کښ راغلے، چه زهٔ ئے د الله پاك په فضل و کرم د حق د طلبګارو د رهبریٔ د پاره د زړهٔ د قالب نه بهرته را اوکاږم .

مقاله (۱) تسلیم، قضا او قدر

د مؤمن د پاره هر حال کښ دا درے څیزونه لازمی دی . یو دا چه د ا حامرِ الٰهی[عله] تعمیل کوی، دویم دا چه د منهیاتو[عله] نه بچ اوسی . او دریم دا چه په قضا و قدر راضی وی . نو د مؤمن د پاره کم مرتبه دا ده چه په هیڅ حالت کښ هغه د دے څیزونو نه خالی نهٔ وی نو پکار دی چه سرے زړهٔ کښ د دے خبرو کلکه اراده لری . او نفس ته همیشه د دے تعلیم ورکوی او د بدن ټول اعضاء هر حالت کښ د دے څیزونو سره مشغول ساتی .

مقاله (۲) اتباعِ سنت او ردِّ بدعت

د سنت پیروی کوئ . او د بدعت لاره مهٔ اختیاروئ . د

عله د خدائے تعالیٰ د احکامو تعمیل .

عله حرام کارونه چه د هغے نه شریعت منع راوړے ده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله او دهغهٔ د رسول ؐ حکم منئ. او د هغوئ نافرمانی مهٔ کوئ. الله پاک یوګڼئ او هیڅوک هغهٔ سره شریك مهٔ جوړوئ او د هرعیب نه ئې پاك ګڼئ. اسلام رښتینے مذهب دے هیڅ شک پکښ مهٔ کوئ. الله پاك چه څهٔ غواړی په خپل مشیت او اراده ئې کوی. په هغهٔ اعتماد اوساتئ او شک او ګمان کښ مهٔ پریوځئ. د صبر نه کار اخلئ. د حق په اطاعت جمع کیږئ. او د لهٔ بازی مهٔ کوئ.

د الله تعالیٰ نه د فضل سوال کوئ. او د تکبر کیږئ مه. د خدائ نه د رحمت اُمید لرئ. نا اُمیده کیږئ مه. یو بل سره د دوستئ، محبت او رواداری سلوك کوئ. خپلو کښ دشمنی او عداوت مهٔ ساتئ. ګناهونو نه ځان پاك ساتئ. د ګناه کښ بے پروائی مهٔ کوئ. ګنی په دے به ککړشئ. د خپل پروردګار د ذکر او عبادت په کالی ځان بناشته کړئ. بے اتفاق مهٔ کوئ. د خپل خالق د بارګاه نه لرے مهٔ اوسئ او هغه پله د توجه کولو نه مخ مهٔ اړوئ. په توبه وُېنکلو کښ هیڅکله تاخیر مهٔ کوئ. ځکه چه د هغهٔ د مغفرت دروازه هروخت پرا نسته ده.

کهٔ په دے نصیحتونو عمل اوکړئ نو اُمید دے چه الله تعالیٰ به درباندے رحم اوکړی. او نیک بخت شئ. د دوزخ د عذاب نه بچ شئ. د الله تعالیٰ د یدار او قرب مو نصیب شی. او د جنت په ټولو نعمتونو بنادشئ. او په دغے نازونعمت

کښ همیشه د پاره پاتے شئ. هلته به په ښو ښو آسونو سورلی وئ. او حورے به وی. او قِسم قِسم خوشبویئ، او خوش آوازه خندنکارے به وی. او د ټولو نه زیاته دخوبیهٔ خبره داده چه پیغمبرانو. صدیقانو. شهدائو او صالحانو سره به علّیین کښ عزت او بزګی بیاموئ.

مقاله (۳) د ابتلاء او ازمائش ثمره

هرکله چه سختئ کښ په بنده د ازمائش وخت راشی نو اول په خپل قوت د هغے د علاج کوشش کوی. خوکهٔ خپل کوشش کښ کامیاب نهٔ شی. نو بیا د غیرالله نه پکښ مدد غواړی، لکه د نیاوی معاملاتو کښ د بادشانو منصبدارو، او مالدارو نه، او په امراضو کښ د طبیبانو نه. خوکهٔ د غه ذریعے هم بیکاره شی. نو بیا دُعا، زاری او ثناء صفت سره خپل خدائے ته راجع شی. خو ترکومه چه دے ځان کښ طاقت وینی مصیبت پخپله رفع کوی. بیا د مخلوقاتو نه مدد غواړی کهٔ هغوئ کښ د حاجت روایئ څهٔ درك مومی او خدائے تعالیٰ ته رجوع نهٔ کوی. خوکله چه دے د هرطرف نه نااُمیده شی نو بیا بے اختیاره خدائی تعالیٰ ته د خپل حاجتونو د پاره په عاجزی شی او د خوف ورجاکیفیت پرے خورشی او چه الله تعالیٰ ئے هم دُعا زر قبوله نهٔ کړی. نو دے د ټولو ظاهری او مادی اسبابونه نا اُمیده شی.

دے حالت کښ بنده ته د قضا وقدر او د توحید

اسرار په کشف سره ظاهرشی چه دے د دنیاوی علاقواو اسبابو نه لاس په سرشی او د فنافی التوحید د درجے نه پس محض دیو روح په شان باقی پاتے شی. دے وخت کښ د هٔ نظر تسلیم او رضا کښ په خدائی افعالو وی. او صاحب یقین موحد شی. د یقین په دے درجه د دهٔ ایمان دے حد ته اورسی، چه د الله تعالیٰ نه سوا بل څوك فاعل حقیقی نهٔ وینی او د هغهٔ د ذات نه علاوه هیڅ یو دا سے هستی ئې په نظر کښ نهٔ راځی چه هغه د حرکت، سکون، ښو بدو، نفع نقصان، ورکړو اخستلو، پرانستلو بندولو، مرګ او ژوند عزّت او ذلّت، مالداری او محتاجی، صحت او بیماریٔ مجاز او مختار وی.

د اسے حالت کښ بنده د قضاوقدر مخکښ داسے وی لکه یوځ رودونکے بچے چه د دائی په غیږ کښ. یا مړے د غاسل په لاس کښ. یا غوټه وهنکے د چوګان سوار په مخکښ وی. اوس د د خپل ژوند د ټولو معاملاتو مختار کل صرف الله پاك ګڼړی. دے د یو حال نه بل ته، د یو ے وضعے نه بلے ته او د یو فعل نه بل ته اړولے راوړلے شی. خود ځان یا د غیر په حق کښ د څهٔ حکم او حرکت قدرت نهٔ لری. اوس د د خپل پروردګار په اراده او فعل کښ د خپل ځان نه غائب دے. کهٔ لیده کوی. کهٔ اورید ه، او کهٔ په څهٔ خبره پوهیده، هرڅهٔ د خدائی په اراده کوی.

اوس د دهٔ علم د خدائے د علم نه دے او د دهٔ کلام د خدائے د کلام نه. دے د خدائے د نعمتانه نعمتا یافته. د هغهٔ د قرب نه نیک بخت او د هغه د معنوی جمال نه اراسته دے. د هغهٔ ذکر سره مطمئن دے. د هغه فکر سره صاحب فهم دے. او دنیا او عقبیٰ کښ د هغهٔ په وعده خوشحاله.

د تسلیم او رضا مقام کښ دے صرف الله سره دے او د غیرالله نه لاس په سر دے. دے د خدائے د قرب او وصل ارزومند دے. د هغه پنا لټوی او د عشق او محبت رشته ئې خدائے تعالیٰ سره مضبوطه او محکم ده. په هره معامله کښ د دهٔ توکل په خدائے دے او د هغهٔ د معرفت د نور نه هدایت حاصلوی. اوس کهٔ دے قمیص اغوندی او کهٔ پرتوګ په دے کښ د خدائے تعالیٰ په عجیب وغریب علمونو واقفیت بیاموم. او د هغه د قدرت د نا اشنا رازونو نه اګاهی حاصلوی. او څهٔ چه د خدائے تعالیٰ نه اوری. هغه په سینه کښ محفوظ کوی. بیا د هغهٔ په نعمتونو شکر اوباسی. د هغهٔ ثنا صفت کوی. او دُعا ترے غواړی.

مقاله (۴) فنافی الله او حقیقی ژوند

د غیرالله نه چه بیزاره شے نو په تا به د الله تعالیٰ رحمت وریږی. او چه خواهشاتو نه کناره کش شے. نو ستا د پاره به د الله تعالیٰ نه رحم غوښتلے شی. او چه د خپلے ارادے

نه لاس په سر شې - او رضا بقضا شې - نو ستا د تقدیر ایک کښې به د خدائے تعالی نه د خیر او برکت سوال کولے شی - دغه وخت به الله پاك تا په حقیقی معنو کښې ژوندے کړی او دا ئے ژوندون به بیا موے - چه د هغې نه پس مرګ نشته - او دا ئے غنی به شې چه د هغې نه پس محتاجی نشته او په دا ئے نعمتونو به ښاد شې چه د هغې نه پس تنګ ستی نشته - او په دا ئے راحت به محفوظ شې چه د هغې نه پس پریشانی نشته - او په دا ئے خوشحالئ به خوشحاله شې چه د هغې نه پس غم نشته او په دا ئے علم به موصوف شې چه د هغې نه پس جهل نشته او په دا ئے امن کښې به شې چه د هغې نه پس خوف نشته او په دا ئے عزت به عزتمند شې - چه د هغې نه پس ذلت نشته او په بارګاهِ الٰهی کښې به دا ئے قُرب حاصل کړے چه د هغې نه پس بُعد (لرے والے) نشته او دا ئے ترقی به اوکړے چه د هغې نه پس تنزل نشته او دا ئے به دروند شې چه د هغې نه پس سپکاوے نشته - او دا ئے به پاك شې چه بیا به ګناهونو کښې ککړ نشې -

چه دا مرتبه بیا موے، نو دغه وخت به د الله تعالی محبوب اوګرځې او چه خلق د ثنا صفت کوی - نو ته به په رښتیا د هغې جوګه شې - ته به د روحانی امراضو د پاره خپله پوره لے لوئے اکسیر شې - چه خلق به ستا د باطنی صفاتو او اوچتې مرتبه پیژندلو نه عاجز وی - او دا ئے یو به مثله

بزرګ به شې چه څوك به د ے سیال نهٔ وی - د ے حالت کښې به ته د هر رسول، نبی او صدیق وارث شې - په تا به د ولایت انتها وی او د فیض حاصلولو د پاره به تاله ابدال راځی - په تا به د خدائے د مخلوق مشکلات حل کیږی - ستا په دُعا به د رحمت باران کیږی - ستا په برکت به پټی شنهٔ کیږی - او بوټی به زرغونیږی او ستا په دُعا به خاص وعام، بادشاه او رعیت، حاکم او محکوم، امامان او امتیان د ټول مخلوق مصیبتونه رفع کیږی - او ستا د احکامو او ارشاداتو د اطاعت نه به ئے بله چاره نه وی -

خلق به د لرے لرے ځایونو نه تاله راځی او د خالق کائنات په حکم د هر ځائے نه ستا په خدمت کښې تحفې تحائف، نقدی او غله راوړی - هر ځائے به ستا د ښو صفاتو او اوچتو اخلاقو چرچے وی او ټول خلق به ستا په تعریف نه مړیږی ستا د لویئ او شان متعلق به په دوو ایماندارو کښې هم اختلاف نهٔ وی - اے پاك صفته! اے نیک بخته! اے په بارګاه خداوندی کښې مقبوله! او اے د نوعِ انسانی سرتاجه د ښارونو او ځنګلونو ټولو خلقو کښې په تا د الله فضل دے او الله پاك د لوئے فضل خاوند دے -

مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشی

هرکله چه ته د دُنیا زیب وزینت، مکر و فریب، هلاکونکی لذات په ظاهره ښهٔ او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

بے وفائی، عهد شکنی، او غافل او دنیا پرست خلق او وینے نو دا ئے ئے اوګڼړه لکه چه څوك صحرا کښې او دس ماتے ته بربنډ ناست وی - چه ټول بنکاری او بد بوئی ئے خوره شوے وی - نو ته د هغهٔ د شرم ګاه نه سترګے پټے کړے - او د بد بوئی نه ئے پوزه بنده کړے - دغه رنګ ته د دنیادار و خلقو، د هغوئی د ګناه د ککړ ماحول نه او د هغوئی د خواهشاتو د بد بوئی نه ځان محفوظ کړه - د پاره د دے چه ستا د روح فطری پاکیزګی ضائع نشی او ته د دنیاوی آفاتو نه خلاصے بیا موے

د نیا چه هر څومره ستا قسمت کښې وی - هغه به ضرور تا ته درسی - او ته به ضرور د هغې نه فائده موے - په دے وجه ستا د دنیاوی ضروریاتو تشویش بالکل فضول دے - الله پاك خپل برګزید پیغمبر صلی الله علیه وسلم ته فرمائی :- "وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ" (د دنیا ظاهری مال و اسباب چه مونږ کفارو ته ورکړے دے، په هغې نظر مهٔ اچوه ځکه چه د دے څیزونو نه مقصد کفار په فتنه کښې اچول دی - او ستا د پاره د پروردګار درکړے رزق بهتر او پائندار دے -) -

مقاله (۶) د توحید راز

د الله تعالی د احکامو او افعالو په احترام کښې خپل خواهشات او لذات فنا که ځکه چه د دے عمل سره به ستا

په زړهٔ کښې د علم الٰهی صلاحیت پیدا شی - د تعلق بالله د مضبوطولو د پاره فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ډیر ضروری دے او د خپلو خواهشاتو د فنا کولو یو علامت دا دے - چه د نفع نقصان، شر او ضرر، د دنیاوی اسبابو او د جد وجهد ټولو معاملاتو کښې په خپل ذات د تکیه په ځائے دا ټول امور کلی طور سره الله تعالی ته سپرد کړے شی او قاضی الحاجات اوګڼلے شی - خدائے تعالی مختارِ کُل نهٔ ګڼل او په نفس اعتماد کول شرك دے - صرف خدائے تعالی په ماضی حال او مستقبل کښې د خپل بنده د امورو او معاملاتو کفیل دے د هغهٔ د نګرانی او ذمه داری هغه وخت هم وه چه ته د مور په خیټه کښې وے او بیا چه د مور په غیږه کښې دے پیے رودل -

د خدائے تعالی د ارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا کولو یو علامت دا دے، چه ته د هیڅ خواهش قصد نهٔ کوے ځکه چه خدائی اراده کښې سراسر خیر او بهتری ده او په دے کښې ستا قصد کول هم شرك اوګڼړه - د نفسانی خواهشاتو د نفی نه به د الله تعالی فعل په تا جاری شی او د افعال الٰهی نافذ کیدو سره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرك شی - زړهٔ به دے مطمئن شی - سینه به دے فراخه او کشاده شی - مخ به دے روښانه او پر نور شی - او چه د تعلق بالله روحانی توانائی بیا موے نو د کائنات د ټولو څیزونو نه به بے نیازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي ـ ستا نقل وحرکت به د قدرت په اراده وي او د قدرت په ژبه به هدایت بیاموے ـ تجلّیات الهي به تا ته د اشیاؤ ماهیت ښائي. او الله به درته د نور خلعت اغوندوي. پروردګار عالم به خپله تا ته علم ښائي. او د دے علم او عرفان په برکت به دِ د سلفِ صالحین او برګزیده عارفانو مقاماتو ته رسوي.

بیا به ته د مخلوقاتو نه کناره کش شے. تا کښې به ذاتي خواهش او اراده پاتے نشي. د بشریت د رذائیلو نه به پاك شے ـ ستا زړه به توحید کښې داسے فنا شي، چه د خدائے د ارادے نه سِوا به هرګز څهٔ څیز نه قبلوے. چه دے مرتبے ته اورسے نو تا ته به د کراماتو نسبت کولے شي. په ظاهره به دا کرامات ستانه ښکاري، خو حقیقت کښې به دا د خدائے تعالیٰ افعال او احکام وي. بیا به ته د هغه شکسته دِل اولیاؤ په ډله کښې شامل شے. چه د هغوئ نفساني خواهشات او بشري ارادے بالکل فنا شوے دي او په زړو نو کښې د ربّاني ارادو د کامل اطاعت جذبه پیدا شوے وي. لکه چه الله پاك فرمائیلي دي د ځما مخلص بندیان هیڅ نه غواړي مګر هغه چه الله اوغواړي: او فرمائیلي دي الله پاك. زهٔ هغه خلقو ته ډیر قریب یم چه د هغوئ زړونه ځما په وجه شکسته دي: نو ته به د الله تعالیٰ قرب تر هغه حاصل نهٔ کړے تر څو چه ستا ټول خواهشات او ارادے د هغه په رضا قربان نشي.

کله چه ته خپلے ارادے د خدائے په ارادو کښې فنا کړے او د ذاتِ باري نه بل هیڅ څیز ته توجه اونهٔ کړے نو بیا به تا الله تعالیٰ د نوے سره ژرغون کړي او ته به د نوے باطني صفاتو حامِل شے. ستا په نفس کښې به د شرك محرکات محو شي او توحید به دے قلب او دماغ کښې راسخ شي. بیا به تا ته دیدار الهي حاصل وي. د "آنَا عِنْدَ مُنْكَسِرَةِ الْقُلُوْبِ" (زهٔ شکسته دِلو ته ډیر قریب یم)[1] هم دغه معنیٰ دی. حدیث قدسي کښې راځي "ځما مومن بنده د ذِکر او عبادت په کثرت ځما قرب غواړي، حتّیٰ چه هغه

[1] د دے حدیث نه مطلب دا دے چه بنده عبادتونو کښې د قرب الهي داسے درجه حاصله کړي، چه خلقو او ماسِوا علاقو نه منقطع شي، او همه تن خدائے ته داسے متوجه شي چه ټول حرکاتو سکناتو، خواس ظاهره او باطنه بغیر د خدائے تعالیٰ د اطاعت نه بل څهٔ کار نهٔ اخلي ـ د هغه ایدل، او بدل، پوهیدل، ټول صرف د خدائے د پاره وي، او هرګز دا مطلب نهٔ دے چه معاذالله حاشا لله خدائی او ولي یو اتحاد او حلول او شي. د دے عقیده سرېحًا کفر دے. او د کتاب د ښت او د ټولو څوانو امتونو خلاف څیز دے. پیرانو پیر صاحب قدس سره چه فرمائیلي دي چه دا حالت په حالت فنا کښې وي نو د دے نه مطلب د خدائے په لار کښې فنا کیدل دي. دا چه ماسِوا الله علاقے ختمے شي. نه دا چه خدائي او ولي سره یو شي. حضرت پیرانو پیر صاحب دیر لوئے فاضل عالم رباني وو. د هغوئ د شان نه دا خبره ډیره اوچته ده چه دا سے خبره هغوئ ته منسوب کړے شي نو کوم کوم ځائے چه د دے کتاب کښې دا شان مضامین دي. د هغے نه مطلب دغه دے. کوم چه مونږ بیان کړو.

ما ته ډیر محبوب شي. او د کامل ربط په وجه زهٔ د هغهٔ غوږ و شم، چه په هغے هغه اوري. زهٔ د هغے سترګے شم، چه په هغے لیدهٔ کوي. زهٔ د هغهٔ ژبه شم، چه په هغے خبرے کوي. زهٔ د هغهٔ لاس شم چه په هغے هغه نیول کوي. زهٔ د هغے پښے شم چه په هغے هغه ګرځي. نو د فنا هیڅ حالت د دے نه بل نهٔ دے چه ته د خپل ځان او مخلوق نه فاني شے.

خلق یا نیك دي یا بد، د غه شان ته به هم یا نیک ئے یا بد هر کله چه ته خپل فطري او ازلي صفات قابو کړے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات به نهٔ قبلوے. او خپل امیدونه به هغوئ سره نهٔ تړے. او د هغوئ د شر نه به خوف نهٔ کوے. بیا به ستا په نفس کښې یوازے الله تعالیٰ باقي پاتے شي، لکه چه ستا د پیدائش نه مخکښې وو. چه دا حقیقت هیر نهٔ کړے چه خیر او شر د الله په اختیار کښې دے او چه کله په خدائے ستا کامل یقین پیدا شي نو هغه به تا د قضا او قدر د شر نه بے خوفه کړي. او خیر او برکاتو کښې به ستا د پاره وسعت پیدا کړے شي. بیا به ته د هر خیر محل، د هر نعمت مرجع، د هر نور مرکز او د هر امن سرچینه شے او د حق د عاشقانو مطلوب او منتها هم دغه فنا ده او هم دغه د سیر او سلوك نه پس اولیاء الله خپل منزل بیا مومي. خپله اراده د الله په اراده کښې فنا کول د ټولو تیرو اولیاؤ او ابدالو مقصود وو. د دی

تر آخري ساه خپله اراده د خدائي په ارادے بدله کړے ده. د دے وجے نه د دوئ نوم ابدال شو. د دوئ په نزد د حق په اراده کښې خپله اراده شریکول ګناه ده. هاں که په هیره مجذوبیت یا د حال او خوف د غلبے په صورت کښې ترے څهٔ بے اعتدالي اوشي، یا ذکیدو احتمال وي نو الله تعالیٰ پرے دوئ خبردار کړي او دوئ ترے منع شي او په توبه او استغفار شي. د فرشتو نه علاوه د خواهش او ارادے نه هیڅوك معصوم نهٔ دے.

فرشتے د ارادے نه پاکے او انبیائے کرام د خواهشات نفس نه پاك دي. لیکن د باقي مکلّف مخلوق لکه جن او انس اراده د خواهش نفس نه خالي نه دي. په نوع انساني کښې د خدائے برګزیده بندیان، مثلاً اولیاء او ابدال د ارادے او خواهشِ نفس نه خو یقینا محفوظ دي. لیکن کیدے شي چه هغوئ څهٔ وخت ارادے او خواهش ته مائل شي. خو الله پاك په خپل رحمتِ خاصه په بیدارئ کښې هغوئ د دغه لغزش نه اګاه کړي او هغوئ ئے هغه وخت په پښیمانئ او استغفار تلافي اوکړي.

مقاله (۷) توبه او استغفار

د نفس د پابندو نه آزاد شه. او د دے په متابعت کښې د خلے هستئ د اسرارو نه بیګانه شهٔ. خپل هره معامله کښې خو د سره میاں پروردګار ته اوسپاره او د خپل زړهٔ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دروازه د الله تعالیٰ دربان شه. چه شیطانی وسوسے پکښې داخلے نشی. دکوم څیز چه خدائے تعالیٰ ذړهٔ کښې د رتهٔ د اچولو حکم کوی، هغه پکښې اچوه. او دڅهٔ نه چه منع راوړی، هغے له ځائے مهٔ ورکوه. دحق د ارادے نه علاوه د بلے ارادے خواهش مهٔ کوه. او دحق اراده د شریعت اسلامی مکمله اتباع ده. د خواهشاتو کثرت د بنده د پاره د پریشانۍ او بربادۍ یو مهلک ځنګل دے او ددے خلاصے ذاتِ حق کښې د جذب کیدو نه بغیر ناممکنه ده. همیشه د احکام الٰهی اتباع کوه. او د هغه د منهیاتو نه پرهیز کوه. د خدائے مقدّرات د هغهٔ اختیار او رضاته پریږده. او مخلوقاتو کښې هیڅوک د هغهٔ شریک مه جوړوه. ستا ارادے او ارمانونه ټول د هغهٔ مخلوق دی. کهٔ تهٔ خپله اراده د خالق ارادے سره شریکوے. نو په دے حالت کښې تهٔ مشرک ئے.

قرآن وائی څوک چه د الله تعالیٰ د دیدار په طمع دی هغه له پکار دی چه نیک کار وته کوی. او مخلوقاتو کښې هیڅوک هغهٔ سره عبادت کښې شریک جوړ نهٔ کړی. یوازے بُت پرستی شرک نهٔ دے. بلکه د خواهشاتو په پتو سترګو پیروی کول او فانی دنیا کښې یو هستیٔ یا یو څیز سره زړهٔ او دماغ د مشق درجے پورے تړل صریحاً شرک دے. الله پاک ف - ئ «اے نبی ۴! تاهغه سړے نهٔ دے لیدلے، چه ممه خس

نفسانی خواهشات خپل معبود ګرځولے دی» نو د الله تعالیٰ نه سِوا نور هر څهٔ چه دی، هغه غیرالله دی. او هرکله چه تهٔ غیر الله کښې مشغول شوے، نو بلا شبے تا الله تعالیٰ سره شریک جوړ کهٔ او خپله مشرک شوے. نو ذکرِ حق کښې جد وجهد کوه. په ارام مه کښېنه. د خدائے نه ویره اوکړه. بے خوفه کیږه مه. او د حق په تلاش کښې صداقت اختیار کړه. غافله کیږه مه.

سلوک کښې چه کوم مقامات تاته حاصل شی. هغه خپل ذات سره مهٔ منسوب کوه. بلکه هغه عطائے ایزدی اوګنړه بیا کهٔ تاته څهٔ حال یا مقام حاصل شی نو هغه پټ ساته. او نا اهلو سره د هغے ذکر مهٔ کوه. په دے طریقه به تاته هم نوره هم روحانی ترقی حاصله شی ځکه چه ستا تعلق براه راست الله تعالیٰ سره دے او دکلام الله موافق «هره ورځ د الله تعالیٰ یو نوے شان دے» نو د احوالو مخلوق سرهٔ تذکره بنه نهٔ ده. کهٔ ستا احوال برقرار وی، نو د الله پاک بخشش اوګنړه. او د خدائے نه د شکر د توفیق او د زیاتی سوال کوه. کهٔ ستا حال د غسے باقی پاتے شی. نو په دے کښې ستا د پاره د علم معرفت ترقی او د اداب اضافه ده. الله پاک فرمائی : چه مونږ یو آیت منسوخ کوو یا هیروو، نو بیا د هغے نه بهتر یا د هغے په مثل بل آیت راوړو. او الله پاک په هر څیز قادر دے: نو الله پاک په خپل قدرت، اختیا

تدبیر او تقدیر کښې عاجز مهٔ ګنړه. د هغهٔ په وعدو کښې هیڅ شک مهٔ کوه. او د هغه د رحمت او بخشش نه هیڅکله نا اُمیده کیږه مه. د هغه د رسول برحق اسوهٔ حسنه اختیار کهٔ. او یوه شه چه په حضور صلی الله علیه وسلم نازل شوے بعضِ آیاتونه وروستو منسوخ شوے دی. او د هغے په ځائے نور آیاتونه راغلی دی. او حضور صلی الله علیه وسلم د هغے نورو آیاتونو تعمیل کړے دے. دا خو د ظاهر شریعت حال شو.

باطنی علم او نور احوال چه دی نو دا د خدائے او د هغه د رسول ۴ په مینځ کښې د یو راز حیثیت لری. ددے متعلق حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی :» ځما په زړهٔ په بعضے اوقات یوه پرده راتله او د هغے د لرے کولو د پاره به ما ورځ کښې اویا ځله د خدائی نه مغفرت غوښتلو» او ځینے روایتونو کښې د سل ځله مغفرت ذکر دے) . نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به د یو حالت نه بل حالت ته منتقل کولے شو. او د غه رنګ به حضور صلی الله علیه وسلم د قرب په منازلو عبور بیا موندلو. نورانی : . خلعتونه به ورته اغوستولے او بدلولے شو. او د کشف او معرفت هر دوئم حالت به د اول حالت نه ارفع او اعلیٰ وو. په دے دوران کښې چه به کله حجاب واقع شو، نکه چه احادیثو کښې راځی. نو حضور صلی الله علیه وسلم به په کثرت سره استغفار وئیلو ځکه چه

استغفار د روح تزکیه او د قلب صفائی ده. او د هر مؤمن د پاره اکسیر دے.

توبه او استغفار هر حالت کښې د بنده دوه لازمی صفات دی. او دا دواړه د حضرت ابوالبشر آدم علیه السلام نه مؤمنانوته یو مقدس میراث پاتے شوے دے. د آدم علیه السلام په باطنی احوالو چه د سهو او نسیان او د عهد د خلاف ورزئ د تاریکی پرده راغله، نو هغهٔ د خپلے ارادے او خواهش په پیروئ کښې راګیر شو. او د غه وخت د آدم علیه السلام اراده کول د خدائے ارادے سره شرک کول وو. نو د هغهٔ د غه اراده چه په شرک مبنی وه، ما تړکیے شوه. روښے باطنی حالت ئے زائل شو. او انوار پرے تاریک شول.

بیا آدم علیه السلام په خپلو لغزشونو آګاه کړے شو. او د نسیان او حکم عدولی په اعتراف کښې د توبے او استغفار توفیق ئے بیا موند. نو بابا آدم علیه السلام په ډیره زارئ په بارګاهِ الٰهی کښې التجا اوکړه . » رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَنَّ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ (اے ربه څمونږه مونږ په خپل ځان ظلم اوکهٔ . کهٔ تهٔ مو اونهٔ بخښے او رحم راباندے او نهٔ کړے نو مونږ به د زیان کارانو نه شو) . نو د توبے او استغفار په برکت په هغوئ د الله تعالیٰ د هغے اسرارو او علوموکشف او د دا سے تجلیاتو پیرن ؤنه اوشوه چه د دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ځکښې هغوئ د دے نه بهرور نۀ وُو- د دے نه پس د هغوئ هره اراده د الله تعالیٰ د ارادے ماتحت وه. او د هغوئ هر دوئم حالت د ړومبی حالت نه بهتر او ارفع وُو. حتیٰ چه هغوئ ته ولایتِ کبرٰی، قبولیتِ حق او دنیا اوعقبیٰ کښې سرفرازی نصیب شوه او د هغوئ اولاد د زمکے په مخ ښنه او خاښیږیده - او په هغوئ کښې لوئے لوئے جلیل القدر انبیاء او برگزیده اولیاء الله پیدا شول- بیا د دنیا نه پس عقبیٰ د هغوئ جائے پناه او د حیاتِ ابدی قرارگاه شو-

نو تاله هم توبه او استغفار باید- او د رسول کریم صلی الله علیه وسلم اسوه حسنه او د نوع انسانی د پلار حضرت آدم علیه السلام خصائل اختیارول پکار دی - او هم دا څیزونه د خدائے د رښتینو عاشقانو او دوستانو سنت دی چه د نجات ضامن دی-

مقاله (۸) د قـربِ الٰهی مـنزلونه

د خدائے د طرفه چه تۀ کوم روحانی او باطنی حالت کښې ئے - د هغے نه سِوا د اوچت یا د لاندے حالت آرزو مۀ کوه - هرکله چه تۀ د شاهی محل (عالم لاهوت) په دروازه ئے نو په محل کښې د د اخلیدو خپله خواهش مۀ کوه - ترڅو چه شاهی حکم (امر رِبی) سره تۀ په زور پکښې داخل نۀ کړے شې - د زور نه مراد هغه حکم دے چه ازلی تاکیدی او باربار وی - محض د نفس په ترغیب په داخله

ت... مۀ کوه - کیدے شی، چه دا د هغے بادشاه (الله تعالیٰ) د طرفه امتحان وی. خو تر هغه وخته د صبر او تحمل نه کار اخله - چه تۀ په داخله مجبور کړے شې. او ستا داخله سراسر د شاهی اِذن ماتحت وی.

چه ته جبر او شاهی حکم سره محل (قربِ خداوندی) کښې داخل کړے شے - نو تاله به بادشاه د خپلے ارادے او فعل په وجه څۀ عذاب نۀ درکوی. ځکه چه د هغه قهر او عذاب خو د بنده په بے صبرئ، نفسانی خواهشاتو، بے ادبئ او د تسلیم رضا په ترک کولو راځی - نو چه تۀ جبراً شاهی محل کښې داخل کړے شے. نو د اخپله خوش نصیبی او سعادت اوګڼره او د هغه په دربار کښې خاموشه، سرټیټه، او مؤدب ولاړ اوسه. او په کوم خدمت چه تۀ مامور کړے شے، په سرسترګو د هغے پیروی کوه. او د خپل حجت نه هرګز هغے کښې دخل مه ورکوه -

الله تعالیٰ خپل نبی آکرم صلے الله علیه وسلم ته ارشاد فرمائی :؟ د دنیا د ظاهری مال و اسباب کوم څیزونه چه مونږ کفارو ته ور کړے دی. تۀ په هغے نظر مۀ کوه. ځکه چه دغے اشیاؤ مقصد خو کفار په فتنه او امتحان کښې اچول دی. او ستا د پروردګار د درکړے رزق ستا د پاره ډیر بهتر او پائنداره دے نو د الله تعالیٰ په دے قول کښې " رِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَّاَبْقٰى " (خدائے درکړے رزق ډیر بهتر او پائیدار دے). حضور صلے

الله علیه وسلم ته په باطنی احوالو، صبر و شکر او په عطا شوے نعمتونو د راضی کیدو تعلیم ورکړے شوے دے. یعنی مونږ چه په تاکوے لوئے پیرزوینے کړے دی، لکه نبوّت، علم راسخ، حکمت وفهم، دین اسلام، توحید او معرفت، جهاد فی سبیل الله او فتوحاتِ غیبی، دا څیزونه د دنیاد نورو مال وجائیداد او د عیش وعشرت د سامان نه ډیر بهتر او دائمی دی- نو د الله تعالیٰ په عطا شوو نعمتونو شکر او رضا مندی کول او د نورو فانی او عارضی څیزونو ترک کول، د ټولو نیکو او برکتونو اصل دے-

ټول د دنیاوی اشیاء الله تعالیٰ د بندیانو د آزمائش د پاره پیدا کړی دی - کوم څیز چه ستا په قسمت کښې وی، یا د غیر، هغه بل د هیچا د پاره نۀ وی، هغه د قدرت لاس کښې محفوظ وی- نو کۀ هغه مشیّتِ ایزدی کښې ستا په حصه کښې وی. کۀ تۀ ئے غواړے، او کۀ نه، هغه به ضرور تا ته رسی - د هغے په طلب کښې ستا د طرف نه د ګستاخئ یا د بے ادبئ اظهار مناسب نۀ دے. او کۀ هغه څیز د بل چا قسمت کښې وی- نو تۀ هغه نشے حاصلولے - او کۀ هغه په خیر و عافیت او سلامتئ سره د چا فرد بشر قسمت کښې نۀ وی، او محض فتنه او امتحان وی - نو بیا د یو عقل او شعور خاوند ولے دیده دانسته ځان په فتنو او پریشانو کښې کښیباسی- مراد دا شو، چه خیر او سلامتی او د زړۀ اطمینان په باطنی

احوالو او تسلیم او رضا کښې دے-

شاهی محل د د اخلیدو نه پس چه ته بالاخانے (اوجِ روحانی) او د هغے ځائے نه چهت (منزل مقصود علّیین) ته او خیژولے شے - نو څنګه چه مونږ ذکر اوکۀ. تۀ بالکل خاموش، سرکښته او مؤدب اوسه. بلکه د دے امورو کښې د ړومبی نه زیات تابعدار اوسه. ځکه چه تۀ اوس بادشاه ته زیات قریب ئے. نو خطرو ته هم قریب ئے. چه دلته را اورسے نو د هغۀ نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال میا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی. او ناشکری یو ناشکرګزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې ذلیل کوی-

ځکه چه ځکښې ذکر اوشو ته د ذکر فکر او عمل صالح په جد وجهد کښې مشغول اوسه. چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی - او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی. چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی - د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرګز مۀ کوه- د دے حفاظت کوه - او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه. نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات دابدالو د پاره-

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغۀ د جلالی او جمالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

احوالواو تسلیم او رضا کښې دے ۔

شاهي محل ده اخلیدونه پس چه ته بالاخانے (اوج روحاني) او د هغې ځائے نه چهت (منزل مقصود علیّین) ته او خیژولے شے ۔ نو ځکه چه مونږ ذکر اوکړ ۔ ته بالکل خاموش ، سرکښته او مؤدب اوسه ۔ بلکه دے امورو کښې د پروهبی نه زیات تابعدار اوسه ۔ ځکه چه ته اوس بادشاه ته زیات قریب شے ۔ نو خطرو ته هم قریب شے ۔ چه دلته را اورسے نو د هغه نه د احوالو او مقاماتو د هیڅ حال یا مقام په خپله خواهش مه کوه ځکه چه دا به د موجوده نعمت ناشکری وی ۔ او ناشکری یو ناشکر گزاره سړے په دنیا او عقبیٰ دواړو کښې ذلیل کوی ۔

ځکه چه ځکښې ذکر اوشو ته د ذکر فکر او عملِ صالو په جدوجهد کښې مشغول اوسه ۔ چه دا سے بلند مقام ته اورسے چه دائمی او ابدی وی ۔ او یاد ساته چه هغه مقام د الله تعالیٰ ظاهر باهر آیات او کرامات دی ۔ چه د بنده د قول او فعل نه ظاهریږی ۔ د دے مقام نه غفلت او بے پروائی هرگز مه کوه ۔ د دے حفاظت کوه ۔ او ثبات او استقلال سره د غلته قائم اوسه ۔ نو احوال د اولیاؤ د پاره دی او مقامات دابدالو د پاره ۔

مقاله (۹) د الله تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشف او مشاهده

د الله تعالیٰ په اسماء الحسنیٰ کښې د هغهٔ د جلالی او جمالی

صفاتو ذکر په وضاحت سره موجود دے ۔ او هغه د خپلو بندیانو په طبائعو کښې د دے صفاتو ظهور فرمائی ۔ د اولیاؤ او ابدالو په کشف او مشاهده او افعالو کښې د الله تعالیٰ دا صفات دا یسے عجائب را څرگند کړی چه عقل او فهم مغلوب کړی ، رسومات او عادات فنا کړی ۔ او انسانی حواسو کښې د دهشت او ضعف یا د لطف او محبت تأثرات پیدا کړی ۔ د الله تعالیٰ دا افعال په دوه قسمه دی ۔ یو جلالی او بل جمالی ۔

د خدائے تعالیٰ د جلال ظهور دا دے ، چه په ،خوف او هیبت غلبه راشی ۔ او د جسم په اعضاؤ د دیړے آثار را څرگند شی ۔ لکه چه د نبی کریم صلی الله علیه وسلم احادیثو کښې روایت دے چه د دوئی د سینے مبارکے نه به د مانځه په وخت کښې د دیگ د یشیدو په شان آواز راختلو ځکه چه "وَاعْبُدْ رَبَّكَ كَاَنَّكَ تَرَاهُ" (د خپل رب عبادت دا سے کوه ، لکه چه ته ئے وینے) مطابق به حضور صلی الله علیه وسلم د الله تعالیٰ د جلال او جبروت مشاهده کوله ۔ او د الله پاک د عظمت او هیبت انکشاف به ورته کیدلو ۔ د غه رنگ د حضرت موسیٰ علیه السلام جلال هم مشهور دے چه د توحید او دینی غیرت په جذبه کښې ئے د خپل ورور هارون علیه السلام ږیرے لاس ور واچولو ۔ او دا د هغوئی معمول او مزاج وو ۔ چه قرآن پرے شاهد دے ۔ د غه شان جلال او جبروت د حضرت ابراهیم خلیل الله او حضرت عمر فاروق رض

د حالاتو نه هم منقول دے ۔ چه د خپل ذات د پاره نه وُو ، بلکه د حق او توحید د پاره ۔

هرچه د جمال مشاهده ده نو دا په زړونو او مزاجونو کښې د خدائے د رحمت ، رحم ، کرم ، بخشش ، لطف ، محبت ، عفو او د سخا د صفاتو ظهور دے ۔ چه د قربِ خداوندی په وجه په بنده تجلّی غورځوی ۔ د الله تعالیٰ د صفاتِ جمالی عظیم ترین مظهر د حضور صلی الله علیه وسلم هستی مبارکه ده ۔ چه همیشه ئے هر بد خواه سره ښهٔ کړے دی ۔ هر ضرر رسونکی ته ئے راحت رسولے دے ۔ هر بدگو سره ئے د محبت سلوک کړے دے ۔ او انتهائے دا چه د مکے معظمے د فتح په وخت ئے خپلو بد ترینو دشمنانو ته په دے الفاظو معافی ورکړه ۔ "لَا تَثْرِيْبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ (نن ورځ په تاسو هیڅ گرفت نشته ۔ یعنی ما بخښلی یئ) د حضور صلی الله علیه وسلم دا "جمالی صفت" او "خلق عظیم" د اُمت په دیرو اولیاؤ ابدالو کښې هم باحسن الوجوه موجود دے ۔

الله تعالیٰ د خپل جمال د مشاهدے نعمت دامت په خاص خاص افرادو پیرزو کړے دے) او تول عمر ئے هغوئی په دے نعمت ښاد کړے دی ۔ د پاره د دے چه د زیات شوق په سبب د محبت په جذب او هستیٔ کښې د دوئی روحانی قولی سست او کمزوری نشی ۔ او د هجر او فراق په خفګان کښې د حقوقِ عبودیت د تعمیل نه پاتے را نشی ۔ نو

الله تعالیٰ حکیم او دانا دے ۔ رحیم او کریم دے ۔ او د جمال د تږو په اضطراب ښهٔ خبردار دے ۔

د غه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به د حضرت بلال رضی الله عنه مؤذن ته فرمائیل ۔ اے بلاله! اذان اوکه ۔ چه ذکر او مانځه کښې راحت بیامومو ۔ د حضور صلی الله علیه وسلم د پاره موږ په دے بنا د قلب او د روح راحت وو ۔ چه د کامل استغراق په وجه به نبی علیه السلام ته د مانځه په دوران کښې د جمالِ الٰهی مشاهده حاصلیده ۔ په دے وجه به حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیل چه ځما د سترگو او زړهٔ آرام په مانځه کښې دے ۔

مقاله (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص

دے کښې شک نشته ، چه ستا نفس د الله تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خو دا د دنیا خواهشاتو ، لذاتو ، اسبابو ، غرور او تکبر د سے لارے نه بدراهه کړے دے ۔ ځکه چه دا څیزونه دانسان مزاج سره اخښلے شوے دی ۔ نو که ته د الله د اطاعت او فرمانبردارئ د پاره د نفس مخالفت ته تیار شے نو دا به ستا د طرف نه یو جهاد د فلاح او بهبود یوه ذریعه وی ۔

د نفس د جهاد نه پس به ستا دوستی او بندگی د ثبوت مقام ته اورسی او په تابه د پاک ، صاف ، او خوشگوارو نعمتونو پیرزوینے اوشی ۔ د کائناتو ټول اشیابه ستا تابع شی او ستا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدمت او تعظیم ته په غاړه بسته وی. او دا یو ځلے شوے اصول دے. چه کوم سړے دخدائے تعالیٰ فرمانبرداروی نو دنیا د هغهٔ فرمانبرداره وی. الله پاک فرمائی."کائناتو کښې هیڅ څیز داسے نشته چه دخدائے ثنا صفت نهٔ کوی. خو تاسو د هغوئی په ثنا پوهیږئی نه" او الله پاک فرمائی: "ما آسمانونو او زمکے ته اووے، چه تاسو حُما فرمانبرداری قبوله کړئ. کهٔ خوښه مو وی او کهٔ مو نهٔ وی خوښه. نو هغوئی اووے چه اے خالق کائناته! مونږ ستا فرمانبرداری په سرسترګو قبلوو.

مکمله بندګی، دنفس د ناکاره خواهشاتو په مخالفت حاصلیږی. په قرآن کریم کښې د یرځایه راغلی دی چه دنفس اتارهٔ (هغه نفس چه انسان ته د بدو کارونو ترغیب ورکوی) پیروی انسان د صراط مستقیم نه ګمراه کوی، حدیث قدسی دے. چه حضرت داود علیه السلام ته الله پاک اوفرمائیل "چه دنفس د خواهشاتو پیروی هیچرے اونهٔ کړے. ځکه چه زما په زمکه کښې د نفس د پیروئی نه زیات د فساد څیز بل نشته" او د حضرت بایزید بسطامی رحمة الله علیه متعلق یو حکایت مشهور دے چه هغوئی الله پاک خوب کښې اولید، نو عرض ئے اوکهٔ چه یاالله! تاته در رسیدو کومه لاره ده؟ نو الله تعالیٰ ورته اوفرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریږده او ماته راځه" حضرت بایزید فرمائی: ددے پس مالکه د مار د پوټ خپل

نفس په ځائے پریښود؛

غرض داچه هر حال کښې د خواهشات نفسانی نه پرهیز د خلاصی باعث دے. نو کهٔ ته متقی او پرهیزګار ئے. نو د حرام مال نه اود مخلوقاتو د خوف او خدشے نه د په ده اوکړه. او د مخلوقاتو په ځائے خپل اُمید و نه خپل خالق سره اوتړه. او د زکوٰة، صدقے او نذرانے په طور هم د خلقو نظر مهٔ کوه. بنهٔ پوه شه چه د رزق او روزئی ټول امورد فاعل فعل او تدبیر سره په ظهور کښې راځی. او فاعل او مدبر الله تعالیٰ دے. خو سره ددے د مخلوق د طرفه د سعی، محنت او کوشش اصول هرګز هیرول نهٔ دی پکار. د پاره د دے چه تهٔ د جبریه فرقے (دوئی ددے خبرے قائل دی، چه فعل کښې د بنده مطلقًا دخل نشته) د عقائدو نه خلاصے بیا موے. او دا هم مه وایه چه د مخلوق په افعالو کښې د خدائے قدرت او اختیار هیڅ دخل نشته او بنده د هر فعل او ارادے خپله مختار او مجاز دے ګنی دے عقیدے سره به تهٔ کافر شے. او قدریه فرقه کښې به راشے. بلکه عقیده درسته کړه. او دا اووایه، چه د مخلوق افعال او اعمال د مشیّتِ خداوندی نه دی چه د هغے د تعمیل حکم د پاره "لَیْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰی" یعنی د مخلوق د طرفه سعی او محنت لازمی څیز دے. او قرآن او حدیث کښې ددے مثالونه وارد دی.

احکام خداوندی نه تجاوز مهٔ کوه. ځکه چه د هغهٔ احکام په ټول مخلوقات طوعًا وکرهًا (په خوښه او ناخوښه یعنی هر حالت کښې) حاوی دی. دا احکم الحاکمین په موجودګئ کښې په هیڅ یو امر کښې حاکم مهٔ جوړیږه. ستا حاکم کتاب الله او سنت رسول الله دے. کهٔ ستا زړهٔ کښې څهٔ خیال یا وسوسه تیره شی. یا د الهام کیفیت محسوس کړے نو هغه د قرآن او حدیث په معیار اوسنجوه. کهٔ قرآن او حدیث کښې د هغے حرمت او ممانعت موجود وی. مثلا وسوسه، سود غلا، غضب، ظلم، زیاتی، دروغ فریب او د غیبے نور د فسق و فجور اعمال نو داسے خبرے دخپل قلب او دماغ نه لرے که او مخ ترے واړوه. ځکه چه داسے وسوسے د شیطان د طرفه وی چه په قِسم قسم ښکلے صورتونو کښې ئے انسان ته راوړاندے کوی.

کهٔ ستا خیال او وسوسه د قرآن او حدیث ترمخه جائز او مباح وی او د حرمت پکښې هیڅ شبه نهٔ وی. نو بیا ئے بلا تامل تعمیل اوکړه ځکه چه دے کښې دګناه خدشه نشته. لکه د حلالو څیزونو خوړل، څښل، نکاح، ښهٔ لباس، چا صالح سره ناسته پاسته، د بیت الله شریف حج، دګنډو، یتیمانو او غریبانو امداد او دعوامو د فائدے کارونه واخله. په داسے الهام زړهٔ سکون او اطمینان بیا مومی. او فطرت ددے تائید او تصدیق کوی. د افعالِ

الٰهی او اوامرِ الٰهی د تعمیل د پاره الله تعالیٰ خپله د بنده فاعل شی او د هغه مدد او نصرت کوی او هرکله چه فعل خالصةً د حق د پاره پاتے شی او تاته د تائید حق مقام حاصل شی نو بیا کهٔ تاته څهٔ فتنه پیښه هم شی، نو د هغے د شر نه به د خدائے په امان ساتی ځکه چه الله تعالیٰ په خپل مشیّت او فعل چالره سزا نهٔ ورکوی. بنده ته عذاب په امورِ الٰهی کښې د دخل ورکولو په وجه ورکولے شی.

کهٔ ته د ولایت خواهان ئے (خدائے دِ په مونږ ټولو ددے نعمت پیرزوینه اوکړی. آمین). نو د نفس مخالفت شروع کړه. او د امرِ حق په پوره طریقه تابع شه. او د امرِ حق پیروی په دوه قسمه ده. یو هغه قسم داچه د نفسانی لذاتو د پیروئی نه منع شے. فرائض ادا کړے او خپل ظاهر او باطن دګناهونو نه محفوظ کړے. او دوئم قسم داچه د خدائے کوم احکام د الهام یا القاء په طور ستا په زړهٔ وارد کیږی. د هغے اطاعت په پوره احترام سره اوکړے او د خدائے تعالیٰ د وقتًا فوقتًا مشورو نه غفلت اونهٔ کړے دا باطنی امر په هغے مباح کارونو کښې هم بیاموندے شی چه د هغے متعلق شریعت کښې څهٔ حکم موجود نهٔ وی. په داشان چه نه خو هغه ممنوع وی. او نه د وجوب حکم لری. او دے کښې بنده ته اختیار ورکړے شوے دے. خواه کهٔ دا په تصرف کښې راولی، او کهٔ نهٔ ئے راولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دے نوم مباح دے۔ نو یو متقی او خدائی سړی له پکار دی چه هغه د هر داسے څیز متعلق استخاره اوکړی او دحکم ربّی په انتظار کښې شی۔ او هرکله چه حکم بیا مومی، نو د هغې مطابق دِ تصرف کوی۔ او په داسے حالت کښې دِ د بنده ټول اعمال، حرکات او سکنات د الله تعالیٰ د طرفه نهٔ وی۔

دکومو څیزونو حکم چه شریعت کښې موجود دے هغه دِ د شرع په رو سره، او دکومو څیزونو حکم چه شریعت کښې موجود نه دے، هغه دِ د استخارے په ذریعه په ځائے راوړلے شی۔ دلته بنده بیا د اهلِ حقیقت د مقام نه شی۔ او هغه په اولیاؤ کښې شمیرلے شی او کهٔ ته د "حق الحق" په حالت کښې ئے چه په ذات خداوندی کښې د فنا کیدو حالت دے نو دا د الله تعالیٰ ځتهیږونه اوګنړه۔ ځکه چه دا د هغې ابد الوحالت دے، چه دهغوئی زړونه د عشق و محویت ندمات دی۔ هغه موحدین دی۔ عارفان دی۔ صاحب علم او عقل دی۔ دوئی د امیرانِ آقا د خلقِ خدا پیشوا او نګهبان، د حق نائبین، خاصان او محبانِ الٰهی دی۔ نو په دے مقام د امر پیروی داده چه ته د نفسِ امّارهٔ مخالف شے او دنیا او اخرت هیڅ څیز ته ستا رغبت او توجه پاتے نهٔ شی۔ دغه وخت ته د مالک الملک بنده ئے۔ نه چه د مُلک بند۔ تهٔ به د امرِ حق غلام شے، نهٔ

چه د خواهش او په ظاهر او باطن به کلی طور داسے د خدائے په حواله شے لکه د دائی په لاس کښې چه یو ړوند و بچے یا د طبیب په مخکښې بے هوشه بیمار وی نو د الله تعالیٰ د امر او نهی د شناخت او پیروئی نه علاوه د نورو ټولو کارونو نه به تهٔ بے هوشه او بے خبره ئے۔

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غربت او ناداری په حالت کښې چه ستا په زړهٔ کښې د نکاح خواهش پیدا شی او تهٔ د دے ذمه داری سرته نشے رسولے۔ نو د الله تعالیٰ نه د رزق د فراخئ او اسوده حالئ سوال کوه۔ او د هغه د رحم امید وار اوسه۔ دنیا کښې ئے د انسان د پاره نکاح لازمه کړے ده۔ او د دے خواهش ئے بنی آدم له ورکړے دے۔ نو هغه د دے د اسبابو او ذرائعو هم پیدا کونکے دے۔ دغه مشکل کشا او قاضی الحاجات به بغیر ستا د پریشانئ نه د بخشش په طور ستا د نکاح اسباب برابر کړی۔ چه ستا د پاره به د اطمینان او برکت باعث وی۔

اوس به ستا صبر او انتظار په ثنا او شکر کښې بدل شی او الله پاک شکر گزارو سره په کلام پاک کښې د نعمت د زیاتئ وعده کړے ده۔ فرمائی: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ ۝ (کهٔ تاسو شکر کوی نو زهٔ به در باندے خپلے پیرزوینے لا زیاتوم۔ او کهٔ ناشکری کوئ نو یاد ساتئ چه زما عذاب ډیر سخت دے) او که د یو وخت

پورے د نکاح ضروریات د برابر نشی۔ نو صبر او انتظار کوه۔ الله پاک فرمائی:- لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ (د خدائے د رحمت نه مهٔ نا امیده کیږئ۔) خو په دے اثنا کښې د الله تعالیٰ په اراده او فعل کښې بالکل دخل مهٔ ورکوه۔ د خواهشات نفسانی نه ځان ساته او ذکر الٰهی سره د صبر او تحمل نه کار اخله۔

د قضا و قدر دستور سره با وفا اوسه۔ او د امر ربّی اطاعت کوه۔ او یقین لره چه ستا پروردگار به اخر په تا فضل و کرم اوکړی۔ رزق به دِ فراخه کړی۔ او ګناهونو نه د بچ کیدو او په صراط مستقیم د قائم پاتے کیدو به قوت او توفیق در کړی۔ الله پاک فرمائی: إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ط (د صابرانو د پاره بے حسابه اجر دے)۔

مقاله (۱۲) د منعِم اطاعت که د نعمت؟

چه تا الله تعالیٰ د مال او جائداد خاوند کړی۔ او تهٔ د دے مال په وجه د خدائے د عبادت او اطاعت نه روګرځانه شے۔ نو خدائے تعالیٰ به تا هم د دنیا او هم آخرت کښې د خپل نزدیکت نه لرے کړی او ممکنه ده چه د غفلت او معصیت په وجه د غه مال او دولت هم درنه واخلی۔ او محتاج او پریشان حاله دِ کړی۔

د منعم (نعمت ورکونکی) نه غافل کیدل او سراسر نعمت کښې محو کیدل شرک دے۔ او شرک د خدائے په نزد

یو ناقابلِ معافی جرم دے۔ خو کهٔ تهٔ مال و دولت خپل معبود او مقصود جوړ نهٔ کړے او په ثنا او ذکر کښې مشغول شے نو الله تعالیٰ به دا مال ستا د پاره برکت او راحت او ګرځوی او دے کښې به ورځ تر ورځه زیاتے راځی۔

مال به ستا خادم وی۔ او ته به د خپل رازق او پروردګار خادم۔ بیا به ته دنیا کښې د قِسم قِسم نعمتونو نه فیض یاب شے۔ او عقبیٰ کښې به د خدائے په نزد معزز او محترم شے۔ او جنت الماویٰ کښې به صدیقینو، شهداؤ او صالحینو سره هم مجلس او هم پایه شے۔

مقاله (۱۳) قضا او قدر ته ګردن کیږده

کهٔ ستا په قسمت کښې نعمت وی۔ خو کهٔ تهٔ د هغې خواهشمند ئے یا نهٔ ئے، هغه به ضرور تا ته دررسی۔ دغه شان کهٔ ستا په قسمت کښې مصیبت وی او ستا د پاره د هغې حکم شوے وی۔ نو خواه تهٔ هغه نا خوښه وے، او که دُعا په ذریعه ئے دفع کوے۔ خو هغه به په تا راځی۔ نو تا له پکار دی چه په هره معامله کښې د الله تعالیٰ مخکښې د فرمانبردارئ ګردن کیږدے چه د هغې فاعل حقیقی فعل ستا د پاره جاری شی۔

که د خدائے د طرفه په تا د نعمت پیرزوینه اوشی۔ نو شکر اوباسه۔ او کهٔ مصیبت راشی۔ نو صبر او تحمل اختیار کړه۔ تهٔ د بخشش او د عطا د حالاتو بالکل مطابق اوسه۔ چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حق د لارے منزلونه اووهي نو د تسلیم او رضا په دے طریقه به د نبی وصالحینو، شهداوٌ او صدیقینو مقام ته اورسے . او قرب خداوندی به حاصل کړے بیا به ته د هغه خلقو ملګرے ئے چه د هغوئی د ذکر او فکر په برکت دَ کرامت، نعمت، عزت، مسرّت او د نفس د اطمینان خاوندان شوے وی. نو په آفاتو او مصائبو کښ کښ د صبر او ستقامت نه کار اخله. اود مؤمن د ټولو نه اهم او مقدّم صفت هم دغه دے .

د رحمة للعلمین ارشاد دے :" د دوزخ اور به مؤمن ته وائی اے مؤمنه! ځما د علاقے نه زر تیریږه ځکه چه ستا نور ځما اور مړ کوی . دا هغه نور دے، چه محکم یقین او کامل ایمان سره چه دنیا کښ ورسره دو. او په دے نور په مؤمن او کافر کښ تمیز کیدلے شی. او دغه نور په دنیا او عقبیٰ اداپرو کښ د هرے بلا مدافعت کوی. نو پکار دی چه ستا د صبر او ایمان قوت تا نه هر مصیبت او بلا لرے کړی. یقین لره، چه هیڅ بلا ستاد بربادولو دپاره نه، بلکه ستا د ازمیښت د پاره . ستاد ایمانی طاقت قوی کولو دپاره، ستا د یقین زیاتولو د پاره، ستاد فلاح او ترقی د پاره او د رضائے حق د بشارت درکولو دپاره تاته راځی . الله پاك فرمائی . اے مسلمانانو! مونږ تاسو ازمایو . چه تاسو کښ د فی سبیل الله جهاد کونکو او صابرو خلقو پته اولګی . بیا چه د الله تعالیٰ په ذات وصفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او ته

یقین سره د هغهٔ افعالو سره موافقت اوکړے. نو هغه به په هر مصیبت کښ ستا مشکل کشائی کوی . او د هغهٔ امداد به ستا شامل حال وی . نو د ځان یا د غیر په حق کښ دے، تا نه هیڅ یو قول او فعل داسے ښکاره نشی چه د الله تعالیٰ د امرو نهی نه بهر وی .

کله چه تا ته یو امرِ خداوندی اوشی . نو د هغے تعمیل په تادئ کوه . او قوت او حرکت سره هغه سرته رسوه . د تقدیر او فعلِ الٰهی په تکیه محض په تسلیم او توکل مه اوسه، بلکه سعی کوشش، فکر تدبّر او خپل وهبی او فطری قوتونه هم پکار راوله . چه تا نه امرِ الٰهی عملی طور سره ظاهر شی . او که د خپلو عزائمو په تعمیل کښ پاتے راغلے ئے، نو د خپل پروردګار پناه اونیسه هغه ته التجا کوه . هغهٔ ته زاری کوه او امر الٰهی کښ د غفلت کولو اسباب معلوم کړه . ممکنه ده چه دا پریشان کن صورتِ حال ستا د غرور تکبر، طاعت او عبادت کښ د سوءِ ادب، به خپل قوت او صلاحیت د تکیه په ځهٔ ښهٔ عمل د ناز کولو یا د مخلوقاتو خالق سره د شریک کولو په وجه وی، یا ممکنه ده چه الله تعالیٰ د ځهٔ لغزش په وجه د خپل قرب نه معزول کړے ئے . او ستا نه ناراضه وی او ته ئے په خپل هوا او هوس کښ اخته کړے ئے . ته نهٔ پوهیږے چه دنیا کښ د شرك او غفلت جرائیم ځائے په ځائے خواره شوی دی .

چه هغه مؤمن د خپل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی الله تعالیٰ نه لیرے او بے تعلقه کوی . نو د شرك د اسبابو نه پرهیزګار شه . چه د الله نه غیر الله ته راغب نهٔ شے .

کوم څیز چه د الله نه سوا دے هغه د غیر الله حکم لری نو تهٔ د خپل مولانه سوا غیر ته رجوع مهٔ کوه . او په خپل نفس داسے ظلم مهٔ کوه چه د غیر الله په سبب د الله د اوامرو نه غافل او بے خبره شے . کنی هغه به دِ په داسے اور کښ ورلودیګی، " چه د هغے خشاك سړی او کانړی دی ، او چه د کفارو د پاره تیار شوے دے " (آیت شریف دے) بیا که تهٔ ځهٔ عذر یا فریاد کوے ، نو ځائے به نهٔ نیسی . او که د الله رضا لټوے نو هغه رضا به حاصله نهٔ کړے . او که د ایمان او عمل صالح د ضائع کولو په حقله دنیا ته بیا د نیکئ د پاره راتلل اوغواړے ، نو دوباره به دنیا ته دِ راتلل نصیب نشی . نو په خپل نفس رحم اوکړه . او علم ، عقل ایمان او معرفت غوندے نعمتونه چه خدائے درکړی دی ، هغه د خدائے په عبادت ، رضا او خوشنودی کښ صرف که . او د دے په پاکو انوارو د جهل او شرك تاریکئ د خپل قلب او دماغ نه محو کړه .

— د الله پاك د اوامرو مطابق په صراط مستقیم روان شه او خپله هره معامله هغه قاضی الحاجات ته اوسپاره . چه تهٔ ئے پیدا کړے ئے . او ستا پرورش ئے کړے دے . تهٔ

یو بیکاره نطفه وے . د هغه نه ئے تا ته انسانی صورت درکهٔ . او زمکه کښ ئے د خپل خلافت او نیابت په منصب سرفراز کړے . نو ستا هر خواهش او مراد د هغه د مراد تابع پکار دے، او ستا هره ناخوښی د هغهٔ د ناخوښئ مطیع پکار ده . هر کله چه تهٔ د احکام الٰهی تابعدار شوے . نو د کائنات ټول څیزونه به ستا تابع دار شی . (خدای تعالیٰ دِ مونږ ټول په دے نعمت ښاد کړی . آمین .) .

هر کله چه تهٔ د الله تعالیٰ د منهیاتو نه پرهیزګار شے، نو بیا که د دنیا کښ تهٔ هر ځائے ئے ټول مصیبتونه او تکلیفونه به تا نه په دِ دړه وی . الله پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ فرمائیلے دی :" اے بنی آدمه! زهٔ الله یم . خالق کائنات یم . ځما نه سوا بل معبود نشته . زهٔ چه کائناتو کښ کوم څیز ته حکم ورکړم، چه شه ، نو هغه فوراً شی . او د عدم نه عالَم وجود ته راشی . نو تهٔ خالصةً ځما عبادت کوه . چه زهٔ درته د توحید په برکت هغه روحانی قوت درکړم چه ته هم یو څیز ته اووائے چه شه . نو هغه شی . او وجود او ظهور کښ راشی ." او دا هم الله پاك فرمائیلے دی : اے دنیا! کوم سړے چه ځما خدمت او اطاعت کوی . نو ته د هغهٔ خدمت او اطاعت کوه . او کوم سړے چه محض ستا خدمت او پرستش کوی نو هغه په مصیبتونو او تکلیفونو کښ ګرفتار کړه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم ځیزونه چه هغې ته خدائے تعالی منع راوړے ده دهغې نه ته پوره پرهیز اوکړه ـ کامله عاجزی اختیار کړه او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړه ـ ستا حواس خمسه او ستا ټول اعضاء هر وخت د احکام الٰهی پابند کیدل پکار دی او د هغې په تعمیل کښې هیڅ کله د تاخیر نه کار مهٔ اخله ـ قضا وقدر کښې خفګان ، تادی ، شکایت او مخالفت له دخل مهٔ ورکوه ـ او هم دا ربانی نسخه او روحانی شفاده چه تا به د ګناهونو د امراضو او د خواهشات نفسانی د فتنو نه محفوظ کړی او قرب خداوندی به د نصیب کړی ـ

مقاله (۱۴) د دنیا پرستار کهٔ د عُقبٰی؟

اے د نفس بنده! ته د عاشقانِ حق او د هغو معبود پرستارانو د برابرئ دعوٰی مهٔ کوه ـ ځکه چه ته د خپل هوا و هوس غلام ئے ـ او هغوئ د خپل خالق او مولٰی غلامان دی ـ ته د دنیا په رغبت کښې محو ئے ـ او هغوئ همه تن د عقبٰی په رغبت کښې سرګرم دی ـ د دوئ زړونه صرف د رب سره تړلے دی ـ او ستا زړه د دنیاوی بتانو بتخانه ده ـ دوئ هغه ځیزونو ته نهٔ ګوری ـ په کوم چه ستا نظر دے ـ دوئ د کائناتو په اشیاؤ نه بلکه د اشیاؤ په خالق او صانع نظر لری ـ چه هغه په ظاهری سترګو نه بلکه د زړهٔ په سترګو لیدلے شی ـ

دغې عاشقان حق د عشق نعمت حاصل کهٔ ـ او خلاصے

ئے بیا موند ـ او ته تر اوسه د نفس په خواهشاتو کښې راګیر ئے ـ دغې اهل الله د خپل پروردګار د ارادو احترام اوکهٔ او خپلے ارادے او ارمانونه ئے پریښودل ـ او په دغې طریقه ئے قُربِ الٰهی حاصل کهٔ او ته د خپلو ارادو او خواهشونو بنده شوے او د خپل خالق نه په پراؤنو لرے شوے ـ دغې خلقو ته الله تعالی د آدم علیه السلام او د کائناتو د تخلیق حقیقی مقصد اوښوده ـ یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر او عبادت کښې مشغوله شو او ته د دنیا په عیشیاتو او هزلیاتو کښې کښیوتے ـ دغه د حق عاشقان د تائیدِ الٰهی په وجه طاعت او عبادت کښې همیشه د غم او پریشانئ نه لاپروا وی ـ مصیبت او تکلیف کښې څهٔ جبر او اکراه نهٔ محسوسوی نو ذکر او عبادت د دوئ د پاره جنت الماوٰی شو ـ ځکه چه دوئ کائناتو کښې د یو ځیز د کتونه مخکښې د هغې ځیز صانع او د هغه فعل ته ګوری ـ

دغه برګزیده خلقو سره د زمکے او آسمانونو قیام او استحکام او د برّ و بحر د مخلوقاتو سرور او اطمینان وابسته وی ـ ځکه چه د باطنی صفاتو په وجه الله پاک دوئ د خپلے زمکے اَوْتاد یعنی میخونه ګرځولے دی ـ چه په هغې زمکه قائم او محکم ده ـ هغوئ د خپل روحانی قوت په وجه د غرونو په شان خود دار سخت او ناقابل تسخیر دی ـ او ته محض د نفس بنده ئے نو د دغې صاحب عزم او صاحب ایمان خلقو په لاره کښې مهٔ خنډ کیږه ـ ځکه چه هغوئ د حق په

لاره کښې د مور و پلار او اهل وعیال نه بیزاره شو ، خو د حق نه بیزاره نهٔ شو ـ

دوئ په کائناتو کښې خدائے بهترین پیدا کړے دی ـ او د زمکے په سرے نوع انسانی د دوئ د امامت او قیادت نه فیض یاب کړے دی ـ ترڅو چه زمکه او اسمانونه قائم دی د دوئ په پاکو روحونو دِ د حق تعالی په نګو نو سلامونه وی ـ (سره ځمونږ ـ آمین) ـ

مقاله (۱۵) خوف[1] او رجاء

ما خوب اولید چه زهٔ یو داسے ځائے کښې یم چه د هغې شکل او هیئت د جماعت په شان دے ـ او په هغې کښې دیو داسے خلقو له ده ، چه د دنیا او د دنیا د خلقو نه بےتعلقه دی ـ ما په زړهٔ کښې فکر اوکهٔ ـ کهٔ فلانے سړے په اولیاؤ کښې دلته موجود وے نو دے خلقو ته به ئے د شریعت آداب ښودلی وو ـ او د تبلیغ ارشاد به ئے ورته کړے وو ـ

په دے کښې دا خلق ماته راجمع شول ، او یو پکښې ماته اووئیل : ستا څهٔ حال دے ؟ ته کلام او خطاب ولے نهٔ فرمائے ؟ ما ورته اووئیل ـ هرکله چه تا سو د مخلوق نه تعلق قطع کړے دے او خالق سره موځان تړلے دے ـ نو بیا د خلقو نه ژبے سره هیڅ مهٔ غواړی ـ او چه ژبے سره سوال پریږدئ

[1] ویره او امید ـ دا د اهل الله صفات دی چه د الله تعالی د قهر او عذاب نه خوف کوی ـ او د هغه د رحمت او بخښش امید لری ـ

نو بیا زړونو سره هم د هغوئ نه سوال مهٔ کوئ ځکه چه د زړهٔ سوال د ژبے په شان دے ـ

بلهٔ پوه شئ چه هر آن کښې د الله پاک یو نوے شان دے ، د خلقو حالات بدلوی را بدلوی ـ یعنی د امیر نه غریب او د غریب نه امیر ، د ګدا نه بادشاه او د بادشاه نه ګدا جوړوی ، د چا مرتبه اوچتوی او د چا را غورځوی ـ یو قوم علیین[1] ته رسوی او بل اسفل السافلین[2] ته کوم ځائے چه د علیین خاوندانو سره د حفاظت او نصرت وعده ده ـ هلته هغوئ سره ئے د غفلت او معصیت په وجه په اسفل السافلین کښې د وړ غورځولو هم ویره پیدا کړے ده ـ

کوم خلق چه اسفل السافلین کښې دی ـ هغوئ سره ئے د توبه استغفار او رجوع الی الله په سبب د هدایت او علیین کښې د داخلولو هم وعده فرمائیلے ده ـ په دے کښې زه د خوب نه راویښ شوم ـ

مقاله (۱۶) توکّل په خدائے کهٔ په اسبابو؟

ته د الله پاک د فضل او د هغهٔ د نعمتونو نه په دے محروم ئے ـ چه تا محض په مخلوقاتو ، اسبابو او ذرایعو باندے تکیه اوکړه ـ او د الله تعالی په ذات د کامل توکّل اونهٔ کهٔ ، نو د حلال رزق په حاصلولو کښې مخلوقات

[1] راوچته درجه جنت
[2] د دوزخ د ټولو نه لاندے طبقه ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د پاره حجاب شول او ترڅو چه ته د مخلوقاتو د بخشش او مید وار یې. او د هغوئ طرف ته تکه د یو سودا ګر ستا تګ راتګ د ے. نو تر هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرک یې.

د دے شرک په وجه به الله تعالیٰ تا په عذاب کښې اچوی. او د هغه ادنیٰ صورت دا دے چه ته به د حلال رزق نه محروم یې ځکه چه حلال رزق هغه دے، چه هغه د جسمانی او دماغی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالیٰ سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع او کړه. او محض په خپل محنت او صلاحیت د تکیه او کړه نو بیا هم ته مشرک یې لیکن دا شرک د پومبی نه زیات خفی (پټ) دے. او په دے شرک به د الله تعالیٰ دا سے او نیسی چه بغیر د سبب نه روزئ د رکولو نه به د محروم کړے، او د رزق په حاصلولو کښې به د باطنی ذرائعو نه بے بهره شے.

بیا چه ته د دے خفی شرک نه هم توبه کړے او محض په خپل محنت او صلاحیت د اعتماد پاتے نشی او دا یقین د پیدا شی چه یواز ے الله تعالیٰ حقیقی رازق او مسبب الاسباب دے. هغه آسانی پیدا کوونکے دے، هغه د محنت او کسب توفیق ورکوونکے دے. او هغه د مشکلاتو رفع کوونکے دے او د غه شان چه ته د ذرائعو او اسبابو نه روګردانی اختیار

کړے. او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاک ته رجوع او کړے او خپل ټول حاجات او ضروریات فقط د هغهٔ حضور ته او سپار ے نو بیا به هغه خپل او ستا مینځ کښې حجاب اوچت کړی. بیګانګی او بے اتفاقی به رفع کړی او د خپل لوئے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښې ستا د طلب او توقع نه هم زیات رزق د دا سے ذریعو نه درکړی چه ستا وهم او ګمان کښې به هم نه راځی. او دا ستا د پاره د الله تعالیٰ یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرک او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی.

هرکله چه ستا د قلب او دماغ نه ذاتی ارادے او خواهشونه لیرے شی او ته کلی طور متوکل علی الله شے او خپله اراده د الله په اراده کښې فنا کړے نو بیا به ستا لیکلے رزق الله تعالیٰ یقیناً تا ته دررسوی او ستا نه سوا به هغه دبل چا د پاره نهٔ وی ستا د سخت حاجت او ضرورت په وخت به ستا دستګیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دادائے شکر توفیق درکوی. او په دے به پوهیږے چه دا سے حالاتو کښې دا رزق د الله تعالیٰ خاص نصرت او مدد دے. او د غه شان به ته د هغه مسبب الاسباب هغه خاص رحمت او پیژنے او د هغه به شکریه په ځائے راوړے. او دا معامل به ستا د مخلوقاتو او د غیر الله نه د لرے کیدو په وجه وی.

او دے سره به تا ته د توحید صحیح فهم او ادراک هم حاصل شی.

هرکله چه د الله تعالیٰ د ذات او صفات متعلق ستا علم او یقین پوخ او محکم شی، نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح صدر (د حق د پیژندلو او قبلولو د پاره د سینے د پرانستیدو) مقام حاصل شی. ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارو منور او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی. د دے حالاتو کښې به همیشه تا ته په باطنی کشف او نور کرامت دا سے و د لے شی، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے ده.

الله پاک فرمائی د موږ په بنی اسرائیلو کښې دا سے رهبران پیدا کړل چه په خلقو کښې به ئے زموږ د احکامو تبلیغ کولو. او دا قیادت هغوئ ته په دے حاصل شو چه هغوئ د صبر نه کار واخست او زموږ په آیاتو نوئے ایمان راوړلو. بل ځائے فرمائی: " وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا " (کوم خلق چه زموږ د پاره ریاضت او مجاهدے کوی. نو موږ یقیناً هغوئ ته د خپلو سمولارو هدایت کوو). او الله عزّ و جلّ فرمائی: تاسو د الله نه ویره کوی چه د خپل قدرت او اسرار و نه د یر څهٔ درته اوښائی. او د معرفت په نور مو بناد کړی.

بیا به د روحانیت دا سے اوچت مقام حاصل کړے، چه

اشیاء او کائناتو کښې به د تصرف کولو اختیار درکړے شی او دا به دا سے ظاهری امر او اجازت ربّی سره وی چه هغه کښې به د شک شبے هیڅ ګنجائش نهٔ وی او دا سے دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او دا سے کلام سره چه د هغه رد به د مخلوقاتو د پاره ناممکن وی او دا اختیار به دا سے الهام سره وی چه هغه کښې به هیڅ دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسو نه به بالکل پاک او محفوظ وی. الله پاک خپل بعضے کتابونو کښې فرمائیلی دی. " اے بنی آدمَ! زهٔ الله یم. ځما نه سوا هیڅوک معبود نشته. زهٔ چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقیناً هغه شی. نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زهٔ تا ته هم دا سے اختیار درکړم، چه ته څهٔ څیز ته حکم او کړے، چه شه نو هغه به شی او اِذن الٰهی سره به عالَمِ وجود کښې راشی " او دے کښې شک نشته چه الله تعالیٰ په خپلو انبیاؤ، صدیقینو اولیاؤ او خاص بنی آدمو د دا سے روحانی قوتونو پیرزوینه کړے ده.

مقاله (۱۷) وصول اِلَی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدائے ته د رسائی) مقام حاصل شو نو پوه شه چه او س د توفیقِ الٰهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو. او د وصل الی الله دا معنیٰ دی چه ته د مخلوقاتو د علاقو او د ذاتی خواهشاتو او ارادو د ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه آزاد شي او د الله د فعل او ارادے ماتحت شي او ستا هرقول او فعل د امرالهٰی مطابق شی۔ نو دا حالت د محویت او د فنا فی الله کیدو حالت دے چه په وصل الی الله تعبیر کولے شی۔

الله ته رسائی د مخلوق د رسایئ په شان مادی حیثیت نهٔ لری بلکه د هغې نوعیت بالکل مختلف دے۔ ځکه چه لَيْسَ كَمِثْلِهٖ شَيْءٌ (هیڅ څیز د هغه په مثل نشته). هغه داسے سمیع بصیر او خالق (او رید ونکے او پید اکونکے) دے چه مخلوقاتو کښې هیڅ څیز له هغهٔ سره تشبیه نشی ورکیدے او وصل اِلَی الله د کیفیّت نه صرف واصل بالله خبردار وی چا چه دا مرتبه حاصله کړے نهٔ ده او داعشق او قرب ئے نصیب شوے نهٔ دے نو هغه د دے روحانی کیفیاتو نه عاجزه دے۔

بیا هر واصل بالله په قرب کښې د نورو نه په درجه کښې مختلف وی او دغه شان د الله تعالیٰ اسرار ټولو انبیأو او اولیائو سره په جدا جدا رنګ وی چه د یو راز نه بل بغیر د خدائے نه خبر نهٔ وی۔ حتّٰی چه عالم روحانیاتو کښې کله داسے هم کیږی چه یو مرید چه ذاتِ حق سره کوم راز لری، د هغې نه ئے پیر هم بے خبره وی۔ او کله د پیر د راز نه هغه مرید هم ګاه نهٔ وی۔ کوم چه روحانی او باطنی لحاظ سره د پیر مقام ته رسیدلے وی۔ او کله چه مرید د پیر حالت او کیفیت

ته اورسی۔ نو بیا هغه د پیر نه جدا کړے شی۔ او خپله الله تعالیٰ د هغه نګهبان جوړ شی۔

د مُرید د پیر نه جدا کول داسے دی لکه چه ماشوم د دئی د رودو د میعاد نه پس د دائی نه جدا کړے شی او دغه شان د هغهٔ تعلق د نورو خلقو نه هم پریکړے شی۔ تر څو چه مرید خام وی او هغه کښې خواهش او اراده موجود وی۔ نو هغه د نفسانی عیبونو د لرے کولو د پاره مُتاژه دے۔ خو د خواهش او ارادے د فنا کیدو نه پس د پیر حاجت پاتے نشی۔ او دا ځکه چه اوس مرید کښې نفسانی او سفلی کرد پاتے نشو۔ چه د هغې د لرے کولو د پاره مخکښې په دهٔ د خدائے د طرفه پیر مامور وو۔

اُوس د دهٔ هادی، رهنما، حافظ او ناصر الله پاك دے چه د هغه د تجلیاتو انوارد دے د جهل تیرو ته نهٔ پریږدی۔ نو هرکله چه ته واصل بالله شے، نو د غیر الله نه همیشه د پاره بے غرضه او بے خوفه شه۔ او د هغه نه سوا په خوف او رجا یا نفع او نقصان کښې هیڅوك موجود مه ګڼه۔ بلکه همیشه د هغه نه خوف کوه۔ د هغه نه خپل حاجات غواړه د هغه نه د مغفرت امید لره۔ او هردم د هغهٔ په ذات تکیه کوه۔ هرکله چه ته داسے شے۔ نو همیشه د الله تعالیٰ په امر او فعل نظر لره۔ او هر حالت کښې د مخلوق نه بیزاره شه۔ ستا د قلب او دماغ د توجه مرکز دے صرف هغه

ذاتِ واحد وی۔ او ټول مخلوق د خدائے تعالیٰ په حضور کښې داسے عاجزه اوګڼړه لکه یو غلام چه د یو لوئے وسیع السلطنت، صاحبِ عظمت او قهرناك بادشاه په تحویل کښې وی۔

د خالق اختیارات مخلوق ته مهٔ سپاره۔ او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زیب لری۔ او د الله تعالیٰ نه پناه غواړه، د توحید نه پس د مشرك کیدو نه د ذرهٔ د ریزا نه پس د تیرے نه د وصل نه پس د قطعے نه د قرب نه پس د بُعد نه، د هدایت نه پس د ضلالت نه، او د ایمان نه پس د کفر نه۔

دنیا د اوبو د یو لوئے نهر په مثل ده چه د دے کښې ورځ په ورځ اضافه کیږی۔ او اوبهٔ ئے د بنی آدمو نفسانی شهوات دی، چه د هغوئ په طبائعو مسلط دی۔ خو دا شهوات د آفتونو نه ډك دی۔ هرکله چه یو صاحب بصیرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کښې د دنیا لذتونو نه د عبرت په نظر اوګوری، نو کهٔ هغه د ایمان نور لری۔ نو پوه به شی، چه حقیقی او قابلِ اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے۔ حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی۔" لَا عَيْشَ اِلَّا عَيْشُ الْاٰخِرَةِ (که عیش دے نو هغه د آخرت عیش دے) او دغه د مؤمنانو او متقیانو خلقو د پاره خاص دے۔ او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه دنیا د مؤمن د پاره جیل خانه ده،

او کافر د پاره جنت۔ او نبی آکرم صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی:" چه متقی او پرهیزګار ته د خدائے تعالیٰ د طرفه قیزے لګیدلے وی۔ یعنی د شریعت د حدودو پابندی هغه غیر الله ته نهٔ پریږدی۔ نو د دے دلائلو باوجود دے دنیاوی لذاتو سره ذرهٔ ولے اوتړلے شی۔

د بنده د پاره په ټولو راحتونو کښې بهترین راحت دا دے۔ چه هغه د مخلوقاتو نه قطع شی، او الله ته رجوع اوکړی، هغه سره ربط او عشق او ساتی۔ او د هغه د ارادو په مخکښې خپل ځان عاجز کړی۔ په دا سے کولو به ته د دنیا د شرك د بندونو نه آزاد شے۔ او دغه وخت به ستا هستیٔ کښې د معبود حقیقی فضل وکرم او عظمت او جلال دا سے د قدر او اثر پیدا کړی چه د نفس په بند یانو کښې به هغې مثال نشی بیامونده۔

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغې مصیبت او تکلیف چا ته شکایت مهٔ کوه، کوم کښې چه ته پروت ئے۔ او مه په الله پاك تهمت لګوه۔ که یو وخت کښې ته په مصیبتونو او تکلیفونو کښې راګیر شے نو په دے هم ته پوه شه۔ چه د مصیبت نه پس راحت او د غم نه پس خوشحالی هم د الله پاك وعده ده قرآن پاك کښې راځی:" د مصیبت نه پس راحت وی۔" د الله پاك نعمتونه د شمار نه بهر دی۔ حق تعالیٰ فرمائی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

•کهٔ تاسو د الله تعالیٰ نعمتونه شمار کول اُوغواړئ. نو هرګز به ئے شمار نهٔ کړے شئ". نو هرکله چه د الله تعالیٰ دومره نعمتونه د نوع انسانی دپاره مقرر دی چه ته په هغې احاطه هم نشے کولے نو د هغهٔ د بخشش او رحمت نه هم هرګز نا اُمیده کیږه مه. او د خالق نه علاوه مخلوق سره باطنی ربط او تعلق مهٔ ساته. ستا محبت دِ خالص د هغهٔ دپاره وی. کهٔ څهٔ حاجت دِ وی نو د هغهٔ په حضور کښې دِ وی. او کهٔ دِ څهٔ قسم ګِله او شکایت وی، نو صرف د هغهٔ په مخکښې دِ وی ځکه چه د دنیا کښې څومره او د کوم نوعیت کار کوونکی او کارروائی چه دی، هغه ټول د هغهٔ په حکم ظاهر او جاری دی. کوم څیز چه الله تعالیٰ مقدم کړے دے. هغه څوك مؤخر کولے نشی او کوم ئے چه مؤخر کړے دے هغه څوك مقدم کولے نشی.

الله پاك فرمائی :"کهٔ د الله د جانب نه تا ته څهٔ نقصان اورسی، نو د هغهٔ د ذات نه علاوه بل څوك د هغې لرے کونکے نشته. او کهٔ هغه درته د څه ښیګړے او فائدے اراده اوکړی نو هیڅوك درته د هغهٔ فضل و کرم منع کولے نشی". او کهٔ د الله د نعمتونو باوجود ناشکری وکړے او د الله ګله او شکایت کوے نو ظاهره ده چه تهٔ په نعمت شکر نه اوباسے. او د هغه نعمتونو ته دِ سپك اوکتل. په دا سے حالت کښې به الله پاك په تا غضب ناك شی (استغفرالله)

اوسزا به اوخورے. نو د تقدیر نه ګِله او شکایت مهٔ کوه. او د مشیّت الٰهی خلاف شور او غوغا مهٔ کوه. ځکه چه دِیر مصیبتونه دا سے دی، چه هغه په انسان د پروردګار نه د شکایت کولو په وجه نازلیږی.

زهٔ حیران یم چه تهٔ د هغې پروردګار نه شکایت څنګه کوے؛ چه هغه ارحم الراحمین دے. خیرالحاکمین دے. فیاض او کریم دے. په بندیانو ئے رحمتونه او بخششونه دی. او په هغوئ د مور و پلار نه هم زیات مشفق او مهربان دے. لکه چه حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: الله تعالیٰ په خپلو بندیانو د دے نه هم زیات مهربان دے څومره چه مور و پلار په اولاد مهربانه وی". نو تهٔ هم د هر لحاظ نه د الله پاك احکامو ته سرکیږده. او په ژوند کښې چه کوم مصیبتونه درپیښیږی په هغې صبر او تحمل کوه او د الله تعالیٰ نه د عفو او کرم سوال کوه. ځکه چه په توبه کولو او عفو غوښتلو الله پاك معافی کوونکے او د مشکلاتو رفع کوونکے دے.

خپله رضا د الله تعالیٰ په رضا کښې فنا کړه. او کوم واقعات چه ته په ظاهره ښه نه محسوسیږی د هغې متعلق هم افسوس او شکایت مه کوه تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے. اے مؤمنانو! په تاسو جهاد فرض کړے شوے دے. اګر کهٔ تاسو ته هغه ښهٔ نهٔ ښکاری. کیدے شی، چه یو شے تاسو

نهٔ خوښ‌ئ. خو حقیقت کښې هغه ستاسو د پاره فائده مند وی. او عین ممکنه ده چه یو شے تاسو خوښوئ او هغې کښې ستاسو د پاره نقصان وی. نو په حقیقت حال صرف الله پوهیږی؛ نو د ګِلے او شکایت په وجه به د اشیاؤ حقیقت الله تعالیٰ تاسو نه په حجاب کښې کړی. په دے وجه ته هیڅ څیز ته بد مه وایه او د هیڅ واقعے شکایت مهٔ کوه. بلکه د شرع پیروی اختیار کړه.

د سلوك په لار کښې رومبے قدم تقوٰی ده او دوئم قدم ولایت دے او ترڅو چه مکمله تقوٰی اختیار نهٔ کړے شی نو دَ دِ ولایت درجه حاصلول ناشونی دی. په دے درجه کښې د امرِ باطن متابعت او د خواهشات نفسانی رَدّ لازمی دے. بیا تهٔ همیشه افعال الٰهیه سره رضامند اوسه او د تسلیم د رضا د حالت نه ابدالیّت، غوثیت او صدیقیت کښې فنا شه. ځکه چه دا د طریقت او حقیقت انتها ده. هرکله چه تهٔ دا مسلك اختیار کړے. نو الله تعالیٰ به ستا ژوند مطمئن او بارآور کړی. او کهٔ یو شر ستا په مقدر کښې وی. نو په خپل خاص رحمت به د هغې اثر تا ته لرے کړی او ستا حافظ او مددګار به شی.

لکه د تیرے شپے نه پس چه رڼا ورځ راځی. او د دنیا هر تاریک ګُټ د نمر په نور روښانه شی. د هغه نفس انسانی په قسم قسم ګناهونو کښې ککړ دے. او د الله تعالیٰ د مقدس

قُرب صلاحیت نهٔ لری، ترڅو چه د فسق او فجور او د شرك د غلاظت نه پاك نشی. نو د شریعت درونه مصیبتونه هم د انسان د ګناهونو کفاره ده چه د انسان باطن صفا کوی او قلب او دماغ کښې د توحید او معرفت تجلیات پیدا کوی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی :" د مؤمن د یو ورځ نارو غتیا د هغهٔ د ټول کال د ګناهونو کفاره ده:

مقاله (۱۹) د ایمان درجے

کهٔ تهٔ د الله د رحمت نه نا امیده کیږے نو پوه شه چه ستا یقین او ایمان دِیر کمزوری دے. کوم الله تعالیٰ چه د خپل اطاعت شرط سره کوم وعدے کړے دی. هغه هیچرے د هغې خلاف ورزی نهٔ کوی او کله چه ستا په زړه کښې یقین او ایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ به تا په دے خطاب سرفراز کړی "دن ورځ نه تهٔ زمونږ محبوب او مقرب شوے او زمونږ رحمتونه به ستا استقبال ته راځی." دا خطاب به تا ته بار بار کیږی.

بیا به ته د خدائے د برګزیده بندیانو نه شے. د ایمان دے درجے ته چه رااورسے، نو بیا به ستا هیڅ ذاتی اراده او مطلب باقی پاتے نهٔ شی. او د الله دا اراده ئے په موافقت کښې به روحانی نور او سرور محسوسوے اوس ته د الله نه سِوا د ټولو نورو څیزونو نه بے نیازه او بے رغبته شوے او د شرك د ټولو فتنو نه محفوظ. اوس به تا د الله د طرفه د ٩

(c) ketabton.com: The Digital Library

تسلیم او رضا د مرتبې پوړۍ وشي کیږي. او د هغه د حمایت او خوشنودۍ به د ربيرة وعدة او د الله تعالیٰ ظاهرې او باطنې نعمتونه به ستا د پاره بس بسیاره شي.

د دې نه پس به د کلام الله علوم او معارف ستا په چشم بصیرت به نقاب شي او د هغه په رڼا کښې به ته د الله د ذات او صفاتو مشاهده کوې. بیا د الله د رومبۍ وعدې نه ستا د منتقل کیدو چه کوم مدارج او منازل دي د هغې نه به ته اګاه کړې شې او ستا په باطنې تجلیا تو کښې به اضافه اوکړې شي. د خدائے د طرفه به تا ته شرح صدر (د حق او ریدلو او قبلولو د پاره د سینې پرانستیدل) حاصل شي. او ستا کلام به د حکمت نه معمور کړې شي.

بیا به دنیا او عقبیٰ کښې جن او انس ټولو مخلوقاتو کښې ته محبوب او محترم کړې شې. ځکه چه د الله تعالیٰ اتباع سره تا مخلوق تابع کړل. او د الله محبت د مخلوق د محبت او د هغه بغض د مخلوق د بُغض ضامن دے. بیا چه دنیا کښې تا دکومو څیزونو خواهش کړے دے. او تا ته په کوټو نهٔ وی د رغلی نو د هغې د بدلے نه بدله معاوضه به تا ته په آخرت کښې درکړې شي. د الله تعالیٰ قرب به ستا نصیب شي او د جنت الماویٰ په ټولو اعلیٰ نعمتونو به ښاد شې.

کهٔ دے فانی دنیا کښې تا د نفس د لذاتو او خواهشاتو

نه ډډه اوکړه. او خپل مقصود د خالصهٔ خپل معبودِ برحق اوګرځولو نو د توحید د دے جذبے په برکت به الله تعالیٰ تا په دنیا کښې د خپلو فراوانه حلال نعمتونو نه فیض یاب کړي. او عقبیٰ کښې به د د مؤحدینو او صالحینو سره اوچته درجه نصیب کړي.

مقاله (۲۰) مشکوك او مشتبه څیزونه ترك کړه

حدیث شریف دے. «دَعْ مَا يُرِيبُكَ» (چه په کوم څیز شک راځي هغه ترك کړه) نو دا اصول یقیني طور سره د حلال رزق د حاصلولو او د حرامونه د بچ کیدو د پاره د یر اهم او د عمل قابل دی. او په کار دی، چه هر هغه څیز چه د هغې د حرامو او حلالو متعلق ستا په زړهٔ کښې څهٔ تذبذب او بے اطمینانی پیدا شي نو هغه دا سے اوګڼړه چه هډو شته نه. په دا سے حالاتو کښې ته بارګاه خداوندی ته رجوع کوه. او د خپل پروردګار نه د حلال رزق طلب کوه.

د الله پاك وعده ده «اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا» (د تکلیف نه پس راحت دے). او هغه د دے محتاج نهٔ دے، چه هغهٔ ته وعده وریاده کړے شی. هغه ستا او ستا د احوالو نه بے خبره نهٔ دے. هغه خو دا سے پروردګار عالم دے چه کفارو منافقینو او فاسقانو ته هم رزق ورکوی. نو بیا اے مؤمنه! او اے موحده! او اے د خدائے عبادت کونکیه! هغه به تا څنګه هیر کړي. او د دے حدیث «دَعْ مَا يُرِيبُكَ» (چه په

کوم څیز ستا شک راځي، هغه ترك کړه.) دا معنیٰ دی چه د مخلوقاتو د صدقاتو او عطیاتو خواهش مهٔ ساته او مه د هغوئ نه خوف کوه ځکه چه دا هم شرك دے او د شرك نه به زیات مکروه او مشتبه بل کوم څیز وی. نو د الله په فضل وکرم تکیه لره او د هغه درکړے رزق به ضرور تا ته دررسي. نو پکار دی چه ستا د طلب او توجه مرکز یووی او هغه ستا هغه خالق او پروردګار دے چه د هغه د قدرت په لاس کښې د بادشاهانو سلطنتونه او د ټول مخلوق بد نونه او زړونه پرانتهٔ دی.

مخلوق سره چه څهٔ دی د هغهٔ دی او تا ته رزق او عطیات هم د هغه په اذن، حکم او تحریک درکولے شی. الله پاك په خپل مقدس کتاب کښې فرمائی: «وَاسْئَلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِهٖ» (د الله نه د هغهٔ د فضل طلب کوئ) او الله سبحانه فرمائی. د الله نه بیوا چه څوك تاسو بلئ هغوئ ستاسو د رزق مالکان نهٔ دی. نو د یو الله نه د رزق طلب کوئ. د هغه عبادت کوئ. او د هغه شکر اوباسئ.

الله پاك فرمائی: «اے نبیؐ! چه زما بندیان ځما متعلق تا نه تپوس اوکړي نو ورته اووایه، چه زهٔ هغوئ ته ډیر قریب یم. او کوم وخت چه څوك ما بلی نو زهٔ د هغوئ دُعا قبلوم. او الله تبارك وتعالیٰ فرمائی ځما نه دُعا غواړئ زهٔ ستاسو دُعا قبلونکے یم او الله جل وشانه فرمائی: «ستاسو

حقیقی رازق الله تعالیٰ دے چه د قوت او طاقت خاوند دے» او بل آیت شریف دے «اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَّشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ» (د الله چه چا ته خوښه وی هغهٔ ته بے حسابه رزق ورکوی).

مقاله (۲۱) خوب کښې ابلیس سره خبرے

یو ځل ما ابلیس علیه اللّعنت په خوب کښې اولید او د هغه د وژلو اراده م اوکړه. هغه راته اووے، چه ته ما په څهٔ وژنې. او ځما ګناه څهٔ ده؟ کهٔ د الله تعالیٰ د ارادے مطابق ځما په تقدیر کښې شر لیکلے دے نو ځما دا طاقت نشته، چه هغه په خیر کښې بدل کړم، او که ځما په تقدیر کښې خیر لیکلے وے نو دا ځما د اختیار نه بهر ده چه هغه ما په شر کښې بدل کړے وے. نو هر کله چه زهٔ د الله تعالیٰ د ارادے مخکښې عاجز او معذور یم. نو ما په لعنت ملامت کول څنګه جائز کیدے شی.

د هغهٔ (ابلیس) شکل د هیجړاګانو په شان وو. او په خبرو کښې ئے نرمی او سستی وه. او ږیره ئے په مخ کې وه او په زنه ئے څو د کی ویښته وو. شرمنده شکل او ملامت

ـــــــ

۱ د هغه د ابلیس خبیث د ځان خلاصی یوه بے بنیاده او جوته بهانه وه. چه صرف عام خلق پرے تیریاسی. ځکه چه د عوامو ګمراه کولو اصل جړ هم دغه دے. او که څنګه چه نور مفسدان او ضرر رسونکي خلق د سزا مستحق وی د هغه شان د ابلیس ملعون هم د سزا مستحق دے.

صورت وو. او د یوه ویریدونکی او ذلیل سړی په شان ځما مخکښ ولاړ وو.

دا خوب ماد ذی الحجې په پوولسم تاریخ په ۵۴۹ھ کښ د اتوار په ورځ لیدلے وو.

مقاله (۲۲) د لویو خلقو ازمائښ هم لوئے وی

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خپل مؤمن بنده د هغهٔ د ایمان مطابق په ازمائښ کښ اچوی. د چا چه ایمان زیات وی هغومره به پرے ازمائښ هم زیات راځی. د ایمان په درجو چه غور اوکړے، نو د رسول[1] ابتلا او ازمائښ د نبی[2] د ابتلاء نه زیات وی ځکه چه د رسول ایمان د نبی د ایمان نه زیات قوی وی بیا د هر نبی ازمائښ د ابدال نه او د هر ابدال ازمائښ د ولی نه زیات وی.

د هغه شان درجه په درجه په آزمائښ کښ کمی راځی او مؤمن د ایمان مطابق په ابتلاء کښ اچولے شی. او په دے خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد سند دے چه د ټولو نه زیات آفت او ابتلاء د نبیانو په ډله نازلیږی او د انبیاؤ نه پس درجه په درجه په نور مخلوق.

---

1. رسول هغه پیغمبر وی چه د خدائی مذهب کتاب پرے نازل شوے وی. لکه محمد رسول الله صلعم، عیسیٰ علیه السلام موسیٰ علیه السلام او داؤد علیه السلام.
2. نبی هغه پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازلیږی، یواځے وحی ورته کیږی. د نبی لفظ د رسول د پاره هم استعمالیږی.

د غه وجه ده، چه الله تعالی سادات کرام همیشه په ابتلاء کښ ساتی. د پاره د دے، چه دوئ همیشه د الله تعالی په قرب او حضور کښ وی. او د حق د مشاهدے نه لرے نهٔ وی. ځکه چه دوئ د الله جل جلاله محبوب او پسندیده دی. او محب د خپل محبوب جدائی هرګز برداشت کولے نشی. ابتلاء همیشه د دوئ زړونه حق ته مائل ساتی. او دوئ د حق تعالی نه لرے کیدو ته نهٔ پریږدی.

د دے کیفیت سره د دوئ نفسانی خواهشات محو شی. او غیر الله نه د دوئ رغبت او توجه واوړی. دوئ حق او باطل واضحه پیژنی. او د نفس په آفاتو کښ نهٔ ګنبیوزی. د حق په وعده دوئ ته اطمینان حاصل وی. او هر وخت صبر او شکر سره د خدائے په رضا راضی وی. او د خلق خدا د شر نه محفوظ وی. د دوئ قلب د تعلق بالله په وجه محکم او توانا وی. او په ټولو اعضاؤ ورته حکومت او تسلط حاصل وی.

د تسلیم او رضا په وجه دوئ ته د زیات عمل توفیق ور کولے شی. او د زیاتو درجو پیرزوینه پرے کولے شی. الله پاك فرمائی: «که تاسو ځما شکر اوباسئ نو زه به زیات نعمتونه درکوم». ولے هرکله چه نفس انسانی محض د هوا وهوس اتباع اختیار کړی. او د لذت پرستار شی. نو د امر الهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کښ ګنبیوزی. په دا سے حالت کښ ځان ته مائل کولو او په سمه کار کولو د پاره الله تعالی په دهٔ آفات او بلیات نازل کړی چه هغے سره ئے د قلب او باطن فوری اصلاح اوشی. بعضے اوقات د ارهنمائی د الهام او القاء په ذریعه هم چه د هغے په وجه الله تعالی په خپلو انوارو او تجلیاتو د مؤمن زړهٔ روښانه کوی. د نفس د فتنو نه ئے بچ کوی. او د خپل قرب او معرفت نه ئے فیض یاب کوی.

زهٔ تاسو ته دا نصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کښ ځانله د مصیبتونو او آفتونو سامان مهٔ تیاروئ بلکه د امر الهی پیروی اختیار کړئ. او د الله پاك په ذکر او تسبیح کښ همیشګی کوئ. چه د هغهٔ تائید او نصرت حاصل کړے. او دنیا او عقبیٰ کښ پرے خلاصے بیامومئ.

مقاله (۲۳) په نعمتونو شکر ایستل

الله تعالی چه د کوم څیزونو په تا پیرزوینه کړے دہ. په هغے صبر او شکر کوه. او ناشکری مهٔ کوه چه د خدائے په غضب کښ راګیر نشے. د شکر ادا کولو یوه ادنی فائده دا ده چه په دے د رزق زیاتیږی صحت او عافیت پرے حاصلیږی. او د دنیا او عقبیٰ سختی پرے د انسان نه لرے کیږی.

یاد ساته، چه په خدائے تعالی د توکل کوے، نو بیا

د طلب نه به الله تعالی تا ته رزق درکوی. او ستا ضروریات به پوره کوی. نو صبر او شکر اختیار کړه. او خپل حال او اطمینان په هیڅ وجه مه بربادوه. ستا هر حرکت، سکوت او فعل د الله د حکم ماتحت وی. ګنی ته به په فاسقانو او نفس پرست بندیانو کښی شامل کړے شے. کوم چه په خپل ځان او په نورو خلقو هیڅ بے هیڅه ظلم کوی. الله پاك فرمائی «د غه رنګ د نافرمانئ په وجه مونږ بعضے ظالمان بعضے نورو ظالمانو ته حواله کوو».

طاعت او عبادت په دے لازمی دے چه تهٔ دیو داسے شهنشاه په محل کښ د هغهٔ په حضور کښ ولاړ ئے چه هغه د حکم شان و شوکت، هیبت او جرار لښکر خاوند دے. د هغه حکم جاری او یقینی دے. د هغه ملک باقی او غیر فانی دے. د هغه فرمان دائمی دے. د هغه علم دقیق او کامل دے. د هغهٔ حکمت لوئے دے او عدل ئے لاثانی او د هغهٔ د تدبیر او تنظیم نه د زمکے او آسمانونو هیڅ وړوکے نه وړوکے او لوئ نه لوئے څیز هم د خلاف ورزئ کولو جرأت نشی کولے.

هرکله چه تهٔ شرك شروع کړے نو یقین اوکړه چه تهٔ د ظالمانو نه هم زیات خراب شوے ځکه چه قرآن پاك کښ صفا راغلی دی چه «شرك د ټولو نه لوئے ظلم دے»

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په دے بنا ئے شرك یو نه معاف کیدونکے گناه گرځولے ده - الله سبحانهٔ فرمائی : " الله به د شرك گناه هرگز معاف نهٔ کړی، او د شرك نه علاوه چه کوم گناهونه معاف کول اوغواړی هغه به معاف کړی ." نو تاله پکار دی ، چه ډیر احتیاط سره د پټ او ښکاره شرك نه ځان اوساتے -

په پټه او په ښکاره هر ځائے کښ او هیڅ قول او عمل کښ د شرك نه پرهیز اوکړه د ظاهر او باطن گناهونو نه لاس په سر شه - او الله تعالیٰ ته په عاجزئ سره رجوع اوکړه - او د هغهٔ نه تښتیدل مه کوه - او د هغه په احکامو کښ بحث ، جدل او تصرف مه کوه گنی سزا به اوخورے - هغه مه هیروه گنی هغه به دِ هم هیر کړی - د هغهٔ په دین کښ نوے او د ځان نه خبره مهٔ پیدا کوه گنی د هغهٔ په عذاب کښ به واچولے شے -

د نفس تابعداری پریږده گنی نیغ به دے تورږی او ایمان به دے سلب شی - په دے وجه چه د نفس اتباع خپله شرك دے - او د هغے نتیجه په دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده - الله پاك خپل پیغمبر ته فرمائی : "تا د هغه سړی انجام او نهٔ کتهٔ - چه خپل نفس ئے معبود جوړ کړ (یعنی کوم سړی چه د خپل نفس د خواهشاتو پیروی را واخسته - نو دنیا ئے هم تباه شو او آخرت ئے هم تباه شو -) .

مقاله (۲۴) ماسِوَ الله فتنے دی

د الله تعالیٰ د نافرمانئ نه ویره اوکړه - او صدق او اخلاص سره د هغه اطاعت گزار شه - د خپل پروردگار په مخکښ عاجزی اختیار کړه - او د الله تعالیٰ په عبادت کښ د هیڅ څیز غرض او آرزو مهٔ شاملوه گنی د غه عبادت به د خالص د الله پاك د پاره نهٔ وی -

په دے خبره یقین اوساته - چه ته په ظاهره او باطنه د الله تعالیٰ بنده ئے - او بنده د هر جهت نه د خپل خالق او پروردگار ملکیت دے - نو هر وخت د خپل معبود په حضور کښ مؤدب او فرمانبردار اوسه - دنیا کښ چه الله تعالیٰ د مخلوقاتو د پاره کومه اندازه مقرر کړے ده هغے کښ بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کیدے - هر څهٔ چه الله تعالیٰ ستا د پاره مقرر کړے دی - خواه ته هغه غواړے یا نهٔ غواړے هغه به په خپله اندازه او مقرر وخت تا ته دررسی - نو کوم څیز چه تا ته په لاس درنشی په هغے افسوس مهٔ کوه - او کوم څیز چه درسره موجود دے - په هغے د الله پاك د ذکر نه غافل کیږه مه - کوم څیزونه چه علم الٰهی کښ ستا د پاره مقرر شوی دی - هغه بل چا ته نشی ورکیدے - نو د رزق په معامله کښ پریشانی څهٔ معنیٰ نهٔ لری -

حاضر وخت په ذکر او عبادت کښ کامل محوّیت

او یکسوئی سره مشغول اوسه - او غیر الله ته د ومره توجه مهٔ کوه، چه د شرك گمان درباندے اوشی - الله پاك خپل کلام مقدس کښ فرمائی : اے پیغمبر ! ته هغے څیزونو ته د ومره رغبت سره مهٔ گوره ، کوم چه مونږ کفارو له ورکړے دی - هغه خود دے د پاره ورکړے شوے دی چه هغوئی په فتنو کښ واچولے شی - او ستا د پروردگار رزق ډیر بهتر او پائیدار دے ؛ نو الله پاك چه د شریعت او روحانیت کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته درکړے دی - په هغے شاکر شه ، او غیر الله ته د مقرب کیدو نه منع شه - ځکه چه غیر الله کښ سراسر فتنے دی - او په دے بنا الله پاك کفار او منافقین په قسم قسم فتنو کښ اچولے دی -

د الله په نعمتونو قانع کیدلو کښ ستا د پاره برکت او سعادت دے - ته به خپل مقصود او مطلوب صرف د خپل معبود واحد په اطاعت بیامومے - او په دے به دنیا او عقبیٰ کښ عزت حاصل کړے - او درجات به دِ اوچت کړے شی - نو تاله پکار دی - چه پنځه فرائض یعنی کلمه طیبه أَشْهَدُ أَنْ لَّا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ مونځ ، زکوٰة ، روژه ، حج په مکمله طریقه اداکړے او د ممنوعاتو نه پرهیز اوکړے - د الله پاك په نزد د دغے طریق عمل نه زیات بل محبوب او غوره څیز نشته .

الله پاك دِ مونږ ټولو له د خپل تائید او نصرت په

برکت د هغے اعمالو توفیق راکړی - کوم چه د هغه په نزد محبوب او مقبول دی - او دنیا او عقبیٰ کښ پرے خلاصے بیامونده شی - آمین -

مقاله (۲۵) ایمان د هر څهٔ نه لوئے نعمت دے

که په ژوند کښ حالات تاسره موافقت اونهٔ کړی او د مصیبتونو په وجه ته د بے اطمینانئ او پریشانئ ښکار ئے - نو په بے صبرئ د اګله او شکایت مهٔ کوه - چه زهٔ الله تعالیٰ نادار او محتاجه پیدا کړے یم - په ما ئے مصیبتونه راوستی دی، او اغیار په عیش او آرام کښ دی - او هر کله چه مونږ ټول د بابا آدم او دبی بی حوا اولاد یو - او په خدائی حقوقو کښ برابر یُو - نو بیا زهٔ دے د نورو نه لاندے یم - نو عین ممکنه ده چه دا ابتلاء او مصیبت د الله تعالیٰ د طرف نه ستا د دیجے د بلندئ خوشحالئ سکون او اطمینانِ قلب د پاره وی - او هم د دے په ذریعه هغه تا ته ظاهری او باطنی ترقی درکول غواړی -

ته ابتلاء کښ په دے واچولے شوے چه ستا سوچ پنهٔ دے او خدائے تعالیٰ دے د صبر او رضا په وجه مشکلات او پریشانی لرے کول غواړی - ستا د محکم ایمان ونه داسے ده چه د هغے جرړ مضبوط دے - هغه په ټوکیدو ده - او په میوه راتلونکے ده - د هغے ځانگے او چتیدونکے دی او سورے ئے خوریدونکے دے - ستا د ایمان دا اونه د

الله تعالیٰ د وسیع رحمت په وجه ورځ په ورځ په ترقۍ ده. ستا موجوده حالت الله پاك په دُنیا او عقبیٰ کښې ستاد فلاح وبهبود باعث جوړکړے دے. او په تا ئے د هغے نعمتونو پیرزوینه کړے ده، چه نه یوے سترګے لید لے دی او نه یوغوږ اوریدلے دی الله پاك فرمائي :" یو سړے ته هم دا نهٔ ده معلومه چه د هغه د نیک اعمالو په بدل کښې د هغه د پاره کوم کوم زړۀ خوږوونکی څیزونه پټ او محفوظ اینبودے شوے دی"

کوم خلق چه د خدا ئے تعالیٰ احکام په ځائے راوړي. د ګناهونو نه ډډه کوی. او په ټولو امورو کښې د الله تعالیٰ رضا اختیاروی. نو د دنیا او اخرت ټول سعادتونه هم د دوئ د پاره دی. د دوئ اطمینان قلب به هیچرے فنا نهٔ شی. د دے برعکس چه کوم خلق د خپل خالق او معبود نه روګردانی کوی. او یوازے دنیا خپل معبود او مسجود ګرځوی. د هغهٔ مثال د هغے بنورۀ زمکے دے چه او به خوړ هغے ته هیڅ فائده نهٔ شی وررکولے. هغے کښې هیڅ ونه نشی زرغونیدے. او د هیڅ میوے ترے اُمید نشی کیدے او هیڅ کرکیله پکښې نشی کیدے. دا صورت حال دانسان د خپل غفلت او معصیت د وجے نه دے. ګنی الله تعالیٰ خو په خپل بنده مشفق او مهربان دے. او د هغهٔ ترقی او ښیرازی غواړی.

ایمان محکم دبنده دپاره د ټولو دنیوی او اخروی سعادتو سرچشمه ده نو ائے د حق بنده پوه شه چه د دنیاپرستو په ایمان کښې هغه تازګی او توانائی نشته په کوم چه الله تعالیٰ ستا د ایمان اونه بښائسته کړے ده. دا یو مستقل او لا فانی قوت دے. چه د زمانے تغیرات ئے هرګز متأثره کولے نشی. کهٔ دانسان د ژوند د اونے نه د ایمان عنصر ورك شی، نو دا به بالکل خشکه او برباده پاتے شی. نو په دنیا کښې چه څومره اجتماعی ترقی او برکتونه دی دا ټول د ایمان د نعمت ثمرات دی. او کوم خلق چه د ایمان نه خالی دی. هغوئ د قرآن کریم د وینا مطابق کافر، مرتدا مقهور او مغضوب دی. او دنیا او اخرت دواړو کښې ذلیل او نخوار دی.

دا سے هم کیږی. چه الله تعالیٰ اوغواړی نو په خپل هدایت، مدد او نصرت دنیا پرست اغیار هم په محکم ایما او د صبر او رضا په نعمتونو ښاد کړی. هغوئ خپل مقربان کړی. او اولیاء الله کښې ئے شامل کړی. تاریخ په دے ګواه دے چه هغه خلق چه هروخت به په غیرالله کښې محو او ورك وُو. د توحید د عرفان نه پس دا سے فنا فی الله شو چه بیا د یوے لمحے د پاره هم غیر الله ته متوجه نشو. الله پاك دِ په فضل وکرم څموږ ایمان محکم او توانا کړی. او موږ دِ په صراط مستقیم روان کړی. آمین.

مقاله (۲۶) قرب الهٰی په صبر او رضا کښې دے

خپل خالق سره د کامل ربط او عشق پیدا کولو د پاره د مخلوقاتو نه تعلق قطع کړه او خپل معبود حقیقی د خپلو حاجاتو او ضرورياتو مرجع اوګرځوه چه ستا د پاره صرف د پروردګار اراده او اطاعت باقی پاتے شی. او د شرك د اسبابو نه ورکارشه دا هغه حالت کښې به ستا زړهٔ د نورنه معموره شی او د غیرالله د پاره به هیڅ ګنجائش پکښې پاتے نشی. د هغه وخت به تهٔ د توحید د عقیدے خپله نګهبا شے. او په کائناتو کښې چه کوم څیز ستا د توحید په عقیدهٔ کښې دخل انداز کیږی هغه به نیست ونابود کړے.

بیا به ستا خواهشات نفس هم ستا خلاف بغاوت نهٔ کولے. او تهٔ به په کامل سکون او اطمینان سره ژوند تیروے. د هغه وخت به د کلام الله نه سوا بل هیڅ کلام ته اوریدل نهٔ غواړے. او د ذات الهٰی د مشاهدے نه علاوهٔ به د بل هیڅ څیز مشاهده نهٔ غواړے. ستا پیروی به صرف د احکام الهٰی پیروی وی. او هرفعل به دِ د هغهٔ د رضا ماتحت وی. او د هغے په تعمیل کښې به تهٔ د صبر او استقامت نه کار اخستونکے ئے. هرکله چه تا ته دا مرتبه حاصله شی. نو ستا قلب کښې به خپله الله پاك د یقین او اطمینان محافظ شی. په تا به د حقیقت او توحید معارف راڅرګند کړی. او د شیطان او نفس اماره وسوسے او وهمونه

به تا ته هیڅ ضرر نشی دررسولے.

کهٔ پروردګار دا سے اوغواړی چه مخلوق خدا ستا علمی او روحانی فیوضاتو او برکاتو نه اخستو د پاره تا ته راجمع شی. او ستا تعظیم او تکریم اوکړی. نو په هغوئ د اثر، رسوخ او مقبولیت باوجود به الله تعالیٰ تا د فخر او تکبر نه په امان ساتی. کهٔ د ا سے حالت کښې ته د یوے نیکے ښځے خاوند شے. نو دا به د الله پاك د جانب نه په تا پیرزو وی چه د ژوند ټول ضروریات به هغهٔ په خپله برابروی او تا ته به د هغے نه او د هغے د خپلو خپلوانو نه هیڅ ضرر نه رسی. دا به ستا د طبع موافق او فرمانبرداره وی. او ستا په حق کښې د خدا ئے په مدد د مکروفریب، بغض کینے، غیض وغضب او خیانت نه بالکل پاکه وی. او د هغے خپلوان به ستا فرمانبردار وی.

د د غے ښځے نه کهٔ دِ فرزند پیداشی. نو هغه به نیک راستباز، اطاعت شعار او ستا د زړهٔ د خوږ یدو وی. ځکه چه د ښځے او اولاد متقی کیدل د الله تعالیٰ د پرلوئے نعمت دے. الله پاك د حضرت زکریا علیه السلام متعلق فرمائی " موږ د زکریا علیه السلام ښځه د هغه د پاره نیکه کړه" او په کلام الله کښې د صالحینو دُعا دا سے راغلے ده " اے خدایه څموږ سترګے څموږ په ښځو او اولاد یخے کړے. او موږ 9
د متقیانو پیشوایان کړے". او د حضرت زکریا علیه السلام

دُعا ده ۱۰ ایے پروس دکاره ! ځما دا خوئے ډیر خیل محبوب او مقبول اوګرځوے ، نو دا بے دعا کالے به ستا په حق کښ مقبولے ګرځی ځکه چه اهل خلقو ته ددے دعاګانو برکت ضرور رسی۔

دانبیاؤ علیهم السلام نه پس دبنو بندګو اومتقی اولاد مستحق هغه خلق دی چه علم الٰهی کښ ددے درجے اهل دی۔ ددے نه علاوه چه کوم څیزونه ستا مقدرکښ دی۔ هغه به ضرور تاته دررسی ۔دهغے د پاره ستا پریشانی څهٔ معنیٰ نهٔ لری۔ ځکه چه هغه خو دی هم ستا د پاره۔ ددے حال کښ به تهٔ د حکم الٰهی په ځائے راورونکے ئے۔ او په دے طریقه د نعمت په موندو به هم تا ته لوے ثواب حاصلیږی. اوکوم نعمتونه چه تاته الله تعالیٰ درکوی۔ په هغے کښ به غریبانو، محتاجانو او نورو مستحقینو ته د خپلے حصے ورکولو تاته حکم درکولے شی۔ او دا فی سبیل الله خرچ به هم ستا د پاره د نعمت د زیاتی باعث وی۔ بیا به ستا ټول ظاهری اوباطنی معاملات بالکل پاک او روښانه وی۔

ددے ټولو نعمتونو په حاصلولو کښ صبر، رضا، عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړه۔ دالله تعالیٰ داحکامو پیروی کوه او دمنهیاتو نه ډډه اوکړه ددے په برکت به ته د ټولو مصیبتونو نه په امن شے او د زړه داطمینان

ټولے ذریعے به درته حاصلے شی۔ دالله پاك رحمت به په تا خور شی۔ او دجهل او باطل تاریکیٔ به درنه لرے شی۔ او اسرار الٰهی به تا ته څرګند شی اوستاسینه به د علم لدنیٔ نه معموره، او پُر نوره شی۔ تاسره به غائبانه او دالهام په ذریعه خبرے کیږی او ټولو حق امورو کښ به نیږدے او تکړه شے۔ او په دے الفاظو به مخاطب کولے شے د نن ورځ تهٔ ځمونږ په دربار کښ دخاص قدر او عزت خاوند یے او ځمونږ د ظاهری اوباطنی نعمتونو امانت دار یے دے وخت کښ تهٔ د حضرت یوسف علیه السلام هغه ربنتینے حال ته راوړاندے کړه۔ د شاهِ مصر په ژبه یوسف علیه السلام هم په دغے الفاظو مخاطب کړے شوے وو۔ لیکن حقیقت کښ د صدق او معرفت خاوند یوسف علیه السلام سره خطاب کونکے الله پاك وو۔ چه په ظاهره ئے حضرت یوسف علیه السلام ته د صداقت، دیانت او تقویٰ په وجه د مصر سلطنت حواله کړ۔ او په باطنه ئے پرے د علم او معرفت دسیادت او قیادت پیرزوینه اوکړه۔ الله پاك فرمائی :۔ "دغه رنګ مونږ یوسف علیه السلام ته په زمکه حکومت ورکړ۔ چه چرته به غوښتل۔ هلته به ئے قیام کولو۔ او د هغهٔ دباطنی صفاتو متعلق فرمائی :۔ مونږ یوسف علیه السلام په صراط مستقیم ثابت قدم اوساته چه ګناهونو اوفاحشاتو نه بچ شی ۔بیشکه چه یوسف علیه السلام ځمونږ د مخلصانو

بندګانو نه وو۔

نو اے د صدق او ایمان خاونده۔ هرکله چه ته په دغه الفاظو مخاطب کړے شی نو په تا به د لوئے علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پیرزوینه اوکړے شی، او په دے لوئے نعمت به ملائکے او بنیادم ټول تاته مبارکی درکوی او بیا به د خدائے تعالیٰ په اذن کښ د ټولو امورو د عدم نه وجود کښ د راوستلو تاته توفیق او صلاحیت حاصل شی۔ او د خدائے په حضور کښ به د نیا کښ عزت او قیادت بیاموے۔ او په عقبیٰ کښ به په دیدار الٰهی مشرف شی چه د هغے خوشحالیٔ انتها نشته۔

مقاله (۲۷) دخیر اوشر بیان

اګرکهٔ خیر اوشر په دنیا کښ موجود دے ۔او د انسان په کردار او عمل کښ ددے دواړو څیزونو ظهور بیاموندے شی، خو د اکثرو آیاتِ کریمهٔ پیش نظرِ د خیر ټول څیزونه دالله پاك د جانب نه دی او د شر ټول څیزونه د ابلیس او د نفسِ انسانی نه دی. نو خیر خو سراسر دالله پاك جانب ته منسوب کیدے شی۔ خو شر په هیڅ صورت کښ د هغه پاك ذات ته منسوب کیدے نه شی۔ شر خو نه د هغهٔ په ذات کښ اونه د هغه د جانب نه دے۔ بلکه دا د نفس امارة نه دے۔

الله پاك فرمائی : تاسو ته چه کومه نیکی رسی، هغه دالله تعالیٰ د جانب نه ده۔ او چه کومه بدی در رسی، هغه

سراسر ستاسو د خپل نفس نه ده۔ نو زهٔ په تاسو ددے خبرے تاکید کوم چه خیر یعنی د توحید او تقوٰی لار اختیار کړئ او شر یعنی د شرك او فسق څیزونه پریږدئ۔ او حق سبحانهٔ فرمائی :۔"ځما بندیانو ! د اعمال صالحه په عوض کښ تاسو جنت کښ داخل شئ ۔ سبحان الله ! د الله پاك څومره لوئے رحمت دے ۔ چه بندیان ئے د نیک اعمالو په وجه د جنت مستحق کړل ۔ حالانکه دا نیک اعمال هم سراسر د الله تعالیٰ د توفیق او نصرت په وجه دی۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "چه جنت کښ به هیڅوك د خپلو اعمالو په سبب نهٔ داخلیږی"۔ نو د حضور صلی الله علیه وسلم نه تپوس اوشولو چه یا رسول الله تاسو به هم نه؟ نو نبی کریم صلی الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل : چه هو، زهٔ به هم نه ، مګر دالله تعالیٰ د رحمتِ واسعه په برکت۔ داحدیث د بی بی عائشے صدیقه رض نه روایت دے، نو زهٔ تاسو ته د شریعت د احترام کولو، او د راهِ هدایت اختیارولو تاکید کوم۔

هرکله چه تهٔ داحکام الٰهی تعمیل او د دستور شریعت احترام اوکړے۔ نو الله تعالیٰ به تا د شر او فساد نه محفوظ اوساتی۔ د خیر لارے چارے به تاته روښانه کړی۔ او شریعت به درته آسان کړی۔ او د ټولو ګناهونو نه به د بچ کړی۔ الله پاك فرمائی : کوم خلق چه ځمونږ د بخښنه کوشش

کوی، نو مونږ د هغوئ دپاره صراط مستقیم روښانه کوو، او د هغوئ رهنمائی کوو. او په دے بنا د حضرت یوسف علیه السلام متعلق الله پاك فرمائی: "مونږ د هرقسم بدئ او فحش نه یوسف علیه السلام محفوظ کړ. ځکه چه هغه ځما د مخلص بندګانو نه وو. او الله پاك ارشاد فرمائی: "که تاسو ایمان راوړئ. اوشکر اوباسئ نو الله به بیا ولے تاسو له عذاب درکوی." د دے نه ظاهره شوه چه مؤمن اوشاکر بندیان دنیا کښې هم د مصیبتونو او آفتونو نه بچ وی. او آخرت کښې به هم د ذلت او عذاب نه خلاص وی. نو د الله تعالیٰ شکر ګذاری کوئ چه د نعمت د زیاتئ باعث ده.

الله پاك فرمائی: "که تاسو شکر اوباسئ، نو مونږ به موخه تو نه لا زیات کړو." نو اے مؤمن بنده! هرکله چه ستا د ایمان نور آخرت کښې د دوزخ اور هم مړ کولے شی. نو دنیا کښې د آفاتو او بلیاتو اور ولے مړ نه کړی. هاں، د الله تعالیٰ محبوب او برګزیده بندیانو ته چه دنیا کښې کوم مصیبتونه او آفتونه پیښیږی، نو د هغے نه هم د الله تعالیٰ دا مقصد وی چه د هغوئ یقین او ایمان لا محکم کړی. او د خراب عمل او فاسدے عقیدے نه ئے قلب او دماغ پاك کړی. او د دا ابتلاء سره په هغوئ توحید الهی، معرفة حق او اسرار باطن واضحه او بے نقابه کړی.

زړهٔ یو داسے کور دے. چه هغے کښې دوه تنه نشی ځائے کیدے. حق سبحانه فرمائی: " الله تعالیٰ د یو سړی سینه کښې

دوه زړونه نهٔ دی پیدا کړی." او الله جل جلاله فرمائی. " بادشاهان چه یو کلی ته ورننوځی، نو هغه تباه کړی. او د هغے عزت مند ذلیل کړی." نو د عزت خاوندان د نبوځایونو او نعمتونو نه محرومه شی. ځکه چه د دے نه مخکښې په زړهٔ د شیطان او هوا ئے نفس حکومت وو. او د هغوئ حکم سره به اعضاء قسم قسم ګناهونو او ګمراهو کښې کیږ وو. بیا چه د هغوئ تصرف د زړهٔ نه په تلو شو. او اعضاو ارام بیاموند او دارالحکومت یعنی زړهٔ خالی شو. نو د توحید، علم او معرفت مسکن شو. نو د الله تعالیٰ نه علاوه بله هستئ له په زړهٔ کښې ځائے ورکول یو داسے شرك دے، چه د ټولو اعتقادی او عملی خباثتونو جړ دے. د دے برعکس توحید د انسان قلب او ټول اعضاء د ذاتِ باری تعالیٰ دپاره خاص کړی. د هغهٔ سینه د هرقسم خیرونه پاکه کړی او کامل اطمینان ورته ورکړی.

دکوم سړی توحید چه څومره زیات محکم او توانا وی. هغومره د الله تعالیٰ قرب هم هغه ته زیات حاصل وی. او هغومره هغه د ذاتِ الهی او صفات الهی په اسرارو زیات باخبره وی. په دے بنا حضور صلی الله علیه وسلم اوفرمائیل: " زهٔ ستاسو نه الله پاك زیات پیژنم. او ستاسو نه زیات د الله تعالیٰ نه ویریږم." نو څومره چه یو سړے خپل خالق او پروردګار ته زیات قریب وی. هغومره د

هغهٔ نه زیات خوف او ویره کوی. او د هغهٔ د احکامو مُطیع وی.

د الله پاك د قُرب یوه نښه دا هم ده چه بنده د هغهٔ د نعمتونو پوره پوره احترام اوکړی. او هردم د هغهٔ شکریه په ځائے راوړی. او غیرالله ته توجه او نهٔ کړی. کنی دا به د حق په اطاعت کښې څرګنده کوتاهی وی. د نبی علیه السلام بیبیانے او اصحاب د فسق و فجور نه په دے محفوظ وو چه هغوئ ته د یو داسے مقدس او متقی ذات قرب حاصل وو. چه د هغه د اثر د لاندے د فسق و فجور امکان نهٔ وو. په دے بناء د هغې ذات روحانی او باطنی درجه به څومره اوچته وی. چه د هغه د الله پاك قرب نصیب وی.

الله تعالیٰ د دے خبرے نه بالا او برتر دے چه مخلوقات کښې هغه سره چاته تشبیه ورکړے شی. الله پاك خپله فرمائی چه "د الله تعالیٰ دپاره مثالونه هرګز مهٔ بیانوئ." د الله په مثل هیڅ څیز نشته." نو د توحید واضحه تقاضا دا ده چه الله تعالیٰ په ذات او صفات دواړو کښې یکتا او بے مثل اوګنړئ. او مخلوق کښې هیڅوك هغهٔ سره شریك نهٔ کړئ.

مقاله (۲۸) موحِّد ته زیرے

[illegible]

د عفو او نصرت طلبګار ئے. حالانکه د هغه د بخښش او حمایت دپاره توحید یو بنیادی څیز دے. الله پاك فرمائی " تا هغه سړے اونه لید چه خپل نفس ئے خپل معبود جوړ کړے وو." نو دا یو واضحه حقیقت دے، چه د الله تعالیٰ د مدد او د نعمتونو د حاصلولو دپاره ستا موحّد کیدل لازمی دی. ترڅو چه تهٔ د شرك ټول څیزونه ترك نهٔ کړے. او په ظاهره او په باطنه د یو خدائے تابعدار نشے. نو دنیا او عقبیٰ کښې به خلاصے بیا نه مومے.

تهٔ د دنیاوی خواهشاتو عبادت کوے. او د دے برعکس د نفسانی خواهشاتو پرینودل او مشیت الهی کښې فناکیدل توحید دے. د توحید اثرات دا دی. چه هغه ستا عقیده او عمل د ټولو خباثتونو نه پاك کړی. او د یو مخلص هستئ په طور دِ په بارګاهِ الهی کښې په اوچت مقام کښې اودروی چه هغلته به په تا د ابشارتونه (زیری) کیږی چه "نن ورځ تهٔ ځمونږ په نزد صاحبِ قدرت وتمکین او محبوب او معتمد ئے چه دا مرتبه بیا موے. نو د الله تعالیٰ رحمتونه او نعمتونه به نور هم به تا زیات شی. په تا به د قرب الهی پیرزوینه اوکړے شی. او د الله تعالیٰ رضا او خوشنودی به ستا د اطمینان باعث شی.

د دنیا دستور داسے رالغلے دے چه د لته ټول حادث خپل اصلی او خالص صورت کښې د راتلو نه مخکښې به یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناقصه کیفیت کښې وی - بیاد کیمیاوی عمل په ذریعه د خاورې او ګټه ذرات د هغې نه جدا کړې شی او نتیجه ئې دا را اوځی چه هغه جمادات یو خالص او قابل استعال صورت اختیار کړی - او د هغې نه به بیا ډیر فائده مند کاروند اخستلې شی - نو د انسان هستی هم غسې ده - چه هر کله هغه د شرک او بدعت، وهمونو او د خواهشاتو د پیروی د خیرو نه پاکه او صافه شی - نو انسان کامل شی - او بیا د هغهٔ نه نهٔ صرف خپل ځان ته، بلکه ټول بنی نوع انسان ته ترې بے اندازے فائده رسی - نو زهٔ په تا دا تاکید کوم چه تهٔ هم د عقیدے او عمل د خیری نه پاك شه او د شرك او فسق نه پرهیز او کړه - په دا سے کولو به تهٔ یقینا بهٔ بارګاهِ الٰهی کښې مقرّب شے - د حکمت او معرفت پیرن وند به دریاند ے اوکړے شی - او عقبٰی کښې به انبیاؤ او صدیقانو سره د عزت او احترام درجه بیامومے -

د الله تعالیٰ اطاعت او فرمانبرداری اختیار کړه - د هغې په برکت به د علم او معرفت خاوند شے - او د الله تعالیٰ عفو او بخشش په تا لا زیات شی - او په دے حقیقت بنهٔ پوه شه چه کوم ظاهری او باطنی نعمتونه تا ته دنیا کښې درکړے شی - او کوم عزت او اجر او فلاح او بهبود ته ته عقبی کښې بیامومے - دا ټول د توحید ثمرات دی -

مقاله (۲۹) متوکل علی الله ته خوشخبرئ

د حضور صلی الله علیه وسلم حدیث دے "کیدے شی چه فقر د انسان دپاره د کفر باعث شی" نو د زمانے د تغیر په سبب په ذات او صفاتِ الٰهی کښې شک او شبهے له دخل ورکول صرف د هغې خلقو کار دے چه د هغوئ یقین او ایمان بالکل کمزورے وی - او د توکل علی الله جذبه نهٔ لری - د یو موحد او د پخه عقیدے د مؤمن یقین او ایمان همیشه محکم او توانا وی او د زمانے تغیرات پرے هیڅ اثر نشی کولے - الله پاك فرمائی "کوم سړے چه په الله تعالیٰ کامل توکل لری، نو الله تعالیٰ د هغهٔ د پاره کافی دے" بل ځائے ارشاد دے: "د توکل خاوندانو لره کار دی چه همیشه په الله توکل کوی" او په دے بنا د توکل خاوندانو ته دا خوشخبری ده "چه کوم سړے د خدائے نه ویریږی او د هغهٔ اطاعت کوی نو الله تعالیٰ به د هغهٔ د پاره رزق کشاده کړی او هغهٔ ته به د دا سے ذریعے نه رزق ورکوی چه د هغهٔ ګمان کښې به هم نهٔ راځی"

کوم سړے سره چه الله تعالیٰ خپل لُطف او کرم اوکړی - د مصیبتونو او آفتونو نه ئے خلاص کړی - او خپل نعمتونه پرے ...وانه کړی - نو لازمی ده چه د هغهٔ ایمان محکم دے او د الله تعالیٰ د بیحسابه نعمتونو شکرګذار دے - د دے برعکس بل هغه سړے دے چه د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب او شك و شبهے په وجه مصیبتونو او آفتونو کښې راګیر دے - کفر او انکار کوی - او د دنیا او عقبیٰ په پریشانئ او بے عزتئ کښې پریوتے وی - نو د دا سے سړی متعلق حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی چه "د قیامت په ورځ به د ټولو نه زیات عذاب او ذلت کښې هغه سړے وی چه د خپل ضعیف یقین او ایمان په وجه د نیا کښې هم کافر شو - او د حشر و نشر نه هم منکر شو - نو کفر، غفلت او د خدائے هیر ولو ګډ فقر هغه دے چه د هغې نه حضور صلے الله علیه وسلم پناه غوښتلے ده -

زهٔ تاسو ته دا نصیحت کوم، چه د هغې خلقو صحبت اختیار کړئ، چه علم او ایمان کښې راسخ دی - او تل په الله تعالیٰ متوکل دی - هغوئ به ستا سو ظاهر او باطن د هرقسم ګرد وغبار نه پاك کړی - او زړهٔ او دماغ کښې به مو توحید مستقل طور سره کینوی - او د هغوئ د روحانی فیض په برکت به د نیا او آخرت دواړو کښې فلاح او بهبود بیامومئ -

مقاله (۳۰) د صبر او تحمل فائدے

زهٔ تعجب کښې یم چه ته د ناپوهئ په وجه وائے چه په کوم تدبیر او وسیله به زهٔ خپل مقصد او مراد ته اورسم، حالانکه په قرآن پاك کښې صفا را غلے دی چه الله تعالیٰ هغه خلقو سره دے - چه د صبر او تحمل نه کار

اخلی او په هغه تکیه کوی - او الله پاك فرمائی "اے ایماندارو! صبر او تحمل نه کار اخلئ - او الله سره معنوی ربط پیدا کړئ - د هغه نه ویره کوئ - او نیک عملی کوئ چه خلاصے بیامومئ" -

د کلام پاك د دیرو آیتونو نه ثابته ده چه دُنیا او عقبیٰ کښې د فلاح و بهبود بهترینه ذریعه صبر او تحمل دے - او الله تعالیٰ هر مؤمن ته حکمًا د صبر تلقین فرمائیلے دے، ځکه چه انسانی ژوند کښې سلامتی او خیر و عافیت په صبر او تحمل او استقامت کښې دے - نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی "د ایمان د پاره صبر د اسے ضروری دے، لکه د جسم د پاره روح" او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی "د هر عمل ثواب د هغې د اندازے مطابق دے - لیکن د صبر ثواب بے حد او بے اندازے دے" او الله پاك فرمائی "هر کله چه تاسو د شریعت او حدودالله د حفاظت د پاره د صبر او تحمل نه کار واخلئ نو الله تعالیٰ به د رنه مصیبتونه لرے کړی - او دومره فراوانه رزق به درکړی، ځکه چه ئے د هغې د پاره په خپل کتاب کښې دا وعده فرمائیلے ده "کوم سړے چه د الله تعالیٰ اطاعت اختیار کړی نو الله تعالیٰ به په هغه خپل نعمتونه لا زیات کړی او هغه ته به د دا سے ځائے نه رزق ورکړی چه د هغه په ګمان کښې به هم نه راځی -

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ د خپل کشادګئ رزق اوخوشحالئ دپاره د صبر او توکل لار اختیار کړه. ځکه چه د نبیانو علیهم السلام او صالحانو د حالاتو دکتلو نه هم معلومیږی، چه د صبر او تحمل په وجه الله تعالیٰ هغوئ ته د مصیبتونو نه خلاصے ورکړے وو او دخپلو بے پناه نعمتونو ئے په هغوی باران کړے وه. ټولو اولیاءُ الله همیشه په صبر او تحمل استقامت کړے دے. اوخپلو مریدانو ته ئے هم د دے تلقین کړے دے او تاکید ئے فرمائیلے دے. د صبر په اختیارولو الله تعالیٰ ستا د پاره دنیا اوعقبیٰ کښې د لوئے جزا وعدهٔ فرمائیلے ده، الله پاک فرمائی "دغه شان موږ صبر کوونکوته لویه جزا ورکوو بل ځائے ارشاد دے "الله پاک صبر کونکی او احسان کونکی خپل محبوب ګرځوی"

د کلام الله احادیث نبوی ؐ او د الله د دوستانو د سیرت نه واضحه ده چه صبر دنیا اوعقبیٰ کښې د هر سعادت اوسلامتی اصل اوبنیاد دے او مؤمن بنده د صبر او تحمل په ذریعه د الله پاك د رضا د خلاصی او د جنت مستحق ګرځي او د دے په وجه روحانی عروج بیاموی، چه ملائکے ورته پسخیږی. د دے نه پس د دهٔ دپاره د الله تعالیٰ قرب دے. او دعزت هغه مقام دے چه هغے له فنا نشته.

مقاله (۳۱) دوستی دشمنی د الله دپاره

مسلمان له پکار دی، که چاسره محبت کوی، نو هم د الله دپاره، او که عداوت، نو هم د الله دپاره د خپل نفس او ذاتی جذباتو په هغے کښې دخل نهٔ وی. تهٔ د هر سړی سیرت، عقائد او اعمال په غور مطالعه کړه، کهٔ هغه د توحید اوسنت مطابق وی نو ستا دپاره هغه سره محبت اودوستی ساتل بالکل جائز او د الله په نظر کښې د ستائیلے جوګه دی. خو کهٔ د هغهٔ عقائد او اعمال د توحید او سنت د تقاضو خلاف وی. او هغه مشرك اوفاسق وی. نو هغه سره بُغض اوعداوت ساتل ستا د پاره لازمی دی. نو تهٔ د الله تعالیٰ د رضا دپاره د هغهٔ نه مخ واړوه. کهٔ تهٔ یو مؤحد او متقی سړی سره محبت ساتے، نو محض د الله د خوشنودئ د پاره. او کهٔ یو مشرك اوفاسق سړی سره عداوت کوے، نو هغه هم صرف د رضائے الٰهی دپاره.

د خپل نفس د خواهشاتو او ذاتی اغراضو دپاره مه چاسره محبت ساته او مه عداوت. ځکه چه کوم محبت په نفسانی خواهشاتو مبنی وی، هغه عارضی، فتنه انګیز او پریشانی پیدا کونکے وی. دغه شان کوم عداوت چه په ذاتی خواهشاتو وی. هغه د ظلم او زیاتئ اوتباهئ باعث وی. نو د خپل نفس په خاطر محبت اوعداوت ساتل دواړه تباه کن دی. او د الله تعالیٰ په نزد په دنیا

او عقبیٰ کښې مغضوب.

د دے برعکس محض د الله د پاره چاسره محبت یا عداوت ساتل د عزت او د ایمان د سلامتئ ځنبه ده. دا سے سړے الله تعالیٰ په دواړه جهان محبوب اوبرګزیده ګرځوی. او د انبیاؤ او صدیقانو په ډله کښې ئے شاملوی دغه وجه ده چه حضور صلی الله علیه وسلم به همیشه محض د الله تعالیٰ د رضا دپاره خلقو سره محبت اوعداوت ساتلو. او خپل نفس له ئے هیڅکله په هغے کښې دخل نهٔ ورکولو. حضور صلے الله علیه وسلم فرمائی "که چاسره محبت کوے، نو هم د الله دپاره، او کهٔ عداوت نو هم د الله دپاره" دغه د نبی کریم صلے الله علیه وسلم معمول او اسوهٔ حسنه وه. او دغه د ټولو اولیاء الله د ستور العمل دے. د دے برخلاف محض د اتباع نفس په خاطر محبت یا عداوت ساتل د کتاب الله اوسنت رسول الله نه قطعی انحراف دے. او دا سے سړی د خدائے تعالیٰ په نزد په دواړو جهانه کښې مغضوب او معتوب دے.

الله پاك فرمائی "د نفسانی خواهشاتو اتباع مهٔ کوئ ځکه چه دا څیز د الله پاك د لارے نه ګمراه کونکے دے" بل ځائے ارشاد دے "تا هغه سړے اونه لید چه ټولو معاملاتو کښې هغه خپل نفس خپل معبود اوګرځوو" نو سلامتی د نفس په مخالفت او د الله په رضا کښې ده. او هغه دا چه محبت وکړ

نو هم د الله تعالیٰ دپاره او که عداوت وی نو هم د الله تعالیٰ دپاره.

مقاله (۳۲) د غیر الله محبت شرك دے

حقیقی معنو کښې محبت الله پاك سره خاص دے. او غیر الله له په دے کښې دخل ورکول شرك دے ځکه چه د انسان زړهٔ فطری طور سره د الله تعالیٰ مسکن دے. خو هرکله چه غیر الله ته دے کښې اثر کول حاصل شی نو دا د توحید الٰهی څرګند ه خلاف ورزی ده. الله پاك فرمائی "څما مؤمن او مؤحد بندیان ما سره محبت ساتی. او زهٔ هغوئ سره محبت ساتم" او حق سبحانهٔ فرمائی. "کهٔ تاسو په الله تعالیٰ ایمان لرئ، او د هغهٔ عبادت کوئ نو صرف هغهٔ سره محبت کوئ" او د مشرکینو متعلق الله پاك فرمائی "مشرکین اوکفار خپلو فرضی خدایانو اودنیوی ساز وسامان سره دومره زیات محبت ساتی چه د هغے جوګه صرف الله پاك دے. لیکن کوم خلق چه مؤحد او ایمان دار دی هغوئ صرف الله پاك سره بے پناه محبت ساتی. بل ځائے ئے ارشاد باری دے: "اے ایماندارو ستاسو مالونه او اهل وعیال دِ تاسو د الله د ذکر نه غافل نهٔ کړی. او کوم خلق چه د دے څیزونو په محبت کښې ډوب شی او د الله د ذکر نه غافل شی، نو همدغه خلق ګمراه او ۱۵
زیان کاری دی".

(c) ketabton.com: The Digital Library

په احادیثو کښې هم ددے خبرے تاکید راغلے دے۔
چه د مؤمن بنده محبت صرف الله تعالیٰ سره خاص کیدل
پکار دی او مخلوقاتو کښې د مؤمن زړهٔ او دماغ محو کیدل
د د الله دَ ذکر او عبادت د تقاضو نه غافله نهٔ کړی،
نو زهٔ تاته ددے خبرے نصیحت کوم چه ته خپل محبت
او توجه الله تعالیٰ ته وقف کړه۔ او د غیر الله نه ډډه
اختیار کړه۔ او د عشق کومه پاکه جذبه چه فطری طور
سره د الله پاك ذات سره تعلق لری هغه هرګز مخلوقاتو
سره مهٔ کړه وه۔ ګنی ستا زړه به د شرك په وجه د توحید
په معنو د پوهیدلو او د هغې دعملی تقاضو د پوره کولو نه
محروم پاتے شی۔

د الله پاك غیرت دا نشی برداشت کولے، چه کوم
زړهٔ د هغهٔ د محبت او ذکر د پاره خاص وی هغهٔ کښې د
غیر الله هم دخل اوکړی۔ هرکله چه ته د وحدانیت په د ے
تقاضا پوه شے او د عارضی او فانی څیزونو نه کناره کش
شے او د ازلی او ابدی هستیٔ محبت اختیار کړے نو بیا به
د الله پاك لطف وکرم ستا استقلال له راځی او د یو موحد
په حیثیت به په دواړه جهانه هغه عزت حاصل کړی چه د
غیر الله پرستار به ورته کوته په خوله پاتے شی۔

مقاله (۳۳) د سړو څلور قسمونه

سړی په څلور قسمه دی، یو هغه سړے دے چه

نه ئے ژبه وی، چه په هغې څهٔ بیان اوکړی۔ او نهٔ ئے زړهٔ
چه هغې کښې څهٔ علم او معرفت پروت وی۔ نو داسے سړے
عامی، غافل او ازموده کار دے، چه نه پرے څهٔ اعتبار کیدے
شی او نه پکښې څهٔ خیر شته۔ نو ته د داسے خلقو نه ډډه کیږه۔
ځکه چه دوئ د خدائے په عذاب کښې دی۔ د دوئ د مکروټیا
نه دے موږ خدائے اوساتی۔ ته د عالمانو نه شه او د دین
دلاسے ښودونکو نه شه۔ او د مخلص بندګانو نه شه۔ او د
خدائے د نافرمانئ نه ویره اوکړه۔ چه د خدائے نزدیکت
او د پیغمبرانو ثواب بیا موے رسول الله صلی الله علیه وسلم او
حضرت علی کرم الله وجهه ته او فرمائیل: د کهٔ ستا په ذریعه
خدائے تعالیٰ دیو سړی هدایت هم نصیب کړی، نو دے
کښې ستا د پاره د ټولے دنیا نه زیاته بهتری ده۔

دویم هغه سړے دے۔ چه د هغه ژبه خو شته خو
زړهٔ نهٔ لری۔ د هغهٔ خبرے د حکمت نه ډکے وی۔ او خلقو
ته نصیحت کوی۔ خو خپله پرے عمل نهٔ کوی۔ خلق خدائے
ته بلی خو خپله ترے تښتی۔ د خلقو عیبونه څرګندوی
خو خپل عیبونه پټ ساتی۔ خلقو ته ځان پرهیزګار ښکاره
کوی خو په پټه ګناهونه کوی۔ دا هسے سړے په مثل د شرځ
دے۔ اګرکه په صورت د سړی دے۔ د دهٔ نه ځان بچ
کول پکار دی۔ حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی۔
" د ټولو نه زیات خوف ما سره د اُمت د خرابو عالمانو دے"

خدائے دے موږ د داسے خلقو نه په امان کړی۔ د د هغے
خلقو نه تیښته کوه۔ هسے نه چه په خپلو خوږو ژبو خبرو د
دهوکه کړی۔ او د ګناهونو په اور د او سیزی۔

دریم هغه سړے دے، چه د هغه زړهٔ خو شته ولے
ژبه ئے نشته۔ دے مؤمن دے۔ خو د خلقو نه پټ دے۔
خدائے پرے د خپلے پناه پرده اچولے ده۔ دے د خپلو
عیبونو نه خبردار کړے شوے دے۔ زړهٔ ئے روښانه دے۔
دے بے هوده او بے فائدے خبرو نه دست بردار دے او په
دے پوه دے۔ چه سلامتی په خاموشئ کښې ده۔ حضور صلے
الله علیه وسلم فرمائیلی دی۔ " چا چه خاموشی اختیار کړه،
نو سلامتی ئے بیاموندهٔ" او دا ئے هم فرمائیلی دی: د
عبادت لس حصے دی، په دے کښې نهٔ د خاموشئ دی"
نو داسے سړے ولی الله دے چه د نفس او د خلقو آفاتو
نه بچ دے۔ دے د سلامتئ او عقل خاوند دے۔ د دهٔ خدمت
په ځان لازم کړه۔ چه د الله پاك په دوستانو او نیک بندګانو
کښې داخل شے۔

څلورم هغه سړے دے چه د ملائکو په عالم
کښې د عظیم (لوئے) په نوم بللے شی۔ حدیث کښې راځی
" چا چه علم او کهٔ او په هغې ئے عمل او کهٔ او خلقو ته
ئے اوښودو نو عالم ملکوت کښې هغه په عظیم یادیږی"
او دا سے سړے د خدائے او د هغه د آیاتو نو عالم دے۔

د دهٔ په زړهٔ کښې نادر علمونه امانت ایښودے شوی دی۔
او الله پاك دے په هغه علومو واقف کړے دے۔ چه په
هغې ئے غیر نهٔ دی آګاه کړی۔ د ده سینه ئے د اسرارو
د قبلولو د پاره پرانستے ده۔ دے ئے بزرګ پیدا کړے دے۔
چه خلق نیکئ ته بلی۔ او د عذاب نه ئے ویروی۔ دے
هم هادی دے هم مهدی دے۔ هم شفیع دے۔ هم
مشفع دغه هم صادق دے۔ هم مصدوق دے۔ دے د
پیغمبرانو جانشین دے۔ په دهٔ دے د الله تعالیٰ سلامونه
برکتونه او رحمتونه وی۔

نو دا څلورم یا آخری سړے چه دهٔ ته الله پاك ژبه
او زړه دواړه عطا کړے دی۔ په بنیادمو کښې د ده مرتبه
د انتها مرتبه ده۔ د پیغمبرانو نه پس هیڅوك په مرتبه کښې
د ده جوګه نهٔ دی۔ د دهٔ د مخالفت نه۔ د دهٔ د قول نه او
د دهٔ نصیحت ته د دهٔ د رجوع نه کولو ویره او کړه ځکه چه
ستا سلامتی په هغې کښې ده۔ چه د ے ئے درته ښائی
هم دا سړے په زمکه د خدائے خلیفه دے۔ هم دے د
سیرتِ نبوی تابع، د توحید الٰهی محافظ او د نفس
انسانی خیرخواه دے نو د ده صحبت او محبت په ځان

سه هدایت کوونکے — ی هدایت یافته
ی شفاعت کوونکے — ی مقبول الشفاعه
ی [illegible] — ی د تصدیق وړ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازم کړه. او دده د روحانی او باطنی فیوض او برکاتو نه استفاده اوکړه ځکه چه هم دے ستا د قلب او دماغ د کړو وړو صفا کوونکے او د توحید په نورسره روښانه کوونکے دے. د الله تعالیٰ د قرب د پاره چه ته د دا سے سړی صحبت اختیار کړے. نو په تا دا خبره واجب کیږی، چه د مشرك او فاسق د صحبت نه قطعی پرهیز اوکړے.

ستا د فائدے د پاره ما تاته د خلقو قسمونه بیان کړل او مضر او مفید سړو کښې م درته فرق واضحه کړ. نو د دے پیروی کول اوس ستا کار دے. زهٔ درته دا بیا وایم چه د الله د محبت د پاره د اهل الله صحبت ډیر ضروری دے. الله پاك دے مونږ له د هغه اعمالو توفیق راکړی، په کومو چه هغه خوشحالیږی. آمین.

مقاله (۳۴) عبادت کښې اخلاص

د الله تعالیٰ په ذکر او عبادت کښې اخلاص یو بنیادی څیز او د توحید روح دے. د خپل پروردګار اطاعت کوه. د هغه د شریعت احترام کوه. او د هغهٔ ذات سره هیڅ قِسم ظلم او زیاتے مهٔ منسوب کوه. تهٔ دا وائے، چه روزی ما ته په وخت نهٔ رارسی. او غم او مصیبت را نه په وخت نهٔ لرے کیږی. تهٔ په دے نهٔ پوهیږے چه د هر څیز د پاره خپل وخت مقرر دے. نو د هغه په کارونو د تهمت نګولو نه توبه اوکاږه ځکه چه د هغه

اوامر په خپل مناسب او قانونکښې وقوع بیاموی. او د هغهٔ د مشیّت لاندے د هغه تعمیل کیږی. الله پاك فرمائی. ځما مخلص بندیان ځما د اطاعت نه مخ نهٔ اړوی. او نه ځما د احکامو نه غفلت او روګردانی کوی. د الله پاك هیڅ کار عبث او بے مقصده نهٔ دے. نو ته اخلاص او محویت سره د هغهٔ عبادت کوه. او د صراط مستقیم نه بے روه کیږه مه. کهٔ ته د هغهٔ د احکامو احترام کوے. نو هغه به هم ستا مدد او اعانت کوی. او دنیا او عقبیٰ کښې به درِ خلاصے نصیب کړی.

د هر تکلیف او مصیبت د پاره انتها شته. نو ته د صبر او خاموشئ نه کار اخله. په قضا و قدر راضی شه. او په دے پوه شه چه سختی پسے خوشحالی راځی. لکه چه تورہ شپه تیره شی. نو ورپسے رڼا صبا راشی. الله پاك فرمائی:-

"اے پیغمبره! چه ځما بندیان د رنه ځما متعلق پوښتنه اوکړی. چه الله کوم ځائے دے نو ورته اووایه چه زهٔ هغوی ته ډیر قریب یم. او کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی نو زهٔ ئے سوال قبلوم. ځما بندیانو له پکار دی چه په ما کامل یقین اوساتی. چه صراط مستقیم بیاموی". او الله پاك فرمائی. تاسو ځما په بارګاه کښې سوال کوی. زهٔ به ستاسو ضروریات پوره کوم. د دے نه علاوه هم په ډیرو آیتونو او حدیثونو کښې د دعا فضیلت او الله پاك نه د سوال کولو

ترغیب وارد شوے دے. کهٔ الله پاك ستا دُعا زر قبوله نهٔ کړی نو د دے بدله به په هغه جهان درکړی. حدیث کښې راځی چه د قیامت په ورځ به سړے په عملنامه کښې د داسے حساب اوویني، چه شناخت به ئے نشی کولے. نو هغه ته به اووئیلے شی چه دا ستا د هغه دُعاګانو معاوضه ده چه تا به په دنیا کښې غوښتے خو دنیا کښې ئے قبلیدل مقدر نهٔ وو.

د اهم څه وره خبره نه ده، چه تهٔ د دُعا په وخت کښې خدائے یادوئے ځکه چه تهٔ د هغهٔ نه سوال کوے او د هغه د غیر نه ئے نهٔ کوے او خپل حاجت بغیر د هغهٔ نه بل چا ته نه پیش کوے.

شپه او ورځ تندرستیٔ، بیماریٔ، او سختیٔ او نرمیٔ کښې ستا دوه حالتونه دی. یو هغه حالت دا دے چه ته د سوال نه منع شے او رضا په قضا شے. او د خدائے د فعل سره داسے موافق شے لکه مړده چه د مړده شوئے په لاس کښې وی یا بچے رودونکے بچے د دائی په لاس کښې یا غونډ وسکے د چوګان سوار په مخکښې چه کوم خوا ئے غواړی. هغه خوا ئے اولی را اولی. چه تقدیر څنګه غواړی، هغسے ډِکرځوی. کهٔ ستا مقدر کښې نعمت دے، نو په هغه شکر اوباسه. او د زیات بخشش سوال ترے کوه. الله پاك فرمائی: "کهٔ تاسو شکر کوئی نو زهٔ به لا زیات نعمتونه درکړم". او کهٔ ستا تقدیر کښې

سختی وی نو صبر کوه. ځکه چه الله پاك فرمائی: "الله د صبر کوونکو مل دے". بل ځائے ارشاد دے: "هغه صابرانو ته خوشخبری ورکه، چه مصیبت ورته اورسی، نو وائی موږ د هغهٔ یو. او هغهٔ ته راجع کیدونکی یو. په داسے خلقو د خدائے سلامونه او رحمتونه دی. او هم دوئ هدایت موندونکی دی". او الله عزّ وجلّ فرمائی: "کهٔ تاسو د خدائے د دین مدد کوئ. نو الله پاك به ستاسو مدد کوی. او تاسو به ثابت قدم کړی.

دوئم حالت دا دے چه تهٔ د الله تعالیٰ د لوئیئے د پاره د هغهٔ نه په دعا او زاریٔ سره سوال کوئ. ځکه چه د هغهٔ حکم دے چه سوال د هغهٔ نه کوئ. الله پاك فرمائی: "د خپل رب نه غواړئ". او انصاف هم دغه دے. ځکه چه هغه تاسو ځان ته سوال او راجع کولو د پاره بلی. دُعا او سوال الله پاك ستا د آرام باعث ګرځولے دی. نو په دے دواړو حالتونو فکر اوکړه. او دد ے نه بهرمه ووځه. ځکه چه د خدائے د قرب حاصلولو د پاره بل حالت نشته.

په هر حالت کښې د الله پاك د ا سے ذکر او عبادت کوه چه هغه کښې د غیر الله تصور قدرے هم شامل نهٔ وی. حدیث قدسی دے "تهٔ د خپل پروردګار عبادت په داسے یکسوئی سره کوه، چه ګویا ته الله پاك وینے. او کهٔ ته د هغه محویت دا درجه نهٔ لرے. نو کم نه کم دا یقین خو ضرور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتة چه الله پاك تاوينى: نو دعبادت په آداىوكښ هيڅ نقص مۀ راوله.

دالله تعالىٰ دوحدانيت طلبګار شه - او دشرك نه پرهيزګار شه. په هيڅ حالت کښ دالله پاك په بدظن کيږه مه. هر حالت کښ دهغه وفادار اوسه. يوازے الله پاك ته يکسوئى نه صرف دعبادت د قبوليت باعث وى. بلکه دے سره برکتونه او نيکوکښ نورهم اضافه کيږى. څومره چه مخکښ امتونه تباه شوى دى، هغه د توحيد او اخلاص د فقدان په وجه تباه شوى دى.

الله پاك دابراهيم عليه السلام د ټولو نه لوئے صفت دا بيان کړے دے. چه هغه به کامل يکسوئى سره د الله پاك عبادت کولو. او کائناتو کښ به ئے هيڅ څيز هغه سره نۀ شريک کولو. الله پاك فرمائى: موږ تاسوته دين ابراهيم عطاکړے دے. او ستاسو دغه روحانى پلار ستاسو نوم مسلمان ايښے دے: نو په موږ واجب دى چه توحيد او اخلاص کښ دهغه پيروى اختيار کړو. او خپل عبادت د شرك نه پاك کړو.

مقاله (۳۵) پرهيزګارى ددين بنياد دے

پرهيزګارى په ځان لازمى کړه. ځکه چه دمسلمان د ظاهرو باطن سلامتى په دے کښ ده، چه دد ے په ذريعه په صراط مستقيم روان شى. ځکه چه هم پرهيزګارى د

دين اصل بنياد دے. حديث کښ راځى: مسلمان له يوازے د حرامو څيزونو او حرامو افعالو نه ډډه کول نۀ دى پکار. بلکه شرعى طورسره د حرام اشياؤ او افعالو د ذرائعو او اسبابو نه هم ورله پرهيز پکار دے. ځکه چه دګناه اسبابو ته نزدے کيدل يا هغے سره تعلق ساتل يقينًا انسان په ګناه کښ اچوى. حضرت عمر رض فرمائيلى دى. چه موږ به نهه حصے حلال څيزونه په دے شبهه پريښودل چه چرته حرام پکښ نۀ وى. او حضرت ابوبکر صديق رضى الله عنه فرمائى: چه موږ به د مباح څيزونو اويا دروازے په دے خيال ترك کولے چه چرته ګناه کښ کير نه شو. داهر څه هغوئى د حرامو د بچ کيدلو د پاره کول.

الله پاك فرمائى: "د خپل عاقبت د پاره د نيکئ ذخيره راغونډه کړئ. او بهترين ذريعه پرهيزګارى ده". او الله جل جلاله فرمائى: "د الله په نزد تاسو ټولو کښ زيات دعزت قابل هغه دے چه زيات پرهيزګار دے". نو مخکنو بزرګانو به هغه څيزونه استعمال کښ نه راوستل، چه هغه به مشکوك وو. او د حرام او د ناجائز څيزونو د اسبابو نه به ئے هم مکمل پرهيز کولو.

حضور صلے الله عليه وسلم فرمائيلى دى: "بنۀ پوه شئ، چه دهر بادشاه د پاره يو ورشو وى. او د الله تعالىٰ ورشو هغه حرام څيزونه دى. نو کوم سړے چه د دے نه کيږچاپيره ګرځى د هغۀ د پاره عين ممکنه ده چه په ديکښ راکښيوتئ. نو د شريعت د حفاظت بهترينه طريقه دا ده چه د پرهيزګارئ

لارے اختيار کړئى او دګناه د اسبابو نه پرهيز اوکړئى.

کوم سړے چه د امر الٰهى احترام کوى. او پرهيزګارى اختيار وى، نو د الله پاك مدد د هغه شامل حال وى. او هغه د مصيبتونو او تکليفونو نه محفوظ وى. الله پاك فرمائى: "کوم خلق چه څومره د نزديکت او ځمونږ په کلام د پوهيدلو کوشش کوى، نو موږ خپله صراط مستقيم ته د هغوئ رهنمائى کوو او شريعت د هغوئ د پاره اسانوو."

هر مسلمان له پکار دى، چه د نفس د تابعدارئ نه پرهيز اوکړى. او په راهِ راست د تلو کوشش کوى. د فاسق او فاجر خلقو نه کناره کش شى. او هغه خلقو سره صحبت اختيار کړى، چه د الله پاك فرمانبردار ړى. نۀ تاته داپند درکوم چه د خپلو تيرو ګناهونو او لغزشونو نه توبه کړه. او مخکښ د پاره راست بازى اختيار کړه. د الله پاك نه د نيکئ توفيق طلب کړه چه د نفس د اتباع او د شرك د آفتونو نه محفوظ شے. او سلامتى بيا مومے.

مقاله (۳۶) دين په دنيا مقدم کړئ

د دين کار په دنيا مقدم کړه او د دنياوى امورو کښ احکام الٰهى مه هيروه. دين اصل مال (رأس المال) اوګڼړه او دنيا فرع او د رسول الله صلے الله عليه وسلم د اسوۀ حسنه په تحصيل کښ کوتاهى مۀ کوه. تا نه د نفس اماره د مغلوب کولو او د دين مطابق هغۀ ته د تهذيب او ادب ښودلو حکم

درکړے شوے دے. خو د دے برعکس تا د نفس غلامى اختيار کړه او په ځان دِ ظلم اوکۀ. په دے وجه تۀ د صراط مستقيم نه واوړيدے. او د نفس د پيروئ په وجه په عقبىٰ کښ د ذليل او رسوا خلقو نه شوے.

کۀ تۀ د عقبىٰ په لار تلے نو دنيا او عقبىٰ دواړو کښ به د عزت او ابرو خاوند وے. او د پروردګار خوشنودى به دِ حاصله کړے وے. نبى کريم صلى الله عليه وسلم فرمائى: "الله تعالىٰ دنيا د آخرت په نيت ورکوى، خو آخرت صرف د دنيا په متابعت نه ورکوى". او دا بالکل واضحه ده چه د آخرت نيت د شريعت کامل اطاعت دے. نيت د عبادت روح دے. او د اعمالو د جزا فيصله په دے کيږى نو کۀ تا د آخرت د طلب په نيت د الله تعالىٰ اطاعت کولے نو د خدائے تعالىٰ د خاصانو نه به وے. او هرکله چه ته د خدائے تعالىٰ د خاصانو نه وے، نو د کائناتو ټول اشياء به ستا تابعدار وے. او کۀ ته د دنيوى امورو کښ د مصروفيت په وجه د آخرت نه اعراض اوکړے نو پروردګار به د ځان نه ناراضه کړے.

دنيا د خدائے تابعداره ده. د هغۀ نافرمانه خواروى او د هغه د فرمانبردار عزت کوى. حضور صلى الله عليه وسلم فرمائيلى دى. "دنيا او آخرت په مثل د دوو ښځو (د يو خاوند د دوو ښځو) دى. کۀ يوه خوشحاله کړے، نو دويمه

به درېنه ناراضه شي. نوکوم سړے چه د الله تعالیٰ کامل اطاعت اختیاروی. ټول کائنات د هغهٔ عزت کوی. او څوك چه د هغهٔ نافرمانی کوی، ټول کائنات د هغهٔ نه بېزاره شي. الله پاك فرمائی "تاسوکښې بعضې داسے دی، چه محض د دنیاپرستار دی او بعضې داسے دی، چه آخرت غواړی." او بل ځائے ارشاد دے "خلقوکښې د حکمت او فراست داسے خاوندان هم شته، چه وائی. اے پروردګاره ! موږ له دنیا کښې هم سعادت راکړے. او آخرت کښې هم سعادت او د دوزخ د اور نه م اوساتے". نو اوس ته اووایه چه ته دے کښې دکوم ډلے نه کېدل غواړے.

محض د نیا کښې محوکېدل او د خپل عاقبت نه غافل کېدل د ایمان او اسلام نه بالکل خلاف دی. هرکله چه ته آخرت کښې حاضرکړے شے. نو د حشر میدان کښې به دوه ډلے وی. یو دوزخیان او بل جنتیان. د جنتیانو په ټولی کښې د داخلید و سعادت به ته هله حاصل کړے چه د نفس طاعت پرېږدے، د خدائے تعالیٰ طاعت اختیار کړے. او د خدائی احکامو په احترام کښې د نفسانی خواهشاتو نه لاس په سر شے. د الله پاك دیدار چه د ټولو نه لوئے نعمت دے، او د جنت هرقسم عیش د الله پاك تابعدار بندیانو د پاره خاص دے. نو د عقبیٰ د دې لوسعادتونو حاصلولو د پاره خپل نفس ته د شفقت په نظر اوګوره. او د نفس اماره په ځائے د نفس

مطمئنه خیال اوساته.

د نفس مطمئنه د حاصلولو اهم ترینه ذریعه دا ده، چه د شیطان مزاجه خلقو او خرابو دوستانو نه کناره کش شے او ذکر الٰهی کښې مشغول شے. د لغویاتو او عبثیاتو نه پرهېز اوکړے. او د کتاب الله او سنت رسول الله پیروی اختیار کړے. د صراط مستقیم موندلو د پاره د کتاب الله په آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبر ضرورت دے. نو په کتاب او سنت ځان پوه کړئ او په هغې عمل اوکه. محض مناظرو، جدال او قیل وقال کښې مه کښېوزه. ځکه چه د سره عقل ګمراه شی. او د عمل لار د انسان نه خطاشی.

الله پاك فرمائی: "کوم احکام چه ځمونږ رسول تاسو ته بیانوی، په هغې عمل اوکړئ. او د ځهٔ نه موچه منع کوی. هغه ترك کړئ. او د الله نه وېره وکړئ. چه عاقبت موښهٔ شی" نو د مسلمان د پاره د توحید او سنت پیروی لازمه ده. دا بدعت دے. چه د ځان خبرے جوړے کړے شی. او دین ته منسوب کړے شی. او د هغې پیروی د اسلام پیروی اوګنړلے شی. الله پاك فرمائی: خلقو رهبانیت (ترك دنیا) د خپله لاسه یو طریق عمل جوړکهٔ. او په ځان ئے لازم اوګرځولو، حالانکه رهبانیت او د دنیا حلال څیزونه پرېښودل. موږ په هغوئ نه دی فرض کړی. او نه مونږ هغې حکم ورکړے دے. د دغه وجه ده چه دوئ د دے

خلاف فطرت طریق عمل پیروی او نهٔ کړے شوه" په دے سبب هر هغه عقیده یا عمل چه د هغې آسمانی کتابونو او شریعت کښې څهٔ سند نهٔ وی، بدعت دے او د هغې پیروی عین ګمراهی ده.

د بدعت ضد سنت دے. او سنت د حضور صلی الله علیه وسلم د حیات طیبه هغه دستور العمل دے چه الله پاك د اسوهٔ حسنه په نوم یادکړے دے. حق سبحانهٔ فرمائی. "څوك چه د الله د رضا طلبګار وی او په ورځ د محشر د خلاصی ارزومند وی، نو د هغه د پاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم طریق عمل یو مثالی سیرت دے" بل ځائے ارشاد دے "ځمونږ نبی په خپل خواهش هیڅ نهٔ وائی. څهٔ چه وائی هغه ځمونږ د طرفه وحی وی. نو د هغهٔ پیروی کوئ" او الله پاك فرمائی: "اے پیغمبره ! دوئ ته اووایه. که تاسو د الله دوستی غواړئ نو ځما پیروی اوکړئ، چه خدائے مو دوست شی. او د خدائے دوستی د حضور صلی الله علیه وسلم د قول او فعل تابعداری ده.

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "کسب کول ځما ظاهری عادت دے او توکل ځما باطنی حالت دے" نو اے د اخرت طلبګاره. که ستا ایمان کمزورے وی. نو ستا وظیفه کسب کول دی، چه دا د حضور صلی الله و سلم سنت دی، او که ستا ایمان محکم وی. نو ستا وظیفه توکل دے.

الله پاك فرمائی: "څوك چه په الله تعالیٰ توکل کوی نو هغه ورله کافی دے" او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "که چا داسے کار اوکړو چه د هغهٔ په حقله شریعت کښې حکم موجود نهٔ وی. نو هغه مردود دے. نو هرحالت کښې د قرآن او سنت تابع کېدل پکار دی. د محمد صلی الله علیه وسلم نه پس ترقیامته ځمونږ د پاره بل پیغمبر نهٔ شته چه د هغهٔ اتباع اوکړو. او د قرآن نه علاوه ځمونږ د پاره بل آسمانی کتاب نشته، چه د هغې په احکامو عمل اوکړو نو زهٔ په ټولو مسلمانانو تاکید کوم چه هغوئ صرف د کتاب الله او سنت رسول الله اتباع اوکړی. چه تباه او برباد نشی. د دے دواړو نه خلاف وړه کول د شیطان په پنجه کښې راتلل دی. نو د عقیدے او عمل د هرآفت نه سلامت پاتے کېدل د قرآن او سنت اتباع سره وابسته وی. او دا اتباع یو داسے مقدس نعمت دے. چه د دے په ذریعه بنده ولایت، ابدالیت او د غوثیت او چت مقاماتو ته رسی.

مقاله (۳۷) د حسد مذمت

اے مسلمانه ! که ته په الله، د هغهٔ په رسول او په کتاب الله ایمان لرے او بیا هم بل مسلمان ورور سره حسد کوے. نو دا د ډېر د افسوس خبره ده او ځما د ربانه دا یقین راځی چه ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل ډېر کمزورے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے۔ نو د بل مسلمان خوشحالی نشے برداشت کولے۔ دهغهٔ ښهٔ لباس، ښهٔ خوراك او اهل وعیال ته نشے کتے۔ او دخپلے تنگ ظرفۍ په وجه دا خیال کوے، چه دغه ټول نعمتونه دِ د هغه نه لرے کړے شی، کوم چه د هغهٔ خالق او رازق هغه له ورکړی دی۔ دا دلیله شوه چه تهٔ د خدائے په خدائیۍ کښ د هغهٔ په تقسیم رزق کښ او د هغهٔ په اختیار کښ د خل ورکول غواړے او دا صریحًا کفر دے۔

یاد ساته چه د الله تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات کیدے نشی۔ او د هغهٔ تصرفات ستا تصرفات کیدے نشی۔ الله تعالیٰ چه چا ته څهٔ نعمتونه ورکول غواړی نو ته د خپل حسد په جذبه کښ د هغه مقابلے ته را اووځے او دا غواړے چه کوم نعمتونه الله پاك بل ته ورکړے دی، هغه پرے ته بند کړے۔ نو دا خرگنده د مشیت ایزدی سره مقابله نهٔ ده؟ کهٔ ده، او یقینًا ده۔ نو تهٔ په دے پوه شه چه په دے کښ ستا د پاره خیر نشته۔

حسد یو داسے لعنتی څیز دے چه ستا ایمان دِ ډوکړ د خپل مولیٰ د رحم نه دِ غورځوی۔ او الله پاك دِ مخالف کوی۔ قرآن حکیم کښ چه د حضرت یوسف علیه السلام او د هغه د رونړو کومه قصه ذکر ده دهغے په مقصد او معنے لږ غور اوکړئ۔ چه د یوسف علیه السلام رونړو

باوجود د ساز شونو، هغه د هغے اوچتے مرتبے او بے حسابه نعمتونو نه محروم نهٔ کړے شو، کوم چه د هغه په مقدر کښ وُو۔ او بیا خومره هغوئ په خپلو کړو وستومانه شو۔ او هرکله چه مصر کښ یوسف علیه السلام ته پیش شو، نو دا ئے اومنله "خُمونږ دِ په خدائے قسم وی، چه تاله بیشکه الله پاك په مونږ فضیلت درکړے دے۔ او مونږ د خپل ظلم زیاتئ معافی غواړو۔"

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "حسد د مسلمانانو نیکی داسے سیزی، لکه اور چه لرگی۔" او حدیث قدسی دے، چه الله پاك فرمائی: حاسدان خما او خما د نعمتونو دشمنان دی۔" حاسدان د الله دشمنان په دے شان دی۔ چه الله پاك د خپل مشیت ماتحت چه خپلو بندیانو ته څهٔ څیز او څومره ورکول غواړی، نو دوئ ئے مخالفت کوی۔ او الله پاك فرمائی: "په دنیاوی ژوند کښ مونږ د خپلو بندیانو رزق خپله تقسیم کړے دے۔" نو بیا څوك دا جرأت کولے شی، چه د الله تعالیٰ د فیصله شوی تقسیم خلاف خبره اوکړی او د هغه مقابلے ته اودریږی۔

یاد ساته چه بل سره حسد کول په خپل ذات ظلم کول دی۔ او دا د بدین قسم حماقت او ناروا بخل دے۔ الله پاك فرمائی: "مونږ خو په خپلو بندیانو ظلم نهٔ کوو۔ هغوئ د خپلو بدعملو او حسد په وجه خپله په خپل ذات ظلم کوی۔

بل ځائے ارشاد باری تعالیٰ دے: "خما احکام او فیصلے نهٔ بدلیږی، او نه زهٔ ذره برابر په خپلو بندیانو ظلم کوم۔" نو ستاد سلامتئ د پاره بهتره دا ده، چه یو مسلمان ورور په خوشحالئ او اسوده حالئ کښ اووینے، نو هیڅ کله هغه سره حسد مهٔ کوه۔ بلکه د هغهٔ په کامیابئ او ترقئ خوشحاله شه۔ د دے طریق عمل سره به الله تعالیٰ ستا نه رضا شی او د خپل قسما قسم نعمتونو بیرنئ نه در باندے اوکړی۔ الله پاك دِ مونږ او تاسو د حسد نه په امان کړی۔ او د خپلو نعمتونو د شکر توفیق دِ راکړی۔ آمین۔

تهٔ خپل ذات سره هم حسد مهٔ کوه۔ خپل ذات سره حسد کول دا دی۔ چه ستا رازق په خپل فضل او کرم تا ته کوم نعمتونه درکړے دی۔ د هغے په استعمال کښ ته د بخل نه کار مهٔ اخله۔ لکه دا چه په خپل ځان او اهل وعیال د خوراك څښاك، جامے، او رهائش په حقله تنگدستی راولے۔ داسے کول خپل ذات سره څرگند حسد او ظلم کول دی۔ او د الله تعالیٰ د نعمتونو ناقدری۔

د نعمتونو شکر دا دے چه د هغے د پېتولو په ځائے هغه ظاهر کړے او په ارت مټ ئے استعمال کړے۔ الله پاك خپل رسول برحق ته فرمائی۔ "د خپل پروردگار د نعمتونو اظهار اوکړه او د خلقو مخکښ ئے بیان کړه۔" الله تعالیٰ دِ مونږ له د شکرِ نعمت عملی توفیق راکړی۔

آمین

مقاله (۳۸) د صدق او اِخلاص اجر

کوم سړے چه د دین برحق خدمت او تبلیغ او اشاعت په صدق او اخلاص سره اوکړی۔ نو د الله اجر د هغه د پاره کافی دے۔ او هغه دا چه دنیا او عقبیٰ په دواړو جهانو کښ به باعزته او باآبرو وی۔ الله پاك فرمائی: "تاسو د الله مدد کوئ، هغه به ستاسو مدد کوی۔" او په صراط مستقیم به مو ثابت قدم کړی، نو زهٔ تاسو ته دا تلقین کوم، چه د الله د کلام تبلیغ او اشاعت کوئ۔ هغهٔ سره څوك مه شریکوئ، او تسلیم او رضا خپل شعار جوړ کړئ۔

کوم مسلمان چه د الله د کلام او د نبی ﷺ د سنت د تبلیغ او اشاعت د پاره خپل ژوند وقف کړی نو د هغهٔ اجر او ثواب د فی سبیل الله جهاد کونکو نه هم زیات وی او د الله تعالیٰ مدد او نصرت همیشه د هغهٔ شاملِ حال وی۔

مقاله (۳۹) ردِّ نعمت کفران نعمت دے

د حکم الٰهی نه بغیر محض د نفس په خواهش د یو څیز قبلول گمراهی ده۔ ولے د خواهشِ نفس خلاف د رضائے مولیٰ په خاطر د یو څیز قبلول او د هغے په تحمیل کښ تکلیف برداشت کول د انبیاؤ او اولیاؤ اسوهٔ حسنه ده او داسے مخلصین به د دوئ په ډله کښ پورته کولے شی۔

یاد ساته! چه هرکله الله تعالیٰ په تا د نعمتونو بیرنه کوی او تهٔ هغه نه قبلوے۔ یا د هغے نه روگردانی کوے، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسراسر کفران نعمت دے۔ او دالله پاك درزق او عطیاتو بے قدری ده۔ نو د الله تعالیٰ درزق او د هغهٔ د نعمتونو په خوشحالئ سره استقبال کوه۔ او د هغه په خو شحالئ قبلوه۔ ځکه چه د دے سره مخکښ د پاره هم رزق کښ زیاتی او برکت راځی۔

مقاله (۴۰) ولایت د شریعت مکمله پیروی ده

ترڅو چه ته د نفس امارة نه ازاد نه شے۔ او د شریعت مکمله پیروی اختیار نهٔ کړے، نو د اولیاء الله په ډله کښ د داخلید و کوشش مهٔ کوه۔ د شریعت د پیروئ دا مطلب دے چه ستا ټول اقوال، افعال د الله تعالیٰ د امرونهی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، او دهٔ کیدل، وینیدل الغرض ټول اعمال د رضائے الٰهی ماتحت شی۔ او دا هرڅهٔ د دین او ملت د حد متے د پاره وی۔

ستا جسمانی څیز و نه ستا د پاره د پرورش د کار نه د جلب او لرے والی باعث وی۔ ترڅو چه ته اصلاح باطن او تزکیهٔ روح سره خالص روح جوړ نهٔ شے او د جسمانی گردونو نه ویزاره نهٔ شے نو قرب خداوندی به حاصل نهٔ کړے شے۔ ولے هرکله چه تهٔ ریاضت او مجاهدے سره خالص روح شے۔ او هر لمحے ذکر الٰهی کښ مصروف شے۔ نو په تا به اسرار الٰهی راڅرگند کړے شی۔ او د کائنات حکمتونه به تا ته بے نقابه شی دا د فنافی الذات مرتبه ده۔

کله چه تهٔ د عالَمِ سِفلی نه بے تعلقه شے۔ او اشیاء د دیدار او جلوهٔ خداوندی د پاره حجاب اوگنړے، ځکه چه حضرت ابراهیم علیه السلام د توحید د حقیقت نه پس اوفرمائیل، بے شکه دا ټول بُتان د شرك په وجه ځما دشمنان دی۔ او یو خدائے ځما رهنما او دوست دے: د دغه شان چه تهٔ هم خپل خواهشاتِ نفسانی او مخلوقات د معصیت بُتان اوگنړے او د هغوئ د فرمانبردارئ نه لاس په سر شے نو هله به په تا د علوم لَدُنی او اسرار الٰهی کشف شروع شی تهٔ به د رازدارو نه شے او د ولایت د حجابونو قوت او صلاحیت به تا ته عطا کړے شی۔ د دغه وخت به تهٔ محسوسه کړے، چه تا یو معنوی، روحانی او باطنی ژوند بیاموند۔ ستا ټول وجود به د قدرتِ الٰهیه مظهر جوړ شی۔ بیا به ته د هغے په رابطه آوریدے، گورے، گرزے، او خبرے، د هغهٔ نه به آرام او اطمینان بیا مومے۔ د امرونهی پیروی به کوے۔ د حدود شرعی حفاظت به کوے۔ او غیر الله به موجود نه وینے۔

د ولایت درجه بیاموند لو د پاره، اتباع نفس، فسق و فجور او لغویاتو نه پرهیز اوکړه۔ او په اخلاص د شریعت پیروی اختیار کړه۔ خو یاد ساته۔ چه د کوم حقیقت یا طریقت شروع تائید او نهٔ کړی۔ هغه جائز او نهٔ کړی هغه جائز اونهٔ گنړه۔ هغه صریحًا کفر دے۔

مقاله (۴۱) ازمائش نه پس د الله پاك پیروزوینے

زهٔ تاسو ته د الله او د بنده د تعلقاتو متعلق یو مثال بیانوم:- یو بادشاه شاه دے چه هغه په خپل رعایه کښ یو سړے اهل اووینی، او د ښار حکومت ورته حواله کړی۔ په خلعت او اعزازئے سرفراز کړی۔ او خپل معتمد ئے جوړ کړی۔ بیا دغه سړے د خپل منصب د رعایت نه یوه موده پورے خپل فرائض په شبهٔ شان سره ادا کړی او بادشاه ته د خپلے بے اعتدالئ هیڅ موقع په گوتو نهٔ ورکوی۔ د ښار خلق هم د دهٔ د ښه انتظام په وجه د دهٔ نه خوشحاله وی۔ او شاباسے ورته وائی۔ او بادشاه هم د دهٔ په طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

څهٔ موده پس دغه سړے په عیش و عشرت کښ پریوځی۔ د خپلے عهدے په غرور کښ د خپلو فرائضو نه بالکل بے پرواه شی چه بادشاه ته د دهٔ د حالاتو پته اولگی۔ نو هغه پورے قهرجن شی او د عهدے نه ئے مات کړی۔ بیا و سره د هغے جرمونو محاسبه راواخلی کوم چه دهٔ د خپل حکومت په دوران کښ د بادشاه د امرونهی خلاف کړے وی۔ د تحقیقاتو نه پس د دے بندیوان کړے شی۔ د دے سره د دهٔ غرور او تکبر زائل شی۔ او د دے په خپلو تقصیرونو او کوتاهو پښیمانه او توبه گار شی۔ د دهٔ دا پښیمانی او انکسار چه د بادشاه مشاهده کښ راشی۔ نو خپل زوړ منصب

دوباره ورکړی۔ او د پرومبی نه زیات احسان ورسره راواخلی د احکومت او قیادت دهٔ ته دائمی ورکړے شی۔ او واپس ئے ترے بیا نهٔ اخلی۔

دغه مثال د الله او د بنده د تعلق هم دے۔ الله تعالیٰ چه یو مؤمن بنده خپل مقرب جوړ کړی، نو په هغه د خپلو بے حسابه نعمتونو پیرزوینے کوی۔ د الله پیرزوینے چه نه یوے سترگے لیدلے وی۔ او نه یو غوږ اوریدلے وی۔ لکه باطنی نعمتونو کښ د زړگی او آسمانونو عجائب، د کائناتو اسرار، کشف روحانی، د دُعا قبلیدل، تقوٰی، محبوبیت قلب کښ د کلمات حکمت نزول او ذکر وغیره۔ دغه شان ظاهری نعمتونه پرے هم تمام کړی۔ لکه صحت او توانائی ښهٔ خوراك څښاك، حلالو څیزونو کښ فراخی، نیکه بی بی او ښهٔ اولاد۔

په د دے باطنی او ظاهری نعمتونو تر ډیره وخته د دے ښاد وی۔ حتٰی چه دومره د دے کښ مشغول شی چه غفلت کښ کښیوځی۔ خپل معبود هیر کړی، او د نفس امارة تابعداری راواخلی۔ فسق و فجور کښ پریوځی چه الله پاك د دهٔ دا کیفیت اووینی نو د اصلاح د پاره ئے په مصیبتونو کښ راگیر کړی۔ او سختو او پریشانو کښ ئے اخته کړی۔ بیا د دے په خپلو حالاتو سوچ او فکر راواخلی۔ او د خپلو باطنی او ظاهری تغیراتو نه محسوسه کړی چه دا هرڅهٔ د دهٔ د معصیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغفلت په وجه وی۔ نو د ے د الله تعالیٰ په حضور کښې توبه کار شي۔ او صراط مستقیم ته رجوع اوکړي او عملاً خپل ژوند د ستور العمل اختیار کړي۔

د نفس امّاره د اتباع نه چه د ے بیزاره شي۔ او خپل پروردګار ته راجع شي۔ نو د الله تعالیٰ د طرف نه دهٔ ته بشارتونه (خوشخبری) اورولے شي او تیر نعمتونه ورته دوباره بیا فراهم کړے شي په دهٔ د الله تعالیٰ د باطني او ظاهري برکاتو دروازے پرانستے شي۔ خلق خدا ورسره محبت او تعاون راواخلي۔ هر ځائے د دهٔ تعریف او توصیف کیږي۔ او بادشاهان ئے مسخر شي۔

دغه شان الله تعالیٰ خپل باطني او ظاهري نعمتونه په دهٔ تمام کړي۔ الله پاك فرمائي ": هیڅ انسان ته دا نهٔ ده معلومه، چه د دهٔ د نیک اعمالو په بدله کښې د دهٔ د پاره د زړهٔ د خوښ یدو کوم کوم نعمتونه پټ ایښودے شوے دی۔

مقاله (۴۲) د نفس انسانی دوه حالتونه

د نفس انسانی دوه حالتونه دی۔ یو راحت او بل مصیبت۔ او دا حقیقت دے چه انسان په دے دواړو حالتونو کښې ازمائیلے۔ ترکو مهحده چه دے د خپل پروردګار مطیع او فرمانبردار دے۔ الله پاك فرمائي " انسان چه راحت کښې شي نو نافرماني راواخلي او چه مصیبت کښې

شي، نو شکوه او شکایت کوي ": واضحه ده چه دا د نفس انسانی کمزوري ده۔ چه د راحت په حالت کښې د تقوٰی او شکر نه کار نهٔ اخلي، او د مصیبت په حالت کښې صبر، تحمل او توکل نهٔ اختیاروي۔ او د الله پاك خلاف بدګوئي شروع کړي۔

د نفس کار ګستاخي او بے ادبي ده۔ او د مخلوقاتو الله پاك سره شریک جوړول دي۔ بله دا چه نفس هیڅکله د الله په ورکړې شوي رزق مطمئن او شکرګذاره کیږي نه۔ او همیشه د خواهشاتو د کیږے انسان په پریشانئ کښې ساتي بیا چه نفس د مصیبتونو نه خلاصے بیامومي، نو غرور، تکبر او عیش کښې کنبیوځي۔ او د خپل پروردګار د اطاعت نه روګرداني راواخلي نو بیا په مصیبتونو کښې راګیر کړے شي د پاره د دے چه دده خوږي او ویخلے شي او د شرك او فسق نه منع شي۔

بیا که نفس غفلت او معصیت پریږدي۔ او په سمه لار شي۔ او اطاعت او شکرګزاري راواخلي نو الله تعالیٰ پرے د خپلو نعمتونو دا ئمي پیرزوینے شروع کړي او هر حالت کښې د هغه معاون او مددګار وي۔ نو کوم سړے چه دنیا او آخرت کښې د سلامتي خواستګار وي، هغه له پکار دي چه صبر او تحمل اختیار کړي او د رضائے الٰهي نه مخ نهٔ اړوي۔ او خپل حاجات همیشه د هغه نه طلب کوي۔ ځکه چه الله تعالیٰ

ورکوي۔ په هغه شکر اوباسي۔ او د هغه نه د هر ځه اُمید ساتي۔

تا د الله تعالیٰ دا ارشاد نهٔ دے اوریدلے چه هرکله الله تعالیٰ د یو څیز په وجود کښې د راوستلو اراده اوکړي، نو ورته اووائي " کُن (شه)، نو هغه فوراً شي (یعني وجود کښې راشي)"۔ او الله پاك فرمائي " مومنانو له خو صرف په الله پاك تکیه پکار ده ": د الله پاك ټول افعال بنهٔ او د حکمت او مصلحت نه ډك وي۔ خو هغه خپل حکمت او مصلحت د بندیانو نه پټ ساتلے دے۔ بنده له پکار دي چه رضا او تسلیم اختیار کړي۔ او د الله حکم سره اتفاق اوکړي او خپل ګفتار او حرکاتو سکناتو کښې د الله تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایات نه منع شي۔

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی الله عنه فرمائي چه زهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم پسے سور وُم۔ نو حضور صلی الله علیه وسلم ماته ارشاد اوفرمایهٔ " اے هلکه! د الله د حقوقو حفاظت کوه، الله به ستا او ستا د حقوقو حفاظت کوي۔ الله حاظر او ناظر اوګڼړه، نو هغه به تهٔ د خپل وړاندے موجود بیامومے، او چه ته سوال کوے، او مدد غواړے، نو د الله نه غواړه ": الله چه د بندیانو په قسمت کښې ځهٔ لیکلي دي هغه دازل نه مقدر شوے دي او هیڅوك ئے نشي بدلولې چاته چه ځهٔ فائده یا نقصان رسیدونکے دے، هغه به

ورته ورسي۔

کهٔ ته په الله توکل اوکړے۔ او محکم یقین پرے اوساتے نو ډیر خیر به بیامومے۔ او کهٔ یقین او توکل برقرار اونهٔ ساتے نو کوم څیز نه چه تهٔ بد ګڼړے، هم هغه به ستا د پاره تکلیف باعث شي۔ په هغه صبر او تحمل کول ستا د پاره ډیر غوره وي۔ یاد ساته چه د صابرانو د پاره د الله تعالیٰ مدد یقیني دے ځکه چه د مصیبت نه پس راحت دے۔

مؤمن له پکار دي، چه خپل قلب او دماغ صفا کړي، او د نفس د وسوسونه ځان بچ کړي۔ د مؤمن د پاره عافیت په دے کښې دے، چه دد غه حدیث په معنو بنهٔ غور اوکړي او تل عمري پرے عمل اوکړي، چه د دنیا او عقبیٰ د ټولو آفتونو نه سلامت شي۔ او حقیقي اطمینان قلب بیامومي۔ او د الله پاك په رحمت په دواړه جهانه ښاد شي۔

مقاله (۴۳) د مخلوق نه سوال کول

د مخلوق نه صرف هغه خلق سوال کوي۔ چه د هغوئ یقین او ایمان ضعیف وي۔ صبر او توکل پکښې نهٔ وي، او د توحید الٰهي معرفت نهٔ لري۔ د دے برعکس د غیر الله نه د سوال کولو نه فقط هغه خلق محفوظ پاتے کیدے چه د حق تعالیٰ د توحید معرفت لري، محکم یقین او ایمان لري د هغوئ طریقه توکل علی الله وي۔ په ذکر او فکر همیشګي کوي د حقیقت او صداقت بصیرت لري۔ او د اقتضائے ایماني

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وجه د دے خبرے نه شرم او حیا ورځی چه د حی وقیوم الله پاك په موجودګی کښې مخلوقاتو کښې د چا نه سوال اوکړی.

مقاله (۴۴) بعضے دعا ګانے ولے نهٔ قبلیږی

دمؤمن هره دعا لازمی طور سره نهٔ قبلیږی. او کومه دعا چه قبوله نهٔ شی. نو د هغے په نهٔ قبلیدو کښې د خدا ئے حکمت او ډیرے پټے فائدے پرتے وی. انسان عالم الغیب صرف الله تعالیٰ دے. او هغه بنهٔ پوهیږی. چه د هغهٔ د بنده فلاح او بهبود په څهٔ څیز کښې دے. لکه د یو آیت مفهوم دے. چین ممکنه دے، چه د یو څیز ځان د پاره غوښتل مونږ بنهٔ ګڼړو، لیکن حقیقتاً هغه څموږ د پاره مضر وی. او الله تعالیٰ ئے بے غوښتلو مونږ ته عطا کړی. بعضے وخت د دعا د نهٔ قبلیدو یو سبب دا هم وی چه بنده غافل نشی. او خوف و رجا (ویره او امید) چه د ایمان د لوازماتو نه دی، د هغه نه زائل نشی. د معرفت او حقیقت په هر حال کښې امید او ویره لازم او ملزوم څیز ونه دی. او د دے مثال لکه د مرغئ د دوو پرو بغیر نشی الوتے، د هغه شان د یو مؤمن حال هم د خوف او رجا بغیر ناقص او نامکمل وی. د مومن حال او مقام دا دے چه هغه غیر الله ته رجوع اونهٔ کړی. نو د هرے دعا په قبولیت اصرار کول هم د غیر الله حیثیت لری او د مؤمن د توحید عقیدے سره ښائی.

د هرے دعا د نه قبلیدو دوه واضحه سببونه دی. یو خو

دا چه مؤمن کښې تکبر او غرور را نشی. او هغه د الله په ادب او احترام کښې غافل او ګستاخ نشی. او دویم سبب ئے دا دے چه محض د خواهش او عادت په طور سوال کول رسم جوړ کړی. ځکه چه دا هم د شرك خفی یو صورت دے. او شرك خفی د شرك جلی نه په دویمه درجه خراب څیز دے. د الله تعالیٰ نه چه سوال خالصهٔ د اتباع شریعت او تعمیل امر د پاره وی. نو هغه سوال د مؤمن د پاره زیات د قرب او رضا ئے الهی باعث وی. او د غسے نو سوالونه چه د نفس د خواهشاتو نه مبرّا وی نو د هغے قبولیت یقینی وی.

دمؤمن د بعضے دعاګانو د نه قبلیدو چه مونږ کوم اسباب بیان کړل د هغے نه دا مطلب هرګز نه دے چه بنده دِ خپل حاجات خدا ئے ته نهٔ پیش کوی. او د هغهٔ نه دِ سوال کولو کښې کوتاهی کوی. ځکه چه مؤمن د خدا ئے نه سوال اونهٔ کړی. نو د چانه به ئے کوی. الله پاك فرمائی: "ځما نه سوال کوئ، چه حاجات مو تر سره کړم". او بل ځائے ارشاد دے: "اے پیغمبره! چه ځما بندیان ځما متعلق ستا نه تپوس اوکړی نو وس ته اووایه چه زهٔ دوئی ته ډیر قریب یم. کوم وخت چه څوك ما نه سوال اوکړی، نو زهٔ ئے سوال قبلوم. نو بندیانو له پکار دی چه هغوئ ځما اطاعت اختیار کړی او په ما محکم ایمان اوساتی چه په دواړه جهانونه خلاصه بیامومی.

مقاله (۴۵) اصحاب عُسُر او اصحاب یُسُر

د خلقو دوه ډلے دی، یو اصحاب عُسُر او بل اصحاب یُسُر. اصحاب عُسر هغه خلق دی. چه مصیبتونو او پریشانو کښې اخته وی. او اصحاب یُسر هغه خلق دی چه د راحت او آرام ژوند تیروی. خو دا یاد ساتل پکار دی. چه د دے دِ لو حالات د باطنی اسبابو او خارجی تاثراتو نه خالی نهٔ وی. کوم خلق چه په راحت او ارام کښې دی. نو دا هم د هغوئ د پاره یوه ابتلا ده. چه آیا د نعمت او آسودګئ په حالت کښې هغوئ ذکر او شکر اختیاروی یا سرکشی راخلی.

هر کله چه دوئ د ذکر او اطاعت په ځائے غفلت او فسق او فجور کښې ښکیوځی. نو الله تعالیٰ دوئ په قسم قسم مصیبتونو کښې واچوی. او د ناشکرئ په وجه ئے په عذاب کښې اخته کړی. کهٔ یو اسوده حال سړے په دے پوهیږی چه الله تعالیٰ فَعَّالٌ لِّمَا یُرِیْدُ دے، یعنی چه څهٔ غواړی هغه کوی. نو د نعمت په موجودګئ کښې به ئے غفلت او معصیت نهٔ اختیار ولے. بلکه ذکر، طاعت او شکر کښې به مشغول وے.

که د یو دنیادار سړی غفلت او معصیت په دے وجه وی چه هغه دا حقیقت هیر کړے دے. چه د دے دنیا د آدم نه تر دے دمه پورے هیچا سره وفا نهٔ ده کړے او د هیڅ یو سړی حالات په یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیدے.

او د هر سړی په ژوند کښې تغیرات راځی. او کهٔ د تغیراتو او تنزّل نه د چا هستی محفوظه ده. او محفوظه پاتے کیدے شی، نو هغه فقط د الله تعالیٰ هستی ده. مخلوقات د حالاتو د تغیر نه قطعًا بچ کیدے نشی. نو د ے سړی د دولت په نشه کښې ابدی حقیقت هیر کړے دے. او غفلت او معصیت کښې اخته دے. نو دا سړے دِ د الله د قهر او غضب نه ولے بچ شی. دا د الله پاك قانونِ قدرت دے، چه هغه په خپلو بندیانو د سختئ نه پس راحت راولی. او د نعمت په شکر په نعمت کښې اضافه کوی. ولے د راحت او آرام بیامونده لو د پاره سختی تیرول ضروری وی.

د صبر او شکر جزا همیشه د رزق فراخی او سکون قلب وی. او الله تعالیٰ د خپل امر و نهی د تعمیل کونکی معاون او مددګار دے. که د مصلحت وخت په بنا یو سړے په مصیبتونو کښې اخته کړی نو بیا ئے په نعمتونو او بخششونو هم ښاد کړی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "د الله پاك نعمت د یو وحشی ځناور په شان دے، په ثنا او شکر سره ئے قید کړه". نو د دعوت او نعمت شکریه دا ده چه د دے په وجه سړے متکبر او خلقو د پاره مضر نشی. اسراف اونهٔ کړی. د خدائی حدودو نه تجاوز نهٔ کوی. فسق او فجور او حرامو کښې ښکینوځی. د الله د طرفه چه کوم حقوق العباد مقرر دی. هغه په خلوص

ادا کړي. زکوٰة په مکمل دیانتدارئ سره اوکاږي غریبانو او مسکینانو ته صدقه او خیرات ورکړي. حاجتمندو او مصیبت زده خلقو سره همدردي اوکړي. او د مظلوم مدد اوکړي. اوخپل اعضاء د حراموڼه بچ اوساتي. داټول اعمال د نعمت د شکر او زیاتی باعث دی. په دے عمل کولو به په جنت کښ د انبیاؤ، صدیقانو او اولیاء الله ملګرے وي. او دنیا کښ به هم د عزت او ابرو خاوند وي.

دد ے برعکس که بنده د نعمت نا شکري اوکړي. او د دولت مندئ په وجه په غفلت او معصیت کښ کښیوځي. نو دهغه دپاره به دواړه جهانه ذلت او رسوائی ده. خو سره دد ے په دے حقیقت پوهیدل پکار دي چه د انسان په ژوند کښ آفات او بلیّات یوازے د غفلت او معصیت او د نعمت د ناشکرئ په وجه نهٔ وي. بلکه دد ے نور اسباب هم وي. مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یو سبب دا دے چه دا د انسان د خپلو ګناهونو او اعمالو نتیجه وي او دد ے په وجه د انسان تهذیب او مغفرت مقصود وي. ځکه چه الله پاك غواړي. چه دا ے سړے د ګمراهئ او نافرمانئ نه بیزاره شي او په صراط مستقیم روان شي.

د آفاتو بلیّاتو دوئم سبب دا دے چه دا د الله تعالیٰ په مقرّب او برګزیده بندیانو یو ازمائش وي. او الله تعالیٰ دد ے په ذریعه د دوئ د ایمان، یقین، صبر او توکل امتحا

اخلی. او بیا دد ے آزمائش په وجه د هغوئ ایمان او توکل زیات محکم کړي. او دنیا او عقبیٰ کښ ئے درجے اوچتے کړي او د سختو مصیبتونو په وجه ورله لوئے اجرونه کړي. دد ے قسم برګزیده بندیان انبیائے کرام، صدیقین او اولیاء الله دی. دوئ د حال او مقام خاوندان وي. د دوئ یقین، ایمان او توکل د عامو مسلمانانو نه په درجو اوچت او محکم وي. او په دوئ مصیبتونو کښ هم د حقیقت او معرفت دروازے پرانستے وي. د ابتلا په وجه الله تعالیٰ په دوئ د توحید اسرار واضحه کړے وي. او دوئ د شرك جلی او خفی پاك ساتي. د پاره دد ے چه د دوئ باطن د انوار قدسیه نه معموره کړي. او دوئ مقربان بارګاه کړي. او بیا ئے په دواړه جهانه د آدم په اولاد سربلند کړي.

د مؤمن د ګناهونو نه د پاك کولو علامت دا دے چه هغهٔ له په ژوند کښ صبر جمیل ورکړي. او د لغویاتو نه په ذکر او فکر کښ مصروف شي. د مصیبتونو په وجه پریشانه نشي. او نه د مخلوقاتو مخکښ د خپلو مصیبتونو او پریشانو ذکر کوي. بلکه راستبازه اوسي. او خپل حاجات د خپل پروردګار په حضور کښ پیش کوي او د هغه نه مدد غواړي.

دد ے نه علاوه کومه ابتلاء چه دد رجاتو او مقاماتو

د اوچت والی دپاره ده. نو د هغه علامت دا دے چه نفس مشیّتِ الٰهی سره موافقت دا واخلی. او ذکر الٰهی سره سکون بیاموهی. د غیرالله نه توجه اوګرځوی. او فنا فی الذات شي. د ابتلا دا حالت د انبیاؤ علیهم السلام او برګزیده اولیاؤ دپاره خاص دے. او دغه خلق دد ے تقاضا پوره کولے شي. چه تائید الٰهی ئے خصوصیت سره شامل حال وي. هر سړے دد ے ابتلا جوګه کیدے نهٔ شي.

حاصل د کلام دا دے، چه اصحاب عُسر د آفتونو او مصیبتونو په وجه د خپل پروردګار نه ګِله او شکایت نهٔ کوي، بلکه په پوره یقین د په هغهٔ توکل ساتي او اصحاب یسر د دولت په نشه کښ سرکشي او نافرماني نهٔ کوي. بلکه ذکر، طاعت، شکر او ثنا کښ د مشغول اوسي.

مقاله (۴۶) یو حدیث قدسی

حدیث قدسی دے. چه الله پاك فرمائی: "کوم سړی چه ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال او نهٔ کړو. نو زهٔ به هغهٔ ته د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم" دد ے وجه دا ده، چه هرکله الله پاك یو مؤمن خپل محبوب ګرځول اوغواړي. نو په هغهٔ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نه پس روحانی پیرزوینه کوي. مثلاً هرکله چه یو بنده په مصیبتونو او آفتونو کښ راګیر شي، نو د خپلے کمزورئ په وجه د خپل حقیقي

مشکل کشا او قاضي الحاجات په ځائے هغه مخلوقاتو ته رجوع کوي. او مختلف انداز کښ د خلقو مخکښ سوال کوي. خو دا د طریقه د توحید خلاف ده. په دے د بنده پریشاني ختمه نشي. آخر هغه د مخلوقاتو نه بیزاره شي. د خپل خالق په مخکښ په سجده شي. د هغه په ذکر او ثنا کښ محو شي. او خپل حاجات تر ے غواړي. په دے حالت کښ دے د غیرالله تصور قدرے هم نهٔ کوي.

د توحید د حقیقت د بیاموندلو نه پس الله پاك د دهٔ حافظ، ناصر، معاون او مددګار شي، الله پاك فرمائی: "اے د الله نبی! دوئ ته اووایه، چه ځما مولا او والی الله دے، چه قرآن ئے نازل کړے دے. او د نیکو او صالحانو مل دے". په دے وخت کښ د بنده د زړهٔ سترګے هم په دے حدیث قدسی اوغړیږی دا چه: "کوم سړی ځما د ذکر په وجه د مخلوقاتو نه سوال اونهٔ کړو. نو زهٔ به هغهٔ د سوال کونکو نه هم زیات خیر ورکړم". دا هغه توحید کل او محویت فی الذات دے، چه د اولیاؤ او ابدالو حاصه ده. دلته بنده ته هغه قوت ورکړے شي، چه په اذن الٰهی د دهٔ په حکم "کن" عجائب په ظهور کښ راځي. دهٔ ته انشراح صدر حاصل وي. او په دے دواړو جهانو کښ ئے ذکر خیر کیږي.

د الله پاك ارشاد دے: "اے بنی آدمه! زهٔ الله یم. ځما

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه علاوه بل هیڅوك معبود نشته - زهٔ چه څهٔ څیز ته اووایم چه موجود شه ، نو هغه فورًا موجود شی - خُدا په وحدانیت کښ فنا شه چه بیا نو: هم کوم څیز ته اووائے چه موجود شه ، نو هغه به خُدا په اذن فورًا موجود شی"۔

مقاله (۴۸) د سلوك ابتداء او انتهاء

یو بوډا سړی په خوب کښ خُدا نه تپوس اوکهٔ - چه هغه کوم څیز دے چه د هغې په ذریعه بنده د الله پاك قرب بیا مومی - نو ما جواب ورکهٔ چه د قرب الٰهی یوه ابتداء ده او بله انتها - دد ے ابتداء تقوٰی او پرهیزګاری ده - او انتها ئے تسلیم ، رضا او توکل دے -

مقاله (۴۸) د فرضو ، سنتو او نفلو درجے

مومن له پکار دی چه د فرضو ، سنتو او نفلو خپلے خپلے درجے اوپیژنی - او درجه په درجه د هغې تعمیل اوکړی هیڅ عبادت کښ دا سے نهٔ دی کول پکار چه د فرضو نه مخکښ سنت او د سنتو نه مخکښ نفل اختیار کړی - هر مسلمان د د ټولو نه مخکښ فرائض ادا کوی ، چه د هغې نه فارغ شی - نو سنت دِ ادا کوی ، او بیا وروسته دِ نفل کوی - ترڅو چه یو سړے د فرائضونه په ښهٔ شان فارغ نهٔ وی نو سنتو کښ مشغولیدل ئے جهالت دے - او د سنتو نه مخکښ نفل ګمراهی ده - نو کوم عبادت چه د دے قاعدے خلاف وی هغه په درګاهِ خداوندی کښ قبول

نهٔ دے -

د هغې سړی مثال چه د فرضو نه مخکښ سنت کوی ، او د سنتو نه مخکښ نفل کوی داسے دے لکه یو بادشاه چه خپل یو ماتحت په خپل حضور کښ طلب کړی او هغه سړے د بادشاه په دربار کښ د حاضریدو په ځائے د چاوښ په خدمت کښ لګیا شی - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی کوم سړے چه فرض پریږدی او نفلو کښ مشغول شی ، نو د هغه مثال لکه د هغې حملدارے ښځے دے چه کوم وخت د هغې د ټکون شی نو هغه حمل اوغورځوی ، نو دغه هغهٔ نه حملداره پاتے شو - او نه صاحب اولاده -

دغه رنګ الله پاك د چا نفلونه نهٔ قبلوی - ترڅو چه فرائض ادا نهٔ کړی - او د موټر ګزار مثال د سوداګر دے ، چه ترڅو هغه رأس المال نهٔ لری - نو ګټه نشی کولے هم دغه کیفیت د هغې سړی دے چه فرض او سنت پریږدی او نفلونو کښ مشغول شی - حالانکه د فرضو او سنتو په موجودګئ کښی نفل هیڅ اهمیت نهٔ لری ځکه چه دا یو اختیاری عمل دے او بنده د دے په ادا کولو مامور نهٔ دے - . . .

د دغه شان روژه قیاس کړئ یعنی فرض روژے پریښودل او نفلی روژے نیول ضلالت دے - او د دغه رنګ زکوٰة چه فرض دے هغه نهٔ ادا کول او نفلی صدقه

صدقه او خیرات کول جهل دے چه په درګاه د الله تعالیٰ منظور نهٔ دے -

مؤمن له پکار دی چه د فرائضو اوّلیت او اهمیت هیر نهٔ کړی - د شرعی محرماتو نه پرهیز اوکړی - او الله پاك سره په مخلوقاتو کښ هیڅوك شریک نهٔ کړی - او نه د خلقو د خوشحالولو د پاره د امرِ الٰهی خلاف ورزی اوکړی - حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی : لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوْقٍ فِیْ مَعْصِیَةِ الْخَالِقِ یعنی په مخلوقاتو کښ د هیچا داسے تابعداری جائز نهٔ ده ، چه د الله تعالیٰ نافرمانی وی .

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراك مُذَمّت

کوم سړی چه خوب له په بیداری او اګاهی ترجیح ورکړه هغه په دواړو جهانو په خساره کښ دے ځکه چه خوب د مرګ استازے دے ، او خوب چه د مناسبے اندازے نه زیات شی ، نو بیا د غفلت علامت دے - او د مؤمن ذکرِ الٰهی او نیک عملُ ته نهٔ پریږدی - د دے علاوه د خوب کثرت زړهٔ سخت او تاریک کوی - او فطری او روحانی ځوند ترے زائل کوی او لغویاتو ته میلان پیدا کوی - په دے وجه خوب پریږده - د خوب اثر قدرے هم الله تعالیٰ سره څه تعلق نه لری ځکه چه هغه د ټولو سفلی نقائصو نه پاك دے - د غه رنګ په فرښتو هم خوب حرام دے ځکه چه هغوئ ته د الله پاك قربت حاصل دے او دغه

شان جنتیان به هم د خوب نه بے تعلقه وی - نو د یو مؤمن د پاره د ضرورت نه زیات خوب د زړهٔ د سختئ او د غفلت او معصیت باعث دے -

د دے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوقِ خدا د خدمت او دنیا او عقبیٰ د خلاصی باعث دے - نو کوم سړے چه د مناسبے اندازے نه زیات خوب محض د خواهش نفس په خاطر کوی ، نو د هغه به د لسے بنو بنو نیکو او کارنامو نه ګوتے اوځیژی - چه د هغې کمی به هیڅ کله پوره نهٔ کړے شی - دغه وجه ده چه ټولو انبیاؤ ، صدیقینو او اولیاؤ الله په خپل ژوند کښ خوب کم کړے دے - او ویښ زیات پاتے شوی - او د بیدارئ په وجه ئے د ذکر او عبادت ، تبلیغ دین او د مخلوقِ خدا د خدمت په برکت داسے اوچتے درجے بیا مونڅ دی چه په خوب کښ هیڅکله نشی بیا مونده ے .

کوم سړے چه بیدار وی او ذکر الٰهی کښ مشغول وی نو د هغه قلب هم همیشه بیدار او د نور نه ډك وی . په دے وجه په صحیح معنو کښ د بیدار او سیدلو د پاره د حرامو نه هم ځان ساتل پکار دی - ځکه چه حرام قلب او دماغ دواړه تاریک کوی - او زړهٔ چه تاریک او زنګ آلود شی ، نو د عباداتو قبولیت هم مشتبه شی ، نو د زړهٔ د ژوند او معرفت او ذکر د پاره حلال رزق د یر لازمی دے ، حرام سر تر پایه شر دے - او حلال سراسر خیر دے ، د دے په وجه په

مؤمن د ذات او صفات الٰهی اسرار واضح کیږی.

بیا د امر الٰهی نه بغیر په حلال رزق کښې هم اسراف کول د نیکۍ په ځائے معصیت اختیارول دی. ځکه چه د ے سره غفلت پیدا کیږی او زیات خوب راولی او د حلال رزق خوراك هم په اعتدال سره پکار د ے چه هیڅ صورت کښې معصیت تر ے جوړ نشی. الله پاك فرمائی: "ا ے مؤمنانو! حلال رزق خورئ ځښئ خو اسراف مه کوئ"

مقاله (۵۰) د قرب الٰهی حصول او د هغے آداب

الله پاك سره ستا تعلق او معامله په دوه صورتونو کښې کیدے شی. یو خو دا چه ته الله تعالیٰ ته قریب او نزد ے ئے او دویم دا چه ته د الله تعالیٰ نه غائب او لر ے ئے، نو په تا دا فرض لازمیږی، چه ته هغه ته د نزدیکت مخلصانه کوشش راواخله. او د هغے اسباب تحقیق اوکړے چه تا د خپل خالق او پروردګار نه لر ے ساتی. نو د غفلت او سستی نه کار مه اخله. او الله تعالیٰ ته د نزدیکت د پاره د اخلاص او ښه نیت کار واخله.

د قرب الٰهی یوه ذریعه دا ده، چه ته د نفس اماره د پیروۍ نه لاس په سر شه. او محرمات او شهوات پریږد ے دوئمه ذریعه ئے دا ده چه د الله تعالیٰ په حضور کښې په

خپلو تیرو ګناهونو پښیمانه شے. د زړګی په صدق توبه کار شے او د امر الٰهی پیروی اختیار کړے. ذکر الٰهی او اتباع شریعت سره سره د اهل الله صحبت هم د قرب الٰهی د حصول د پاره ډیر مفید د ے، چه ریاضت، مجاهده او تزکیه نفس سره تا ته قرب خداوندی حاصل شی نو بیا چه ته د کوم څیز ارزو وکړے، هغه به تا ته درکولے شی او روحانیت کښې به حکمت کبرئ او کرامت عظمیٰ حاصل کړے. او ته به د هغے واصل بالله خلقونه شے. چه په هغوئ هر وخت د الله پاك د نعمتونو او بخششونو باران وی.

په خپل هیڅ حالت مغروره کیږه مه. او خدمت خلق کښې د هیڅ قسم کوتاهی مه کوه. ځکه ستا په اعمالو کښې به د ظلم او جهل شبهه پیدا شی. الله پاك فرمائی: "موږ خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او غرونو ته وړاند ے کړه، خو هغوئ د د ے بوجه د اوچتولو نه عذر اوکړه او تر ے اوویریدل، لیکن انسان دا امانت بے خوفه اوچت کړه. بیشکه چه انسان د خپلو فرائضو نه پوره کولو په صورت کښې ظالم او جاهل د ے. نو پکار دی چه کوم خواهشات نفسانی ته د رضائے الٰهی د پاره پریږد ے، هغے ته دوباره مائل نشے. د هغه نه خپل قلب او دماغ محفوظ اوساته. فنا فی الله شه. او د امرِ الٰهی کامل

اطاعت اختیار کړه.

د الله تعالیٰ نه بغیر څه چه کائناتو کښې دی، د هغے نه بے پرواشه. او خپلو مطالباتو کښې بغیر د الله نه بل چا ته رجوع مه کوه. د دنیا مصیبتونه د الله د جانب نه یو اګاهی اوګڼړه او عبرت تر ے واخله. ځکه چه د د ے نه ستا په سمه لار کول مقصود دی. بنده کښې چه د اخلاص او رجوع الی الله جذبه موجود وی نو هر حالت کښې الله پاك د هغه معاون او مددګار وی. الله پاك فرمائی: "تاسو ما یاد کړئ، زهٔ به تاسو یاد کړم. او ځما شکر په ځائے راوړئ، ناشکری مه کوئ".

مقاله (۵۱) غیر الله نه د ویزارید و ثواب

کوم سړے چه خپل هستی د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی، او د مخلوقاتو نه مخ واړوی، او فنا فی الله شی. نو هغهٔ ته به د نورو مؤمنانو نه دوچند ثواب ورکولے شی. یو خو خالصتاً د رضائے الٰهی د پاره د دنیا د ترك کولو په وجه، او بل خپل ځان د ذکر او عبادت د پاره وقف کړی. په هغهٔ د خدائے تعالیٰ نعمتونه او پیرزوینے نورے هم زیاتے شی او هغه د ابدالو او اولیاء الله په ډله کښې داخل شی.

بیا چه دغه عارف بالله د خدائے په نعمتونو او د امر الٰهی په جاری کولو کښې مشغول شی او په هغے کښې

ترے څه غفلت، معصیت یا شرك اونشی. نو په د ے سبب هم هغهٔ ته دونړه ثواب ورکولے شی ځکه چه یو خو هغه په د ے نعمتونو شکر اوباسی. او بل پر ے غرور او تکبر او نهٔ کړی. او بله دا چه د زړګی په مینه امرِ الٰهی په ځائے راوړی. د لته کښې دا سوال پیدا کیږی، چه هر کله یو عارف دنیا او د هغے اسباب ترك کړی، او فنا فی الله شی. او په د ے بنا په ابدالو او برګزیده اولیاء الله کښې شمار شی، نو بیا په دنیاوی مال و متاع کښې د هغه ولے مشغول شی حالانکه دا څیز د هغهٔ د مزاج او مذهب خلاف د ے. نو د د ے جواب دا د ے چه إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ (اعمال په نیتونو مبنی دی) په د ے وجه د هغهٔ په دنیاوی نعمتونو کښې مشغولیدل د امر الٰهی ماتحت او د شکر نعمت په وجه دی. الله پاك فرمائی: "که تاسو ځما په نعمتونو شکر اوباسئ، نو زهٔ به د ذیاتو نعمتونو پیرزوینه درباند ے اوکړم" بل ځائے ارشاد د ے: "ا ے پیغمبره! کوم نعمتونه چه د الله پاك د طرف نه تا ته حاصل دی، د هغے اظهار اوکه او شکر پر ے اوباسه".

دا واضحه حقیقت د ے چه د الله پاك عطا کړے شوی نعمتونه سړے په غفلت او معصیت کښې وانهٔ چوی، نو د هغهٔ په روحانی او باطنی عظمت هیڅ اثر نه غورځیږی. او الله تعالیٰ محض د خپل فضل او کرم په وجه هغهٔ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجر او ثواب ورکوی - او په خپل لطف اوکرم إحسان د هغهٔ پرورش کوی - ځکه چه هغه د رضا او امرِ الهٰی په خاطر د خپل نفس پیروی پریښے ده ۰ او خپل ځان ئے ذکر او فکر ته وقف کړے دے -

ددهٔ مثال د یو ماشوم دے چه د نفس د تقاضو نه خبر نهٔ دے - او د خدائے په فضل د مور پلار په ذریعه د رزق په نعمت مطمئن دے - هرکله چه د ے الله پاك د نفس د آفتونو نه آزاد کړی - نو د خلقو زړونه دهٔ ته مائل کړی او هغوئی ورسره محبت او شفقت راواخلی - یا هر سړے دهٔ سره إحسان او مروت کوی - او د الله د رضامندئ په وجه ټول مخلوقات ددهٔ نه رضامند وی او ددهٔ خدمت او مدد کوی -

هر هغه سړے نه به دومره اجر او ثواب ورکولے شی چه د غیرالله نه یو خواشی او ذکر او فکر کښې مشغول شی - داسے سړے په دواړو جهانو هر وخت خدائے تعالیٰ ته قریب وی - ددهٔ به هر قسم تکلیف لیرے وی - او د کائنات ټول خیزونه ئے په خدمت کښې غاړه بسته کلیا وی ځکه چه الله تعالیٰ په هر حالت کښې ددهٔ معاون او مددګار دے -

په دے وجه - مَنْ كَانَ لِلّٰهِ كَانَ اللّٰهُ لَهٗ (کوم سړے چه د الله شی، نو الله د هغهٔ شی) - او الله پاك فرمائی:

۰ اے نبی! دوئی ته اووایه ، الله خما مددګار دے ، چه په ما ئے خپل مقدس کلام نازل کړے دے - او هغه ، هغه خلق خوښوی چه صالحان وی -

مقاله (۵۲) د اولیاء الله د ابتلاء سبب

الله پاك خپل بعضے برگزیده بندیان په دے سبب په مصیبتونو کښې اچوی ، چه هغوئی د مخلوق نه بیزاره شی - او الله پاك ته متوجه شی او د هغه نه دعا کول ئے اوغواړی ځکه چه الله تعالیٰ دُعا کانے او د هغهٔ نه حاجتونه غوښتل خوښوی د پاره ددے چه خپل فضل او کرم پرے اوکړی -

هرکله چه برگزیده اولیاء د الله پاك په حضور کښې حاجات غواړی ، نو د الله پاك جود او کرم ورته د اجابت او قبولیت د پاره هرکله وائی خو کهٔ بعضے وخت د دُعا په قبولیت کښې څهٔ تاخیر راشی - نو دا د یو خاص مصلحت په بناوی او د مؤمنانو د پاره د پریشانئ خبرنهٔ دے - نو پکار دی چه د مصیبتونو په دوران کښې ذکر الهٰی جاری او ساتلے شی او د امر و نهی پوره پابندی اوکړے شی - او خپل حاجات او ضروریات د الله پاك نه باقاعده غوښتلے شی -

الله پاك فرمائی: " اُدْعُوْنِیْٓ اَسْتَجِبْ لَكُمْ " (ما نه سوال کوئی ، زهٔ به مو سوال قبلوم) بنده له پکار دی چه د مصیبت په وخت کښې عجز او زاری هرګز پرے نږدی . ځکه چه

بعضے اوقات الله د مصیبتونو په ذریعه مؤمن دُعا ته سازوی ، چه غفلت او معصیت ترے لرے کړی ، او خپل مقرب ئے جوړ کړی -

مقاله (۵۳) د الله پاك د رضا طلب

د الله پاك د رضا طلب کوئی - او د هغهٔ د خوشنودئ د پاره د نفسِ اماره د خواهشاتو د اِتّباع نه کناره کش شئ . څوك چه په رضائے الهٰی کښې فنا شو ، نو حقیقی بقا ئے بیا موندہ . خپل خواهشات او ارادے د رضائے الهٰی تابع کړه ځکه چه د دنیا کښې هم دغه یو لوے نعمت دے او هم دا د قربِ الهٰی د ټولو نه په ومبئ او بهترینه ذریعه ده -

څوك چه د الله په رضا کښې فنا شو او خپل خواهشات ئے د هغهٔ د امر د امر په تعمیل کښې پریښودل - نو د دنیا او عقبیٰ هر قسم عذاب په هغه حرام شو - او څوك چه د الله د رضا طلبګار وی . نو د هغه د پاره دا هم لازمه ده چه الله تعالیٰ د خپل مشیت ما تحت کوم نعمتونه او رزق هغه ته عطا کړی ، نو په هغې د شکرګذار شی ، او د نورو خلقو حقوق دِ هرګز نهٔ غصب کوی . او نهٔ دے په ظلم زیاتی په هغوی د نعمتونو او د رزق د بندولو کوشش کوی ، کوم چه د هغوی په مقدر کښې وی - ځکه چه د حقوق العباد غصب کول په مشیت الهٰی کښې دخل کول دی ، او صریحا شرك دے چه د الله تعالیٰ په نزد ناقابلِ عفو دے .

الله پاك فرمائی . " دیو بل مالونه او جائداد و نه په باطله ذرائعو مهٔ غصب کوئی " نو دا یو بنیادی اصول دے چه ددے پیش نظر د هر یے ممکنه بد دیانتئ تردید پکار دے - د الله پاك د رضا طلبګار دی چه په ذکر او عبادت کښې مکمل اخلاص اختیار کړی او اخلاص یوازے دا نه دے چه په عباداتو کښې صرف د ریا کاری نه پرهیز اوکړے شی بلکه د اخلاص یو اهمه تقاضا دا هم ده ، چه هیڅ یو عبادت ، خواه فرض وی یا نفل ، د هغې په ادا کولو کښې د الله تعالیٰ نه د اجر او ثواب یا معاوضے څه خواهش او نهٔ ساتی . بلکه د عبادت مقصد صرف رضا او اطاعت الهٰی اوګڼی -

کوم اولیاء الله او صوفیائے کرامو چه د توحید حقیقت او ماهیت بیا موندلے دے - هغوئی هر هغه عبادت شرك ګڼړی چه په هغې کښې د الله تعالیٰ نه د اجر او معاوضے نیت وی - نو ذکر او عبادات او د احکام الهٰی پیروئ کښې د اجر و ثواب نیت نهٔ ښائی ګنی بیا دا د توحید نه منل دی -

ټول عبادات د الله پاك د جانب نه دی . کهٔ هغه موږ په ځائے راوړو ، او د الله د احکامو تعمیل اوکړو - نو دا هم سراسر د هغه تائید او نصرت دے - د احکام الهٰی د تعمیل د پاره چه د کوم قوت او همت ضرورت دے ، هغه خو هم د الله پاك عطا کړده دے . نو د عباداتو د اجر او ثواب

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلب کوونه بهتره داده، چه ددے په ځائے بنده زیات ثنا او شکر ادا کړی۔ چه د الله د جانب نه پرے نعمتونه لا زیات شی او د دنیا او عقبیٰ کښ ددهٔ دپاره د برکتونو باعث شی۔

کهٔ تهٔ د رضائے الٰهی طلبګار ئے۔ او د الله تعالیٰ مغضوب او معتوب نهٔ جوړیږے۔ نو د خلقو حقوق په هیڅ وجه مهٔ غصب کوه۔ ځکه چه کوم خلق د الله پاک په ورکړے شوی رزق شکرګذار نشی۔ او د نورو حقوق په ظلم زیاتی غصب کوی، نو هغه په دواړو جهانه په خساره کښ دے۔ او څوك چه غاصبان وی د هغوئ ټولے نیکی بربادے دی ځکه چه دا بد ترین خلق دی۔ او د کلام الله مطابق ظالمان او جاهلان دی چه د عقل او بصیرت نه بالکل خالی دی۔

کهٔ دوئی د الله تعالیٰ په عطاشوو نعمتونو رضامند وے، د هغه شکریے ادا کولے او د مخلوقِ خدا حقوق ئے په ناجائزه نه غصب کولے، نو یقینا د دے آیت: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيْدَنَّكُمْ (کهٔ تاسو شکر او باسئ نوزهٔ به زیات نعمتونه درکړم) مطابق به د هغوئ رزق زیاتید لے او د هغوئ مرادونه به پوره کیدل۔

الله پاك د مونږ او تاسو د هغے خلقو نه کړی، چه ذکر او اطاعت کښ د الله پاك د رضا طلبګار دی او د الله

تعالیٰ د نعمتونو شکرګذار دی۔ او حسبِ شریعت د خپل حال د حفاظت دپاره د الله تعالیٰ د تائید او نصرت خواستګار دی۔ آمین۔

مقاله (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سړے چه عقبیٰ کښ فلاح و بهبود غواړی هغه له پکار دی چه د نفس او د دنیوی اسبابو پرستش پریږدی او دغه شان کوم سړے چه د الله پاك رضا غواړی، هغه پکار دی، چه د خپلو نیکو اعمالو د جزا تصور پریږدی۔ ځکه چه دا سے کول د توحید خلاف دی۔ او په اخلاص خراب اثر غورځوی۔

ترڅو چه د یو سړی په زړهٔ کښ د شهواتو او دنیاوی لذاتو هوس موجود وی۔ نو هغه خپل عاقبت خائسته کولے نشی۔ او ترڅو چه یو سړے د عاقبت د جنت او ما فیها خواهشمند وی۔ نو هغه خالصتًا د دیدار او رضائے الٰهی طلبګار نهٔ دے۔ په دے بنا د ایسے سړی د زهد او تقویٰ د حیثیت او ماهیت نه ناخبره دے۔ او د هغے د تقاضو نه نابلده۔ د دے وجه داده، چه دنیاوی اشیاء هر حالت کښ خواهشِ نفس او هوس سره متعلق دی۔ او نفسِ شرك ته میلان کوکے دے۔ نو مؤمن له پکار دی چه خپل رغبت، محبت، انس او محبت فقط ذات خداوندی ته وقف کړی او د نفس د داسے ترغیباتو نه پرهیز اوکړی چه انسان غفلت او شرك ته

بلی۔

دغه رنګ د نفس د ترغیباتو او لذات سفلی نه کناره کشی د سړی زهد او تقویٰ تکمیل ته رسوی۔ او هغه په درګاهِ خداوندی کښ د عزت او قبولیت درجه بیا موی۔ نو هرکله چه یو سړے په تقویٰ کښ پخته شی۔ نو بیا حقیقی معنو کښ هغه ته اطمینانِ قلب حاصل شی۔ ټول مصیبتونه ئے رفع شی او د الله تعالیٰ د بے حسابه نعمتونو پیرزوینے پرے شروع شی۔

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی، ”دنیا کښ په زهد د مؤمن قلب سکون او اطمینان بیا موی، او جسم پسے راحت؛ نو دا یو واضحه حقیقت دے، چه ترڅو د یو سړی په زړهٔ د غیرالله غلبه وی، هغه حقیقی خوشحالی او اطمینانِ قلب نشی بیا مونده۔ دغه شان د نفسِ انسانی حجاب هم ترهغه بیرته کیدے نشی، ترڅو چه هغه په مکمله طریقه د دنیاوی علاقے پرے نږدی۔

مؤمن له پکار دی، چه زهد فی الدنیا د تکمیل نه پس زهد فی الاخرت اختیار کړی۔ او د هغے تفصیل دغه دے ګنی ظاهره ده چه د هغه عبادت خالصتًا د رضائے الٰهی دپاره نهٔ دے۔ بلکه د حور و غلمان خواهش اونهٔ کړی، نو هرکله چه مؤمن زهد فی الاخرت اختیار کړی۔ نو الله تعالیٰ په هغه د خپلو بخششونو او نعمتونو داسے پیرزوینے راواخلی، لکه چه په خپلو انبیائ، اولیائ او عارفانو ئے کوی۔ او خپل

محبوب او مقرب ئے جوړ کړی۔

د زهد فی الدنیا او زهد فی الاخرت په برکت بنده ظاهری او باطنی لحاظ سره ترقی کوی۔ او د دنیا او عقبیٰ کښ په داسے نعمتونو نبادشی، چه د ارشادِ نبوی مطابق هغه نعمتونه نه پرے سترګے لیدلے وی، نه پوغوږ اوریدلے وی او نه د یو انسان په زړهٔ ئے وهم وګمان راغلے وی۔ او دغه داسے خدائی نعمتونه دی چه انسانی عقل پورے د پوهیدلو نه عاجز دے۔ او تشریح او اظهار ئے په عبارت کښ ناممکن۔

مقاله (۵۵) د ولایت تکمیل

زهٔ تاسو ته د لذاتِ نفسانی د ترك کولو مختلف پوړئ بنائم۔ او د اهم درته واضحه کوم، چه د هوا و هوس او نفسِ اماره د پیروئ نه پرهیز کولو سره د ولایت تکمیل څنګه کیږی۔ نو د نفس د لاسچو او پابندو نه د خلاصی د پاره په شروع کښ انسان خپله د انتهائی جد و جهد او قوتِ ارادی نه کار اخلی۔ د خواهشات نفسانی نه ددهٔ مزاج د ځکښ نه واقف او عادی دے۔ نو د عادت د پرېښکښئ دپاره ددهٔ دپاره مجاهده ډیره ضروری ده۔ خو ددهٔ نیت او مقصد مبارك دے۔ په دے وجه الله تعالیٰ په خپل خاص تائید او توفیق ددهٔ نصرت او مدد کوی۔

الله پاك فرمائی: ”وَالَّذِيْنَ جَاهَدُوْا فِيْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سُبُلَنَا - (کوم خلق چه څومره د رضا جوییٔ د پاره جدوجهد کوی، نو مونږ هغوئ ته د سمو لارو هدایت کوو - د رهنمایئ او د نفس امّاره د خلاصی نه علاوه الله تعالیٰ ئے د خپلو بعضے اولیاؤ او برګزیده بندیانو صحبت هم نصیب کړي چه د هغے په ذریعه په ډیره مؤثره طریقه ددهٔ روحانی او باطنی تزکیه کیږی.

بیا دا سے مؤمن بنده د خپل نفس نه فانی شی، او ذاتِ الٰهی کښ باقی - هغه د ټولو حرام او مشتبه څیزونو نه د ډیرنه ضروری یا توکښ پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی - چه د هغے په وجه د هغه د ذکر او عبادت په قبولیت کښ هیڅ شبه پاتے نشی - د غه شان د شهواتِ نفسانی نه پرهیز کول، د محرماتو نه بچ کیدل د الله تعالیٰ د حلال او جائز څیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کښ د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی، او د اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کښ داخل شی - دلته دے په باطن کښ د الله د جانب نه دا آواز اوری: "چه هر کله تا د رضائے الٰهی د پاره نفسانی او دنیاوی خواهشات پریښودل، نو د عقبیٰ متعلق هم خپل خواهشات پریږ ده - او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کائناتو او خپلو خواهشاتو نه ډډه اوکړه - او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

نه کناره کش شه - او فنافی التوحید شه - بیا خاموشیٔ او ادب سره څومره د قرب او صدق مقام کښ داخل شه چه هلته به ستا د پاره دائمی خوشحالی او اطمینان وی - او هیڅ قسم غم او تشویش به نهٔ وی - نو تهٔ د خپل خالق او پرورش دکار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو او لذاتِ نفسانی نه روګردانی اختیار کړه".

یو مخلص او موحد سړی ته چه دا درجه حاصله شی، نو په هغهٔ د الله تعالیٰ د طرف د علوم او معارف کشف او د فضل وکرم انوار شروع شی - د غیب نه هغه ته خلعتِ الٰهی اغوستولے شی - بیا هغهٔ ته دا تلقین کولے شی، چه د الله تعالیٰ د دے خاص نعمتونو او عطیاتو هر وخت شکر په ځائے راوړه - ځکه چه د دے ناقدری کول دد بے د عطا کوونکی سپکاوے دے - د غه وخت د ذکر او شکر له وجه په بنده د الله تعالیٰ د رضا، فضل وکرم او قرب خاص پیرزوینے اوشی.

بیا د الله تعالیٰ د نعمتونو او عطیاتو د قبلولو هم مختلف حالتونه وی - یو خو دا چه بنده محض خپل خواهش سره هغه قبول کړي او دا مکروه او ناجائز وی - او دویم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړي - او دا مباح او حلال وی - دد بے نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارے او باطنی حکم سره ئے قبول کړي - بیا د دے

هم او چته درجه دا ده چه د الله تعالیٰ ټول نعمتونه او عطیات د خپل خواهش او ارادے مطابق نه بلکه د مشیت الٰهی موافق قبول کړي - دا د مرید د مراد موندلو - دا بدالیت د حاصلولو او د فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت انتها ده.

کوم سړے چه دا بدالیت دے درجے ته اورسی، نو دے د ارشادِ الٰهی مستحق اوګرځی: "اے نبی! دوئ ته اووایه چه ځما حافظ او معاون الله تعالیٰ دے - چا چه مقدس کلام ئے په ما نازل کړے دے - او د ټولو صالحانو مل دے" - په دے بنا متقی او صالح هغه سړے دے، چه د الله پاك د امر او نهی مکمل اطاعت کوی - او د محرماتو او مشتبهاتو نه پرهیز کوی - الله تعالیٰ خپله د داسے سړی مدد، حفاظت او پرورش کوی - دا سے سړے د قبض او بسط قرب کیفیات او د حالاتو نشیب او فراز ته څهٔ اهمیت نهٔ ورکوی، او د مشیتِ الٰهی ماتحت هر وخت خوشحاله او مطمئن اوسی او افعالِ الٰهی سره موافقت کوی.

دا هغه بلند ترین مقام دے، چه دلته د اولیاء او ابدالو باطنی احوال انتها ته رسی - او ولایت پورے تکمیل بیاموی - او دلته په بنده هر وخت د انوارو او برکاتو نزول وی.

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هر کله چه یو مؤمن بنده د مخلوقاتو او خواهشاتِ نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، بے تعلقه شی او د الله پاك په ذاتِ واحد کښ محو شی - او د غیر الله تصورات د خپل قلب او دماغ نه بهر کړي نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی - او هم دا د توحید انتها ده - دا سے سړی د الله پاك محبوب او مقرب وی - او د مخلوقاتو په زړونو کښ هم د هغه د پاره محبت او عزت وی - دے د الله ذکر او حمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی او د هغه په فضل او کرم صاحبِ نعمت او دولت شی - د الله پاك د جانب نه هغهٔ ته خوشخبری ورکولے شی، چه څومره نعمتونه او بخششونه به تل په تا فراوانه وی - او رزق به د فراخه.

د دے حالت کښ بنده د الله تعالیٰ کامل اطاعت ګزار وی - د ده اراده او تدبیر د الله پاك په مرضی وی - او څهٔ چه د الله رضا وی، په هغے د دهٔ رضا وی - د دے د الله نه سوا غیر الله نه وجوداً وینی او نه فعلاً بیا الله پاك په خپل قدرت کامله خپل ظاهری او باطنی نعمتونه په بنده داسے فراوانه کړي، چه د هغهٔ وهم و ګمان کښ هم نه راځی - ځکه چه د دهٔ ذاتی اراده د خدائے په اراده کښ فنا شی او د توحید برکات پرے شروع شی.

اوس دے بذاتِ خود د الله پاك اراده، بلکه د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه مراد جوړ شي. ځکه چه د ارادے اوخواهش ددهٔ ذات سره څهٔ تعلق پاتے نهٔ شو. بلکه دے سراسر ذاتِ خداوندی سره منسوب کړے شو. د الله تعالیٰ ارادہ سراسر خیر دے. او هغه کښ شر له هیڅ دخل نشته. هغه هر لمحه د ارتقا شان لری. او د بنده ظاهری او باطنی احوال بتدریج ارتقا بیاموعی.

نبی کریم صلی الله علیه وسلم ته هم د معنوی او روحانی عروج دا درجه ځکه عطا شوے وه، چه دوئی د ذاتی ارادے او خواهش نه پاك کړے شوے وو. او ځان ئے د هر لحاظ نه د مشیّتِ الٰهی تابع کړے وو. دوئی یوازے د الله پاك محبوب او مقرب نه وُو بلکه د مراد د رجے ئے هم بیاموندے وه چه فنا فی الله کیدو سره حاصلیږی.

واضحه ده چه د حضور صلی الله علیه وسلم افعال په حقیقت کښ د الله پاك افعال وُو او کوم اصحابو رض چه په د حضور صلی الله علیه وسلم په لاس بیعت کړلو. هغه دَر حقیقت د الله پاك په لاس بیعت کړل وُو. د حضور صلی الله علیه وسلم ارشادات د تقدیراتِ الٰهی ظهور وو. اګر که کفارو او منافقینو ته دا د تعجب خبرے ښکاریدے.

د دین د حقیقت او حکمت طلبګار له یاد ساتل پکار دی. چه د یو ولی د پاره د روحانی او باطنی عواملو انتها د یو نبی د روحانی او باطنی عواملو ابتداء ده. او د ولایت او ابدالیت

د انتهائی درجے نه پس د نبوت نه سوا بله درجه نشته. نوکوم چه د خپل باطن تزکیه کول غواړی. او د نفس امّارہ د شرنه د خلاصی خواهشمند وی. هغهٔ له پکار دی چه د دا سے خلقو صحبت اختیار کړی. چه فانی بغیر الله وی. ځکه چه د حیات ابدی راز هم دغه دے.

مقاله (۵۷) اولیاء الله او قبض و بَسط

اولیاء الله خپلو باطنی احوالو کښ کله قبض کښ وی، کله بسط کښ. د تصوف په اصطلاح کښ قبض هغه باطنی کیفیت ته وائی چه په قلب روحانی حجاب او غفلت خور وی. او د هغے په دوران کښ د کشف او مشاهدے د لذّت نه خالی وی. دا حالت باطنی او ذهنی لحاظ سره انتهائی پریشانی پیدا کوی. خو د دے کیفیت لازمی نتیجه بسط و کشاد وی. چه د قبض ضد دے، د دے وجے نه اولیاء الله د قبض درد انګیز تأثرات په خوشحالئ برداشت کوی.

د اثر او نتیجے په لحاظ سره د قبض کیفیت هر حالت کښ د روحانی ترقیٔ سکون او اطمینان باعث وی. د دے وجے نه د دے نه د مکمله فائدے اخستلو تلقین شوے دے. او په دے بنا مشیّتِ الٰهی سره موافقت کول سراسر بسط دے. نو د ولی الله د پاره لازم دی چه هغه د تقدیر په امورو کښ هیڅ قسم جګړه نهٔ کوی. او د قبض او بسط دوران کښ د حالاتو تغیراتو سره موافقت اوکړی ځکه چه

د واقعاتو او حالاتو ټول حکمتونه صرف الله تعالیٰ پیژنی چه عالم الغیب دے او د افعالو او تقدیراتو ئے څهٔ انتها نشته.

په دے ضمن کښ دا خبره هم یاد ساتل پکار دی. چه یو مؤمن بنده خومره د لذاتِ نفسانی نه ډډه کوی، هغومره په د قبض د حالت نه خلاصے بیاموعی. او د بسط حالت په حاصلوی. ځکه چه د بسط کیفیت سراسر د نفسِ امّارہ د لانجو نه په خلاصی منحصر دے. هرکله چه د یو ولی الله باطن د نفس د خباثتونو نه بالکل پاك شی. او هغه کښ د خپل خالق او پروردګار نه سوا څه باقی پاتے نشی. نو د بسط کیفیت پورے مکمل طور سره ظاهر شی. او کرامات ترے ظاهریږی. نو د خواهشات نفسانی نه خلاصے موندل د بسط علامت دے. چه د بسط د حصول بهترینه ذریعه ده. دا هغه مقام دے. چه الله تعالیٰ بغیر د بنده د سوال نه خپله د هغهٔ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی.

هرکله چه یو ولی الله د نفسِ امّارہ د پیروئی نه کلی طور سره خلاصے بیاموعی. او په هر لحاظ رضائے الٰهی کښ فنا شی. نو هغه بذاتِ خود مشیتِ خداوندی جوړ شی عجائب او غرائب ترے څرګندیږی. او د هغه احکام په کائناتو کښ جاری کیږی. دا هغه مقام دے. چه د حدیث قدسی مطابق الله پاك د دهٔ غوږ شی، چه په هغے اوریدهٔ کوی.

او د دهٔ سترګے شی، چه په هغے لیدهٔ کوی. او د دهٔ ژبه شی، چه په هغے وئیل کوی. الله پاك ته خپل ولی ډیر نزدے وی. او دا د الله پاك شان کرم نهٔ دے، چه هغه خپل ولی په ګمراهئ کښ اچوی. بلکه الله پاك د هغه د ظاهر او باطن حفاظت کوی. او د هغهٔ د سلامتیٔ د پاره هغه ته د حدودِ شرعیه د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی او د ټولو نه لویه خبره دا چه د امر الٰهی اطاعت او نهی نه پرهیز د هغهٔ د احوالو د سلامتیٔ ضامن وی. او په هغهٔ د بسط و کشاد او قربِ خداوندی پیرزوینے وی.

الله پاك فرمائی: "د غه رنګ مونږ یوسف علیه السلام په خپل حفاظت او مدد د بدراهه کیدو نه محفوظ کهٔ. بیشکه هغه څمونږ د مخلص بندګانو نه وو." بل ځائے ارشاد دے "اے ابلیسه! ځما په مخلص او برګزیده بندګانو به نه هرګز غلبه بیا نهٔ موعے. ځکه چه هغوئ ځما توحید خپل قلب او روح کښ ځائے کړے دے." او الله پاك حضور صلی الله علیه وسلم ته خطاب فرمائی: "ځما مخلص بندګان به هیڅکل شیطان ګمراه نهٔ کړے شی. ځکه چه زهٔ خپله د هغوئ حفاظت کوم". (الله پاك دِ مونږ هم د مخلص بندګانو نه کړی. او د شیطان د ګمراهئ نه مو دِ په حفاظت کښ کړی. آمین)

هرکله چه د یو ولی الله خدائے تعالیٰ خپله محافظ او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مددګار شي. نو بیا شیطان په هغه څهٔ اثر کولے شي. او په هر ما تو کښ هغه څرنګ غوښتلے شي. الله ډ مونږ ټولو مؤمنانو له دامر د تعمیل او د نهی نه د پرهیز کولو توفیق راکړي. او د هغه خلقو روحانی صحبت مونږ نصیب کړی، چه د قبض د پریشان کُن تکلیفونو نه ئے خلاصه بیا موندے دے، او په بسط و کشاد ښاد شوے دی، نو د ذکر او عبادت انتها، تزکیهٔ نفس، سکونِ قلب او د بسط جلودانی لذات دی.

مقاله (۵۸) توحید او فنائے نفس

خپلے ظاهری او باطنی سترګے د غیر الله نه واړوه، او صرف د باری تعالی په هستئ ئے ښخ کړه. مخلوقاتو ته مه ګوره. بلکه خالق او پروردګار ته اوګوره. که مخلوقات مشاهده کول غواړے، نو ستا د نظر منتها دِ د مخلوقاتو خالق او صانع وی دپاره دے چه د هغه د عظمت او صنعت عرفان حاصل کړے. او د هغه په توحید پوه دے.

زهٔ په تا دا تاکید کوم چه د دے کائنات جهتونو (طرفونو) ته هم مهٔ ګوره. بلکه د هغه غیر فانی او ابدی ذات مشاهده اوکړه چه د زمان و مکان او د جهات د قید و بند نه بالکل آزاد او بالا تر دے تر څو چه ستا نظر صرف په مخلوقاتو ښخ وی نو په تا د الله تعالی د ذات و

صفات د اسرار و کشف نشی کیدے. د توحید د جهت په خاطر د نورو ټولو جهتونو نه روګرداند شه. نو د غه وخت به ستا د زړهٔ په سترګه د الله پاك د لوئے فضل جهت پرانستے شي. او ته به ازلی او ابدلی حقائق د نورِ ایمانی په رڼرا کښ څرګند اووینے.

بیا د توحید نور به ستا د باطن نه ستا په ظاهر هم اثرانداز شي. او ستا نه به کرامات ظاهرېږی. خو په الله یو ځل د نظر ښخولو نه پس که بیا په غیر الله او مخلوقاتو نظر ښخوے نو ته به د شرك مرتکب شے. ستا د زړهٔ په سترګه به پرده راشي، چه د هغے په نتیجه کښ به ته د قبض په کیفیت کښ اخته شے. او د اسزا به د د غے شرك او غیر الله کښ د محوکیدو په وجه وی.

بیا چه ته الله تعالی په ذات او صفات کښ یکتا اوګڼرے. او د خپل توجه مرکز هغه اوګرځوے. د هغه په فضل و کرم نظر اوساتے. خپل ټول امیدونه او توقعات هغه سره وابسته کړے. او خپل ځان د غیر الله نه بیګا نه کړے. نو الله تعالی به دِ ځان ته نور هم قریب کړی. او تا ته به مقام صدق کښ ځائے درکړی. په خپلو قسما قسم نعمتونو به دِ ښاد کړی. هر مشکل کښ به ستا مدد او اعانت کوی. او همیشه به ستا حافظ او ناصر وی.

نو د الله پاك ذات د خپلے توجه د مرکز کولو نه پس تهٔ

فانی بغیر الله او باقی بالله شه، او د غه د مؤمن د پاك ژوند مقصود دے.

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان ته په ژوند کښ د وه مختلف قسمه حالتونه پیښیږی. یا خود ے مصیبتونو کښ اخته وی یا راحت کښ ژوند تیروی. او دا کیفیات د زمانے د حالاتو د تغیراتو په سبب وی. په د ے وجه هر مؤمن ته کلام الله او احادیث نبوی ﷺ کښ تاکید شوے دے. چه د مصیبتونو په دوران کښ صبر او توکل خپل دستور جوړ کړی او په الله پاك خپله تکیه اوساتی. او هغهٔ ته د خپلے مشکل کشایئ زاری کوی. او په صبر او رضا ترے مدد اوغواړی. د هغهٔ خلاف شکوه شکایت نهٔ کوی او نه دِ مخلوقاتو ته ځائے په ځائے خپل حاجات پیش کوی.

کهٔ راحت وی، نو دا سے حالت کښ الله پاك تا ته حکمًا فرمائی چه" هر وخت ځما شکر په ځائے راوړه. او ځما ناشکری مهٔ کوه". د نعمت شکر صرف تر ژبے محدود نهٔ دی ساتل پکار، بلکه د نعمت شکر په زړهٔ او اعضاؤ هم ادا کول پکار دی. د زړهٔ شکر دا دے چه د غیر الله تصور هم اونهٔ کړی او په ذات الهی کښ محو شی. او په خپله خاموشه ژبه هر وخت د حمد و شکر کلمات وظیفه کړی. بیا د اعضاؤ شکر دا دے، چه د منهیاتو نه ئے بچ اوساتی.

او د الله تعالی د احکامو تعمیل پرے اوکړی.

ټولے ذریعے او وسیلے د الله پاك پیدا کړده دی. او هغه خالق کل دے. د د ے وجے نه د هغه حقیقی شکر په ځائے راوړل پکار دی. تکه چه څوك تحفه راوړونکی ته نظر نهٔ کوی، بلکه د تحفے راوستونکی یعنی مالك خیال ساتی. او د هغه شکریه ادا کوی. نو کوم سړی چه ظاهر سبب ته اوکتل. او حقیقی مسبب الاسباب او قاضی الحاجات ته ئے توجه اونهٔ کړه، نو د هغهٔ علم او معرفت ناقص دے. او د ایمان حقیقت ته ئے رسائی نشته. د قلبی شکر هم دا تقاضی ده، چه حرکات سکنات، ظاهر او باطن، منافع او لذات خوږے څیزونه چه انسان ته حاصل دی، هغه ټول د الله پاك د جانب نه اوګڼړی. او په هغے شکر اوباسی.

الله پاك فرمائی:" هر هغه څیز چه تاسو سره دے، د الله پاك عطا کړده دے". او حق سبحانهٔ فرمائی :" الله پاك تاسو ته خپل ظاهری او باطنی نعمتونه مکمّل طور سره درکړل، د پاره د دے، چه په هغے شکر اوباسئ". او حق تعالی فرمائی " کهٔ تاسو د الله پاك نعمتونه شمیرل اوغواړئ نو پوره به ئے نهٔ کړے شئ. نو بیا د هغه ناشکری ولے کوئ". نو په مؤمن واجب دی، چه په ژبه د شکر ادا کولو نه علاوه په اعضاؤ هم د خدائے تعالی شکر ادا کړی. او د اعضاؤ شکر دا دے، چه په هغے د خالق اطاعت اوکړی. او په هغے د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخلوقاتو دا سے اطاعت اونهٔ کړی. چه د هغې نه د خالق نافرمانی ظاهریږی. ځکه چه کوم څیز کښې د الله نافرمانی وی، هغه جائز نهٔ دے. نو اصل څیز د الله پاك اطاعت دے او د دے نه علاوه نور ټول څیزونه د تابع حیثیت لری. کهٔ مؤمن د دے خلاف کوی. نو د صراط مستقیم په ځائے به ګمراهئ کښې کښیوزی.

الله پاك فرمائی: "څوك چه د الله پاك د نازل شوی آیتونو او احکامو مطابق حکم اونهٔ کړی، نو هغه خلق کافر دی". بل ځائے ارشاد دے: "څوك چه د الله تعالیٰ نازل شوی آیتونو سره حکم اونهٔ کړی، هغه فاسق، ظالم او ګمراه خلق دی". نو هر مسلمان له پکار دی. کهٔ مصیبت وی. او کهٔ راحت، هغه له دینی آداب هیرول نه دی پکار. کهٔ مصیبت وی، نو په صبر او توکل د قائم اوسی. او کهٔ راحت او نعمت وی، نو د فسق او معصیت نه د ځان بچ کړی. او په ژبه او اعضاؤ د د خدائے تعالیٰ شکر په ځائے راوړی. مصیبت کښې د د خلقو مخکښې د شکایت اظهار نهٔ کوی او په صبر او رضا د مشیّت الٰهی سره موافقت اوکړی. د هغه په فضل و کرم د کامله تکیه ساتی. او هغهٔ نه د د خپلے حاجت روائئ خواست کوی. الله تعالیٰ په دے طریقه د خپلو انبیاؤ[ع]، اولیاؤ او برګزیدهٔ نه مصیبتونه لرے کوی. او د هغوئ مشکل کشائی کوی. ځکه چه شپے

پسے ورځ او خزان پسے بهار راځی.

د قانون قدرت ما تحت د هر څیز د پاره ضد او انتها وی. د غه رنګ د سختئ نه پس آسانی او د مصیبت نه پس راحت لازمی وی. خو په شرط د دے چه د الله پاك په ذات واحد کامل توکل او پخه عقیده لری. یو حدیث کښې راځی چه "صبر کامل ایمان دے. او توکل د صبر روح دے". او الله پاك فرمائی: "الله پاك د صابرانو ملګرے دے".

د احقیقت هیرول نهٔ دی پکار، چه انبیا[ع] کرامو او اولیا[ع] عظاموته لوئے لوئے درجے د صبر او توکل په برکت حاصلے شوے دی. او د شکر په وجه په زیاتی نعمت بناد شوے دی.

نو ته هم اخلاص او صداقت سره د هغوئ اتباع اوکړه چه صراط مستقیم د نصیب شی.

مقاله (۶۰) د کتاب الله[ج] او سنت رسول الله[ص] اتباع

د یو مؤمن خپل طبعی عادات پریښودل او د شریعت اتباع (پیروی) کول د سلوك ابتداء ده. د دے پس مقدرات الٰهیه سره موافقت کول د سلوك او چته درجه ده. او بیا د شریعت او حدود الله متابعت سره سره د بشریت تقاضا په حلاله او جائزه طریقه پوره کول د انسانیت د صفاتو

انتهاده او د سیرت او کردار تکمیل. حضور صلی الله علیه وسلم د بشریت د حلالو او جائزو تقاضو پوره کولو با وجود د احکام الٰهی اتباع کښې د اُمت د پاره د یو بے کامله نمونے حیثیت لری. د اعے کامله نمونه (اسوهٔ حسنه) چه د هغه متعلق الله پاك فرمائی: "کوم خلق چه د الله د رضا طلبګار دی. او په ورځ د قیامت ایمان لری، نو د هغوئ د پاره څمونږ د نبی[ص] ژوند یو بهترین مثال دے".

نو د سیرت د تکمیل د پاره چه د بشری تقاضو مثلاً خوراك، څښاك، لباس، حرکات و سکنات او نکاح په حقل نهٔ څهٔ کوے هغه د سنت رسول الله[ص] د اتباع په نیت کوه. الله پاك فرمائی: "څمونږ پیغمبر[ص] چه په کومو څیزونو تاسو ته د عمل کولو تلقین کوی، هغه کوی او د څهٔ نه موچه منع کوی د هغې نه منع شئ". او حق سبحانه فرمائی: "اے نبی[ص]! دوئ ته اووایه، کهٔ تاسو الله پاك سره محبت کوئ نو څما تیروی کوی. څما په پیروئ به حق تعالیٰ تاسو سره محبت کوئ".

یاد ساته، چه د سنت په پیروئ کښې به ستا په باطن کښې د الله پاك د توحید او معرفت نور او ځلیږی. او ته به د خلق خدا د پاره د عمل او تقوٰی یوه نمونه شے، ظاهر او باطن کښې به ستا ټول احوال د شریعت ترجمانی کوی. او خلق به ستا د صحبت آرزومند وی. بیا به ستا د سیرت

او باطنی امور تعلق براه راست الله پاك سره شی. او د کشف، حکمت او معرفت مرکز به شے. چه ته دے درجے ته اورسے نو ته به د حدود شرعی نګهبان ئے. او افعال الٰهی سره به ستا ته موافقت حاصل وی او تا ته به د اتباع سنت نبوی[ص] توفیق عطا کړے شی.

الله پاك فرمائی: "مونږ خپل کلام نازل کهٔ، او هم مونږ د دے د حفاظت ضامن یو". نو الله پاك به دګنا هونونه ستا حفاظت کوی. او د احکام الٰهی احترام کوئ. نو د الله پاك تائید او نصرت به همیشه ستاسو شامل حال وی خو د طریقت په سیر او سلوك کښې تاله د بشریت د دنیاوی او ظاهری تقاضونه نفرت نهٔ دے پکار. ځکه چه دا تقاضے انسان سره تړلے دی. او د دے نه ګریز کول رهبانیت ته بلان کول دی، چه هغه په اسلام کښې حرام دے.

د جسمانی او بشری تقاضونه کهٔ څوك پاك دی، نو هغه ملائکه دی. نه چه انسان. نو په دے سوچ کول پکار دی چه د بشریت تقاضی د شریعت ما تحت وی ځکه چه دا د دعا او سوال په صورت کښې بنده بارګاه الٰهی ته لا زیات نزدے کوی. او الله پاك سره د مؤمن تعلق نهٔ مضبوطوی ولے کهٔ د بشریت تقاضی د سړی نه زائلے شی، نو هغه به فرشتو کښې داخل شی. او د دنیا نظام به درهم برهم شی. نو د انسان جائزے تقاضے په باطنی امورو کښې هرګز

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضرر رسانے نۀ دی . او د الله پاك د حكمت ماتحت د بشريت تقاضے په تاسوكښ په دے موجود دی چه د الله پاك د نعمتونو نه په ښۀ طريقه فائدے واخلئ او دنيا كښ د حق تعالیٰ په نعمتونو ښاد شئ .

د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے « ستاسو د دنيا نه خوشبوئی او ښځے ځما زړۀ ته زياتے نزدے دی . او ځما د زړۀ آرام او اطمينان په مانځه كښ دے » نو نبی علیه السلام ته د سير الی الله او د احكام الٰهی اتباع سره سره د بشريت خوشحالئ هم ور كړے شوے . او د ځے دنيوی نعمتونو په قبلولو كښ هغوی د الله پاك د حكم مطابق د شكر اظهار اوفرمايه نو انبياء الله او اولياء الله روحانی نعمتونو سره سره په بشری نعمتونو هم ښاد وی . ځكه چه هغوئ دا نعمتونه په جائزه طريقه استعمالوی . او هم په دے سيرت انسانی تكميل پيامومی . چه د كتاب الله او سنتِ رسول الله پيروی اوكړے شی .

مقاله (۶۱) د اشياؤ په استعمال كښ د مؤمن احتياط

د الله پاك د امر او نهی ماتحت مؤمن د اشياؤ په قبلولو او استعمالولو كښ احتياط كوی . چه دا ئے نه چرته يو آرام او مشكوك شے استعمال كړی . د حضور صلی الله علیه وسلم ارشاد دے : « مؤمن د اشياؤ په قبلولو كښ احتياط كونكے وی ، او منافق ئے بے احتياطه اخستونكے وی » او د نبی

كريم صلی الله علیه وسلم ارشاد دے « كوم شے چه تاسو په شك كښ غورځوی ، هغه پريږدئ . او چه كوم كښ شك نۀ وی ، هغه اختيار كړئ » . نو مومن د شريعت په اتباع كښ د استعمال ټولو څيزونو كښ د توقف او تفتيش نه كار اخلی . او د تقوٰی خلاف هيڅ څيز نۀ خوښوی . تر څو چه امرِ باطن د هغے د جواز او قبوليت حكم ورنه كړی .

كۀ مؤمن د ولايت او ابداليت په حالت كښ وی . نو مشيتِ الٰهی براهِ راست هغۀ ته د هر څيز د قبلولو پاره كولو حكم وركوی . او د ابداليت حالت د فنا ئے محض حالت دے . چه هلته صرف د الله پاك مشيت د هر څۀ د پاره حكم وركوی . كۀ مشيتِ الٰهی يو مؤمن د يو څيز د قبلولو نه منع نۀ كړی ، نو وائے خلی . او كۀ منع ئے كړی ، نو ترك ئے كړی . او د اكيفيت د ورمبی حالت ضد دے . ځكه چه هغے حالت كښ توقف غالب وو . او خپله اراده له هم پكښ دخل وو . ليكن دے حالت كښ سراسر امرِ الٰهی غالب دے . او مؤمن په دے حالت كښ د ټولو گناهونو نه محفوظ وی . لكه چه الله پاك فرمائی : « موږ يوسف علیه السلام د هر قسم گناه نه محفوظ كۀ ځكه چه هغه د مخلص بندگانو نه وو » .

مؤمن د حرام او مشكوك څيزونو نه منع كړے شوے دے . او صراطِ مستقيم د دۀ د پاره آسان كړے شوے دے ،

دے د الله رضا او د هغۀ احكامو سره موافقت كوی . او په هر حالت كښ د الله تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی د دۀ منتها ئے مقصود وی . د دے نه اوچت بل حالت نشته . او دا د ولايت انتها ده .

داحالت د هغے اولياء الله او اصحابِ كرامو وی ، چه د انبيا ئے كرامو په نقش وقدم روان وی . او د هغوئ د سنت او طريقت كامله اتباع كوی . الله پاك دِ په موږ او تاسو هم د دے پاكو بزرگانو د پيروئ پيروی ونه اوكړی . آمين .

مقاله (۶۲) محبّت او محبوبِ حقيقی

تۀ د ژوند د مشكلاتو او مصيبتونو په وخت كښ هميشه د الله پاك خلاف گِله او شكايت كوے . او د هغۀ په ربوبيت په قسم قسم تورلگوے . حالانكه هغه په خپلو بنديانو ذره برهم ظلم زياتے نۀ كوی . كوم مصيبتونه او مشكلات چه بنده ته پيښيږی ، هغه د دۀ د خپلو مشركانه عقائدو او بدو اعمالو ، او د شريعت د حدودو د ماتولو په وجه وی . تۀ په دے نۀ پوهيږے ، چه الله تعالیٰ وحدهٔ لاشريك دے . عبادت كښ د شرك نۀ كولو سره سره هغه دا هم غواړی ، چه كوم عشق او محبت د هغۀ د پاره خاص دے . هغه دِ غير الله سره اونۀ كړے شی .

الله پاك فرمائی : « مشركينو خپل ديوتاگان خپل حاجت

روا جوړ كړے دی ، او هغوئ سره دا سے ژوره محبت ساتی ، چه هغه صرف الله تعالیٰ سره پكار دے » نو كوم محبت ، رغبت او د فدائيت جذبه چه د محبوب حقيقی د پاره خاص ده او هغه د غير الله او د نيوی مخلوق د پاره وقف كړے شی نو هغه ستا د مصيبتونو لوئے سبب دے . نو گِله او شكايت تا له د خپل مشركانه طرزِ عمل نه پكار دے ، نه چه د الله تعالیٰ نه .

مصيبتونه تا ته په دے پيښيږی ، چه تۀ د خپلو عقائدو او اعمالو اصلاح اوكړے . او د مشركانه طرز روش نه منع شے . الله پاك غواړی چه تۀ خپل قلب ، دماغ ظاهر او باطن خالص د هغۀ د ذات د پاره وقف كړے . او غير الله د خپل محبت او رغبت مركز او نۀ گرځوے .

د خدائے د رضاد پاره د نفس امّاره او مخلوقاتو پيروی پريږده ، چه تۀ دا سے اوكړے ، نو الله تعالیٰ به دِ په خپلو نعمتونو او بخششونو ښاد كړی . خلق به ستا په تعريف شروع شی . او الله پاك به دِ دواړه جهانو په خوشحالو سرفراز كړی . نو تۀ خپل محبت د مخلوقاتو په ځائے خپل محبوبِ حقيقی سره اوساته . ځكه دا محبت جاودانی (هميشه) دے او هغے هستئ پله رغبت او توجه اوكړه . چه ستا طرف ته ئے توجه ده . او د هغے چا دوستی اختيار كړه ، چه تا سره دوستی كوی . او هغے چا سره هم كلام شه ، چه تا بلی . او د هغے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چالاس کښې خپل لاس ورکړه چه تا د گمراه کیدو نه بچ کوی او په صراط مستقیم دِ سموی۔

خپل زړه او دماغ هغه مقدسے هستئ طرف ته کړه ، چه ستا باطن د شرك او فسق نه پاك کوی. ستا نفس او ستا جاهل او منافق دوستان هغه شیطانان دی چه تا د سیده لارے نه بے راهه کوی. نو ته به تر کومه د مخلوقاتو په ټکی تورو تیروویږے. او د نفس په اتباع کښې به تر کومه د محبوب حقیقی نه لرے اوسے. خپل خالق او معبود ته نژدے شه او یاد ساته چه الله پاك هم اول دے ، هم اخر دے ، هم ظاهر دے ، هم باطن دے . د ټولو مخلوقاتو مشکل کُشا او رازق صرف هغه دے . ټول احسان بخشش او سخا د هغه د جانب نه ده . او د زړونو اطمینان د هغهٔ په محبت او د هغهٔ په ذکر او فکر کښې دے .

الله پاك فرمائی :- مشرکان خپلو دیوتاګانو سره داسے محبت کوی ، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی . خو کوم خلق چه په سچه ایماندار دی ، هغوئی خو صرف د الله تعالی سره کلک محبت ساتی ." او حق سبحانه فرمائی :- د ایماندارانو زړونه صرف په ذکرِ الهی آرام بیاموی . او یاد لری چه د زړونو اطمینان ، سکون او توانائی د الله په ذکر حاصلیږی .

مقاله (۶۳) د معرفت یوه نکته

ما خوب اولید ، چه زهٔ چاته وایم "اے انسانه ! اے

په ظاهر کښې د الله د هغهٔ مخلوق هغهٔ سره شریك کوے او اے مشیتِ الهی کښې خپله ارادے له دخل ورکوے او اے په باطن کښې خپل نفس اماره خپل پروردګار سره برابر کوے ! په زړهٔ کښې توحید او اخلاص پیدا کړه " چه داسے واوریدل ، نو یو سړی چه ما سره موجود وو ، ویل :- " دا کوم کلام دے ، او د دے مقصد څهٔ دے " ؟ نو ما جواب ورکه . چه دا د توحید او شرك میخوږ کښې فرق کول دی . او د معرفت یوه نکته ده "

مقاله (۶۴) دائمی مرګ او دائمی ژوند څهٔ څیز دے ؟

یوه ورځ ماته یوه باریکه مسئله پیښه شوه . او نفس م د دے پریشانئ نه خلاصے غوښته . غیبی طور ځانه دریافت اوشو چه " ته د دے وخت د خپل سکون او اطمینان د پاره څهٔ غواړے ؟ " نو ما ورته اوویل چه زهٔ داسے شریک غواړم ، چه هغے کښې ژوند نشته . او داسے ژوند غواړم چه هغه مرګ نهٔ لری .

بیا ماته تپوس اوشو ، " هغه کوم مرګ دے چه هغے کښې ژوند نشته ، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرګ نهٔ لری ؟ " ما جواب ورکهٔ . هغه مرګ چه هغے کښې ژوند نشته ، هغه ځما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه بے تعلقه کیدل دی ، چه د هغے مطلب فنا فی الله کیدل ، د غیر الله نه بخپل

اُمید ونه قطع کول او د باری تعالی هستئ سره تړل دی .

ځما مرګ د نفسِ اماره خواهشات دی چه زهٔ د الله تعالی د رضا او د هغهٔ د ارادو تابع شم . او بیا داسے ژوند چه هغے کښې مرګ نشته ، هغه ځما د خپل دائم ژوندی او لازواله پروردګار د فعل او مشیت سره ژوندے پاتے کیدل دی . په دا شان چه ځما وجود د هغه وجود سره ژوندے او قائم شی . او ځما ارادے د هغهٔ د ارادے تابع شی . چه ذاتی طور سره نه ځما څهٔ وجود پاتے شی او نه م څهٔ اراده دا هغه ژوند دے چه مرګ له دے کښې دخل نشته . او زهٔ د داسے ژوند خواستګار یم -

ځما دا یقین دے چه ځما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی او عزیز دے .

مقاله (۶۵) الله پاك ته د ظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافقه حالاتو نه تنګ شے ، نو د الله تعالی نه د خفګان اظهار کوے . او وائے ، چه الله پاك ځما سوال نهٔ قبلوی . او مصیبتونه راله نهٔ دفع کوی . نو زهٔ تا نه دا تپوس کوم ، چه ته د الله تعالی د فرمان لاندے آزاد یې . او که غلام ؟ که ته دا اووائے چه زهٔ ازاد یم . نو کافر شوے ، ځکه چه دا د شریعت نه انکار دے . او که دا

دا اووائے چه غلام یم . او هم دا مؤمن بنده له ویل پکار دی . نو بیا تانه دا تقاضا کیدے شی چه ایمان او توکل سره په الله تعالی کامله تکیه اوساته . او بیا له پسے هغهٔ ته د حاجت روائی خواست کوه .

الله پاك فرمائی :- " ځما په درګاه کښې خپل حاجات او ضروریات پیش کوئ . زهٔ به ستا دُعاګانے قبلوم نو تا له نهٔ دی پکار ، چه هر وخت د الله تعالی په فضل و کرم او مدد کښې شک شبه کوے او مه دا کوه چه د مصیبت او تکلیف په وخت کښې ظلم او زیاتئ د الله پاك مقدس ذات ته منسوب کړے . کله چه داسے اوشی ، چه د بنده د حاجاتو پوره کولو کښې تاخیر راشی ، نو د دے کښې د الله تعالی څه مصلحت وی . تا له نهٔ دی پکار ، چه بے قراره شے او په الله پاك الزام اولګوے . ځکه چه د دے عقیدے سره الله پاك ته د ظلم نسبت راځی ، او دا صریحاً کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے . او ذره برابر ظلم زیاتے هم پرے نهٔ کوی .

د تیرو تباه شوی قومونو په حقله الله پاك فرمائی : " مونږ په هغوئی ظلم نهٔ کوؤ . بلکه هغوئی پخپله د شرك او کفر په وجه په خپلو ځانونو ظلم او زیاتے کولو . او هغوئی ته چه کوم عذاب ورکړے شو ، دا د هغوئی د خپلو بد عملو نتیجه وه " . نو تاسو د الله تعالی د ناراضه کیدو او د هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلاف شکایت کولو نہ پرهیز اوکړئ ـ او دهغهٔ په افعالو هرګز اعتراض مهٔ کوئ ـ د هغه په نعمت شکر او پاسئ او دهغهٔ رضا سره موافقت اختیار کړئ ـ او د هغه خواهشاتِ نفسانی پیروی پرېږدئ ـ چه دخدائے دخفګان او غضب باعث وی ـ بلکه صدق او خلوص سره داللّٰه پاك په حضور کښ حواست کوئ ـ او په صبر د هغهٔ د فضل وکرم اُمیدوار اوسئ ـ

په هر حالت کښ د نفس د اطاعت نه پرهیز کوئ ـ ځکه چه نفس ستا او د اللّٰه دشمن دے ـ نو دظلم او زیاتی اللّٰه پاك ته د منسوب کولو په ځائے بهتره دا ده ، چه ته دا خپل نفس ته منسوب کړے او بیا د خپلو بے اعتدالو په اصلاح کښ کوشش دا واخلے ، نو تقویٰ اختیار کړه ـ او د اللّٰه تعالیٰ د امر فرمانبردار شه ـ د شریعت د حدودو احترام اوکړه توکل علی اللّٰه هیڅ کله مهٔ پرېږده او نفس ته د اللّٰه پاك دا ارشاد وریاد کړه چه اللّٰه تعالیٰ به ولے تاسوله عذاب ورکوی کهٔ تاسو په هغه یقین اوساتئ او د هغهٔ شکر په ځائے راوړئ :

اللّٰه پاك فرمائی :" کوم عذاب چه په بندیانو راځی ، دهغے وجه د هغوئ خپله بد عملی وی ـ بیشکه چه اللّٰه تعالیٰ په خپلو بندیانو زوږ زیاتی نهٔ کوی " نو داللّٰه پاك د رضامندئ د پاره د خپل نفس مخالف شه او د خرابو ترغیبا تو نه کرکه اوکړه ـ ځکه چه د اللّٰه تعالیٰ په دشمنانو کښ د شیطان نه

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چه هغه بنی آدم د صراط مستقیم نه بد راهه کوی ـ

اللّٰه پاك په خپلو آسمانی کتابونو کښ تولو انبیا ئے کرامو ته ارشاد فرمائیلے دے چه هغوئ خپل امتونه د نفس امّاره د اتباع نه منع کړی ـ ځکه چه دا د شرکِ خفی او ګمراهئ بد ترین محرّك دے ـ اللّٰه پاك دِ مونږ او تاسو د نفس او شیطان د فتنو نه په امان کړی ـ آمین ـ

مقاله (۲۲) اللّٰه پاك نه د دُعا غوښتلو تاکید

د اسے هیڅکله مهٔ وایه ، چه زهٔ به د اللّٰه پاك نه سوال نهٔ کوم ، ځکه کهٔ سوال کول عیب ناك دی ، نو مخلوقاتو نه ، نهٔ چه د خالق او پروردګار نه ـ د اللّٰه تعالیٰ نه د خپلو ټولو حاجتونو سوال کوه ـ او پر له پسے سوال کول د بندہ د پاره د سعادت او نیک بختئ باعث دے ـ او د توحید او ایمان واضح ثبوت دے ـ نو د خپل هر ضرورت د پاره د اللّٰه تعالیٰ په حضور کښ سوال کوه ، ځکه چه د دنیا او عقبیٰ سعادت په دے کښ دے ـ

کهٔ ستا غوښتلے شوے څیز د اللّٰه تعالیٰ په علم کښ ستا د پاره فائده مند وی ـ او د راحت او ترقئ باعث وی نو هغه به ضرور تاته رسی او کهٔ په هغه کښ د علم الٰهی مطابق ستا د پاره نقصان وی نو هغه به تاته حاصل نشی بهرحال تاله نهٔ دی پکار چه د فعل الٰهی خلاف د شکایت

حرف په ژبه راوړے ـ نو د خپل هر حاجت د پاره د اللّٰه پاك په حضور کښ په دے وجه سوال کوه چه اللّٰه پاك د سوال کولو حکم کړے دے ـ او بندہ ته ئے د پرله پسے دُعا کولو تاکید فرمائیلے دے ـ حق سبحانه فرمائی :" ځما په بارګاه کښ دُعا کوئ زهٔ به ستاسو دُعا قبلوم " او اللّٰه پاك فرمائی :" د اللّٰه نه د هغهٔ فضل غواړئ " بل ځائے ارشاد دے " زهٔ خپلو بندیانو ته ډیر قریب یم ـ کله چه څوك سوالګرے ما یادوی نو زهٔ د هغهٔ دُعا قبلوم "

حضور صلی اللّٰه علیه وسلم فرمائیلے دی " په اللّٰه پاك د دُعا د قبلید و یقین لرئ ـ او سوال ترے کوئ " ـ او دا هم مهٔ وایه چه زهٔ د اللّٰه پاك نه سوال کوم ، خو هغه ئے قبلوی نه ـ نو بیا به ترے سوال نهٔ کوم ـ ځکه چه د اسے وئیل کفر دے ـ د بندہ بعضے وخت د دُعا نه قبلید و وجه هم ما بیان کړے ده ـ چه یا خو د بندہ د پاره هغه حرام وی یا پکښ د هغه د پاره څهٔ ضرر پروت وی ـ حقیقت حال صرف عالم الغیب اللّٰه تعالیٰ پېژنی ـ د دے وجه نه د کفر او انکار کلمات په ژبه راوړل نهٔ دی پکار ـ کهٔ ستا بعضے سوالونه سمدستی قبول نشی نو دُنیا او عقبیٰ د واړو کښ به د هغے لوئے اجر بیامومے ـ

په عام امورو کښ به ستا د پاره آسانی پیدا کړے شی ـ کهٔ ته قرض دار ئے ـ نو قرض خواه به د رنه په سختئ

سره د مطالبے نه منع کړے شی ـ او ستا د پاره به د هر قسم رعایت پیدا کړے شی ـ ځکه چه رحیم ، کریم ، غنی او مغنی د اللّٰه پاك صفاتی نومونه دی ـ نو د خپل فضل او کرم نه هغه څوك نا اُمیده کوی نه ـ او یاد سا تل پکار دی چه د درګاه الٰهی نه بندہ ته د سوال کولو اجر ضرور رسی ـ او کهٔ بعضے اوقات د افائده دنیا کښ ورنه کړے شی ـ نو د دے بدله به آخرت کښ ضرور ورکولے شی ـ

حدیث شریف دے ، چه د قیامت په ورځ به مؤمن په خپله عملنامه کښ د اسے نیکی اووینی ، چه هغهٔ به دُنیا کښ نه کړے وی او نه به ئے پېژنی ـ د هغے نه به تپوس اوشی ، چه ته دا نیکی پېژنے ؟ نو مؤمن به اووائی چه نه ـ د انیکئ ځما د پاره د کوم ځائے نه راوړے شوی دی ـ بیا به هغهٔ ته او ښودلے شی ـ چه دا نیکئ ستا د هغے سوالونو او دُعا ګانو جزا ده ـ چه تا دنیا کښ غوښتے وے ـ او د څهٔ مصلحت په بنا قبولے شوے نهٔ وے "

د دومره لویه جزا به مومن ته په دے وجه ورکیدے شی ، چه هغه د اللّٰه تعالیٰ نه د سوال کولو کامل یقین لره ـ او د خپل هر حاجت مرکز ئے صرف ذات الٰهی ګنڑه او دا د سیرت انسانی هغه اوچت صفات دی ، چه د دے په وجه به هغهٔ ته نه صرف په دنیا کښ بلکه عقبیٰ کښ هم اجر عظیم ورکیدے شی ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاله (۶۷) د نفس مجاهده

قرآن او حدیث کښې د نفس د مجاهدے ډیر تاکید راغلے دے. کۀ تۀ د نفس خلاف جهاد اوکړے او مغلوب ئے هم کړے. نو الله تعالیٰ به په بعضې ذریعو نفس له دوباره په تاغلبه او او اقتدار ورکړی. د پاره د دے چه ریاضت او مجاهدے ته ستا مخه شی. او خپل نفس سره په جنګ ئے چه ستا عزم او ایمان د ورومبی نه زیات قوی شی. او مخکښې د پاره د شیطان د پاره ستا په ګمراه کولو کښې څۀ ګنجائش پاتے نشی.

حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: "چه موښږ د وړوکی جهاد نه لوئ جهاد ته راغلو" ګویا د نفس خلاف جهاد تۀ ئے لوے جهاد اوفرمایه. او د تورے جهاد ئے د دے په مقابله کښې وړوکے اوګڼړۀ. نو د لوے جهاد نه مراد د نفس مجاهده، عبادت او ریاضت دے.

الله پاک حضور صلی الله علیه وسلم ته فرمائی: "اے پیغمبره! د خپل پروردګار عبادت تر آخری د مه کوه" د کښې د عبادت د همیشګئ حکم دے. او د دے عبادت بهترین صورت د نفس مجاهده ده. ځکه چه نفس لذتونو کښې آخته شی. نو د عباداتو نه غفلت اختیار کړی. کۀ څوک دا اعتراض اوکړی او وائی. چه د حضور صلی الله علیه وسلم پاک نفس څنګه د عباداتو نه غفلت اختیار ولے شی.

چه هغوئ ته د نفس د مجاهدے د تاکید کولو ضرورت پیښ شو. ځکه چه صل خوځۀ چه د حضور صلی الله علیه وسلم هیڅ ارشاد هم د منشائی الٰهی خلاف نۀ وو. لکه چه الله پاک فرمائی: "ځموږ نبی د خپل خواهش نه هیڅ نۀ وائی. بلکه د هغه هره خبره وحی وی چه هغۀ ته لیږلے شوے وی". نو د دے اعتراض جواب دا دے چه د اسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس یوه طریقه ده. کنې خطاب حقیقت کښې دومره د حضور صلی الله علیه وسلم ذات ته نۀ دے. څومره چه د اُمت افرادو ته دے.

حضور صلی الله علیه وسلم ته چه کوم احکام صادر شوی دی. د هغې حقیقی مدعا اُمت مخاطب کول او د امور شرعیه تاکید کول دی. کنې حقیقت دا دے، چه الله پاک نبی اکرم صلی الله علیه وسلم ته په نفس او خواهش مکمل غلبه ورکړے وه. او د امت افراد هر وخت د نفس د مجاهدے حاجتمند دی. حضور صلی الله علیه وسلم ته د نفس د مجاهدے ضرورت نۀ وو. نو مؤمن چه د نفس مجاهده را واخلی. او د شریعت په اتباع کښې نفس مغلوب کړی. نو الله تعالیٰ هغه د دواړو جهانو په ښو ښو نعمتونو ښاد کړی. او په جنت کښې اوچتے درجے ورکړی.

الله پاک فرمائی. "کوم سړے چه د حشر په ورځ د خپل پروردګار د پیښئ نه اووېریدۀ. او نفس ئے د خلاف شریعت

خواهشاتو د پیروئ نه محفوظ کۀ. نو د هغه ټکاو نړه یقیناً جنت دے". نو هرکله چه د مؤمن د قرارئ ځائے جنت دے چه هلته به د خدائے په دید ارښاد شی. نو بیا هغه غیر جنت ته د رجوع کولو او دنیا ته د میلان کولو نه بے پرواه دے. او ځنګه چه د نیا کښې د احکام الٰهی په پیروئ کښې هغه د نفس اماره د خواهشاتو نه پرهیز کوی. د غه رنګ به الله تعالیٰ په جنت کښې د هغۀ د تقوٰی په خاطر جزا ورکولو کښې هم هغه په قسماقسم او بے حسابه نعمتونو موړ کړی.

د دے برعکس کافران او مشرکان چه د نیا کښې فسق و فجور کښې آخته وی. نو د نفس د اتباع په وجه به هغوئ د دوزخ په سخت عذاب کښې ګیر وی. الله پاک فرمائی: "مسلمانانو! تاسو هغے اور نه ځان بچ کړئ. کوم چه د کافرو د پاره تیار شوے دے. او همیشه به په هغے کښې سوزی". نو د حشر په ورځ به د کافرو او فاسق فاجر خلقو د پاره قسم قسم عذابونه وی، ځکه چه دوئ د نیا کښې د احکام الٰهی د اتباع نه ډډه کوی. او د نفس د خواهشاتو په پوره توګه پیروی کوی. نو ځکه الله پاک فرمائی. "اے نبی! تا هغه خلق اونۀ لیدۀ، چه هغوئ خپل نفس خپل معبود جوړ کړے وو".

الله پاک به مجاهده کونکو مؤمنانو ته جنت کښې هر وخت لوئے لوئے او تازه تازه نعمتونه ورکوی. او د اخاطر

او عزت به د دوئ په دے وجه کولے شی، چه دنیا کښې دوئ د نفس خلاف جهاد کولو. او هغه ئے د احکام الٰهی تابع کړے وو. او د دے ارشاد نبوی چه "د نیا د آخرت پټے دے" هم د غه معنیٰ دی.

مقاله (۶۸) الله پاک هره ورځ په یو نوی شان کښې دے

ډیر عالمان او مطالب قرآن کښې فکر کونکی د دے آیت "کُلَّ یَوْمٍ هُوَ فِیْ شَاْنٍ ۝" (هره ورځ هغه په یو نوی شان کښې دے) په حقیقی معنو پوه نۀ دی. د دے اصل مفهوم دا دے، چه ټول مخلوقات خواه هغه هر نوع سره تعلق لری په هر حالت کښې فانی او زوال موندونکی دی. او یو عارضی او هنګامی ژوند لری. لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات دا شان دے، چه هغه حیّ و قیّوم دے. دائمی او ابدی دے. او نه صرف ذات سره، بلکه خپلو صفاتو سره هم همیشه باقی او پائنده دے. د هغۀ حیات قوت او اختیار هره ورځ په ترقئ دے لیکن زوال او تنزل ورله هرګز نشته. د غه رنګ د الله پاک احکام او ارادے ورځ په ورځ په قوت او اثر کښې زیاتے کوی، لیکن ضعف (کمزوری) ورله هیڅ کله نشته.

هرکله چه الله تعالیٰ د بنده دعا قبلوی او د هغه مطلب څیز ورنه هغۀ ته عطا کوی. نو هغے سره د الله تعالیٰ اراده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماتېږي نهٔ - او نهٔ د هغهٔ د مشیت خلاف ورزي کېږي - مخلوقاتو د پاره چه کوم مقدّرات د ازل نه مقرر دي نو د علم الهي مطابق په خپل وخت هغه حاجات او مرادونه پوره کېږي - بهرحال د دُعا کولو ضروریات پوره کېدل هم د احکام الهي ماتحت وي - او په دے هم پوهېدل پکار دي چه عقبیٰ کښ جنت دا خلېدل هم د علم او کرم الهي ماتحت دي -

حدیث شریف دے چه بي بي عائشے رضي الله عنها د نبي کریم صلي الله علیه وسلم نه تپوس اوکهٔ چه، جنت کښ به خلق محض د خپلو نیکو اعمالو په وجه داخلېږي او کهٔ نه؟ نو حضور صلي الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل چه "نه - بلکه د الله پاك په رحمت او بخشش به جنت کښ داخلېږي" نو حضرت عائشه رض ترے تپوس اوکړو چه، یا رسول الله! تاسو به هم نه؟ نو حضور صلي الله علیه وسلم ورته اوفرمائیل چه "هو زهٔ به هم نه، مګر د خدائے په رحمت" دغه وخت حضور صلے الله علیه وسلم خپل لاس مبارك په خپل سر رابنکه او دا دے د پاره چه الله پاك خپلو احکامو او ارادو کښ د مخلوقاتو تابع نهٔ دے - هغه چه څهٔ غواړي هغه کوي - د هغه نه هیڅوك تپوس کولے نشته - او د ټولو نه به د احکام الهي تپوس کولے شي -

د عرش نه واخله تر تحت الثّري پورے ټول مخلوقات

د هغه پیدا کړده دي - او په خوښه او ناخوښه هر حالت کښ د هغهٔ فرمانبرداره دي - الله پاك فرمائي: "د الله نه سوا داسې څوك خالق او مختار شته؟" (یعني نشته) او حق سبحانه فرمائي: "د الله نه سوا څوك معبود او مسجود شته؟ او الله عزّوجل فرمائي، ته د الله برابر او همنام څوك پېژنے؟"

الله پاك فرمائي: "اے پېغمبره! ته اووایه چه اے مالك الملك ته چه څوك غواړے، هغهٔ ته ملك او سلطنت عطا کوے، او د چا نه چه غواړے، سلطنت اخلے - ته چه چا ته غواړے عزّت ورکوے - او څوك چه غواړے ذلیل کوے - عزّت او سرفرازي صرف ستا په لاس کښ ده - ته بیشکه په هر څیز حاکم او مختار یې - ته چه چا ته غواړے بے حسابه رزق عطا کوے - په مخلوقاتو حقیقي او مستقل حکومت صرف تا ته حاصل دے -

مقاله (۶۹) د الله پاك نه د کوموڅیزونو غوښتل پکار دي؟

کهٔ ته د الله پاك په حضور کښ سوال کوے، نو د خپلو تیرو ګناهونو د پاره د مغفرت او د راتلونکي وخت د ګناهونو نه د بچ کېدو سوال کوه، او د هغه نه د طاعت او د عبادت د همیشګۍ، د امر و نهي د تعمیل، په مشیت خداوندي د رضامندۍ، په مصیبتونو د صبر کولو، د حلالو نعمتونو او د رزق د زیاتي، په نعمتونو د شکر، د ایمان د سلامتۍ سره د

مرګ او په ورځ د قیامت د انبیاؤ، صدیقینو، شهدائو صالحینو او د اولیاء الله په ډله کښ د پاسیدو دُعا غواړه - ځکه چه دا یو لوئے سعادت دے - خپل ټول معاملات سرا الله تعالیٰ ته اوسپاره - او خپله هغه کښ هیڅ قسم دخل مهٔ کوه -

د حضرت عمر رضي الله عنه متعلق روایت دے - چه هغوئ فرمائیلے دي "ماته په دے خبره پروا نشته، چه په ماسبا په کوم حالت کښ راځي - آیا دا هغه حالت به وي چه زهٔ به ئے نهٔ ګنړم، یا دا سے حالت به وي، چه زهٔ به ئے خوښوم ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم، چه د علم الهي ماتحت ځما د پاره بهتري په کوم حالت به وي، چه زهٔ به ئے خوښوم - ځکه چه زهٔ نهٔ پوهیږم - چه د علم الهي ماتحت ځما د پاره بهتري په کوم حالت کښ ده - نو ما خپل موجوده او راتلونکي معاملات الله پاك ته او سپارل، چه هغه بهترین دوست، او بهترین حافظ او ناصر دے" -

دا الفاظ حضرت عمر رض د الله پاك په تدبیر د رضامندۍ او د هغه په حکم د کامل اطمینان په بناء ارشاد اوفرمائیل:

د بندیانو د ناقص او محدود علم او په معمولي واقعاتو د پریشانه کېدو په باعث الله پاك تنبیه فرمائي: "مسلمانانو! جهاد په تاسو فرض شوے دے - حالانکه هغه تاسو ته د آرام طلبۍ په وجه ښه نهٔ ښکاري - عین ممکنه ده، چه

کوم څیز تاسو ښهٔ نهٔ ګڼړئ، هغه کښ ستاسو د پاره به خیري وي - نو د خیر او شر حقیقت عالم الغیب الله پاك پېژني - تاسو نه پېژنئ - نو تهٔ تر هغه وخته د تسلیم او رضا طریقه اختیار کړه تر څو چه د نفس امّاره د لاټخونه ازاد نهٔ شے - او رضائے الٰهي سره موافقت اختیار نهٔ کړے بیا به ستا ذاتي خواهشات او ارادے محو شي - او د ټول کائنات نه به ستا تعلق قطع شي - او صرف یو خدائے سره به باقي پاتے شي - او هم دا، د توحید مقام دے - چه ستا زړهٔ د الله پاك په محبت معموره شي - او د الله طلب او وصل ستا نصب العین شي -

دے حالت کښ به پروردګار تا په دنیاوي نعمتونو ښاد کړي - او تهٔ به د هغه شکر ګذار شے - او د هغهٔ مشیت سره د موافقت په وجه به د هغه د عطا کړے شوي رزق عملًا احترام کوے - بیا کهٔ دنیوي ژوند کښ په تا څه تنګ حالي راشي - نو تهٔ به د خپل پروردګار نه ناراضه نه ئے - او په هغهٔ به د رزق نهٔ ورکولو الزام نهٔ لګوے - ځکه چه د یو مؤمن او موحد په حیثیت به تهٔ د خپل خواهش او ارادے نه کناره کش ئے - او خپل معاملات به د الله پاك ته سپارلے وي او د "وَمَا تَشَآءُوْنَ اِلَّآ اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ" (تاسو به څهٔ نهٔ غواړئ مګر هغه چه الله پاك غواړي) ماتحت به ستا دُعا او سوال صرف د امر الٰهي اطاعت کول وي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاله (۷۰) په خپلو نیکو غرور نهٔ دے پکار

ستا په خپلو نیکو غرور کول او د هغې خپل نفس ته نسبت کول او په خلقِ خدا کښې په خپله راستبازی فخر کول ظاهر شرك اوگمراهي ده - حالانکه د اخرکنډ حقیقت دے چه په صراط مستقیم تلل او د نیکئ توفیق موندل د الله پاك په تائید او فضل او کرم منحصر دی - دد ےعکس کهٔ یو سړے د کفر او شرك او د قسما قسم گناهونو نه بچ کیږی نو هغه هم سراسر د الله پاك د تائید او امداد په وجه وی - تو بیا نه د الله تعالیٰ د تائید او مدد په اقرار کولو کښې ولے د بخل نه کار اخلے - او نیکی کول او د بدئ نه بچ کیدل ولے خپل نفس ته منسوب کوے - حالانکه لوئے جلیل القدر انبیاءؑ او اولیاء الله به هم همیشه داوئیل چه "لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ" - یعنی د الله تعالیٰ د احکامو د تعمیل او د منهیاتو نه د بچ کیدو توفیق صرف د الله پاك په تائید او نصرت دے -

نو تا له پکار دی، چه نیکی، تقویٰ او راستبازی د الله پاك د جانب نه اوگڼے - او بدی او گناه خپل نفسِ اماره ته منسوب کړے - ځکه چه دگنا هونو جرړه همدغه ده - د حضور صلے الله علیه وسلم ارشاد دے - "نیک عمل کوئی او د نیک عملئ توفیق د الله پاك نه غوارئ - دگناهونو نه بچ اوسئ - او دگنا هونو نه د بچ کیدو د پاره نفس اماره

مغلوب کړے - د خپل پروردگار نزدیکت طلب کړئ - او د الله پاك فرمان بردار او راست بازجوړ شئ -

نو کوم سړے چه په مشیت الٰهی کښې د کوم دستور عمل د پاره پیدا شوے دے، هم هغه عمل د هغهٔ د پاره آسان کړے شوے دے - او هغه د هغې په پیروی مامور دے -

مقاله (۷۱) د پیر او مرید راز و نیاز

طریقت او حقیقت کښې ستا دوه حالتونه ممکن کیدے شی - یا به ته مرید ئے یا صاحب مراد - که ته مرید ئے نو بیا خو په تا یو دروند بار او د شریعت د بره لویه ذمه واری پرته ده - ځکه چه ته لا اوس د صداقت او حقیقت د لارے طالب او محتاج ئے - او طالب له ډیر محنت، مشقت، ریاضت او مجاهده کول وی - حتّیٰ چه هغه خپل مقصود او مطلوب ته اورسی -

د طریقت په لارکښې تاله مناسب نهٔ دی چه په مصیبتونو او مشکلاتو واویلا شروع کړے - او د الله پاك خلاف شکایت او فریاد راواخلے - ته به د صبر او تحمل نه کار اخلے او استقلال سره به په صراط مستقیم قائم اوسے - تردے چه مصیبتونه تا نه رفع کړے شی - او خپل مقصود ته اورسے - نو د طریقت په لار کښې مصیبتونه او مشکلات په حقیقت کښې ستا د باطن تزکیه د روحانی درجاتو بلندی او د خلقو د احتیاج نه خلاصی دے -

او که ته صاحب مراد ئے - او په تا آفات وارد کیږی نو د هغې آفاتو خلاف هم په الله تعالیٰ تهمت مهٔ لگوه او شکایت مه کوه ځکه چه الله پاك په صاحب مراد اولیاء الله کله په دے وجه هم مصیبتونه نازلوی - چه د هغوئی درجے اوچتے کړی او روحانی قوت ئے زیات کړی - نو د صاحب مراد کیدو په صورت کښې هم ستا د مصیبتونو نه د الله تعالیٰ د امنشا وی چه هغه ستا درجه اولیاءؤ او ابدالو سره یو کړی - او تا خپل ځان ته نور هم قریب کړی -

آیا ته دا خوښوے، چه تا د اولیاء الله او ابدالو نه بے تعلقه کړی، او د فاسق او غافل خلقو په ډله کښې دِ شامل کړی - که ته دا وچتو درجو نه غفلت هم اوکړے، نو الله تعالیٰ هرگز دا نهٔ خوښوی، چه ته د دغے نه محروم کړی، الله پاك فرمائی : "ستاسو په بهتری او فلاح وبهبود الله تعالیٰ ښهٔ پوهیږی - او تاسو نهٔ پوهیږئ" -

بیا که ته دا اووائے چه ابتلاء خو د طالب او مرید د پاره پکار وی - چه د طریقت د لار مبتدی وی، نهٔ چه د صاحب مراد د پاره چه صاحب مقصود دے - نو د دے جواب دادے - چه د صاحب مراد ابتلاء ختهٔ کلیه نهٔ ده بلکه نادرالوقت شے دے - دے کښې د هیچا اختلاف نشته چه د ټولو نه زیاته ابتلاء په برگزیده انبیاءؤ راغله ده د ابراهیم علیه السلام واقعات اوگورئ - بیا د حضور صلی الله علیه وسلم

په مصیبتونو نظر اوکړئ چه د هغوئی ابتلا څومره سخته وه -

حضور صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی "څومره چه زهٔ د الله پاك په دین کښې ویرولے شوے یم - دومره هیڅوك نهٔ دے ویرولے شوے - او څومره چه ما د الله پاك په اطاعت او امر کښې د کفارو نه تکلیف بیاموندلے دے، دومره هیچا نهٔ دے بیاموندلے - بیشکه د دین په خدمت کښې مسلسل دیرش ورځے او شپے په ما داسے تیرے شوے دی چه د هغې دوران کښې ما ته دومره طعام راکړے شوے دے، چه د بلال رض په ترخ کښې به پټیدے شو - او دغه حالت ځما د نورو مکررو هم وو -

د نبی اکرم صلے الله علیه وسلم ارشاد دے : "د انبیاءؤ په ډله زیات مصیبتونه او ازمائشونه نازلیږی - بیا د غضے درجے په درجه په نورو بندگان خدا ابتلاء راځی" او رسول الله صلے الله علیه وسلم فرمائیلی دی "زهٔ ستاسو ټولو نه زیات د الله پاك پیژندونکے یم او د هغهٔ ویریدونکے" دد ے نه معلومه شوه چه حضور صلی الله علیه وسلم د صاحب مراد کیدو باوجود په ابتلاء کښې اچولے شوے وو - او دا ابتلاء او د الله پاك نه ویره، د حضور صلی الله علیه وسلم د درجو د اوچتولو او د قرب خداوندی په غرض وه - ځکه چه دنیا د آخرت پټے دے - او د انبیاءؤ او اولیاء الله کار په

ابتلاء صبرکول، مشیت الٰهی سره موافقت کول اود تسلیم اورضا لار اختیارول وی. بیا ترے مصیبت لرے کرے شی، په دیدار الٰهی بنادکرے شی. اوعقبیٰ کښ په درجات عالیه سرفراز کړے شی.

نو واضحه شوه، چه دُنیا کښ دهرصاحبِ مراد دپاره ابتلاء لازمی نهٔ ده. او نهٔ داخهٔ کلّیه کرځیدے شی. بلکه الله پاك دخپل حکمتِ بالغه ما تحت چاسره چه غواړی، دا معامله کوی.

مقاله (۷۲) بازارونه او دخدائے دبندیانو قسمونه

دخدائے په مخلوق کښ دینی، روحانی او باطنی لحاظ سره دبنیادمو مختلفے درجے وی. نو خلق چه کوم عمل کوی، هغه دخپل روحانی اوباطنی کیفیت اوصلاحیت مطابق کوی. او په هرعمل کښ دهغوی نیت، خواهش او نقطهٔ نظر جدا جدا وی، چه د هغے په بنا هغوئی ته اجروثواب یا عذاب ورکولے شی.

کوم خلق چه بازارونو ته ځی، دهغوئی اراده او تصورات جدا جدا وی. په دے لحاظ سره دهغوئی څو قسمونه دی. دے کښ یو قسم هغه دی، چه هرکله بازارکښ داخل شی. او لذت او شهوت کښ اخته کونکی څیزونه اووینی، نو په هغے کښ ورکښیوځی او د دغے اشیاؤ دکشش او جاذبیت په وجه

په هغے کښ محو شی. نو داخلق دے څیز ونو سره دعمره زړهٔ اوتړی، چه جائز اوناجائز نهٔ ګوری. خود هغے په حاصلولو کښ مصروف شی. او فتنوکښ پریوځی. دوے لذتونو او شهوتونو څیز ونو نظاره دهغوئی دپاره ګمراهئ او ددین اوعبادت نه ددوئی لرے کونکی وی. نودغه شان دوئی دنفسِ اماره په پیروئی کښ دالله تعالیٰ داطاعت نه لرے شی. مګر داچه الله پاك دوئی ته په خپل فضل وکرم دنفس دشرونو اود لذتونو نه دپرهیز توفیق ورکړی. اوسلامت پاتے شی.

بازارته تلونکو کښ دوئم قسم خلق هغه دی چه هغوئی دلذت او شهوت څیزونه اووینی، نو هغه دغفلت اوګمراهئ موجب ګنړی. داعقل دعقل اوشعور خاوندان دی. اودین پله رجوع کونکی دی. د شریعت اتباع صبراو تحمل سره کوی. داخلق دمجاهدینو په شان دی چه په نفس اوشهواتو غلبه حاصلولو کښ د الله پاك مدد ئے شامل حال وی. اونفس سره ددوئی داجهاد د نورو نیکو نه دزیات ثواب باعث وی. حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی؛ هرکله چه یو مومن په بعضے لذتونو او د نفس په شهوتونو اختیار بیامومی اود خدائے دویرے نه ئے پریږدی، نو هغهٔ ته به د هغے نیکئ په بدله کښ اویا چند زیات ثواب ورکولے شی.

دریم قسم خلق هغه دی. چه د لذت او شهوت څیزونه فوراً حاصل کړی. او هغوئی سره واصل شی. داخلق ځان

دپاره دغفلت اوګمراهئ سامان خپله پیدا کوی.

او څلورم قسم هغه خلق دی، چه بازار ته ځی. نو خپل خواهش اوضرورت صرف دالله پاك جائزو او حلالو څیزونو پورے محدود ساتی. او چه کوم څیزونه حاصل کړی نو په جائزه طریقه د هغے استعمال کوی. او دالله پاك دنعمتونو هردم شکریه په ځائے راوړی. داخلق برکت او خلاصی موندونکی دی.

بازارته تلونکو کښ پنځم قسم دخدائے بندیان داسے دی، چه د لذّت او شهوت څیزونو ته نهٔ ګوری، او نه ورته توجه کوی. دوئی ددے نه بالکل بے خبره وی اودماسِوا الله نه بغیر بل هیڅ نهٔ وینی. دوئی غیرالله نهٔ وینی اونهٔ ئے اوری. اونهٔ ئے موجود ګنړی. هغوئی خپله پوره توجه هروخت خپل خدائے ته ګرځولے وی. په دے وجه هغوئی دګڼے ګیږے نه هم دهغے تنهائی لطف اخلی چه د ذکراو فکر نه معموره وی. چه ته دوئی بازارکښ بیامومے. اوپوښتنه ترے اوکړے چه، بازارکښ تاسوڅه اولیدل؟ نو هغوئی به درته اووائی چه دیو ابدی ذات نه موسِوا هیڅ اونهٔ لیدل. او دهغوئی داوینا بالکل درسته ده. ځکه چه هغوی څه لیدلے وی هغه ئے دسرپه سترګو نه بلکه دزړهٔ په سترګو لیدلی وی. خواهش او ارزو سره ئے نه وی لیدلی، محض صورت کښ ئے لیدلی وی، معنیٰ کښ ئے نهٔ وی لیدلی ظاهری ئے لیدلی وی، باطنی ئے نه وی لیدلی. اوبیا چه

خومره اوڅهٔ ئے لیدلے وی. په هغے کښ ئے هم خپل خالق اوصانع لیدلے وی. دوئی د مخلوقاتو په یو اړخ کښ دالله تعالیٰ دجمال مشاهده کوی. او په بل اړخ کښ دهغهٔ دجلال.

بازارته تلونکی دخدائے برګزیده بندیان شپږم قسم هغه دی. چه هرکله هغوئی عوام په ګفتار اوکردار او په ګمراهئ کښ اووینی. نو ددوئی زړه دهغوئی دپاره دهمدردئ رحم اوشفقت نه ډك شی او دهغوئی نه دنفرت کولو یا په هغوئی دلعنت او ملامت په ځائے بازارکښ ددا خلیدونه دوتو پورے دالله تعالیٰ په حضورکښ دهغوی دپاره دشفاعت او مغفرت دُعا کوی. او الله پاك ته زاری کوی، چه اے پروردګاره دے خلقو ته هدایت اوکړے او په سمه لارئے روان کړے. چه ستا دنافرمانئ او دشریعت د خلاف ورزئ نه بچ شی.

نو دالله پاك داسے مخلص بندیان دبنارونو اوابادو محافظ دی. او هم دغه خلق دی چه داولیاؤ الله، ابدالو، زاهدانو، متقیانو، او په زمکه دخدائے دنائبانو خلفاؤ، خوش اخلاقو، شیرین ژبانو، هادی اومهدی مرشد اورهنما په نومونو یادیږی. دا بیا خلق اکسیرِ اعظم او نادرالوجود دی. اوتنهائی اوګڼه کښ ددوئی د دُعا اوصحبت برکات دیرخوش نصیبه خلقو ته حاصل وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوئی د د الله پاك رحمتونه وی او د نوع انسان د هدایت او سعادت دپاره د الله تعالیٰ دوئی سلامت او صاحب قوت لری. الله پاك د مونږ هم د دا سے خلقود فیض نه فیض یاب کړی. آمین.

مقاله (۷۳) اولیاء الله په کومه طریقه فاسقانو ته هدایت کوی؟

بعضے اوقات الله پاك خپل یو ولی او برگزیده بنده د بعضے فاسق او فاجر خلقو په ظاهری او باطنی عیبونو آگاه کړی. او د دے آگاهئ مقصد داوی، چه دا بزرګ د غه گمراه او بدکرداره خلقو ته د شریعت د امورو تبلیغ اوکړی او د کلام الله په رڼا کښې د حق او باطل فرق هغوئی ته واضحه کړی. ولے دغه ولی الله د تبلیغ د آداب و ماتحت د یو مشرك او فاسق سړی د خلقو مخکښې سپکاوے نهٔ کوی.

الله پاك فرمائی .. ته د خپل پروردګار طرف ته خلق په حکمت عملئ، محبت، نرمئ او شیرین کلامئ بله. او کهٔ هغوئی سره بحث ومباحثه کوے نو په خوش اخلاقی سره ئے کوه. د پاره د دے چه هغوئی صراط مستقیم ته مائل شی" نو د خدائے دغه نیک بنده چه فاسقانو ته هدایت کوی، نو په تنهائئ کښې او په مینه او محبت سره ئے ورته کوی. او په دا سے معقوله طریقه هغوئی ته په توحید او شرك، او نیکئ او بدئ کښې فرق ښکاره کوی، چه د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی ﷺ د هغوئی په زړونو کښې ځائے اونیسی. او هغوئی د شرك او فسق په تخریبی تاثراتو دا سے ښهٔ پوه شی چه د امر الٰهی اطاعت ته د زړهٔ په مینه آماده شی.

دغه ولی الله دوئی ته ښائی چه ترڅو تاسو د شرك او فسق نه د خپل باطن مکمل تزکیه اونهٔ کړئ نو تر هغه به تاسو ته د اسلام او ایمان یقین حاصل نشی او د اسلام او ایمان د پاره د شریعت اتباع لازمی ده. آیت شریف دے :" الله پاك شرك هرگز نهٔ معاف کوی. او د دے نه علاوه چه کومه گناه معاف کول او غواړی، هغه معاف کوی ". بل ځائے ارشاد دے : اے مسلمانانو! د خپل عاقبت ښا ئسته کولو د پاره ځان سره د تقوٰی توښه واخلئ، ځکه چه د آخرت د سفر د پاره بهترینه توښه تقوٰی ده"

د خلق خدا دا سے مشفق او همدرد بزرګ چه د فاسقانو او مشرکانو په عیبونو آگاه شی، نو د هغوئی سپکاوے نهٔ کوی؛ بلکه خوش اخلاقئ او شیرین کلامئ سره هغوئی صراط مستقیم ته مائل کوی. دغه بزرګ د چا عیب او بدگوئی هم نهٔ کوی ځکه چه دا سے کول د یو ولی الله د پاکیزه سیرت او ښکلی عمل نه ډیره لیرے خبره ده. چه هغه د خلقو پټے پټی شا خبرے اوکړی. او بدے ردے د وریسه اووائی. یا د هغوئی پټ عیبونه د نورو خلقو ته په ډاګه بیان کړی. هغه خود خدائے نور مخلوق د غیبت او د بد عادت نه منع کوی. نو په خپله به

بیا څنګه غیبت اوکړی. کهٔ تنهائئ کښې وی یا مجلس کښې هغه د مشرك او فاسق خلقو په طرز عمل ونه نهٔ ږدی، بلکه په احسنه طریقه ورته هدایت کوی.

د دغه ولی الله تبلیغ چه د گمراهانو په ظاهری او باطنی عیبونو آگاه کړے شوے دے، سراسر د الله پاك د اذن ماتحت وی. او دغه تبلیغ په دا سے خوش اخلاقئ او شیرین ژبانئ سره وی، چه اکثر مشرك او فاسق خلق د شرك او فسق نه بیزاره شی، او د توحید او تقوٰی لار اختیار کړی.

قرآن پاك وائی :" د الله پاك چه چا ته رضا اوشی، نو صراط مستقیم پله ئے رهنمائی کوی ". (زمونږ د الله پاك نه خواست دے، چه مونږ هم په صراط مستقیم روان کړی. آمین)

مقاله (۷۴) کائناتو کښې د توحید آثار

الله پاك فرمائی :" ځما په زمکه کښې د یقین او ایمان راوړونکو د پاره ډیرے نخښے دی. او دا نخښے ستاسو په خپلو ځانونو کښې هم موجود دی. تاسو ئے نهٔ وینئ؟" د دے حقیقت کښې هیڅ شك نشته چه د الله تعالیٰ په ذات، صفاتو او وحدانیت یقین او ایمان راوړونکو د پاره زمکه د هغهٔ د صنعت د عجائباتو نه ډکه ده. نو هر صاحب عقل له پکار دی، چه هغه د عرفان او ایمان حاصلولو د پاره غور او مشاهده د خپل ذات نه شروع کړی. او د خپل

وجود ظاهری او باطنی ترکیب ته د غور او فکر په نظر اوکوری او هر کله چه د ځان د نفس عرفان او علم ابدان کښې بصیرت حاصل شی نو بیا د د نورو کائناتو او د اشیاؤ په حکمت غور او تدبر کوی.

په مخلوقاتو د غور او فکر کولو نه به په ده د خالق عظمت او کبریائی واضحه کیږی. او چه مصنوعاتو ته ئے اوګوری، نو دلته به د صانع د ذات او صفاتو اندازه لګیږی. او د غه شان د توحید او معرفت حقائق د دهٔ ته د قلب په سترګو څرګندیږی. ځکه چه دا یوه کلیه قاعده ده. چه صنعت د خپل صانع د کمال فن ترجمانی کوی. او فعل د خپل فاعل په قدرت او صلاحیت دلالت کوی.

قرآن پاك کښې راځی :" الله پاك د زمکے او آسمانونو ټول څیزونه ستاسو د پاره مسخر کړی دی ". حضرت ابن عباس رضی الله عنه د دے آیت تفسیر دا سے فرمائیلے دے چه :" د کائناتو هر څیز د اسمائے الٰهی نه یو اسم دے. او د هر څیز نوم د الله پاك د ځه نه څهٔ اسم علامت دے. حتٰی چه اے انسانه! ته خپله هم بذات خود هیڅ نه ئے، مګر د هغه د اسم، صفت او فعل یو عکس ئے. د هغه قدرت سره پټ او د هغه حکمت سره څرګند ئے. الله تعالیٰ کائناتو کښې خپل صفات ظاهر کړے دی او خپل ذات ئے پټ کړے دے. سره د دے چه ذات ئے صفت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې او صفت ـــ ئے فعل کښې ظاهر کړے دے. او خپل علم ـــ ئے ارادے سره، او اراده ـــ ئے حرکاتو او افعالو سره ښکاره کړے ده. او الله پاک خپل امور غیب کښې باطن او خپل قدرت او حکمت کښې ظاهر دے. سره د دے چه د کائناتو ټول اشیاء د هغهٔ د صنعت او قدرت ترجمه کوی، خو باوجود د دے هیڅ شے د هغهٔ په مثل نشته. هغه عالِم الغیب، سمیع او بصیر، د زمان ومکان د حد ودونه بالاتر، او همیشه ژوندے او باقی دے.

د دے کښې شک نشته. چه د حضرت ابن عباس رضی الله عنه کلام د اسرارِ معرفت نه معموره دے. او د غیبی نکات او معنی هم د دا سے سینے نه څرګندیږی، چه هغه ژوندے او روښانه قلب لری. او حکمت او معرفت کښې د حضرت ابن عباس رضی الله عنه دا درجه په دے بناء وه، چه حضور صلی الله علیه وسلم د هغوئ په حق کښې دا دُعا فرمائیلے وه، چه یا الله! دهٔ ته دین کښې حکمت او پوهه ورکړے. او د آیتونو د معنو علم لدنی ئے نصیب کړے. الله پاک دٔ مونږ هم د کتاب الله په اسرارو د پوهیدو برکات کیږدی. او په ورځ د محشر دے مونږ د هغوئ د پلے نه کړی. آمین

مقاله (۷۵) د تصوف بنا په اتو خصلتونو ده

زهٔ تاته دا وصیت کوم، چه د الله پاک نه ویره اوکړه. د هغه فرمانبرداری او د ظاهر شریعت پابندی کوه خپله

سینه د شرك او فسق د زنګ نه پاکه کړه. د بخل نه بچ اوسه، او سخا اختیار کړه. د خلقو حقوق په هیڅ وجه مه غصب کوه. خوش اخلاق اختیار کړه. او خپل تندے پرانیستے او روښه ساته. د خرچ کولو جائز او مباح څیزونه خرچ کوه. د خدائے مخلوق ته ضرر مهٔ رسوه. په فقر او طریقت کښې چه کوم مصیبتونه در پیښ شی نو په هغے صبر کوه. او یقین او خلوص سره د الله پاك نه مدد غواړه.

د اولیاء الله او مشائخو عزت کوه، مسلمان رور سره ښهٔ سلوك ساته، او په دیانت داری ورسره چلیږه. د مشرانو آدب کوه. او کشرانو ته د نیکو کارونو نصیحت کوه. د غم ځپلو او خوارانو حاجت روائی کوه. د خوراك څښاك څیزونه ځان سره مهٔ ذخیره کوه. د دے سره خلق خدا ته تکلیف رسی. کوم خلق چه فاسقان دی او د اولیاء الله عزت نهٔ کوی. د هغوئ صحبت ترك کړه. او دینی او دنیاوی امورو کښې د بندګانِ خدا مدد کوه.

د فقر حقیقت دا دے چه تهٔ د خپلو هم جنسو محتاجی اونهٔ کړے، او خپل ضرورت صرف د الله پاك په حضور کښې پیش کړے. او غنا دا ده چه د ارشادِ نبوی ص تا ته غنائے نفس حاصل شی او ته مخلوقاتو ته د رجوع کولو په ځائے په رب خپل قاضی الحاجات اوګڼړے. او یاد ساته چه تصوف محضِ په قیل وقال او بحث مباحثونه حاصلیږی

بلکه د لذتونو او شهوتونو پریښودلو او د ذکر الٰهی سره په وابسته کیدلو پیا مونده شی او فقیر سره د صحبت او محبت اختیارولو اصول دادی چه هغهٔ سره د مخکښې نه علمی مسائل مه چیړه، ځکه چه ابتدا کښې د دے سره نفرت پیدا کیږی. بلکه نرمیٔ او محبت سره د هغهٔ په وړاندے د ذکر او معرفت خبرے کوه، ولے چه د دے څیزونو سره هغه طبعًا بلد دے.

یاد ساته چه د تصوف بناء په دے اتو خصلتونو ده. څوك چه دا خصلتونه نهٔ لری، هغه صوفی نهٔ دے.

(۱) د حضرت ابراهیم علیه السلام په شان سخا.
(۲) د حضرت اسحاق علیه السلام په شان رضا په قضا.
(۳) د حضرت ایوب علیه السلام په شان صبر.
(۴) د حضرت زکریا علیه السلام په شان مناجات.
(۵) د حضرت یحیٰی علیه السلام په شان ذکر او وجد.
(۶) د حضرت موسٰی علیه السلام په شان ساده جامه.
(۷) د حضرت عیسٰی علیه السلام په شان سیر فی الارض.
(۸) د حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم په شان فقر او توکل.

په دے ټولو انبیاؤ علیهم السلام دِ د خدائے تعالیٰ

رحمتونه وی، او څمونږ سلامونه. د تصوف د بنیادی اصولو خپلولو د پاره د دغے اتو خصلتونو پیروی بے کچه ضروری ده.

مقاله (۷۶) مسلمان ته یو څو وصیتونه

زهٔ تا ته د یو څو خبرو وصیت کوم، او په هغے په اخلاص سره عمل اوکړه او هغه دا چه امیرانو سره یو ځائے کیږے نو هغوئ سره د خود داری نه کار اخله. او چه فقیرانو سره یو ځائے کیږے نو هغوئ سره تواضع او عاجزی اختیاروه. په عمل کښې خلوص پیدا کول په تا لازم دی. او خلوص دا دے چه په ټولو ذکرونو او عبادتونو کښې صرف الله تعالیٰ ته توجه لره. او مخلوق د خپلے توجه مرکز مه ګرځوه. د خپلو مسلمانانو ورونړو حقوق په ښکنځلو تورئ مه وهه. او د فقیرانو صحبت، آدب او احترام، او کړه او سخاوت سره اختیار کړه.

د نفسِ اَمّاره د تابعدارئ نه پرهیز اوکړه، چه په معنوی ژوند موښه. او خپل اخلاق ښهٔ ساته. ځکه چه د ښا اخلاق ښهٔ وی. هغه الله پاك ته زیات نزدے وی. او خپل باطن ماسِوٰی الله ته د مائل کیدو نه بچ کړه، ځکه چه هم د توحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چه شرك او فسق کښې اخته وی. هغوی ته د حق تبلیغ کوه. ځکه چه تبلیغ په هر مسلمان فرض دے.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترڅو چه درنه کیدے شی، دربښتینی فقیر او ولی الله خدمت کوه، دځان نه په کمزوری حمله مه کوه، ځکه چه دا نامردی ده. او دځان نه په باندے هم حمله مه کوه ځکه دا بد تهذیبی او بد خلقی ده.

همیشه په هرحال کښ دالله تعالیٰ ذکر کوه، په دے چه ذکر د ټولو نیکو او سعادتونو جرړه ده. دالله پاك په عهد وپیمان په عملی طور احترام کوه. ځکه چه دا څیز مسلمان د هرقسم ضرر نه محفوظ ساتی. په دے عقیده پوخ ایمان ساته چه ستا د ټولو حرکاتو او سکناتو او ګفتار او کردار به د الله په حضور کښ تپوس ه بیږی، نو د ګناهو نو نه ویزاره شه، او په نیک کارونو کښ مشغول شه. خپل اعضاء د حرام او ممنوع څیزونو نه بچ کړه او دالله پاك دبرحق نبی ﷺ اطاعت په ځان لازم کړه. ځکه چه د دوئ اطاعت د صراط مستقیم ضامن دے. او الله پاك چه څوك د ملك او حکومت واکدار کړے وی. د هغه فرمانبرداری کوه. او د هغه حقوق ادا کوه. او د خدائے په زمکه کښ دامن نه پس فساد مهٔ پیدا کوه. په مسلمانانو د نیکئ ګمان کوه. او هغوی سره د نیک نیتئ سلوك کوه.

خپله ژبه د غیبت، تهمت او بدګوئ نه اوساته، په خپل زړهٔ کښ هیڅ یو مسلمان ورور ته بد خواهی، کینه او عداوت مه ساته. او په خپلو الفاظو یا حرکاتو د هیڅ یو

مسلمان زړهٔ مهٔ ازاروه. حلاله روزی ګټه. او د اهل وعیال خدمت کوه ځکه چه دا هم عبادت دے. د شریعت کومے مسئلے چه درته نهٔ وی معلومے. هغه د علمائے دین نه پوښته. او محض په قیاس پسے مهٔ ځه. الله پاك سره باطنی ربط او تعلق ساته. او مخلوقاتو سره د خدائی تعلقاتو په خیال یوځائے کیږه.

هرسحر د خپل ځان او مال د جانه د صدقه ورکوه. د غریبانو او مسکینانو مدد کوه. او د خپل ذکر او عبادت په اوقاتو کښ د خپلو مرحومو لواحقینو او ټولو مؤمنانو مسلمانانو د پاره د مغفرت دُعا غواړه. او هرسحر او ماښام د خپلو مور او پلار وندو د پاره دا دُعا هم غواړه. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا وَصَغِيْرِنَا وَكَبِيْرِنَا وَذَكَرِنَا وَاُنْثَانَا اَللّٰهُمَّ مَنْ اَحْيَيْتَهٗ مِنَّا فَاَحْيِهٖ عَلَى الْاِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهٗ مِنَّا فَتَوَفَّهٗ عَلَى الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف په طفیل د هغوئ د پاره د خدائے نه بخښنه غواړه.

او هرسحر ماښام دا دُعا اوه ځله لوله. (۱) اَللّٰهُمَّ اَجِرْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ج هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ○ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ج اَلْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ط

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ○ هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى ط يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ج وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ○ (سوره حشر)

الله پاك دِ مونږ ټولو له د ذکر او عبادت توفیق راکړی. او الله پاك دِ مونږ نه راضی شی، مونږ ترے راضی یو. آمین.

مقاله (۷۷) خالق او مخلوق سره څنګه روش پکار دے؟

د الله پاك په ذکر او عبادت کښی دا ے اوګڼه. چه مخلوق هډو موجود نه وینے. او مخلوق سره د ا ے روش اختیار کړه، چه ستا نفس هډو وی نه. چه ته د مخلوق نه بے تعلقه شے. او الله تعالیٰ سره کامل ربط پیدا کړے. نو ته به حقیقی معنو کښ د هغهٔ قرب حاصل کړے. او چه ته بغیر د نفس د پیروئ نه مخلوق سره شے. نو ته به عدل کوے او په حق او صداقت به قائم ئے. او دا روش به تا د هرقسم نقصان او تباهئ نه محفوظ ساتی. او چه ته خلوت اختیار کړے. نو د ذکر او فکر په برکت به خپل حقیقی دوست د باطن په سترګو اووینے او د هغه تجلیات به مشاهده کړے د غلته به په تا د نفس اماره غلبه نهٔ وی. او د هغے په ځائے به د الله پاك عشق تاته حاصل وی د غه وخت به ستا جهل په علم او ستا لرے والے په قرب بدل شی. او د غه وخت

به ستا خاموشی وجد او سرور وی. ستا ګفتار به ذکر وی او ستا مستی به د الله تعالیٰ محبت وی.

یاد ساته چه د عبودیت په مقام کښ محویت حق لازمی څیز دے. او دلته چه د چا توجه کوه وړه ده. نو هغه په شرك کښ اخته دے. کهٔ تا خالق اختیار کړے وی، نو د مخلوق دا سے متابعت مهٔ کوه. چه د رضائے الهی خلاف وی. کوم سړی چه د عشق الٰهی مزه او څکلے نو هغه خپل الله او پیژندلو. چه دا ارشاد یو سړی او ویلو نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نه ئے تپوس اوکهٔ چه په کوم سړی صفرا غالبه وی، نو هغه د خوږ والی خوند څنګه احساسولے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی ؒ ورته اوفرمائیل چه، هغه دِ ترخپله وسه ریاضت او مجاهده کوی. او په تکلف او قصد دِ د نفس د خواهشاتو نه پرهیز کوی. بیا به د هغه ذوق درست شی، او هغهٔ ته به د ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی.

اے مومنه! یاد ساته. چه واردات قلبی او عقل و شعور کښ تضاد او تصادم دے. (یعنی خپلو کښ ئے سره نهٔ لګی او د ا تضاد او تصادم هغه وخت رفع شی. چه مؤمن د معرفت په مقام کښ د توحید الهی په نشه کښ سرشار شی. بیا د هغه قلب دماغ شی. او دماغ قلب. او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه شان بیا دوارو کښې کامل یکا نګت او هم اهنګي پیدا شي
اے مؤمنه! مخلوق د خپل طبیعت نه محو او نا بود کول دا سے دي، لکه د انساني طبیعت د ملا ئکو په طبیعت کښې بد لیدل. او چه ته د ملا ئکو د خصلتونو نه هم بالاتر شے. نو بیا ستا د - اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوْا بَلٰی " (زهٔ ستا سو رب نهٔ یم څهٔ ؟ نو ارواحونو اووئیل چه بیشکه ئے) په عهد کښې فنا کیدل د ائمی بقا بیا موندل دي. دغه وخت به ستا ګفتار، اوستا ټول حرکات سکنات د اذن الٰهي سره وی. کهٔ ته د دے اوچتا مقام خواهان ئے. نو په تا دا خبره لازمی ده چه د نفسِ امّاره نه کناره کش شے. او د الله پاك د امرو نهي فرمانبردار شے. بیا به تا ته د پروردګار د معرفت علم لَدُنِّي حاصل شي. ته به د هر څیز نه فانی شے. او حق تعالیٰ سره به باقی شے.

هرکله چه ستا هستي حق تعالیٰ سره باقی شي. نو ستا هر څهٔ به د هغه د رضا او خوشنودی د پاره وی (نه چه د خپله رضا او خوشنودئ د پاره) . کهٔ ته د زهد، تقویٰ او معرفتِ معنوی او باطنی فرق معلوم ول غواړے نو پوه شه. چه د زهد عمل دا سے دے لکه یو ساعت او د تقویٰ عمل دا سے دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالیٰ معرفت دا سے دے، لکه یو دائمي او ابدی عمل. (الله پاك دِ مونږ د خپل معرفت په ابدی عمل ښاد کړی. آمین .

مقاله (۷۷) د اهل مجاهده لس خصلتونه

د نفس د مجاهده کوونکو او محاسبه کوونکو اهلِ طریقت خلقو لس ښکلے خصلتونه وی. چه په هغے همیشه عمل کونکی وی. هرکله چه هغوئ د الله د حکم او د سنتِ نبوی ﷺ په اتباع کښې په د ے خصائلو قائم پاتے شي، نو د معرفت او روحانیت اوچته درجه بیا مومی.

ړومبے خصلت دا دے. چه بنده قصدًا یا سهوًا په دروغه یا په رښتیا هرګز قسم نهٔ خوری. او ځان په قسم نهٔ عادتوی. خواه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه د کلام پاك په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا د بل چا په نوم. ځکه چه څوك په قسم خوړلو عادت شی نو د هغهٔ په نزد د قسم هیڅ عظمت یا اهمیت پاتے نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغے خلاف ورزی کوی. د دے نه علاوه د خدا ئے تعالیٰ په قهر او غضب کښې هم راشی. څوکله چه انسان ځان د قسم نه خوړلو عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کښې هم قسم او نهٔ خوری، نو الله تعالیٰ په هغه خپل انوار او برکات نازل کړی چه په هغے د هغه په ظاهری او باطنی نعمتونو کښې اضافه کیږی او د هغه درجات پورے اوچتیږی. په خلقو کښې ئے تعریف او توصیف (صفت) شروع شی. او خلق ئے ځان د پاره یو ښکلے

نمونه ګڼړی. او پیروی ئے کوی. او څوك ئے چه وینی. د هغه نه مرعوب او هیبت زده کیږی.

دویُم خصلت دا دے چه بنده ارادتًا یا ټوقه ټقاله کښې هم د دروغ وئیلو نه پرهیز اوکړی. په دے چه دروغ انسان بریدو ګے کوی. او د هغه قلب او دماغ زنګ آلود کوی. او د ے سره خلقِ خدا کښې د هغه آثر او اعتبار ورك شی. د دے نه علاوه کوم سړے چه د خلقو مخکښې دروغ وائی، هغه په الله پاك هم د دروغو وئیلو نه ګریز نهٔ کوی. د دے برعکس کهٔ دے خپله ژبه په رښتیا وئیلو عادت کړی. نو الله پاك به دهٔ ته شرح صدر عطا کړی او د هغهٔ سینه به د علوم و معارف اسلامیه د پاره پرانزی. هرکله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو په خپله ژبه او عمل به هغوئ ته د رښتیا وئیلو تبلیغ کوی. او د دروغژنو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوی. غرض دا چه دروغ د کمزورے عقیدے او د فاسق او فاجر خلقو روش دے. او رښتیا او حق ګوئی د ایماندارو، اولیاؤ صلحاؤ او صدیقینو دستورِ عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بنده چا سره عهد و پیمان اوکړی. نو د خپلے وعدے هرګز خلاف ورزی نهٔ کوی. په قرآن او حدیث کښې د وعدے د پابندئ د یر تاکید راغلے دے. او دا د ایمان یو لوے علامت ګڼړلے

شي. الله پاك فرمائی: " اے مسلمانانو! تاسو د خپلو وعدو تعمیل کوئ. ځکه چه تاسو نه به ستاسو د وعدو بازپرس کیږی ". او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی: " کوم سړے چه د خپلے وعدے پابندی نهٔ کوی، هغهٔ کښې هیڅ ایمان نشته ". نو یاد ساته چه چا سره د وعدے کولو او د هغے د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هیڅ وعده ورسره اونهٔ کړے. د دا سے وعدے کولو نه، چه د هغے تعمیل اونهٔ شی، یا د تعمیل نیت پکښې نهٔ وی، د هغے نهٔ کول مبارك او د خلاصی باعث دی. په دے چه د وعدے خلاف ورزی هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د قوتِ ارادی او د حسنِ سلوك او خوش معاملګی بربادی ده او خلق خدا کښې بدعهدی کونکے سړے هیڅکله عزّت نشی موندے. او کوم سړے چه صداقت او ذمه دارئ سره د خپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه همیشه او هر ځائے د خلقو په نظر کښې ورځ په ورځ زیات عزّت او اعتماد حاصلوی. الله پاك هم دے محبوب ساتی. او دنیا او عقبیٰ کښې هم دے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا څهٔ څیز لعنت او نهٔ کړی. ځکه چه د لعنت کولو حق صرف الله پاك ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کید و په لحاظ سره هغه ښه پوهیږی، چه کوم سړے یا څیز د لعنت کولو قابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے، او د معتوب او مغضوب کیدو مستحق دے۔ نو لعنت نهٔ کول، او مخلوق خدا ته ضرر نه رسول د اولیاء الله، ابرارو او صدیقینو صفت دے۔ او په دے وجه د دوی د اتباع کونکو هم په دنیا او عقبیٰ کښې اوچتے درجے دی۔ او الله تعالیٰ د هغوئ د ایمان محافظ وی۔ نو مون له پکار دی چه ځانے په ځانے لعنت کولو سره د الله پاك علم او فعل کښې دخل ور نهٔ کړو۔ او په نورو خلقو د لعنت په ځانے د خپل سیرت او عمل اصلاح اوکړو۔

پنځم خصلت دا دے چه د مسلمان د پاره د بد دُعا کولو نه پرهیز اوکړی۔ کهٔ په دهٔ د یو جانب نه څهٔ زیاتی او ظلم شوے وی۔ نو د هغه د پاره د د بد دُعا په ځانے د هدایت دُعا اوکړی۔ او د صبر او تحمل نه د کار واخلی۔ دا خصلت د سړی درجے پورته کوی۔ او هرکله چه بنده په دے صفت خائسته شی۔ نو هغهٔ کښې د سیرت پخنگی پیدا شی۔ او په مخلوق کښې د هغهٔ د پاره د محبت او مقبولیت جذبات پیدا شی۔ او د مؤمنانو په زړونو کښې عزت او احترام بیا مومی۔ کلام الله کښې د بد دُعا جواز هم موجود دے۔ او انبیاؤ چه کله بعضے قومونه یا افراد یقینی طور سره د بد دُعا مستحق بیاموندی دی۔ نو د هغوئ د پاره ئے په مختلفو موقعو بد دُعاګانے کړے دی۔ خو کله چه یو سړے بد دُعا هم کوی۔ نو خپلو د بیان مطابق په ومبے هغه له د هر لحاظ

او هر حیثیت نه دا یقین او اطمینان ورکول پکار دی چه د بد دعا یئ د پاره یو سړے واقعی مستحق دے او که نه۔

شپږم خصلت دا دے۔ چه په مؤمنانو او اهل قبله کښې د په هیڅ یو سړی په یقین او وثوق سره د کافر، مشرك یا منافق حکم نهٔ لګوی۔ ترڅو چه پوخ او واضح ثبوت بیا نهٔ مومی۔ په چا د کفر حکم کول ډیر یو نازك او د ذمه دارئ فعل دے۔ او بغیر سوچ او فکر او تحقیق نه دا سے کول نهٔ دی پکار۔ د دے برخلاف په چا د کفر حکم نهٔ کول په علم الٰهی کښې د دخل ورکولو نه بچ کیدل دی۔ او سنتِ نبوی ؐ اتباع ده۔ د مؤمن د پاره ښه طریقه دا ده، چه احتیاط اوکړی، دا خصلت د الله پاك رحمت او رضا مندئ ته ډیر قریب دے۔ په بل مسلمان د کفر د فتویٰ کولو په ځانے د سړے د خپل ایمان حفاظت اوکړی چه د خدائے تعالیٰ د غضب نه په امن شی۔

اووم خصلت دا دے چه انسان دِ په گناه او معصیت کښې د حرامو او نا جائزه څیزونو د کتلو نه یا هغې ته د رابښکیدو نه پرهیز اوکړی او خپل اعضاء دِ د الله پاك د ممنوع کړے شوی څیزونو نه بچ اوساتی۔ دا د احکام الٰهی احترام دے۔ چه د هغے د پاره الله پاك خپل بنده ته په دنیا او عقبیٰ کښې عزت او سرفرازی عطا کوی۔

اتم خصلت دا دے۔ چه مخلوقاتو کښې په هیچا دے

خواه هغه مشر وی، یا کشر، خپل نا جائزه بوج نهٔ اچوی او په هغه دِ ظلم زیاتی نهٔ کوی۔ دا خصلت د د ینداروذاکرانو او عابدانو خلقو عزت دے۔ او د دے په تعمیل سره هغه په مؤثره طریقه د امر بالمعروف او نهی عن المنکر قوت بیا مومی۔ هرکله چه د مؤمن دا روش وی چه هغه د خپل حاجاتو او ضرورت یا تو د پاره د الله پاك نه علاوه نورو مخلوقات ته توجه نه کوی او نه د هغوئ په صدقاتو نظر غور ځوی۔ نو الله پاك هغه د توکل او استغنا په ښه مثله صفاتو ښاد کړی۔ دا خصلت د توحید او اخلاص دا حقه درجے بیاموندلو د پاره د ډیرو لوئه اهم او فائده مند صفت دے۔

نهم خصلت دا دے، چه مسلمان د حرص او هوس په دام کښې ګیر نه شی۔ د الله پاك په ورکړے شوی نعمتونو شکر اوباسی او مخلوقات د خپلو حاجاتو مرجع او نهٔ ګرځوی۔ دا د توکل روح دے۔ او د اعتماد علی الله اصول او دا د هغے برگزیده بندګان حق تعالیٰ او اولیاء الله د علامانو نه دے۔ چه هغوئ مخلوقاتو سره ربط قطع کهٔ او الله پاك سره ئے خپل روحانی او معنوی تعلق محکم کهٔ۔ او دنیا او عقبیٰ کښې ورته سعادت او خلاصی حاصل شو۔

لسم خصلت دا دے، چه تواضع اختیار کړی۔ او عجز او انکساری خپل شعار جوړ کړی۔ تواضع سره د مسلمان

درجه پورته کیږی۔ او د خالق او مخلوق په نزد هغه د عزت او وقار خاوند شی۔ د هغهٔ په دُعا او مناجاتو کښې دا اثر پیدا شی، چه هغه د دُنیا او آخرت د کوم څیز اراده اوکړی۔ الله تعالیٰ هغه پوره کوی۔ دا خصلت د ټولو عباداتو اصل دے۔ او د ایمان او اخلاقو ټول ښکلی صفتونه د دے نه پیدا کیږی۔ د دے خصلت سره مؤمن د هغې اولیاء الله سیرت بیا مومی۔ چه راحت یا تکلیف او خوشحالی یا غم هر حالت کښې د الله تعالیٰ نه راضی وی۔ او هم دا خصلت په حقیقت کښې کمالِ تقویٰ ده۔ او د تواضع تعریف دا دے چه انسان هیڅوك سپک او ادنیٰ او نهٔ ګنړی۔ او چا سره چه یو ځائے شی، نو د اسے دِ اوګنړی، چه ممکنه ده، علمِ الٰهی کښې دا سړے درجه او صفاتو کښې ځما نه زیات وی۔ نو کهٔ هغه د دهٔ نه ورکوټے هم وی، نو ووئې دِ شی، چه هغهٔ به د الله پاك دومره نافرمانی نه وی کړی، څومره چه ما کړے ده۔ او په دے وجه هغه ځمانه بهتر دے۔ او کهٔ هغه د ده نه لوئے وی۔ نو د اسے دِ اوګنړی چه هغهٔ ځمانه مخکښې عبادت شروع کړے دے۔ او ځما نه زیاتے نیکئ ئے کړے دی۔ په دے وجه هغه ځمانه بانده دے۔ او کهٔ هغه عالِم وی نو بیا دِ شی، چه هغه ته هغه نعمت او فضیلت ورکړے شوے دے، چه هغې ته ځما رسائی نشته۔ هغهٔ څو هغه څهٔ زده کړی او معلوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړی دی ، چه ځما د طاقت نه بهر دی . بلـه دا چه هغه د علم په کالی ښائسته دے ، او د هغې په وجه د خپلې عقیدے او عمل د اصلاح فائده ترے هم اخلی . نو د هغه فضیلت او برتری په ما ثابته ده . او که هغه جاهل وی ، نو دا به د اووائی چه هغه هرځو مره د الله پاك نافرمانی کړے ده ، هغه ئے د بے علمئ په وجه کړے ده . په دے جهت په ما د هغهٔ برتری ظاهره ده . او که کافر وی ، نو دا به د اووائی ، چه زهٔ نهٔ پوهیږم . کیدے شی چه هغه مسلمان شی او الله تعالیٰ د خپل فضل او نصرت په وجه هغهٔ ته حق لاره اوښائی . او بیا د هغه خاتمه په اسلام او ایمان اوشی ، نو ماله د هغه سپکاوے نهٔ دے پکار .

نو تواضع د ډیرو ښکلو صفتو نو جرړه ده . او په دے انسانی طبیعت کښ د کړ و فر په ځائے خلق خدا سره د همدردئ ، محبت او شفقت جذبات پیدا کیږی . د دے نه علاوه چه سړے متواضع شی ، نو الله پاك ئے د نفس د آفاتو نه محفوظ ساتی . او د خلقو په زړونو کښ د هغهٔ د پاره عزت پیدا کړی . او په خپلو مقبول او محبوب بندګانو کښ ئے شمار کړی .

حدیث شریف دے " تواضع د عبادت مغز دے . د متقیانو او راست با زو خلقو به دے کیږی . بل هغو خیز

د دے نه افضل نهٔ دے په برکت د مؤمن ژبه د لغویاتو او ناروا آزارو و نکو خبرو نه محفوظ وی . او هغه په ظاهره او باطن کښ یکسان وی . هغه نهٔ خپله د چا غیبت کوی نه د بل چا نه د چا غیبت اوریدل غواړی ، ځکه چه قرآن او حدیث کښ د غیبت ډیره مذمت راغلے دے .

الله پاك دِ مونږ او تاسو ټول د تواضع په ښکلی صفت ښاد کړی . آمین .

مقاله (۷۹) د حضرت پیرانو پیر رح مرض الموت او وصیّت

په مرض الموت کښ شیخ عبدالوهاب صاحب رح د خپل پلار حضرت پیرانو پیر رحمة الله علیه په خدمت کښ عرض اوکړو چه ماته داسے وصیت اوفرمایئ ، چه زهٔ پرے تاسو نه پس عمل کوم . نو حضرت رح ورته ارشاد اوفرمایو :- "په تا لازم دی ، چه همیشه د الله تعالیٰ نه ویره کوے . او د هغه په مخلوقاتو کښ د هیچا نه خوف اونهٔ کړے . د الله پاك نه سوا بل هیچا سره خپل امیدونه او حاجات مهٔ وابسته کوه . خپل ټول کارونه الله تعالیٰ ته اوسپاره . او د الله پاك نه سوا په هیچا تکیه مهٔ کوه ځکه چه دا شرك دے . او د الله پاك د ذات او صفاتو متعلق په کلکه توحید اختیار کړه . چه د باری تعالیٰ په توحید د ټولو اجماع ده .

هرکله چه د مؤمن زړهٔ الله تعالیٰ سره خپل تعلق درست او مضبوط کړی ، نو د عقیدے او عمل هیڅ یو ښهٔ صفت د هغې نه خارج نهٔ وی . حضرت پیرانو پیر صاحب اوفرمائیل :- " زهٔ یو داسے مغز یم چه هغه پوست نهٔ لری." بیا ئے خپل اولاد ته خطاب اوفرمایو :- " تاسو ځما د خوانه په ډډه شئ . ځکه چه په ظاهره زهٔ تاسو سره یم . او په باطن کښ بل چا سره . ستاسو نه علاوه نور خلق هم شته ، چه ماله راغلی دی . هغوئ له ځائے ورکړئ . او د هغوئ ادب اوکړئ . د هغوئ د پاره دا ځائے وسیع کړئ . د دے ځائے کښ د خدائے تعالیٰ د رحمتو نو نزول کیږی . حضرت محبوب سبحانی رح به په دے حالت کښ اکثر د " وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ " او " الله پاك دِ ځمونږ او ستاسو مغفرت نصیب کړی " ارشاد اوفرمائیلو .

د دے دوران کښ به بعض اوقات دوئ فرمائیل " زهٔ د الله پاك نه ماسوا مخلوقاتو کښ د هیچا نه نهٔ ویریږم حتی چه د ملك الموت نه م هم ویره نشته . اے ملك الموت ! زهٔ ستا د خالق او پروردګار نه ویریږم ، تا نه هرګز ویریږم ." دا ئے اوفرمائیل او روح مبارك ئے د بدن نه پرواز اوکړلو . په دوئ دِ د خدائے تعالیٰ رحمتونه وی او سلامونه .

د حضرت پیرانو پیر صاحب رح د ځامنو حضرت عبد الرزاق رح او حضرت موسیٰ صاحب رح خپل دوارو لاسونه د مصافحے (جوړ تازه) په طور اوچتول او خورول . او ورته به ئے دا ارشاد اوفرمائیلو " وعلیکم السلام و رحمة الله وبرکاته . توبه کوئ . او خپل صف کښ داخل شئ . زهٔ اوس تاسو پله راځم ." د دے نه پس په دوئ رح د مرګ کیفیت خور شو . او ذکر الٰهی کښ واصل بالله شو . رضی الله عنهم ورضوا عنه . إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ۰

مقاله (۸۰) د حضرت محبوب سبحانی رح بقیه کلام

د باطنی تأثراتو او کشف او مشاهدے په لحاظ ځما او ستاسو او د نورو مخلوق په مینځ کښ د زمکے او آسمان فرق دے . نو تاسو ما په بل سړی او بل په ما مهٔ قیاس کوئ . بیا ترے د دوئ ځوئے عبد الرزاق صاحب د مرض کیفیت اوپوښتهٔ . نو هغهٔ ته ئے اوفرمائیل . ځان ته دِ هیڅوك د دے تپوس نهٔ کوی . ځکه چه زهٔ د الله پاك د علم مطابق د یو حال نه بل ته منتقل کیږم . د دے وخت کښ هیڅ یو انسان یا فرښته ځما په مرض نه پوهیږی . د الله حکم سره د الله علم نهٔ ساقط کیږی . حکم بدلیږی . لیکن د هغهٔ علم نهٔ بدلیږی . حکم منسوخ کیدے شی ، مګر د هغهٔ علم منسوخ کیدے نشی .

الله پاك چه کوم څیز غواړی ، هغه فنا کوی . او چه

کوم ځیز غواړی، هغه قائم ساتی، هغهٔ سره لوح محفوظ دے دهغهٔ د کاڼو نو دهغهٔ نه څوك تپوس نشی کولے۔ او د بند یانو نه به دهغوئ د عملونو تپوس کولے شی۔ او وصفات الٰهی په باره کښی چه کوم خبرونه موښږ ته په کلام الٰهی کښی رارسیدلی دی۔ هغه هم هغه شان په دنیا کښی ظهور د بیا مومی۔

دحضرت ځوئے عبد الجبار صاحب ددوئ نه تپوس اوکهٔ، چه ستاسو بدن مبارك کښی کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نوحضرت ورته اوفرمائیل ځما ټول اعضاء دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد لله ځما زړهٔ دردمند نهٔ دے۔ د هغهٔ تعلق الله تعالیٰ سره بالکل درست دے۔

په مرض الموت کښی به حضرت فرمائیل۔ د الله پاك نه سوا بل هیڅوك معبود نشته۔ هغه پاك برقرار او زندہ دے د مرګ او فنا نه بے خوفه دے۔ او په خپل قدرتِ کامله په ټولو کائناتو حاکم او غالب دے۔ ټول مخلوقات ئے په مرګ مغلوب کړی دی۔ د الله پاك نه سوا بل هیڅوك معبود نشته، او محمد صلی الله علیه وسلم د هغهٔ رسول دے۔ زهٔ به کلمهٔ توحید د خدائے تعالیٰ نه مدد غواړم۔

د حضرت ځوئ موسیٰ صاحب فرمائی چه د وفات کید و په وخت حضرت درے ځله اوفرمائیل: "الله، الله، الله" او روح مبارك ئے ...

قَصِيْدَهٔ بُرْدَه

مُصَنِّف د قصیدهٔ بردے د مصنّف نوم شیخ شرف الدین بوصیری رح دے۔ شیخ شرف الدین ابوعبد الله محمد بن سعید بوصیری رح یو عربی شاعر وو۔ شیخ صاحب په رومبئ ورځ د شوال ۶۰۸ه هجری (مطابق ۷ مارچ ۱۲۱۳ء) د ملكِ یمن په بوصیر نومے علاقه کښی پیدا شوے وو۔ د دهٔ د ژوند حالات ډیر نهٔ دی معلوم، خو دومره قدرے معلومه ده چه دے د خپل وخت یو هوښیار خوش نویس، متبحر عالِم او یو لوئے بزرګ وو۔ د دهٔ د وفات متعلق هم مختلف روایات دی۔ خو د مقریزی او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے په ۶۹۶ هجری (مطابق ۹۷-۱۲۹۶ء) کښی وفات شوے دے (په حواله د انسائیکلو پیډیا اف اسلام جلد اول ص ۸۰۳) او په مصر کښی د امام شافعی صاحب مزار سره نزدے دفن شوے دے۔ دهٔ ډیرے قصیدے لیکلی دی۔ خو په هغې کښی چه کوم شهرت قصیدهٔ بردے ته حاصل دے۔ د بلے قصیدے نهٔ دے نصیب شوے۔

وجه تسمیه د قصیدهٔ بردے اصل نوم "اَلدُّرِّیَةُ الْبَیْمَہ" یا "اَلْکَوَکَبُ الدُّرِّیَّةُ فِیْ مَدْحِ خَیْرِ الْبَرِیَّةِ" دے۔ په دیکښی ټول دوه شپیته دپاسه یو سل شعرونه دی۔ دے ته قصیدهٔ برده ځکه وائی، چه کوم وخت دے ناظم یعنی

له قصیدهٔ هغې اشعارو ته وائی چه یو شاعر د خپل ممدوح په صفتا او مدح کښی بیان کړے وی۔

دا هغه خطباتِ او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانی به د بغداد په جامع مسجد کښی خپلو عقیدتمند و اورید ونکو او خپلو مرید انو ته ارشاد فرمائیلو۔ الله پاك دِ موښږ ټول د حضرت د ذات بابرکات او ددے خطباتو په برکت په باطنی او روحانی اسرارو معموره کړی۔ او فلاح دارین مو دِ نصیب کړی۔ او په ایمان او اسلام مو دِ ثابت قدم اوساتی۔ او په دے مقالاتو د عمل کولو او ددے د تبلیغ او اشاعت توفیق دِ را کړی۔ آمین بحرمت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم و علی جمیع الانبیاء وَالْاَوْلِیَاءِ

یَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِیْنَ ۝

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔

اَلْحَمْدُ لِلّٰه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیخ شرف الدین صاحب گوزن (فالج) اووهه۔ نو ډیر ترے تنګ شو۔ اراده ئے وکړله۔ چه یو قصیده به په مدح د حضرت محمدؐ رسول الله صلی الله علیه وسلم کښې اولیکي۔ او د هغې په وسیله به د پروردګار نه صحت او غواړي۔ هرکله چه قصیده ئے تیاره کړه، نو نیت ئے اوکړه، چه د محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم په زیارت مشرف شي۔ او قصیده هلته اوروسي۔ ناګهانه د شپے ئے حضور صلی الله علیه وسلم په خوب کښې اولیدلو۔ خپل حال ئے ورته عرض کړه۔ نو نبی اکرم صلی الله علیه وسلم پرے لاس مبارك راښکل۔ او یو څادر ئے پرے د پاسه خور کړه: او ورته ئے اوفرمائیل، چه څه پاسه جوړ شوے چه سحر بیدار شو۔ نو جک جوړ او تندرست وو۔ د قصیدے نه قصیده بُرده ځکه وائی چه د مرض په حالت کښې په شیخ صاحب، حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم د شفا څادر خور کړے وو۔ د دے وجے نه دا قصیده په قصیده برده مشهوره شوه۔ وائی چه صبا سحر شیخ شرف الدین د کور نه اووت نو په دروازه کښې ورته یو فقیر ولاړ وُو۔ هغه ورته عرض اوکړه چه کومه قصیده تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم په صفت کښې جوړه کړے ده۔ هغه ما ته عنایت کړئ۔ په دے وجه په خلقو کښې د دے قصیدے نوم خور شو۔ چه د ملک الظاهر وزیر بهاء الدین ته دا خبره اورسیده نو هغه دا قصیده په سرو زرو اولیکله۔ د ادب د پاره ورته

سر توږ سر او دریده۔ دا ئے واوریده۔ او یو ل عمر ئے دے د برکاتِ عظیمه نه فیض حاصلولو۔ په ټوله اسلامی دنیا کښې دا قصیده ډیره مقبوله ده۔ د دے ډیرے شرحے لیکلے شوے دی۔ او مختلفو شاعرانو پرے شعرونه ویلی دی۔ د دے نه د تبرك حاصلولو د پاره بے شماره قیصے مشهورے دی۔

د قصیده بردے بنه نسخه په مصر کښې په مصطفیٰ البابی مطبع کښې په ۱۳۲۶ هجری کښې چاپ شوے ده۔ او د اسلامیه کالج پېښور (پېښور یونیورسټی) په علوم شرقیه لائبریرۍ کښې یو څو دغه چاپ شوے نسخے د ۳۰۱۷ لاندے نن هم موجود دی۔ پښتو اکیډیمی چه د ناپه نسخو او کتابونو مرکز دے۔ د قصیده بُردے څو قلمی او نکلے نسخے د الله هم موجود دی۔

فضیلت او خصوصیت

د قصیده بردے د فضیلت او خصوصیت په حقل کتابونو ډیر څه راوړی۔ بلکه مشائخو د هر یو شعر جدا جدا تاثیر بنودلے دے لکه د مثال په طور چه عاملان د قصیدے بردے دا شعر ہے

هُوَ الحَبِيبُ الَّذِي تُرْجَى شَفَاعَتُهُ

لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الأَهْوَالِ مُقْتَحِمِ

د هر مراد د پاره اکسیر گنړي۔ خو د دے ډیرے نه چه د هر یو شعر تفصیل له د بیانولے پکار دے مونږ د اختصار نه کار اخلو۔

قصیده بردہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

الحَمْدُ لِلّٰهِ مُنْشِئِ الخَلْقِ مِنْ عَدَمِ

۱ ثُمَّ الصَّلوٰةُ عَلَى المُخْتَارِ فِي القِدَمِ

أَمِنْ تَذَكُّرِ جِيْرَانٍ بِذِي سَلَمِ

۲ مَزَجْتَ دَمْعًا جَرَى مِنْ مُقْلَةٍ بِدَمِ

أَمْ هَبَّتِ الرِّيْحُ مِنْ تِلْقَاءِ كَاظِمَةٍ

۳ وَأَوْمَضَ البَرْقُ فِي الظَّلْمَاءِ مِنْ إِضَمِ

فَمَا لِعَيْنَيْكَ إِنْ قُلْتَ اكْفُفَا هَمَتَا

۴ وَمَا لِقَلْبِكَ إِنْ قُلْتَ اسْتَفِقْ يَهِمِ

أَيَحْسَبُ الصَّبُّ أَنَّ الحُبَّ مُنْكَتِمٌ

۵ مَا بَيْنَ مُنْسَجِمٍ مِنْهُ وَمُضْطَرِمِ

لَوْلَا الهَوَى لَمْ تُرِقْ دَمْعًا عَلَى طَلَلٍ

۶ وَلَا أَرِقْتَ لِذِكْرِ البَانِ وَالعَلَمِ

فَكَيْفَ تُنْكِرُ حُبًّا بَعْدَ مَا شَهِدَتْ

۷ بِهِ عَلَيْكَ عُدُوْلُ الدَّمْعِ وَالسَّقَمِ

وَأَثْبَتَ الوَجْدُ خَطَّيْ عَبْرَةٍ وَضَنًى

۸ مِثْلَ البَهَارِ عَلَى خَدَّيْكَ وَالعَنَمِ

نَعَمْ سَرَى طَيْفُ مَنْ أَهْوَى فَأَرَّقَنِي

۹ وَالحُبُّ يَعْتَرِضُ اللَّذَّاتِ بِالأَلَمِ

ــــــــ

۱ سلم نوم د یو ځائے دے د مکے او مدینے په مینځ کښې۔ حل جان نوم د یو ونے او بنے چه قد د معشوقه ئے ورسره تشبیه ورکولے شي

منظوم پښتو ترجمه

(له عبدالقادر خان خټک)

ثنا د الله پاك چه ئے پیدا کړه له عدم

۱ بیا درود په پیغمبرؐ چه دے مختار د کل قدم

زهٔ یو هیږم زړهٔ د ریاد کړه بیا یاران د دے سلم

۲ چه هر دم د له دوو سترګو اوښکې ورسره دم

باد دیار د کوځے خاورے خوش نسیم د دلبره راوړے

۳ یا په غره دیار له لوری بریښنا شوله په تورتم

دا د سترګو حال د څهٔ دے چه د اوښے نه او چیږی

۴ بل د صبر هوش له دله د روحی وسله دم په دم

د آګان له زړه اوباسه چه په راز د مینے پټ کړے

۵ یو د دے اوښے دی رواںے بل د زړه دے مضطرم

نه به تا دیار د ښکلو په لیده ژړا فریاد کړهٔ

۶ نه به خوب له تانه تلے په یاد د بان او د علم

هیڅ انکار د مینے مه کړه دوه ګواهان د بانده تیر شو

۷ دواړه ستا په مخ ګواه دی یو د اوښے بل سقم

اوس په تا باندے اثبات د خپل مئین د مینے او شهٔ

۸ مخ د زیړ لکه زیړ ګل دے تن د اوچ شه په ډیر غم

هم دیار د سترګو خیال زم یو رخوب له دواړو سترګو

۹ د تمام جهان لذت له سری وړی د عشق الم

ــــــــ

۱ علم۔ معنی غره ۲ سقم، نارو غتیا۔ بیماری

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَا لَائِمِي فِي الْهَوَى الْعُذْرِيِّ مَعْذِرَةً
١٠ مِنِّي إِلَيْكَ وَلَوْ أَنْصَفْتَ لَمْ تَلُمِ
عَدَتْكَ حَالِي لَا سِرِّي بِمُسْتَتِرٍ
١١ عَنِ الْوُشَاةِ وَلَا دَائِي بِمُنْحَسِمِ
مَحَضْتَنِي النُّصْحَ لَكِنْ لَسْتُ أَسْمَعُهُ
١٢ إِنَّ الْمُحِبَّ عَنِ الْعُذَّالِ فِي صَمَمِ
إِنِّي اتَّهَمْتُ نَصِيحَ الشَّيْبِ فِي عَذَلِي
١٣ وَالشَّيْبُ أَبْعَدُ فِي نُصْحٍ عَنِ التُّهَمِ
فَإِنَّ أَمَّارَتِي بِالسُّوءِ مَا اتَّعَظَتْ
١٤ مِنْ جَهْلِهَا بِنَذِيرِ الشَّيْبِ وَالْهَرَمِ
وَلَا أَعَدَّتْ مِنَ الْفِعْلِ الْجَمِيلِ قِرَى
١٥ ضَيْفٍ أَلَمَّ بِرَأْسِي غَيْرَ مُحْتَشِمِ
لَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنِّي مَا أُوَقِّرُهُ
١٦ كَتَمْتُ سِرًّا بَدَا لِي مِنْهُ بِالْكَتَمِ
مَنْ لِي بِرَدِّ جِمَاحٍ مِنْ غَوَايَتِهَا
١٧ كَمَا يُرَدُّ جِمَاحُ الْخَيْلِ بِاللُّجُمِ
فَلَا تَرُمْ بِالْمَعَاصِي كَسْرَ شَهْوَتِهَا
١٨ إِنَّ الطَّعَامَ يُقَوِّي شَهْوَةَ النَّهِمِ
وَالنَّفْسُ كَالطِّفْلِ إِنْ تُهْمِلْهُ شَبَّ عَلَى
١٩ حُبِّ الرَّضَاعِ وَإِنْ تَفْطِمْهُ يَنْفَطِمِ

له ختم - گونګ والے - ئه هرم - ضعیفي - کمزوري - که لجم - واګه - قیزه
خوشاغ : يعني رودل ئه ئنفطم - جدا - بیل - پریکړي شوي.

عاشق شوے چه نه ئے ځکه کړے په ملشقانو
١٠ ملامت ملامت کړ وئیه هرچو اځنه ئے کرم
محبت به زۀ ترکومه د یار دیت لرم ساقطے
١١ په نعرو نعرو یارغوا پم ویره نۀ کړم له عالم
نصیحت د ناصحانو کله زۀ په غوږ وا وریم
١٢ چه عاشق په عاشقۍ کښې له ناصحیوي اصم
ماتهمت په عاشقۍ کښې دپیرۍ په ناصح وکړۀ
١٣ که هرڅو په پندوپیلو پیران نۀ دي متهم
اماره نفس د ے چه ماته امر تل که په بدئ
١٤ زۀ د د ۀ به ویل کار کړم ویره نۀ کړم له هرم
د حرمت لائق استازے م په کوررا میله شو
١٥ ما ئے هیڅ اکرام او نۀ کړه لکه کړے اهل کرم
کرام زده وے چه دسپینو ویښتو حق به په ځائے نۀ کرم
١٦ ما به تل په وسمه تور لرل له خپله عمر سم
څوانفس یو سرکښ آس د ے ترکرام پر پیلی
١٧ یو شهسوار هسے پیدا شوے چه ئے سازکړےپی
په احسان غلیم خپلی نفس یو هسے بدغلیم دے
١٨ په احسان سره دے لاړ دی دعصیان په لورقدم
نفس په مثل د هلک دے د بنوبو وعادت اخلی
١٩ د رضاع عادت ئے ورک شی چه لرئ سنم منفطم

له جدا - بیل - پریکړے

فَاصْرِفْ هَوَاهَا وَحَاذِرْ أَنْ تُوَلِّيَهُ
٢٠ إِنَّ الْهَوَى مَا تَوَلَّى يُصْمِ أَوْ يَصِمِ
وَرَاعِهَا وَهِيَ فِي الْأَعْمَالِ سَائِمَةٌ
٢١ وَإِنْ هِيَ اسْتَحْلَتِ الْمَرْعَى فَلَا تُسِمِ
كَمْ حَسَّنَتْ لَذَّةً لِلْمَرْءِ قَاتِلَةً
٢٢ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَدْرِ أَنَّ السُّمَّ فِي الدَّسَمِ
وَاخْشَ الدَّسَائِسَ مِنْ جُوعٍ وَمِنْ شِبَعٍ
٢٣ فَرُبَّ مَخْمَصَةٍ شَرٌّ مِنَ التُّخَمِ
وَاسْتَفْرِغِ الدَّمْعَ مِنْ عَيْنٍ قَدِ امْتَلَأَتْ
٢٤ مِنَ الْمَحَارِمِ وَالْزَمْ حِمْيَةَ النَّدَمِ
وَخَالِفِ النَّفْسَ وَالشَّيْطَانَ وَاعْصِهِمَا
٢٥ وَإِنْ هُمَا مَحَّضَاكَ النُّصْحَ فَاتَّهِمِ
وَلَا تُطِعْ مِنْهُمَا خَصْمًا وَلَا حَكَمًا
٢٦ فَأَنْتَ تَعْرِفُ كَيْدَ الْخَصْمِ وَالْحَكَمِ
أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ مِنْ قَوْلٍ بِلَا عَمَلٍ
٢٧ لَقَدْ نَسَبْتُ بِهِ نَسْلًا لِذِي عُقُمِ
أَمَرْتُكَ الْخَيْرَ لَكِنْ مَا ائْتَمَرْتُ بِهِ
٢٨ وَمَا اسْتَقَمْتُ فَمَا قَوْلِي لَكَ اسْتَقِمِ
وَلَا تَزَوَّدْتُ قَبْلَ الْمَوْتِ نَافِلَةً
٢٩ وَلَمْ أُصَلِّ سِوَى فَرْضٍ وَلَمْ أَصُمِ

له عقم : د نطفې شنډوالے (چه د نطفې اولاد نه کیږي)

آرزومۀ ورکوه د ګوله چه غالب د ریا ئ نشی
٢٠ د صورت پنهر ئے خراب که چه د شی پائند حکم
تۀ د انفس اره معمور که د ے دستا په رضا د روې
٢١ که له مراده ستا خلاف که تو ر په عدل د ے ستم
نفس مهلک لذت ښکاره ورښکاره په ښه صورت که
٢٢ لکه ورکا څوک غلیم ته په لذیذ طعام کښې سم
لا په لوږه کښې مکروه تر موړوالی ده ویرد ي
٢٣ ترے خذرکره که هرڅوک ریاضت کښې په ملائم
دغه سترګے چه د ګے دی د وېرو ګنا هو نو
٢٤ تو یوه ورڅخه اوښے کره لازم په ځان ندم
نفس شیطان ځانی دشمن د ے په ویل ئے عمل مه کړه
٢٥ له جنت هم دوئی دواړه راویستلے دے آدم
اطاعت ئے هرګز مه کړه غلیمان کله خپلیږی
٢٦ ترا بدا ئے ورانه وړنه کړه دواړه مار لرم
هر سړے لچه بے کرداره د ګفتار منتیې غواړی
٢٧ د فرزند امید وارئ کا په معنی له ذی عقم
نصیحت به څا په مشکل په تابانده اثر کا
٢٨ چه زۀ نه یمه سم شوے تاته وائم استقم
ما تر مرګه لا د نفلو هیڅ طاعت توښه او نۀ کړه
٢٩ بے له فرضو که حق دے ادا نۀ شول هغه دم

له غلیم - دشمن - که سم - زهر

ظَلَمْتُ سُنَّةَ مَنْ أَحْيَى الظَّلَامَ إِلَى
۳۰ أَنِ اشْتَكَتْ قَدَمَاهُ الضُّرَّ مِنْ وَرَمِ
وَشَدَّ مِنْ سَغَبٍ أَحْشَاءَهُ وَطَوَى
۳۱ تَحْتَ الْحِجَارَةِ كَشْحًا مُتْرَفَ الْأَدَمِ
وَرَاوَدَتْهُ الْجِبَالُ الشُّمُّ مِنْ ذَهَبٍ
۳۲ عَنْ نَفْسِهِ فَأَرَاهَا أَيَّمَا شَمَمِ
وَأَكَّدَتْ زُهْدَهُ فِيهَا ضَرُورَتُهُ
۳۳ إِنَّ الضَّرُورَةَ لَا تَعْدُو عَلَى الْعِصَمِ
وَكَيْفَ تَدْعُو إِلَى الدُّنْيَا ضَرُورَةُ مَنْ
۳۴ لَوْلَاهُ لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْعَدَمِ
مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْنَيْنِ وَالثَّقَلَيْنِ
۳۵ وَالْفَرِيقَيْنِ مِنْ عُرْبٍ وَمِنْ عَجَمِ
نَبِيُّنَا الْآمِرُ النَّاهِي فَلَا أَحَدٌ
۳۶ أَبَرَّ فِي قَوْلِ لَا مِنْهُ وَلَا نَعَمِ
هُوَ الْحَبِيبُ الَّذِي تُرْجَى شَفَاعَتُهُ
۳۷ لِكُلِّ هَوْلٍ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَحِمِ
دَعَا إِلَى اللّٰهِ فَالْمُسْتَمْسِكُونَ بِهِ
۳۸ مُسْتَمْسِكُونَ بِحَبْلٍ غَيْرِ مُنْفَصِمِ
فَاقَ النَّبِيِّينَ فِي خَلْقٍ وَفِي خُلُقٍ
۳۹ وَلَمْ يُدَانُوهُ فِي عِلْمٍ وَلَا كَرَمِ

له په معصوم تجاوز نشي کولے ـ یعني نبي علیه السلام یا ئدے عصمت ئو تجاوز نه شو کولے۔

له ما پاتے شو سنت د هغه چاچه په طاعت کښ
۳۰ په ډیر ډیر ولاړے اوشو د ناز کو پښو ورم
ځان ئے موږنه کهٔ هیڅکله داوږشو په دوږکي
۳۱ تل به دهٔ د ډیرے لوږے تړل کانړي په شکم
لوئے لوئے غرونه ورشو هیڅ نظر ئے پرے ونهٔ کړو
۳۲ زر ودهٔ ته ښکاریدلو همیشه تر خاورو کم
د حضرت زړهٔ به مضبوط وو که به وو ډیر ضرورت نه
۳۳ هیڅ یو ضرورت ئے لا تعدو علی العصم
په دنیا ئے څهٔ حاجت دے چه دُنیا او افلاکونه
۳۴ کهٔ دے نهٔ وے ، پیدا شوے به څوك نه وے له عدم
محمد رسول الله چه دے هورے باچاه دے
۳۵ د سریو د پیریو د عربو د عجم
حُموږ هسے رنګ نبیؑ دے امر کړ وے نهی کړوے
۳۶ چه ربښتینے تر ده نهٔ وُ څوك په لا او په نعم
بیګا نه به هم له دهٔ نه د تخفیف امیدواری کړه
۳۷ نشته غم د دهٔ د خپلو چه کا ډار له هول وغم
د دهٔ دین حبل المتین دے غم اندوه په هغه نهٔ کا
۳۸ چه د احبل ئے نیولے په لاسونو دے محکم
په صورت او په سیرت کښ بهترین دے د نبیانو
۳۹ هم کریم وو تر همه وو له واړو وو اعلم

وَكُلُّهُمْ مِنْ رَسُولِ اللّٰهِ مُلْتَمِسٌ
۴۰ غَرْفًا مِنَ الْبَحْرِ أَوْ رَشْفًا مِنَ الدِّيَمِ
وَوَاقِفُونَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَدِّهِمُ
۴۱ مِنْ نُقْطَةِ الْعِلْمِ أَوْ مِنْ شَكْلَةِ الْحِكَمِ
فَهُوَ الَّذِي تَمَّ مَعْنَاهُ وَصُورَتُهُ
۴۲ ثُمَّ اصْطَفَاهُ حَبِيبًا بَارِئُ النَّسَمِ
مُنَزَّهٌ عَنْ شَرِيكٍ فِي مَحَاسِنِهِ
۴۳ فَجَوْهَرُ الْحُسْنِ فِيهِ غَيْرُ مُنْقَسِمِ
دَعْ مَا ادَّعَتْهُ النَّصَارَى فِي نَبِيِّهِمُ
۴۴ وَاحْكُمْ بِمَا شِئْتَ مَدْحًا فِيهِ وَاحْتَكِمِ
فَانْسُبْ إِلَى ذَاتِهِ مَا شِئْتَ مِنْ شَرَفٍ
۴۵ وَانْسُبْ إِلَى قَدْرِهِ مَا شِئْتَ مِنْ عِظَمِ
فَإِنَّ فَضْلَ رَسُولِ اللّٰهِ لَيْسَ لَهُ
۴۶ حَدٌّ فَيُعْرِبَ عَنْهُ نَاطِقٌ بِفَمِ
لَوْ نَاسَبَتْ قَدْرَهُ آيَاتُهُ عِظَمًا
۴۷ أَحْيَى اسْمُهُ حِينَ يُدْعَى دَارِسَ الرِّمَمِ
لَمْ يَمْتَحِنَّا بِمَا تَعْيَى الْعُقُولُ بِهِ
۴۸ حِرْصًا عَلَيْنَا فَلَمْ نَرْتَبْ وَلَمْ نَهِمِ
أَعْيَى الْوَرَى فَهْمُ مَعْنَاهُ فَلَيْسَ يُرَى
۴۹ لِلْقُرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ غَيْرُ مُنْفَحِمِ

همګی واړه نبیان ئے له علومو مستفید وو
۴۰ د دهٔ علم لکه بحر وو تر بحره هم اعظم
کهٔ ظهور ئے په ظاهر کښ تر هغه واړو آخر وو
۴۱ خو په علم او حکمت کښ تر همه وو مقدم
هم دے دے چه کامل وو په معنیٰ او په صورت کښ
۴۲ بیا ئے غوره په دوستی کړهٔ له اولاده د آدم
د حضرت خوبی وه ډیره بل شریک ورسره نشو وو
۴۳ جوهر د حسن بناشت په دهٔ کښی وو غیر منقسم
په هر شان محمد ستایه حد ئے نشته د ستاینے
۴۴ خو تر سا اوُ غوندے مهٔ شه خدائے کړه څوئے د مریمؑ
په نسبت کړه ته وذات د پیغمبرؐ ته د شرف او بزرګی
۴۵ هم نسبت ئے کړه وقدر ته ما شئت من عظم
و دانا ته له ادراك عاجزي عین ادراك دے
۴۶ د دهٔ فضل هومره نهٔ دے چه ادائے کړه په فم
کهٔ اظهار د معجزاتو ئے موافق د مرتبو دے
۴۷ خو چه واخستے نامه شي پرے ژوندي بڅي رم
په اندازه به ئے هرچا نه ، د عقل کړے و تحیر
۴۸ لو ئے هلک ئے فیض موهي له حدیثه لا جوم
حقیقت ئے په خدایه نور هیڅوك نه پو هیږي
۴۹ دے کار کښ نږدے لرے سره دواړه کنړه هم

له رم ـ وراسته هډوکي ـ ته یورنګ عاجز او په کمزوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکه نمرچه دے له لرے نه ورکوے خرگندیږی
٥٠ کهٔ نزدے ورته گورے په دوه سترگوشی تورتم
په دنیا کښی وهیچا ته د دهٔ قدر ښکارنهٔ شو
٥١ دقیامت په ورځ به وینی احتشام دمحتشم
کهٔ اوبه واړه سیاهی شی اوسے واړه قلمونه
٥٢ تر قیامته ئے صفت کښی حالٔ به نشی په قلم
منور شول همه واړه انبیاء د دهٔ له نوره
٥٣ هر نبی د نورقطره وه د دهٔ نور لکه قلزم
دے په مثل ددین نمر وو، نور په مثل ددین ستوری
٥٤ چه خپل نورئے را ښکاره که دخورشید نوُرشو تورتم
خَلق اوخُلق ووُد نبی په خلائقوکښی افضل
٥٥ لکه خُلق چه ئے ښائسته وو په خلقت وولااکرم
لکه گل په لطافت وو لکه بدر ښهٔ صورت
٥٦ لکه سیند په سخاوت لکه دهر ثابت قدم
انبیاء کهٔ فرښته دی، پاچهٔ نورچه موجوداندی
٥٧ خو یو دے پکښی بادشاه دے نوُرهم ددهٔ حشم
دے گوهر دے بےنظیره د رحمت د سمندر
٥٨ په زرگونو کالو پروت وو سمندرکښی دقدم
چه پرخاورو دروضے ئے پول جهان کوره خوشبوئے دے
٥٩ که انکار په داوینا کړے دا ارو اوکړه دخپل شم

كَالشَّمْسِ تَظْهَرُ لِلْعَيْنَيْنِ مِنْ بُعُدٍ
٥٠ صَغِيْرَةً وَتُكِلُّ الطَّرْفَ مِنْ أَمَمِ
وَكَيْفَ يُدْرِكُ فِي الدُّنْيَا حَقِيْقَتَهُ
٥١ قَوْمٌ نِيَامٌ تَسَلَّوْا عَنْهُ بِالْحُلُمِ
فَمَبْلَغُ الْعِلْمِ فِيْهِ أَنَّهُ بَشَرٌ
٥٢ وَأَنَّهُ خَيْرُ خَلْقِ اللهِ كُلِّهِمِ
وَكُلُّ آيٍ أَتَى الرُّسْلُ الْكِرَامُ بِهَا
٥٣ فَإِنَّمَا اتَّصَلَتْ مِنْ نُوْرِهِ بِهِمِ
فَإِنَّهُ شَمْسُ فَضْلٍ هُمْ كَوَاكِبُهَا
٥٤ يُظْهِرْنَ أَنْوَارَهَا لِلنَّاسِ فِي الظُّلَمِ
أَكْرِمْ بِخَلْقِ نَبِيٍّ زَانَهُ خُلُقٌ
٥٥ بِالْحُسْنِ مُشْتَمِلٍ بِالْبِشْرِ مُتَّسِمِ
كَالزَّهْرِ فِي تَرَفٍ وَالْبَدْرِ فِي شَرَفٍ
٥٦ وَالْبَحْرِ فِي كَرَمٍ وَالدَّهْرِ فِي هِمَمِ
كَأَنَّهُ وَهُوَ فَرْدٌ فِي جَلَالَتِهِ
٥٧ فِي عَسْكَرٍ حِيْنَ تَلْقَاهُ وَفِي حَشَمِ
كَأَنَّمَا اللُّؤْلُؤُ الْمَكْنُوْنُ فِي صَدَفٍ
٥٨ مِنْ مَعْدِنَيْ مَنْطِقٍ مِنْهُ وَمُبْتَسَمِ
لَا طِيْبَ يَعْدِلُ تُرْبًا ضَمَّ أَعْظُمَهُ
٥٩ طُوْبٰى لِمُنْتَشِقٍ مِنْهُ وَمُلْتَثِمِ

أَبَانَ مَوْلِدُهُ عَنْ طِيْبِ عُنْصُرِهِ
٦٠ يَا طِيْبَ مُبْتَدَإٍ مِنْهُ وَمُخْتَتَمِ
يَوْمٌ تَفَرَّسَ فِيْهِ الْفُرْسُ أَنَّهُمُ
٦١ قَدْ أُنْذِرُوْا بِحُلُوْلِ الْبُؤْسِ وَالنِّقَمِ
وَبَاتَ إِيْوَانُ كِسْرٰى وَهُوَ مُنْصَدِعٌ
٦٢ كَشَمْلِ أَصْحَابِ كِسْرٰى غَيْرَ مُلْتَئِمِ
وَالنَّارُ خَامِدَةُ الْأَنْفَاسِ مِنْ أَسَفٍ
٦٣ عَلَيْهِ وَالنَّهْرُ سَاهِي الْعَيْنِ مِنْ سَدَمِ
وَسَاءَ سَاوَةَ أَنْ غَاضَتْ بُحَيْرَتُهَا
٦٤ وَرُدَّ وَارِدُهَا بِالْغَيْظِ حِيْنَ ظَمِيْ
كَأَنَّ بِالنَّارِ مَا بِالْمَاءِ مِنْ بَلَلٍ
٦٥ حُزْنًا وَبِالْمَاءِ مَا بِالنَّارِ مِنْ ضَرَمِ
وَالْجِنُّ تَهْتِفُ وَالْأَنْوَارُ سَاطِعَةٌ
٦٦ وَالْحَقُّ يَظْهَرُ مِنْ مَعْنًى وَمِنْ كَلِمِ
عَمُوْا وَصَمُّوْا فَإِعْلَانُ الْبَشَائِرِ لَمْ
٦٧ تُسْمَعْ وَبَارِقَةُ الْإِنْذَارِ لَمْ تُشَمِ
مِنْ بَعْدِ مَا أَخْبَرَ الْأَقْوَامَ كَاهِنُهُمْ
٦٨ بِأَنَّ دِيْنَهُمُ الْمُعْوَجَّ لَمْ يَقُمِ
وَبَعْدَ مَا عَايَنُوْا فِي الْأُفُقِ مِنْ شُهُبٍ
٦٩ مُنْقَضَّةٍ وَفْقَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ صَنَمِ

له مختتم :- ځائے د اختتام - انتها - اختتام - ۲ه اهل فارس
۳ه خوشحالی ۴ه غم -

ښرگند د پاکه اصله ووُ ځمونږه پیغمبر
٦٠ هم پاك په ابتداءکښی هم وهٔ پاك په مختتم
چه فرس د تفرّس ئے دیقین په میدان راغے
٦١ ځکه راغے په فارسو د نغم په ځائے نغم
چه په فتح دجهان ئے یوقدم په زمکه کیښود
٦٢ هلته کسرهغه دم شهٔ دکسرای په قصرضم
هم ئے اور د زړهٔ کالوشولومړ د ویره غمه
٦٣ هم ئے هسے دا ندوهه دچینو نه لاړشوذیم
په غم ډوب د ساوه خلق شو چه سینه شو هسے وچ
٦٤ تشنگان په بیرته راغلهٔ وچے شونډے زړهٔ پُرغم
گویا اور ته پاك الله کړهٔ د اوبو عطا صفت
٦٥ په داشان ئے کړه اوبو ته هم عطاد اور ضرم
کهٔ وحوش ووُ کهٔ طیور ووُ کهٔ پیریان ووُ کهٔ دیوان ووُ
٦٦ همه واړه خوش دقتی کړه مبشرشو په مقصد مر
کوږ کړوو کافران د بشارت نه بے پروا
٦٧ انذار د برق ووُ دوئی ته په نظرکښی منعدم
کاهنانو نجومیانو خپل خپل قوم ته کړه عیانه
٦٨ چه حق دین په جهان راغلو باطل دین شو منعدم
هم په هغه شپه شوه کوره زلزله په بتخانو کښی
٦٩ غم په توروخاورو پرے پرانهٔ ووُ واړه صنم

له ضم - پیوست ۲ه د سوزولو طاقت

حَتّٰى غَدَا عَنْ طَرِيْقِ الْوَحْيِ مُنْهَزِمٌ
مِنَ الشَّيَاطِيْنِ يَقْفُوْا اِثْرَ مُنْهَزِمٖ ۷۰
كَاَنَّهُمْ هَرَبًا اَبْطَالُ اَبْرَهَةٍ
اَوْ عَسْكَرٌ بِالْحَصٰى مِنْ رَاحَتَيْهِ رُمِيْ ۷۱
نَبْذًا بِهٖ بَعْدَ تَسْبِيْحٍ بِبَطْنِهِمَا
نَبْذَ الْمُسَبِّحِ اَحْشَاءِ مُلْتَقِمٖ ۷۲
جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْاَشْجَارُ سَاجِدَةً
تَمْشِيْ اِلَيْهِ عَلٰى سَاقٍ بِلَا قَدَمٖ ۷۳
كَاَنَّمَا سَطَرَتْ سَطْرًا لِمَا كَتَبَتْ
فُرُوْعُهَا مِنْ بَدِيْعِ الْخَطِّ فِي اللَّقَمٖ ۷۴
مِثْلَ الْغَمَامَةِ اَنّٰى سَارَ سَائِرَةً
تَقِيْهِ حَرَّ وَطِيْسٍ لِلْهَجِيْرِ حَمِيْ ۷۵
اَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُنْشَقِّ اِنَّ لَهٗ
مِنْ قَلْبِهٖ نِسْبَةً مَبْرُوْرَةَ الْقَسَمٖ ۷۶
وَمَا حَوَى الْغَارُ مِنْ خَيْرٍ وَّمِنْ كَرَمٖ
وَكُلُّ طَرْفٍ مِنَ الْكُفَّارِ عَنْهُ عَمِيْ ۷۷
فَالصِّدْقُ فِي الْغَارِ وَالصِّدِّيْقُ لَمْ يَرِمَا
وَهُمْ يَقُوْلُوْنَ مَا بِالْغَارِ مِنْ اَرِمٖ ۷۸
ظَنُّوا الْحَمَامَ وَظَنُّوا الْعَنْكَبُوْتَ عَلٰى
خَيْرِ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَنْسُجْ وَلَمْ تَحُمٖ ۷۹

لا پخوا به شیطانانو تجسس د فرښتو کړے
شول د دهٔ په راتلو چاند له اسمانه منهزم ۷۰
هسے تښتیدهٔ به دوی دا بطال دابرهه پشان
یا لکه مکی لښکر چه شول په موټی دنبی توړ منهزم ۷۱
دا ارقول دکانړو چه هر یو تسبیح گویان وُو
مانند د استول د مسبح د کب له فم ۷۲
هغه اوسے چه پرے حکم حبیب اوکړو دبللو
راتللے به له میخ په پښو سبلا قدم ۷۳
لکه او نو به سجده کړه له ښا خو نو به لیکلے
هسے ښکاریده به لکه ښه ښا غلے چه په لقم ۷۴
همیشه ئے سائبان وه سپینه وریځ د سر د پاسه
کله بل نبی په د ارنګ عزت حرمت وو محترم ۷۵
لکه شق ئے د قمر وو هسے شق ئے دخپل زړه
وس ئے کړه وده ته چانه کوښ وپاس حکم دحکم ۷۶
هم سوګند م په هغهٔ چه یو خیر وو بل کرم
جوند ون ئے وو په غار کښ او کفار راند شو په تورتم ۷۷
هم د دهٔ له برکته د صدیق رضه د صداقته
کافران په دوئی راندهٔ شولو پرے باغ شو دارم ۷۸
جاله کیښوه عنکبوت چه دا اوهن بیوت یاد یږی
دا د دوئی او کافرانو تر میخ حد شو مستحکم ۷۹

وِقَايَةُ اللّٰهِ اَغْنَتْ عَنْ مُضَاعَفَةٍ
مِنَ الدُّرُوْعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْاُطُمٖ ۸۰
مَا سَامَنِي الدَّهْرُ ضَيْمًا وَّاسْتَجَرْتُ بِهٖ
اِلَّا وَنِلْتُ جِوَارًا مِنْهُ لَمْ يُضَمٖ ۸۱
وَلَا الْتَمَسْتُ غِنَى الدَّارَيْنِ مِنْ يَدِهٖ
اِلَّا اسْتَلَمْتُ النَّدٰى مِنْ خَيْرِ مُسْتَلَمٖ ۸۲
لَا تُنْكِرِ الْوَحْيَ مِنْ رُؤْيَاهُ اِنَّ لَهٗ
قَلْبًا اِذَا نَامَتِ الْعَيْنَانِ لَمْ يَنَمٖ ۸۳
وَذَاكَ حِيْنَ بُلُوْغٍ مِنْ نُبُوَّتِهٖ
فَلَيْسَ يُنْكَرُ فِيْهِ حَالُ مُحْتَلِمٖ ۸۴
تَبَارَكَ اللّٰهُ مَا وَحْيٌ بِمُكْتَسَبٍ
وَلَا نَبِيٌّ عَلٰى غَيْبٍ بِمُتَّهَمٖ ۸۵
كَمْ اَبْرَاَتْ وَصِبًا بِاللَّمْسِ رَاحَتُهٗ
وَاَطْلَقَتْ اَرِبًا مِنْ رِبْقَةِ اللَّمَمٖ ۸۶
وَاَحْيَتِ السَّنَةَ الشَّهْبَاءَ دَعْوَتُهٗ
حَتّٰى حَكَتْ غُرَّةً فِي الْاَعْصُرِ الدُّهُمٖ ۸۷
بِعَارِضٍ جَادَ اَوْ خِلْتَ الْبِطَاحَ بِهَا
سَيْبًا مِنَ الْيَمِّ اَوْ سَيْلًا مِنَ الْعَرِمٖ ۸۸
دَعْنِيْ وَوَصْفِيْ اٰيَاتٍ لَهٗ ظَهَرَتْ
ظُهُوْرَ نَارِ الْقِرٰى لَيْلًا عَلٰى عَلَمٖ ۸۹

کهٔ هر څو بلا آفت وی چه الله ئے ساتندوئ شی
هیڅ اندوه ورته نهٔ رسیږی کهٔ په غزه وی کهٔ په ېم ۸۰
هر ستم چه زمانے وو په ما کړے او ما ئے پنا کړه نبی ته
امان به وو ما موندے له کل رنځه له کل غم ۸۱
کله به محروم درومی سائل د دهٔ له دره
چه کل جود او سخا د دهٔ په ذات ده مسلّم ۸۲
خوب ئے لکه وحی سراسر صدق و صواب وو
کهٔ سترګے به ئے خوب کړهٔ نو قلب ئے لم ینم ۸۳
دا خوب د وحی د ے د نبوت د مرتبے نه
او نه د ے هغه خوب لکه چه وی د محتلم ۸۴
کل ګفتار کردار ئے موافق له وحی وو
نه په سحر نه په شعر کهانت وو متهم ۸۵
څرنګ به عاقل ورته نسبت د جنون او کړ
چه په مس ئے دلا سونو رغید ل اهل لمم ۸۶
اوچ کال د پاک نبی په دعا تر کړه رب کریم
هم شولو په رحمت د دهٔ تازه جوار غنم ۸۷
هم د دهٔ په دعا قحط مبدل په فراخئ شهٔ
هم وریځے وریدے به لکه سیل وی دعرم ۸۸
ما پریږده چه صفت د پاک نبی بیان کړم زهٔ
مانند د اور چه بل وی د شپے په لوئ عالم ۸۹

فَالدُّرُّ يَزْدَادُ حُسْنًا وَ هُـوَ مُنْتَظِمٌ
٩٠ وَلَيْسَ يَنْقُصُ قَـدْرًا غَـيْرَ مُنْتَظِمِ
فَمَا تَطَاوَلُ اٰمَالُ الْمَدِيْحِ اِلٰـى
٩١ مَافِيْهِ مِنْ كَـرَمِ الْاَخْلَاقِ وَالشِّيَمِ
اٰيَاتُ حَقٍّ مِنَ الرَّحْمٰنِ مُحْدَثَةٌ
٩٢ قَدِيْمَةٌ صِفَةُ الْمَوْصُوْفِ بِالْقِدَمِ
لَمْ تَقْتَرِنْ بِزَمَانٍ وَهِيَ تُخْبِرُنَا
٩٣ عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَـادٍ وَعَـنْ اِرَمِ
دَامَتْ لَدَيْنَا فَفَاقَتْ كُلَّ مُعْجِزَةٍ
٩٤ مِنَ النَّبِيِّيْنَ اِذْ جَاءَتْ وَلَمْ تَدُمِ
مُحَكَّمَاتٌ فَمَا تُبْقِيْنَ مِـنْ شُبَهٍ
٩٥ لِـذِيْ شِقَاقٍ وَلَا تَبْغِيْنَ مِنْ حَكَمِ
مَا حُوْرِبَتْ قَطُّ اِلَّا عَادَ مِنْ حَرَبٍ
٩٦ اَعْدَى الْاَعَادِيْ اِلَيْهَا مُلْقِيَ السَّلَمِ
رَدَّتْ بَلَاغَتُهَا دَعْوٰى مُعَارِضِهَا
٩٧ رَدَّ الْغَيُوْرِ يَدَ الْجَانِيْ عَنِ الْحُرَمِ
لَهَا مَعَانٍ كَمَوْجِ الْبَحْرِ فِيْ مَدَدٍ
٩٨ وَفَوْقَ جَوْهَرِهٖ فِي الْحُسْنِ وَالْقِيَمِ
فَمَا تُعَدُّ وَلَا تُحْصٰى عَجَائِبُهَا
٩٩ وَلَا تُسَامُ عَلَى الْاِكْثَارِ بِالسَّاَمِ

منظوم چه دُر په تار د هغو وی جمال کښی
٩٠ کم هیڅ نهٔ وی له قدره که هم وی غیر منتظم
دارم توان نشته چه بیان د صفتونو ئې پوره کړم
٩١ ورسره دی اخلاق له حده تر قیامت به نشی کم
مکتوب چه دی آیاتونه دال د دوئی حدوث لری
٩٢ مدلول لری قدیم چه صفت دے د ذوالقِدم
اقتران ئې هرګز نشته په ماضی، حال، استقبال
٩٣ او خبر راکوی موږ ته له قیامت هم له عاد له ارم
د نورو انبیاؤ په معجزو باندے بالاشوے
٩٤ لوئے اعجاز د قرآن داد ے چه پرځائے شوے دائم
آیاتونه ئې محکم دی شک شُبه د مخالف ئې کړله لرے
٩٥ طالب نهٔ دے دد ے امر چه څوک قاضی که یا حکم
چا چه په هر یو کښی لاسے د فصاحت کړے
٩٦ پسے په دوت قرآن ته په تسلیم او په مسلم
قرآن په فصاحت خپل هسے رد که دعوٰی د مخالفو
٩٧ لکه غیرتی سړے جانی له خپل حرم
دا قرآن عظیم دریاب دے وارهٔ ډک د ملغلرو
٩٨ ولے یو یو غواص بویه چه کړی ئې په دائم
لذت د هر کلام په تکرار درومی بے قرآنه
٩٩ لا تازه تازه چه ئې لوله دے بے سأم

له سأم - ملامتیا

قَرَّتْ بِهَا عَيْنُ قَارِيْهَا فَقُلْتُ لَهٗ
١٠٠ لَقَدْ ظَفِرْتَ بِحَبْلِ اللّٰهِ فَاعْتَصِمِ
اِنْ تَتْلُهَا خِيْفَةً مِنْ حَرِّ نَارِ لَظٰى
١٠١ اَطْفَاْتَ حَرَّ لَظٰى مِنْ وِرْدِهَا الشَّبِمِ
كَاَنَّهَا الْحَوْضُ تَبْيَضُّ الْوُجُوْهُ بِهٖ
١٠٢ مِنَ الْعُصَاةِ وَ قَدْ جَآءُوْهُ كَالْحُمَمِ
وَالصِّرَاطِ وَكَالْمِيْزَانِ مَعْدِلَةً
١٠٣ فَالْقِسْطُ مِنْ غَيْرِهَا فِي النَّاسِ لَمْ يَقُمِ
لَا تَعْجَبَنْ لِحَسُوْدٍ رَاحَ يُنْكِرُهَا
١٠٤ تَجَاهُلًا وَهُوَ عَيْنُ الْحَاذِقِ الْفَهِمِ
قَدْ تُنْكِرُ الْعَيْنُ ضَوْءَ الشَّمْسِ مِنْ رَمَدٍ
١٠٥ وَيُنْكِرُ الْفَمُ طَعْمَ الْمَاءِ مِنْ سَقَمِ
يَا خَيْرَ مَنْ يَمَّمَ الْعَافُوْنَ سَاحَتَهٗ
١٠٦ سَعْيًا وَفَوْقَ مُتُوْنِ الْاَيْنُقِ الرُّسُمِ
وَمَنْ هُوَ الْاٰيَةُ الْكُبْرٰى لِمُعْتَبِرٍ
١٠٧ وَمَنْ هُوَ النِّعْمَةُ الْعُظْمٰى لِمُغْتَنِمِ
سَرَيْتَ مِنْ حَرَمٍ لَيْلًا اِلٰى حَرَمٍ
١٠٨ كَمَا سَرَى الْبَدْرُ فِيْ دَاجٍ مِنَ الظُّلَمِ
وَبِتَّ تَرْقٰى اِلٰى اَنْ نِلْتَ مَنْزِلَةً
١٠٩ مِنْ قَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تُدْرَكْ وَلَمْ تُرَمِ

۔ حمم ۔ تور سکارهٔ

په لوستل کښی د وارهٔ سترګے نور و صفائی مومی
١٠٠ هم ئې زړهٔ د سکندر تر آئینے صفا د جام ترجم
تحقیق داور له ویرے تلاوت کهٔ نه کړے ډیر
١٠١ دا اور به یخ په تاشی لکه یخ چه وی د یم
تور د معصیت په تلاوت دد ے سپینیږی
١٠٢ سپینه وی حوض کوثر مخونه تور لکه حمم
هم صراط المستقیم دے هم میزان د عدل التح
١٠٣ که د لے ثابت قدم شے نور د نشته هلته مئم
هیڅ تعجب مهٔ کړه په انکار د منکر انو
١٠٤ حاسد کهٔ جهالت کهٔ نه دے دے له فهم سم
دمر له روښنائیٔ وی د لیچن سترګے منکرے
١٠٥ کله لذت مومی د او بو اهل سقم
اے په وجود کښی خلاصه د موجودات ئې!
١٠٦ دربارته د رجوع دکل مخلوق دهٔ که پیریان دی که آدم
اے بهترین دکل چه دلیل دے معتبر
١٠٧ هم بهترین دکل چه نعمت دے د مغتنم
لاړے لکه میاشت د خوارلسے له مکے نه
١٠٨ میاشت وهٔ د رجب په تاریخ شپه د اوولسم
ورغے په څیر د بریښنا دے مسجد اقصٰی ته
١٠٩ درست ئې منور کړو په نور عوڅه د حرم

له حمم - تور سکارهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَقَدَّمَتْكَ جَمِيعُ الأَنْبِيَاءِ بِهَا
١١٠ وَالرُّسْلِ تَقْدِيمَ مَخْدُومٍ عَلَى خَدَمِ
وَأَنْتَ تَخْتَرِقُ السَّبْعَ الطِّبَاقَ بِهِمْ
١١١ فِي مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيهِ صَاحِبَ الْعَلَمِ
حَتَّى إِذَا لَمْ تَدَعْ شَأْوًا لِمُسْتَبِقٍ
١١٢ مِنَ الدُّنُوِّ وَلَا مَرْقًى لِمُسْتَنِمِ
خَفَضْتَ كُلَّ مَقَامٍ بِالإِضَافَةِ إِذْ
١١٣ نُودِيتَ بِالرَّفْعِ مِثْلَ الْمُفْرَدِ الْعَلَمِ
كَيْمَا تَفُوزَ بِوَصْلٍ أَيِّ مُسْتَتِرٍ
١١٤ عَنِ الْعُيُونِ وَسِرٍّ أَيِّ مُكْتَتَمِ
فَحُزْتَ كُلَّ فَخَارٍ غَيْرَ مُشْتَرَكٍ
١١٥ وَجُزْتَ كُلَّ مَقَامٍ غَيْرَ مُزْدَحَمِ
وَجَلَّ مِقْدَارُ مَا وُلِّيتَ مِنْ رُتَبٍ
١١٦ وَعَزَّ إِدْرَاكُ مَا أُولِيتَ مِنْ نِعَمِ
بُشْرَى لَنَا مَعْشَرَ الإِسْلَامِ إِنَّ لَنَا
١١٧ مِنَ الْعِنَايَةِ رُكْنًا غَيْرَ مُنْهَدِمِ
لَمَّا دَعَى اللهُ دَاعِينَا لِطَاعَتِهِ
١١٨ بِأَكْرَمِ الرُّسْلِ كُنَّا أَكْرَمَ الأُمَمِ
رَاعَتْ قُلُوبَ الْعِدَى أَنْبَاءُ بِعْثَتِهِ
١١٩ كَنَبْأَةٍ أَجْفَلَتْ غُفْلًا مِنَ الْغَنَمِ

۱ – نم - پاس خنو لکه.

واړه انبیاؤ اقتدا درپسے اوکړو له
١١٠ ته د دوئ امام شوے مؤذن روح اعظم
تیر تر اسمانونو شوے هغه مقام ته لاړے
١١١ چه براق له اند ښینه وړاندے ته بدی نور قدم
واړه فرښتے په استقبال درله راغلے
١١٢ ستا ملاقات واړو کړو ترهر څه مغتنم
واړه مقامونه د ترخپل مقامه پست کړل
١١٣ موسیٰ څه که عیسیٰ وُ که خلیل که نوح آدم
تا په شپه حاصل کړه هرچه نور ئے صباغوار
١١٤ پاتے له تا نه شو همه واړه کل رازونه مکتتم
هرچه تا سوال اوکړه همه واړه ئے قبول کړه
١١٥ خدائے تا ونه «لا» سوال کښی نوے بے نغم
پاتے نعمت نهٔ شولو چه تا ته ئے درنه کړلو
١١٦ په همه وُ ئے ته منعم کړے چه څه وو د خدائے نعم
بشارت شه په امتیانو د رسول شکر د کا نډک
١١٧ چه دے اکرالرُّسل دے لا دے اکرم الامم
چه افضل د مرسلانو ئے راولیږه ومونږ سته
١١٨ بیشکه مونږ ئے هم کړلو بهتر د نورو امم
په تنها ئے وجهان ته د همت تورنه ترملا کړه
١١٩ د حنین کافر په یو سو حضرت کړه درهم برهم

مَا زَالَ يَلْقَاهُمْ فِي كُلِّ مُعْتَرَكٍ
١٢٠ حَتَّى حَكَوْا بِالْقَنَا لَحْمًا عَلَى وَضَمِ
وَدُّوا الْفِرَارَ فَكَادُوا يَغْبِطُونَ بِهِ
١٢١ أَشْلَاءَ شَالَتْ مَعَ الْعِقْبَانِ وَالرَّخَمِ
تَمْضِي اللَّيَالِي وَلَا يَدْرُونَ عِدَّتَهَا
١٢٢ مَا لَمْ تَكُنْ مِنْ لَيَالِي الأَشْهُرِ الْحُرُمِ
كَأَنَّمَا الدِّينُ ضَيْفٌ حَلَّ سَاحَتَهُمْ
١٢٣ بِكُلِّ قَرْمٍ إِلَى لَحْمِ الْعِدَى قَرِمِ
يَجُرُّ بَحْرَ خَمِيسٍ فَوْقَ سَابِحَةٍ
١٢٤ تَرْمِي بِمَوْجٍ مِنَ الأَبْطَالِ مُلْتَطِمِ
مِنْ كُلِّ مُنْتَدِبٍ لِلّٰهِ مُحْتَسِبٍ
١٢٥ يَسْطُو بِمُسْتَأْصِلٍ لِلْكُفْرِ مُصْطَلِمِ
حَتَّى غَدَتْ مِلَّةُ الإِسْلَامِ وَهْيَ بِهِمْ
١٢٦ مِنْ بَعْدِ غُرْبَتِهَا مَوْصُولَةَ الرَّحِمِ
مَكْفُولَةً أَبَدًا مِنْهُمْ بِخَيْرِ أَبٍ
١٢٧ وَخَيْرِ بَعْلٍ فَلَمْ تَيْتَمْ وَلَمْ تَئِمِ
هُمُ الْجِبَالُ فَسَلْ عَنْهُمْ مُصَادِمَهُمْ
١٢٨ مَاذَا رَأَى مِنْهُمْ فِي كُلِّ مُصْطَدَمِ
وَسَلْ حُنَيْنًا وَسَلْ بَدْرًا وَسَلْ أُحُدًا
١٢٩ فُصُولُ حَتْفٍ لَهُمْ أَدْهَى مِنَ الْوَخَمِ

۱ – وَضَم: تخته. کورګا چه غوښه پرے ټکوے (قیمه) شی

په یوازے به اصحابو کافران همه دیرے کړه
١٢٠ لکه کړی بوټی بوټی قصاب چه غوښه په تړم
غازیان به همه واړه به اولجو سره مارۀ شو
١٢١ هم عقاب به ئے په غوښو په هډونو ئے رخم
تیرے به پرے شپے شوے هیڅ خبر له شمارۀ نۀ وو
١٢٢ ترهغه چه به راغے په دوئ اشهرالحرم
ګویا دین د پاک نبی وو په یارانو میلمه شوے
١٢٣ چه غوښے د کافر غوښتے پرے وو خوښ و خرم
د حضرت لښکر سیلاب وو کافران لکه خسے
١٢٤ په چپو به ئے هرلورته غورځول هردم هردم
دین ئے ترمشرقه ترمغربه جهان او شیوو
١٢٥ کۀ حق وُو کۀ باطل وُو نوں دمونږ شوم نګم
خپل به ئے هغه وُو چه خپلوی ئے وه لحدا په
١٢٦ بلال حبشی سر وو ابو لهب ئے ذو رحم
ضامن کړلو دوئ خدائے په ساتنه د دین هسے
١٢٧ لکه پلار او څښتن چه د خپل عیال ساتنه کا محکم
دوئ وو لکه غرونه پس پوښتنه ئے د حال اوکړه له کفارو
١٢٨ څۀ ئے اولیدۀ له دوئ د لا سریه جنګ او مصطدم
په زرګونو کافران د ربانده ے راغلل د حنین
١٢٩ تنها ئے په یو ځائے کړه هګکی درهم برهم

۱ – مُصْطَدَم: میدان جنګ

اَلْمُصْدِرِی الْبِیْضِ حُمْرًا بَعْدَ مَا وَرَدَتْ
۱۳۰ مِنَ الْعِدٰی کُلَّ مُسْوَدَّةٍ مِنَ اللِّمَمِ
وَالْکَاتِبِیْنَ بِسُمْرِ الْخَطِّ مَا تَرَکَتْ
۱۳۱ اَقْلَامُهُمْ حَرْفَ جِسْمٍ غَیْرَ مُنْعَجِمِ
شَاکِی السِّلَاحِ لَهُمْ سِیْمَا تُمَیِّزُهُمْ
۱۳۲ وَالْوَرْدُ یَمْتَازُ بِالسِّیْمَا مِنَ السَّلَمِ
تُهْدِیْ اِلَیْكَ رِیَاحُ النَّصْرِ نَشْرَهُمْ
۱۳۳ فَتَحْسَبُ الزَّهْرَ فِی الْاَکْمَامِ کُلَّ کَمِیْ
کَاَنَّهُمْ فِیْ ظُهُوْرِ الْخَیْلِ نَبْتُ رُبًا
۱۳۳ مِنْ شِدَّةِ الْحَزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزُمِ
طَارَتْ قُلُوْبُ الْعِدٰی مِنْ بَاْسِهِمْ فَرَقًا
۱۳۵ فَمَا تُفَرِّقُ بَیْنَ الْبَهْمِ وَالْبُهَمِ
وَمَنْ تَکُنْ بِرَسُوْلِ اللّٰهِ نُصْرَتُهٗ
۱۳۶ اِنْ تَلْقَهُ الْاُسْدُ فِیْ اٰجَامِهَا تَجِمِ
وَلَنْ تَرٰی مِنْ وَلِیٍّ غَیْرَ مُنْتَصِرٍ
۱۳۷ بِهٖ وَلَا مِنْ عَدُوٍّ غَیْرَ مُنْقَصِمِ
اَحَلَّ اُمَّتَهٗ فِیْ حِرْزِ مِلَّتِهٖ
۱۳۸ کَاللَّیْثِ حَلَّ مَعَ الْاَشْبَالِ فِیْ اَجَمِ
کَمْ جَدَّلَتْ کَلِمَاتُ اللّٰهِ مِنْ جَدَلٍ
۱۳۹ فِیْهِ وَکَمْ خَصَمَ الْبُرْهَانُ مِنْ خَصِمِ

لـ نقطه - دلته مراد زخم-پرهار۔

په جنګ کښې به ئې تورې العطش نغرې ورله
۱۳۰ که هر څو به ئې نوش کړې د غلیم ګردن دم
اصحابو به په جنګ کښې د نیزو په قلمونو
۱۳۱ د کفارو کل جسمونه کړل حرفونه منعجم
په وینو به ئې تل د غلیمانو میدان سور شه
۱۳۲ تا به وے چه لالا او شول د ګلونو شو موسم
خوشبوئي د دوئ د باد د نصرت چه تا ته رسي
۱۳۳ ګویا چه شګوفه وه په غنچه کښې پټ پنهم
بنکاریده به په آسونو هسې مضبوط لکه چه وَنه
۱۳۴ وي ولاړه د غره د پاسه بنه مضبوط او محکم
زړونه د کفارو والوت هسې شان له خوفه
۱۳۵ فرق ئې نه شو کولے چه سړے دے یا بهم
هغو چه له بنه خدا لے وي د رسول یاري مونده لے
۱۳۶ مرے که پرے شي پیښ ترے به او تښتي هغه دم
دوستان به دنبي هیڅکله نه وي بے مدده
۱۳۷ دشمن به ئې هم تل تر تله وي مقهور او منقصم
داخل ئې خپل اُمت کړه په حصار کښې د خپل دین
۱۳۸ مانند د امزري چه له بچو سره داخل شي په اجم
ډیرې زمکه پریستلي دي قرآن چه منکران دو
۱۳۹ ډیر ځله غالب شو د ابرهان په هغه چاچه وو خصم

لـ اجم - ځاله - ځنګل - غار۔

کَفَاكَ بِالْعِلْمِ فِی الْاُمِّیِّ مُعْجِزَةً
۱۴۰ فِی الْجَاهِلِیَّةِ وَالتَّاْدِیْبِ فِی الْیُتُمِ
خَدَمْتُهٗ بِمَدِیْحٍ اَسْتَقِیْلُ بِهٖ
۱۴۱ ذُنُوْبَ عُمْرٍ مَضٰی فِی الشِّعْرِ وَالْخِدَمِ
اِذْ قَلَّدَانِیَ مَا تُخْشٰی عَوَاقِبُهٗ
۱۴۲ کَاَنَّنِیْ بِهِمَا هَدْیٌ مِنَ النَّعَمِ
اَطَعْتُ غَیَّ الصِّبَا فِی الْحَالَتَیْنِ وَمَا
۱۴۳ حَصَلْتُ اِلَّا عَلَی الْاٰثَامِ وَالنَّدَمِ
فَیَا خَسَارَةَ نَفْسٍ فِیْ تِجَارَتِهَا
۱۴۴ لَمْ تَشْتَرِ الدِّیْنَ بِالدُّنْیَا وَلَمْ تَسُمِ
وَمَنْ یَبِعْ اٰجِلًا مِنْهُ بِعَاجِلِهٖ
۱۴۵ یَبِنْ لَهُ الْغَبْنُ فِیْ بَیْعٍ وَفِیْ سَلَمِ
اِنْ اٰتِ ذَنْبًا فَمَا عَهْدِیْ بِمُنْتَقِضٍ
۱۴۶ مِنَ النَّبِیِّ وَلَا حَبْلِیْ بِمُنْصَرِمِ
فَاِنَّ لِیْ ذِمَّةً مِنْهُ بِتَسْمِیَتِیْ
۱۴۷ مُحَمَّدًا وَهُوَ اَوْفَی الْخَلْقِ بِالذِّمَمِ
اِنْ لَمْ یَکُنْ فِیْ مَعَادِیْ اٰخِذًا بِیَدِیْ
۱۴۸ فَضْلًا وَاِلَّا فَقُلْ یَا زَلَّةَ الْقَدَمِ
حَاشَاهُ اَنْ یُحْرَمَ الرَّاجِیْ مَکَارِمَهٗ
۱۴۹ اَوْ یَرْجِعَ الْجَارُ مِنْهُ غَیْرَ مُحْتَرَمِ

لـ یُتم، یتیم والے۔ لـ غیر منصرم ؛ نه شلیدونکے

لویه معجزه ده د علم دده په زمانه د جاهلیت کښې
۱۴۰ او هم هسې آدب دده ګوره په حالت کښې د یتم
خدمت ئې کوم په مدح د ده د پاره چه راسعاف شي
۱۴۱ ګناهونه چه م کړے دي په شعرو په خدم
دوئ کړه ځما په غاړه د عقبي د لارے خوف
۱۴۲ ګویا چه یو غار د ے یم مذبح ته روان شوم
تابع شوم د خواهش په ځلمیتوب او په پیرئ کښې
۱۴۳ حاصل م ځنے نه کړل بے ګناه او د ندم
ډیره کم بخت ځما د نفس ده چه وده په تجارت کښې
۱۴۴ دین ئې په دنیا او نه ګټه او نه ئې نیت کړه د رسم
چاچه که د دین خپل بیع په دا فاني دُنیا
۱۴۵ زر به ور بنکاره شي زیان د بیع او سلم
ګناهونه که م ډیر له لاسه شوے و عهد م محکم
۱۴۶ په ایمان راوړلو په پیغمبر چه رسئ د غیر منصرم
بل عهد م دا دے چه په نامه دده نامزد یم
۱۴۷ بهتر تر ټولو خلقو دے هم اوفیٰ دے په ذمم
که حضرت م لاس په قیامت او نه نیسي د فضل
۱۴۸ پس وایه ته چه ډوب شوے سخت لغزش د قدم
پاك دے د ګناه چه اُمید وار به ترے محروم شي
۱۴۹ یا جار ئې بیرته لاړ شي له دده غیر محترم

لـ غیر منصرم ۔ نه شلیدونکے۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَمُنْذُ اَلْزَمْتُ اَفْكَارِىْ مَدَائِحَهُ
۱۵۰ وَجَدْتُهُ لِخَلَاصِىْ خَيْرَ مُلْتَزِمِ
وَلَنْ يَفُوْتَ الْغِنَى مِنْهُ يَدًا تَرِبَتْ
۱۵۱ اِنَّ الْحَيَا يُنْبِتُ الْاَزْهَارَ فِى الْاَكَمِ
وَلَمْ اُرِدْ زَهْرَةَ الدُّنْيَا الَّتِىْ اقْتَطَفَتْ
۱۵۲ يَدَا زُهَيْرٍ بِمَا اَثْنٰى عَلٰى هَرِمِ
يَا اَكْرَمَ الْخَلْقِ مَالِىْ مَنْ اَلُوْذُ بِهٖ
۱۵۳ سِوَاكَ عِنْدَ حُلُوْلِ الْحَادِثِ الْعَمِمِ
وَلَنْ يَضِيْقَ رَسُوْلَ اللهِ جَاهُكَ بِىْ
۱۵۴ اِذَا الْكَرِيْمُ تَحَلّٰى بِاسْمِ مُنْتَقِمِ
فَاِنَّ مِنْ جُوْدِكَ الدُّنْيَا وَضَرَّتَهَا
۱۵۵ وَمِنْ عُلُوْمِكَ عِلْمَ اللَّوْحِ وَالْقَلَمِ
يَا نَفْسُ لَا تَقْنَطِىْ مِنْ زَلَّةٍ عَظُمَتْ
۱۵۶ اِنَّ الْكَبَائِرَ فِى الْغُفْرَانِ كَاللَّمَمِ
لَعَلَّ رَحْمَةَ رَبِّىْ حِيْنَ يَقْسِمُهَا
۱۵۷ تَاْتِىْ عَلٰى حَسَبِ الْعِصْيَانِ فِى الْقِسَمِ
يَا رَبِّ وَاجْعَلْ رَجَائِىْ غَيْرَ مُنْعَكِسٍ
۱۵۸ لَدَيْكَ وَاجْعَلْ حِسَابِىْ غَيْرَ مُنْخَرِمِ
وَالْطُفْ بِعَبْدِكَ فِى الدَّارَيْنِ اِنَّ لَهٗ
۱۵۹ صَبْرًا مَتٰى تَدْعُهُ الْاَهْوَالُ يَنْهَزِمِ

لـه لمم ـ واړه ګناهونه ـ

خو م فکر خپل لازم کړ په مدح د پاك نبی ﷺ
۱۵۰ خلاصی م د ے موندلے له کل دردو له کل غم
هیـے مه کنږه چه محتاج ے تردروړشی غنی نشی
۱۵۱ باران د سپرلی د ے ګلونه زرغونوی په غره په سم
ماچه ثنا ویله د نبی ﷺ نه ور مراد م نه وو
۱۵۲ خوداچه د رسول ﷺ د برکته شمه خلاص د کل الم
یا رسول الله متوجه شما په حال شه له تا م پناه نشته
۱۵۳ په بند م نفس شیطان بیا لی په لور د جهنم
هغه ورځ چه پاك الله به قهرکاندی به عاصیا
۱۵۴ شفاعت م چرے اوشی هیڅ به جاه نشی ستاکم
دنیا او عقبی دواړه ستا له مخه پیدا شوی
۱۵۵ یو څاڅکے ستا د خوا دے علم اللوح والقلم
هیڅ اندوه م نه که مرتکب د کبا ئرو
۱۵۶ کبیره ے د امت په مثال لکه لمم
قسمت چه حق کریم کړ د رحمت په کوم زمان
۱۵۷ شائد چه پیتول د ګناهو تو فی القسم
ډیر امید لرمه ربه لا تقنطوا ویلی تا دی
۱۵۸ آسان راته حساب کړه چه وی امید م غیر منخرم
رحم او کړه اے مالکه په بنده په دواړه کونه
۱۵۹ ډیر ناتوان دے هم بے صبره نه طاقت لری د درد او د الم

له غیر منخرم ـ نه پریکیدونکے شوے.

وَأْذَنْ لِسُحْبِ صَلٰوةٍ مِنْكَ دَائِمَةً
۱۶۰ عَلَى النَّبِىِّ بِمُنْهَلٍّ وَمُنْسَجِمِ
امر اوکړه اے خاونده د کرم په وریځو باندے
۱۶۰ چه په نبی ﷺ د تل وریږی ثپه او ورځ اودم په دم
وَالْاٰلِ وَالصَّحْبِ ثُمَّ التَّابِعِيْنَ لَهُمْ
۶۱ اَهْلُ التُّقٰى وَالنُّقٰى وَالْحِلْمِ وَالْكَرَمِ
هم رحمت که نبی ﷺ په پیروانو صحابانو
۶۱ بیا په کل اهل تقیٰ چه لری حلم هم کرم
مَا رَنَّحَتْ عَذَبَاتِ الْبَانِ رِيْحُ صَبًا
۶۲ وَاَطْرَبَ الْعِيْسَ حَادِى الْعِيْسِ بِالنَّغَمِ
څو ښندوی څانګے د سحر نرم بادونه
۶۲ څو چه ساروانان خوشحالوی اوښ په نغم

قصیده برده ختم شوه

الله پاك دا قصیده په دنیا کښ څمونږ د محبت
او په آخرت کښ د شفاعت سبب اوګرځوی.
آمین

فقیر محمد عباس قادریه

وصیت نامہ جناب قاضی محمد ثناء اللہ صاحب پانی پتی
قدس سرہ

کتاب الاحسان

بدان اسعدک اللہ تعالی انیمہ کہ گفتہ شد صورت ایمان و

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد کہ حقیقت خلاف شریعت است کہ این سخن جہل و
کفر است بلکہ ہمین شریعت است کہ در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی و حبی کہ بما سوای اللہ داشت پاک شود و رذائل
نفس بر طرف گشتہ نفس مطمئنہ شود و اخلاص ہم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند اللہ تعلق دیگر ہم ساند دو رکعت او بہتر از
لک رکعت دیگران باشد و ہمچنین صوم او و صدقہ او رسول فرمود
صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم اگر شما مثل اُحد زر در راہ خدا خرج کنید برابر یک
سیر یا نیم سیر جو نباشد کہ صحابہ در راہ خدا دادہ اند این از جہت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم را
از سینہ درویشان باید جست و بدان نور سینہ خود را روشن
باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیحہ دریافت شود و لے در
قرآن متقی را فرمودہ و در حدیث علامت اولیای اللہ فرمودہ

اسلام و شریعت است و مغز و حقیقت او در خدمت درویشان باید جست
و خیال نباید کرد که حقیقت خلاف شریعت است که این سخن جهل و
کفر است بلکه همین شریعت است که در خدمت درویشان چون
قلب از تعلق علمی وجهی که بما سوای الله داشت پاک شود و رزائل
نفس بطرف گشته نفس مطمئنه شود و اخلاص بهم ساند شریعت در حق
او با مغز شود نماز او عند الله تعلق دیگر بهم ساند دو رکعت او بهتر از
لک رکعت دیگران باشد و همچنین صوم او و صدقه او رسول فرمود
صلی الله علیه و آله و سلم اگر شما مثل اُحد زر در راه خدا خرج کنید برابر یک
نام کوه ۱۲
سیر یا نیم سیر جو نباشد که صحابه در راه خدا داده اند این از جهت قوت
ایمان و اخلاص شانست نور باطن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم را
از سینه درویشان باید جست و بدان نور سینه خود را روشن
باید کرد تا خیر و شر بفراست صحیحه دریافت شود و لی در
قرآن متقی را فرموده و در حدیث علامت اولیای الله فرموده

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت

حق زیاده گردد والله اعلم و کسی که متقی نباشد او ولی نه باشد **مثنوی**

ای بسا ابلیس آدم روی هست ❊ پس بهر دستی نشاید داد دست

(ای بیعت نباید کرد)

حضرت عزیزان علی رامتینی قدس سره می فرمایند **رباعی**

با هر که نشستی و نشد جمع دلت	وز تو نرمید صحبت آب و گلت
زنهار ز صحبتش گریزان میباش	ورنه نکند روح عزیزان بحلت

(ای محبت دنیا)

تمت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوای برهانی

در دستور القضات از فتاوای خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر

باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی بکفر نباید داد فقیر گوید لیکن باید که خود

از اندیشه یک وجه کفر احتراز نماید مسئله از سب شیخین کافر شود نه از

(ولعنت گفتن بر ایشان)

تفضیل علی رضی الله عنه بر آنها که بد عقیدت مسئله از محال داشتن دیدار

خدا کافر شود مسئله خدا را جسم گفتن و دوست و پدر و گفتن کفر است مسئله

اگر کلمه کفر باعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علما برانند

که کافر شود معذور نباشد و اگر بقصد بر زبان رود کافر نشود مسئله
اگر اراده کفر کرد اگرچه بعد مدتی مرید فی الفور کافر شود مسئله
اگر حرام قطعی را حلال گوید یا حلال قطعی را حرام یا فرض را فرض نداند
کافر شود مسئله اگر گوشت مردار میفروشد و گوید که این مردار نیست
از حلال است کافر نشود مسئله مردی دیگری را گفت که از خدا نمی ترسی
گفت نه کافر شود و نزد محمد بن فضیل اگر در معصیت باشد کافر شود
والا نه مسئله اگر گفت که وی اگر خدا شود من حق خود از وی بستانم
کافر شود مسئله اگر گوید که خدا با تو بس نیاید من چگونه با تو بس آیم کافر
شود مسئله اگر گوید که هر ابر آسمان خداست و بر زمین تو کافر شود مسئله
اگر پسر کسی مرد گفت که خدا را بایسته بود کافر شود و اگر دیگر گفت که خدا
بر تو ظلم کرد کافر شود مسئله اگر شخصی بر دیگری ظلم کرد و مظلوم گفت
ای خدا تو از وی مپذیر اگر تو از وی بپذیری من نه پذیرم کافر
شود مسئله اگر گوید من از ثواب و عذاب بیزارم کافر گردد

ضمیمه مالابد منه

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجمع النوازل آورده
که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
نشود اگرچه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد و پس گفت که
بیمار بمیرد یا غله گران شود یا جانور آواز کرد از سفر بازگشت در کفر او
اختلافست مسئله اگر گفت که خدا امید اند که من همیشه پیوسته ترا یاد
میکنم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا امید اند که نعمی و شادی تو
چنانم که نعمی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر به نیکی و
بدی آنکس بمال و بدن قیام می کند چنانچه به نیکی و بدی خود کافر نشود
مسئله اگر گفت که قسم بخدا و بپای تو کافر شود مسئله اگر گفت که رزق
از خداست لیکن از بنده جستن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر نبی
باشد بوی ایمان نیارم یا گفت اگر خدا مرا بنماز امر کند نماز نگزارم یا گفت
اگر قبله باین سو باشد نماز نگزارم کافر شود مسئله اگر

اهانت کسی از پیغمبران کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام

پارچه می بافت دیگری گفت پس ما همه جولاهگانیم کافر شود این دوم

مسئله اگر گوید آدم اگر گندم نخوردی ما بدبخت نمی شدیم کافر شود مسئله

مردی گفت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم چنین می کرد دیگری

گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته ناخن

تراشیدن سنت است دیگری گفت اگرچه سنت باشد نمیکنم کافر

شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف

کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن بر وجه رد گفت کافر شود

و در فتاوای سراجیه گفته طالب دین اگر خدای جهان است

بستانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر نشود مسئله اگر

کسے گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من

چه دانم کافر شود مسئله اگر کسی فتوی دید و گفت که این

چه بار نامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانسته گفت

کافر شود مسئله اگر کسی گفت که حکم شرع چنین است این کس بزور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت را کافر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن آنکس گفت بت را سجده کنم و بادی آشتی نکنم کافر
نشود چرا که اراده او بعید داشتن صلح است اگر فاسقی مر صلحا را گوید که بیائید
مسلمانی ببینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواره میگوید شاد باد آنکه بر شادی ما شاد است ابو بکر طرخان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دانشمند باد کافر شود مسئله اگر
کذا فی العالمگیری ۱۲
کسی گفت تا حرام یابم گرد حلال چرا گردم کافر شود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بمیران و اگر خواهی کافر بمیران کافر
شود مسئله در فتاوای سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فراخ کن یا بر من ظلم مکن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهر آنست که کافر شود که اعتقاد ظلم بر خدا کفر است مسئله
شخصی اذان میگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

اگر پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم را عیب کرد یا موی مبارکش را موی‌یک گفت

کافر شود مسئله اگر کسی پادشاه ظالم را عادل گوید امام ابی منصور رحمه الله

ماتریدی گفته کافر شود و امام ابوالقاسم گفته کافر نشود چرا که البته گاهی

عدل کرده باشد مسئله در حمادیه و سراجی گفته اگر کسی اعتقاد کند که

خراج وغیره خزانه پادشاهی ملک پادشاه است کافر شود مسئله در

کذا فی البحر الرائق ۱۲ عالمگیری

سراجی گفته اگر کسی گفت که تو علم غیب داری گفت دارم کافر شود

مسئله اگر کسی گفت که اگر خدا مرا بی تو در بهشت برد نخواهم رفت اصح

آنست که کافر نشود مسئله اگر کسی گفت من مسلمانم دیگری گفت لعنت

بر تو و بر مسلمانی تو کافر شود و در جامع الفتاوی آورده اظهر آنست که

کذا فی الخلاصة ۱۲ عالمگیری ۱۲

کافر نشود در سراجی گفته اگر کسی گوید که اگر فرشتگان یا پیغمبران گواهی دهند که

ترا سیم نیست باور ندارم کافر شود مسئله اگر شخصی دیگری را گفت ای کافر او

گفت اگر اینچنین نبودم با تو صحبت نداشتم بعضی گویند کافر شود و بعضی

گویند نه مسئله اگر کسی گوید که کافر شدن به که با تو بودن کافر نشود

ازاکه مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری را گفت که نماز
کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه
نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر
شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت مرا زن از حق تعالی
محبوب تر است کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد تجدید نکاح
باید کرد مسئله اگر کافری مسلمانی را گفت که مسلمانی مرا بیاموز تا نزد تو
مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که برو بسوی فلان عالم یا قاضی او ترا
آموزد آنزمان مسلمان شو در نزد او صحیح آنست که کافر نشود اگر واعظ گفت باش
تا فلان روز در مجلس من سلام آری کفتوی بر آنست که کافر شود مسئله اگر
گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید
تو چند گاه نماز مکن تا حلاوت بی نمازی ببینی کافر شود مسئله اگر گفت کار
دانشمندان همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن
عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت ایخدا رحمت خود

از من دریغ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که مرتد
هکذا فی السراجیه ۱۲ عالمگیری ۱۲
شو و درینصورت از شوهر خود جدا شوی گوینده کافر شود مسئله رضا بکفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر را قبیح دانسته
دشمن خود را خواهد که کافر شود نکس این رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس
شراب خواری بر بر مکانی مرتفع مثل واعظان بنشیند و سخن خندگی بگوید و اهل مجلس
ازان بخندند همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل ناحق
یا ظلم ۱۲ عالمگیری
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه
یا نکاح درمیان اخ و اخت روا بودے ۱۲ عالمگیرے ۱۲
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در اصح قولین کافر شود
از امام سرخسیؒ منقول است که اگر آن قسم خورنده اعتقاد می کند که این
کلام بدروغ گفتن کفر است دران صورت کافر شود وگرنه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله لا طحاویؒ گفته که از ایمان خارج نکند
مگر چیزیکه انکار باشد بدانچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

امام ناصر الدین گفته که انچه ردت یقینی ست از ظهور آن حکم بردت کرده شود و انچه در ردت بود آن شک ست ازان حکم بردت نباید کرد که ثابت از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام یعلو ولا یعلی و در حکم بکافر گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام مکره علما حکم کرده اند مسئله در تاتارخانی از ینابیع گفته که ابی حنیفه فرموده که لفظ کفر کفر نباشد تا که اعتقاد کرده شود بر کفر مسئله در محیط و ذخیره گفته که مسلمان کافر نشود مگر وقتیکه قصداً کفر کند مسئله در مضمرات از نصاب جامع اصغر گفته که اگر کسی کلمهٔ کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرد بعضی علما گفته اند که کافر نشود که کفر از اعتقاد تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر شود که جهل است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمهٔ کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است بعضی علما گفته اند که کافر نشود جهل عذر است و بعضی گفته کافر شود جهل عذر نیست مسئله از مرتد شدن احد الزوجین نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

هکذا فی قاضیخان ۱۲

مسائل متفرقه

این روایت متفق است مسئله اگر کسی کلاه مثل آتش پرستان یا جامه
مثل هنود پوشد بعضی علما گفته اند که کافر شود و بعضی گفته که کافر نشود
و بعضی متاخرین گفته که اگر بضرورت پوشد کافر نشود مسئله اگر کسی زنار
بست قاضی ابی حفص گفته که اگر برای خلاصی از دست کفار کرده باشد
کافر نشود و اگر برای فائده در تجارت کرده باشد کافر شود مسئله مجوس
روز نوروز جمع شوند یا هنود روز هولی یا دیوالی شادی نمایند و مسلمانی
گوید چه خوب سیرت نهاده اند کافر شود مسئله از مجمع النوازل آورده
مردی ارتکاب گناه صغیره کرد پس گفت مر او را مردی که توبه کن او گفت
که من چه کرده ام که توبه کنم کافر شود مسئله اگر صدقه کرد از مال حرام و
امیدواری ثواب کرد کافر شود مسئله اگر فقیر میداند که از حرام داده است
و برای او دعا کرده و صدقه دهنده آمین گفت کافر شود مسئله فاسق
شراب میخورد و اقربای او آمده بر وی زر نثار کردند یا مبارکباد دادند
هر دو صورت همان کافر شوند مسئله از حلال دانستن لواطت با زن خود

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله حلال داشتن جماع در حالت
حیض کفر است و در حالت استبرا بدعتست کفر نیست مسئله در خسروانی
گفته که مردی بمکانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق استهزا مسائل
بپرسند او بطریق استهزا جواب گوید کافر شود و بر مکانی بلند نشستن شرط
نیست استهزا بعلوم دینی کفرست مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
یا گوید انچه علما میگویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زر میباید علم چه
کار می آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علم می آموزند و استانهاست
یا تزویر است یا گوید من حیله دانشمندان را منکرم کافر شود مسئله اگر کسی گوید
همراه من بشرع بیا او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی
او گفت پیاده بیار کافر شود و اگر گفت بیا بسوی قاضی او گفت پیاده
بیار کافر نشود مسئله اگر گفت نماز بجماعت بگزار او گفت ان الصلوة
تنهی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قدح نهاده و قدح را پر آب
کرده گوید گاسا دهاقا کافر شود مسئله اگر در حق باقی در دیگ بگوید والباقیات

یا زنا کرد کافر شود و همچنین اگر بسم الله گفته حرام خورد مسئله اگر شخصی ان
آمد و گفت که چه رنج برسر آمده کافر شود مسئله اگر گفته شد که بیا فلان امر را
معروف کنیم وی در جواب گفت که وی مرا چه کرده است که امر معروف کنیم
کافر شود مسئله مردی مدیون را گفت زر من در دنیا بده که در آخرت زر نخواهد بود
او در جواب گفت که ده دیگر بده در آخرت از من بگیری آنجا خواهم بود
کافر شود مسئله بادشاه را اگر سجده عبادت کند باتفاق کافر شود
و اگر بقصد تحیت مثل سلام کند علما را در ان اختلافست در ظهیریه گفته
کافر نشود و در مؤید الدرایه شرح هدایه گفته که سجود باجماع جائز نیست و
خدمت کردن بوضع دیگر از استادن پیش او یا دست بوسیدن یا
پشت خم کردن جائز است مسئله هرکه ذبح کند بنام بتان یا بر چاهها یا
بر دریا یا بر نهرها و خانها و چشمه ها و مانند آن پس ذبح کننده مشرک است و زن
وی از وی جداست و مطر بوجه مردار است مسئله در دستور القضاة از امام
زاهد ابوبکر نقل کرده که هرکه در روز عید کافران چنانچه نوروز مجوس و

مالابد منه

مسائل متفرقه

همچنین در دیوانی وو سهرو گفار هند بر آید و با کافران موافقت کند
در بازی کافر شود مسئله ایمان یاس مقبول نیست و توبه یاس اصح
آنست که مقبولست مسئله در شرح مقاصد گفته که هرکه حدوث عالم یا
حشر اجساد یا علم بجزئیات و مانند آنرا که از ضروریات دین است انکار
کند باتفاق کافر شود و اگر در مسائل عقائد که روافض و خوارج و معتزله و غیره
فرقهای مدعیه اسلام دران خلاف دارند بر خلاف اهل سنت اعتقاد کند
در کافر گفتن او علما اختلاف دارند در ملتقی از ابی حنیفه مرویست که کسی را
از اهل قبله کافر نمیگوییم و ابی اسحق اسفراینی گفته که هرکه اهل سنت را کافر
داند او را کافر میدانم و هرکه نداند او را کافر ندانم مسئله علامه علم الهدی
در بحر المحیط گفته که هر ملعون که در جناب پاک سرور کائنات صلی الله
علیه و آله و سلم دشنام دهد یا اهانت کند یا در امری از امور دین او یا صورت
مبارک او یا در وصفی از اوصاف شریفه او عیب کند خواه مسلمان بود یا ذمی یا حربی
اگرچه از راه هزل کرده باشد آن کافر است واجب القتل توبه او مقبول نیست

واجماع امت برآنست که بی ادبی واستخفاف هرکس از انبیا کفر است
خواه فاعل او حلال دانسته مرتکب شود یا حرام دانسته مسئله
انچه روافض می گویند که پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم از
خوف دشمنان بعضی احکام الهی را تبلیغ نکرده کفر است

الحمد لله علی ما هدانی للاسلام وما کنا لنهتدی لولا
ان هدانا الله لقد جاءت رسل ربنا بالحق صلی الله تعالی
وسلم علی اجمعهم خصوصا علی سیدهم وخاتمهم
شفیع العالمین وخطیب الانبیاء
یوم الدین وعلی آله واصحابه
واتباعه اجمعین

ستایش مر خدا راست که راه نمود مرا بسوی اسلام
و نبودیم که راه یابیم اگر خدا راه نمی نمود ما را ۱۲
هر آینه آمدند پیغمبران پروردگار ما بحق
و درود فرستد خدای تعالی و سلام بر جمله ایشان خصوصا
بر سردار ایشان و خاتم ایشان
شفیع عالمیان و خطیب پیغمبران روز قیامت و بر آل او
و اصحاب او و پیروان او همگنان ۱۲

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library